

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

I. W. Tegner & Kittendorffs lith. Inst.

C. F. Hauch.

Samlede

Romaner og Fortællinger

af

C. Hauch.

Første Bind.

Wilhelm Zabern.
[illegible]

[illegible]

C. A. Reitzels Forlag.

18[illegible].

Samlede

Romaner og Fortællinger

af

C. Hauch.

Første Bind.

1

Vilhelm Zabern.
Fortælling om Haldor.

Kjøbenhavn.
C. A. Reitzels Forlag.
1873.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Indledning.

Efterfølgende Fortælling, som jeg har uddraget af et gammelt Manuskript, gjengives her i Hovedsagen, som jeg der har fundet det. Den vigtigste Forandring, jeg har tilladt mig, er at læmpe Stilen efter den nærværende Tids Brug. I Førstningen havde jeg den Plan at udgive Manuskriptet i sit forældede Klædebon, og ved Siden deraf at tilføie den moderne Omskrivning; men da dette vilde have forøget Bekostningen ved Trykningen og forhøiet Bogens Priis til det Dobbelte, saa opgav jeg dette Forsæt.

Hvorledes det gaaer til, at denne Vilhelm Zabern, der her optræder i Forbindelse med mægtige Personer, og der er indviet i de hemmeligste Planer, ei omtales i Historien, er mig selv en Gaade. Muligt er det imidlertid, at han har skjult sit rette Navn. Jeg har derfor nøie gjennemforsket de forskjellige Beretninger fra hine Tider, for at see, om der ei skulde findes Nogen, paa hvilken disse Begivenheder kunde passe, men forgjæves. Den Eneste, som jeg et Øieblik dvælede ved, var den af Hvidtfeldt omtalte kongelige Secretair, Jørgen Hopfenstener, der først brugtes i de vigtigste Anliggender og siden flygtede for Kongens Hævn til Lübeck; men det Lidet, der fortælles om ham, er saa afvigende fra Vilhelm Zaberns Historie, at disse to Mænd ei kunne forvexles med hinanden. Det er da vist, at Vil-

helm Zabern er en i Krøniken ubekjendt Person, uagtet han vel fortjente en Plads deri, forudsat, at hvad han fortæller om sig selv er Sandhed. Det er imidlertid ikke første Gang, at vigtige Begivenheder indhylles i Mørke, og at Mænd, der lidet omtales, kraftigen gribe ind i Handlinger, hvori Faa ane deres Indflydelse, saameget meer, hvis det er mægtige Personer vigtigt, at denne Indflydelse bedækkes med et Slør.

Trods alt dette, er der Noget i denne Fortælling, der vækker Tvivl, og jeg har selv været fristet til at ansee det Hele for en Opdigtelse, nedskreven længe efter den Tid, hvori Begivenhederne foregives at have fundet Sted; saaledes synes Sigbrits og Faaborgs Politispeiden bedre at passe til Ludvig den Fjortendes, end Christian den Andens Tid; den Pragt, der i Fortællingen beskrives, forekommer mig og større, end den, man er vant til at tænke sig hos os i det Aarhundrede, hvori Begivenhederne hensættes. Imidlertid er det muligt, at jeg her tager feil; jeg troer heller ei, at der findes Noget i Fortællingen, der fuldkommen beviser, at den er skreven i en sildigere Tid; ja selv om det kunde godtgjøres, at en Del af disse Hændelser vare opdigtede, bilder jeg mig dog ind, at der vilde blive noget Sandt tilbage, og det forekommer mig rimeligt, at Forfatteren af denne Fortælling har vidst Adskilligt, hvilket nu er forglemt, om de Personers Liv, som han omtaler.

Hermed vil jeg dog ikke paastaae, at Forfatterens Domme altid ere rigtige; tvertimod synes han, især mod Kong Christian den Anden, at være strengere, end man i senere Tider har anseet for billigt. Det er imidlertid ei at forlange, at Forfatteren, hvis han, som han paastaaer, er haardt behandlet af denne Konge, skulde være istand til at bedømme ham med fuldkommen Upartiskhed. Ja Menneskene tage saa

let Parti for eller imod den Sag, de omtale, at en saadan Upartiskhed endog er vanskelig i vor Tid, hvori Lidenskaberne dog ere henvendte mod andre Gjenstande, og hvori det gamle Nag mod hiin ulykkelige og mislededе Konge er begravet med de længst bortgangne Slægter.

For Resten forklarer den til Affind stigende Heftighed, som Forfatteren tillægger Kongen, meget godt, hvorledes denne i lidenskabelige Øieblik kunde være en Tyran og i de stillere Mellemrum en duelig Regent. Rimeligviis har og Sigbrits Charakteer lignet det af Forfatteren opstillede Billede; i det mindste synes hendes af Historien hjemlede Ord til Dronningen i dennes Barselseng: at Landet ikke var stort nok til at underholde saamange „Heerkens", ligesom at indeholde Kjærnen til den Charakteer, Forfatteren her videre udvikler.

At Dyveke og Faaborg derimod vare saaledes, som de her fremstilles, havde denne Bogs Udgiver i det mindste ikke troet. Faaborg især synes noget modern, imidlertid er dette intet Beviis paa, at saadanne Mennesker paa den Tid ei kunde findes.

Det er og mærkværdigt, at Noget af det, der mest ligner Opdigtelse i denne Bog, dog har sin Hjemmel i historiske Beretninger. Saaledes er det Sandhed, at Gustav Vasas Moder og Søster førtes til Kjøbenhavn. Nogle Skribenter paastaae, at de døde af Pesten i denne By. Andre derimod berette, at Kongen, for at hævne sig paa Gustav Vasa, lod dem dræbe, ja at han lod kaste Linned i Fængselet til en af de svenske Qvinder, af hvilket Linned den Sæk skulde forfærdiges, hvori hun skulde druknes. Det er og Sandhed, at Dronningens Kammerjunker, Maximilian, blev opfanget og dræbt, da han anden Gang i Dronningens Ærinde skulde reise til Keiser Carl, og at Erkebisp

Walkendorff paa samme Tid, forfulgt af Kongen, opholdt sig i Nederlandene. Alle disse Begivenheder fandt Sted i Aaret 1521, altsaa netop paa den Tid Forfatteren af disse Beretninger efter sin Fortælling undkom af Fængselet. Paa samme Tid tilbøde de Svenske Gustav Vasa for første Gang den kongelige Krone, hvortil og Christian den Anden alluderer i sin Samtale med Gustav Vasas Søster. Saaledes stemmer Historien temmelig nøie overeens med den eventyrlige Fortælling.

Hvad de Syner og Spaadomme angaae, der omtales i denne Bog, da maae de staae ved deres Værd; de ere heller ikke utroligere end saameget Andet, der berettes i gamle Skrifter. I den Tidsalder, der i denne Bog omtales, da de religiøse Meninger undergik en stor Revolution, tiltog endog Astrologiens og Magiens Indflydelse. Menneskene trænge stedse til at hæve deres Blikke mod noget Høiere end det, som denne Jord tilbyder; kunne de ei finde dette paa den rigtige Vei, saa søge de det paa Afveie. Hvormeget for Resten Forfatterens Phantasie, der med Forkjærlighed synes at dvæle ved det Hemmelighedsfulde i Naturen, har blandet sig i det, som han troer at have seet, kan vel neppe Nogen, efter saa lang Tids Forløb, paatage sig at afgjøre.

Hvorledes dette Manuskript er faldet i den nærværende Udgivers Hænder, kunde Læseren maaskee ønske at erfare, men her paalægge Omstændighederne Udgiveren Taushed, og han maa overlade det til Læseren selv, om denne vil betragte nærværende Fortælling som en digterisk Opfindelse, eller fæste Lid dertil, som til en historisk Fremstilling.

Vilhelm Zabern.

En Autobiographi fra Christian den Andens Tid.

Første Afdeling.

Min Fader, hvilken jeg i min Barndom kun lidet saae, hed Jørgen Zabern, og var Kjøbmand i Bergen. Han var kommen dertil fra Lybek, og havde i mange Aar drevet Handel paa Middelhavet og de franske Kyster, hvorved han erhvervede sig en betydelig Formue. Jeg selv er kommen til Verden paa St. Lamberti Dag i Aaret efter vor Frelsers Fødsel fjorten hundrede og halvfemsindstyve. Om min første Barndom erindrer jeg ikke meget. Kun det veed jeg, at min Fader var en alvorlig Mand, der sad paa sit Contoir den hele Dag over sine Handelsbøger, med en hvid Hue paa Hovedet, og iført en grøn Slobrok. Alene naar Borgemesteren eller fremmede Kjøbmænd, med hvilke han stod i Handelsforbindelser, indfandt sig hos ham, tog han sin hvide Hue af, og satte en sort Kalot istedet. Om Søndagen og paa de store Høitider iførte han sig en sort Dragt, satte en Fløielshat paa Hovedet og gik med min Moder og mig i den saakaldte Mariakirke, der tilhørte de Tydske. Her maatte jeg knæle ved mine Forældres Side, medens Messen læstes. Min største Fornøielse var da at betragte de blege Helgenbilleder, hvormed Kirken var smykket, og Prædikestolen, der var sammensat af to Halvkugler, af hvilke den ene svævede høit over den anden; begge tilsammentagne forestillede den hvalte Himmel, hvortil Stjerner af glindsende Metal vare befæstede. Ved denne dobbelte Hvælving,

hvori Præsten stod, vilde maaskee Kunstneren angive, at Ordet er udgaaet fra Himmelens Midte.

For Resten lod min Fader mig løbe den hele Dag blandt de andre Byens Drenge, mellem hvilke der hverken manglede Leg eller Slagsmaal. Om Vinteren glede vi paa Slæder ned ad de sneebedækkede Høie, eller løb, naar Vandet var tilfrosset, med spidse Jern under vore Skoe paa en stor Sø, der ligger nærved Byen, og der nu har faaet Navn af Lundgaardsøen. Om Sommeren derimod opholdt jeg mig mest paa den saakaldte tydske Brygge, der er en med Træ belagt Bro, som strækker sig langs med de tydske Contoirer og Pakhuse. Paa denne Bro stode Vægtstænger, hvis lange Arme, forsynede med Reb, strakte sig ud over Vandet; Tønder og svære Sække bleve befæstede til Rebene og saaledes halede paa Land; dette morede mig at see, og jeg forsømte sjelden at være tilstede, naar Varer bleve bragte til Broen, og Vægtstængerne kom i Bevægelse. Da min Fader hørte dette, blev han glad derover og meente, at der kunde blive en dygtig Handelsmand af mig; i denne Mening bestyrkedes han end mere ved at see, at jeg, paa den Tid Jagterne fra de yderste Nordlande kom til Byen med Fisk, var en opmærksom Tilskuer og gjerne gik ombord, naar Varerne bleve udskibede. Dog havde jeg hermed kun til Hensigt at see den underlige Færdsel, Skibene med deres Seil og Master, Vimplerne, der strakte sig ned, og hvis lange trekløftede Tunger stræbte at drikke af Bølgerne, de mangehaande Flag, der hentydede paa, at Skibene kom fra de forskjelligste Lande, Ankerne med deres Bøier, og Spillet, hvormed Ankerne heisedes i Veiret. Jeg glædede mig og ved at see de fjerne Seilere, der søgte Havnen eller reiste derfra, hvilket gav et rigt Skuespil, thi da Bergens Havn,

uagtet den ei ansees for ganske sikker, er en af de yderste mod Norden og ligger beqvemt for de Søfarende, saa maae al Verdens Skibe, der befinde sig i disse nordlige Farvande, søge dertil, hvilket udbreder et Liv og en Færdsel i denne By, som jeg ofte forgjæves har søgt i de største Stæder.

Der er et Fjeld, som kaldes Fløifjeldet, hvorunder Byen ligger, og hvorfra den løber ned og bøier sig rundt om Havnen næsten i Form af en Hestesko. Dette Fjeld er ikke meget høit, det har faaet Navn af en Træfløi, der staaer derpaa og vender sig saaledes efter Vinden, at Enhver, i hvilken af Byens Gader han staaer, blot ved at løfte sit Hoved i Veiret, kan see fra hvad Kant Vinden blæser. Langs op ad Fjeldet findes smaa Huse, der omringes af Træer; dette giver et smukt Syn om Foraaret, naar Markerne grønnes, og Træernes Blade bryde frem, hvorigjennem Husene skimtes næsten lige til Fjeldets Top. I Særdeleshed er det deiligt, naar Hæggetræerne blomstre, hvoraf her findes en stor Mængde. Da ligner Bjerget en eneste mægtig Plante, der staaer i hvide Blomster, medens Menneskene synes at have bygget dristige Boliger paa Grenene mellem Blomsterne. Paa denne Tid kommer en deilig Duft over den hele By, Græsset voxer ogsaa høit deromkring, og Ingen, som ikke selv har seet det, skulde troe, at Alt kunde trives saa godt her i det høieste Norden. Det frodige Græs fremdrives tildeels af den stærke Regn fra Skyerne, der samle sig om de høie Bjerge, men heraf følger ogsaa, at Veiret er ustadigt. Høsten kommer desuden tidlig; Træerne miste deres Løv mod Enden af September Maaned, da hyler Vinden sørgeligt mellem deres Toppe, og det er bedrøveligt at see de mange Vrag, der paa denne Tid drive mod

Landet. Disse ere dog ei uvelkomne for Indvaanerne, der see mere paa egen Fordeel end paa de ulykkelige Skibbrudnes Skjæbne. I min Barndom var alt dette for mig kun et Skuespil, og jeg glædede mig saavel naar Vragene kom, som naar Hæggetræerne blomstrede paa Fjeldet. Jeg steg ogsaa med megen Anstrengelse op til Fløien og skar mit Navn i Foden af det store Trækors, hvis Top, som jeg har anmærket, dreier sig efter Vinden; jeg har i de seneste Aar igjen været deroppe og med Glæde seet, at mit Navn staaer der endnu.

Jeg optegner dette og mere, som for Mange vil synes ligegyldigt, efterdi jeg troer, at Grunden til Menneskets tilkommende Liv lægges i hans Barndom, og at de Ønsker og Begjærligheder, der da opstaae i hans Sjæl, rodfæste sig, følge ham i alle Lande og bidrage til at give ham hans adskillende Præg. Tanken om min Barndom har ofte foraarsaget, at jeg følte mig fremmed blandt mine bedste Venner i Udlandet, og den Vending, som min Skjæbne tilsidst tog, er tildeels en Virkning af hiin Erindring. Mine Barndoms Hændelser kunne derfor ansees som en Indledning til det Følgende; Enhver maa finde sig i at see dem optegnede, der vil have Godt af denne Bog, hvilken maaskee kan være mærkelig nok at læse, eftersom jeg har havt Omgang baade med Høie og Lave og kan aabenbare Adskilligt, som hidtil var indhyllet i Mørke.

Før jeg gaaer videre, maa jeg med et Par Ord omtale min Moder, der nu længst er hensovet i Herren. Hun var født i Brabant, og min Fader saae hende, da hun var i Besøg hos nogle Slægtninge i Holland. Hun

var skjøn og velhavende, hvorfor han ægtede hende og førte hende til Bergen. Min Moder var ikke blot udvortes velskabt, men hun overgik og de indfødte Qvinder, der den Gang ikke var synderlig vel opdragne, i Artighed og fine Sæder. Herved vandt hun dog ingen ydre Fordele, men opvakte kun sine nye Bekjendtes Misfornøielse. For Resten pralede hun ikke med sine Fortrin, men levede et fromt og andægtigt Liv, hvilken Fromhed især blev næret af hendes Skriftefader, der var en af de graae Brødre fra St. Olai Kloster i Bergen. Han kaldte sig Pater Anton og var bekjendt for sit hellige Levnet samt for at være en udmærket Taler. Uagtet al Andagt var min Moder ikke ganske fri for Stolthed, især fordi hun troede at være i Slægt til Herrerne af Ysselstein, der spillede en stor Rolle ved Keiserens Hof. Dette sagde hun undertiden til sine Bekjendte, der udlagde det som Hovmod, hvilket det dog sikkert ikke var, men kun en menneskelig Svaghed, som Faa er frie for, thi de Fleste gjøre kun altfor meget de Fortrin gjældende, som de troe at besidde. Da min Moder erfarede, at hun saaledes blev miskjendt, trak hun sig tilbage og levede kun lidet med sine Naboersker, men destomere med mig, som hun næst Gud og hans Helgene elskede mest af Alt. Jeg havde og stor Kjærlighed til hende, og endnu staaer hendes Billede ofte for mig i eensomme Timer med det blege veldannede Ansigt og de askegraae Lokker, der faldt hende over Skuldrene. Dette saae jeg dog kun i hendes Lønkammer, thi naar hun gik ud, skjulte hun Lokkerne med et sort Klæde, som de ærbare Koner dengang brugte det baade i Holland og i Bergen. Min Moder førte for Resten et tilfreds og lykkeligt Ægteskab og elskede sin Husbond høit; dog plagedes hun meget af Hjemvee og

havde gjerne overtalt ham til at nedsætte sig i Nederlandene, hvis Omstændighederne havde tilladt det.

Jeg var nu ni Aar gammel, og min Moder begyndte da at undervise mig i Læsning, Skrivning og i forskjellige Sprog; dog gik endnu den meste Tid bort i Leg. I hine Dage vare der flere Fester og Lystigheder end nu omstunder, da Menneskenes Øine, formedelst den rensede Tro, have vendt sig bort fra det Ydre. Derfor findes ikke mere den Pragt og Herlighed, der saaes i den katholske Tid, hvilket heller ikke behøves, eftersom hiin Glands, uagtet den faldt deilig i Øinene, kun var Tant og Menneskepaafund, der vel bør holdes indenfor sine Skranker. Især var Pragten i hine Tider stor ved Begravelser. Saaledes husker jeg endnu, da den gamle Lehnsherre var død, hvordan de førte ham til Kirken om Natten med Fakler og Lanterner, som bares af en Sørgeskare, indhyllet i sorte Kapper, og fra hvis Hatte de lange Flor næsten rakte ned til Jorden. Graae og hvide Munke gik med hvide Voxlys ved den forgyldte Kiste og istemmede geistlige Sange. Jeg havde forhen seet Lehnsherrens afsjælede Levninger, der i elleve Dage vare udstillede til Skue. Jeg forfærdedes ved at see Liget og spurgte min Moder, hvorfor denne Mand laae der saa bleg og stille, hvorpaa hun svarede, at han var død, og at vi ogsaa skulde døe og vorde ligesaa blege som han. Da brast jeg i Graad, men min Moder trøstede mig og sagde, at han var gaaet hen til et Sted, hvor han havde det meget bedre end her. Billedet af den Døde prægede sig imidlertid dybt i min Sjæl, og de Mænd, der gik med Fakler og Flor, forekom mig at være Beboere af en anden Verden, der skulde bringe Liget til det Sted, min Moder omtalte. Siden saae jeg, hvorledes den Døde

førtes ned i en Gravkjælder, hvori han skulde fortæres af Orme, og det forekom mig, ligesom Dybets Drage aabnede sit Svælg for at opsluge ham. Dette var den første Gang, at jeg saae Livets Pragt i en afmægtig Kamp mod dets Forgængelighed. Indtrykket mildnedes vel igjen; imidlertid lagdes maaskee herved Grunden til den Alvor, der siden ledte mig til at foretrække et stille Liv i mit afsides Hjem for Verdens Glimmer og Udmærkelse ved et mægtigt Hof.

For det meste havde dog de Høitideligheder, hvortil jeg var Vidne, et mindre sørgeligt Præg. Saaledes droge de forskjellige Laug, paa bestemte Dage om i Processioner med Spil og Sang. Helgenes Erindring blev ogsaa vedligeholdt med stor Pragt, især glædede jeg mig til St. Johannes's Fest, thi da blev det ikke ved Processioner alene, men Drenge og voxne Mænd gik fra Huus til Huus og sammenbetlede Vidiekurve, Bræder, Stænger og gamle Bjælker. Dette opstabledes i Hobe, Bjælker og Stænger fastnagledes til hverandre, saa at de fik Udseende af Skibsmaster, hvorpaa de gjennemstukne Kurve dannede en Art af Mærs. Paa St. Hansaften antændtes det Hele, man saae da brændende Baal baade paa Sletterne og paa de Byen omgivende Bjerge. En Mængde Tilskuere samledes om disse Baal, Sælgeqvinder og Kræmmere strømmede til og falbøde deres Varer; desuden hørte man Musik, hvortil Mange dandsede, Marken gjentonede af Hurraraab, hver Gang Baalet flammede høit, eller de store Stænger nedstyrtede i Luerne, hvilket Hurra besvaredes fra alle Bjerge. Herved undlod jeg aldrig at være tilstede, uagtet min Moder, der frygtede, at jeg skulde komme til Skade eller forfalde til slet Selskab, ikke yndede saadanne Fester. Dog elskede hun mig for høit til reent

ud at forbyde mig at gaae derhen, men hendes Misfornøielse dermed var en af de Aarsager, hvorfor hun overtalte min Fader til at bortsende mig fra Bergen, som jeg snart skal omtale.

Ved en anden Leilighed opvakte jeg ligeledes hendes Mishag. Naar Julen nærmer sig, pleie Byens Haandværkssvende og Drenge at forene sig i Selskaber og synge for Dørene, hvilket bliver dem vel betalt. En gaaer da foran med en Stang, paa hvis Spidse sidder en stor, huul og gjennemsigtig Stjerne, i hvilken et Lys udbreder sit Skin. Efter denne komme tre Personer, udklædte som de hellige tre Konger. Stjernen standser ved hvert anseeligt Huus, hvorpaa de synge Sange til Frelserens og Marias Ære. De Syngende modtages med Foræringer, ja kaldes undertiden ind, for at Børnene kunne see dem, hvorefter Toget gaaer videre, omgivet af Qvinder og Drenge. Nu hændtes det en Dag, da jeg var tilstede, at den, der bar Stjernen, snublede og stødte sit Been saa stærkt, at han vanskelig kunde gaae, hvorfor jeg tilbød mig at gaae i hans Sted. Uagtet jeg var liden, og Stjernen stor, blev dog Tilbuddet modtaget, og jeg vandrede nu med Stjernen foran Toget til flere Huse. Skjøndt Byrden var tung, gik jeg dog stolt frem og spillede min Rolle vel, hvilket jeg saameget desbedre kunde, da den, der bar Stjernen, Intet sang, hans Rolle bestod blot i at holde Stjernen snart lavt, snart høit, snart lige, snart paa Skraa, og i at svinge den rundt, dog med Forsigtighed, paa det Lyset ei skulde slukkes. Dette udførte jeg med stor Glæde og til Alles Tilfredshed. Imidlertid havde man kjendt mig i et af de Huse, hvori vi kaldtes ind. Den anden Morgen erfarede min Moder det Hele og blev for første Gang i sit Liv alvorlig vred paa mig,

ja hun ansaae det næsten som en Plet paa vor Familie, at jeg saaledes havde givet mig i Laug med Haandværksdrenge. Hun anvendte derfor al sin Indflydelse for at overtale min Fader til at sende mig fra Byen, men han havde kun liden Lyst dertil, da Opholdet paa et andet Sted kostede Penge, som han ugjerne skilte sig ved.

Et virkeligt Vanheld, der ligeledes var en Følge af den Omflakken paa Gaderne, som min Moder saa høilig misbilligede, gjorde endelig Udslaget efter hendes Ønske. Det er en almindelig Skik i Bergen, at Drenge samle sig i store Flokke og lade Papirsdrager stige i Veiret, hvilke bæres høit af Vinden. Engang traf jeg et saadant Selskab, der lod en stor Drage stige paa St. Olai Kirkegaard, hvor Vinden har megen Magt. Dragen gik snart høit; dog midt i vor Glæde overskares den Snor, der holdt denne Drage, hvorved den fløi bort, og vi saae den ikke mere. Herover blev den Dreng, der eiede Dragen og holdt Snoren, saa forbittret, at han tog en stor Steen, og da han mistænkte mig, uagtet jeg var aldeles uskyldig, kastede han Stenen af al Magt efter mig og traf mig saa voldsomt i Tindingen, at jeg styrtede afmægtig til Jorden. Mine Kammerater løb nu bort i Forskrækkelse, og først længe efter blev jeg bleg og blodig af et Par Borgere, der fandt mig, bragt hjem til mine Forældre. Jeg laae i flere Uger, før jeg kom mig, ja, som Lægen paastod, var der endog i Begyndelsen Fare for mit Liv. Dette bragte min Fader til at give efter, og det bestemtes, at min Moder i nogle Aar skulde boe med mig hos en Slægtning ti Mile borte fra Bergen. Denne Slægtning hed Hr. van Claesen, han var fra Holland, havde samlet en anseelig Formue ved Handelen og levede nu stille paa en Gaard, som han havde kjøbt sig imellem Bjergene.

Her begyndte nu for mig et nyt Liv. Havde jeg før levet i dagligt Selskab med Fremmede, saa maatte jeg nu lære at finde mig i den største Eensomhed; jeg vænnede mig ogsaa dertil, ja denne Deel af min Barndom er den, hvorpaa jeg stedse med størst Længsel tænker tilbage. Min Moder havde sine egne Værelser, og vi saae kun sjelden Hr. van Claesen, der var en liden graahaaret Mand, som høflig tog sin Hat af, naar han mødte os, og for Resten levede et stille Liv for sig selv. Dette var netop hvad min Moder ønskede. Hun begyndte nu nøiagtigere end før at underviise mig i Fransk og Hollandsk, som hun vel forstod, og som paa de Tider mest brugtes, indtil Dr. Martin Luther ved sine deilige Psalmer og sin Oversættelse af Bibelen viste det tydske Sprogs Kraft og Klang. Tydsk maatte jeg alt i Bergen tale med min Fader, og da jeg havde et let Nemme, erhvervede jeg mig snart en Sprogkundskab, der i hine Tider ei var almindelig, og der siden blev mig til stor Nytte. Den Underviisning, min Moder gav mig, varede dog neppe fire Timer om Dagen, og jeg havde saaledes Tid nok tilovers for mig selv.

De Dale, der ligge vest for Filefjeld, ere i mange Henseender besynderlig dannede, og den, der kun har seet den sydlige Deel af Landet, kan vanskelig gjøre sig nogen Forestilling om, hvordan hine see ud, thi uagtet Dalene i det sydlige Norge ere folkerigere, og uagtet Landet er skjønt og frugtbart, saa ere dog Bjergene smaa, og kun at ansee som kummerlige Levninger imod dem, der ligge nær de store Fjeldrygge mod Norden og Vesten. Især mod Nordvest gjennemskæres Landet af Fjorde, hvis ene

Side vender ud mod det vilde Hav, medens den anden trænger sig i mangehaande Bugter, liig en sølvglindsende Slange, langt ind i Landet. I disse Fjorde ligger Øer henkastede, hvoraf nogle ere skaldede og ufrugtbare og blot tjene til Bolig for Søfugle, andre ere beklædte med Grønt og beboede af Mennesker. Ogsaa fra det faste Land løbe Bjergene ned til Fjorden, ja springe undertiden lodrette fra Vandet flere tusinde Fod op i Luften. Disse bære paa Toppen et Lag Snee, der aldrig smelter, længere nede ere de krandsede med Græs og Træer; paa de mindre Bjerge løbe derimod Træerne op til Toppen, saa at Fjeldene med de mange Øer og Landtunger, naar man seiler gjennem Fjorden, synes at bevæge sig forbi Skibet, ligesom en Krands af Skove, den ene efter den anden. Mellem disse Bjerge strække de lange Dale sig, hvoraf nogle ere beboede og frugtbare paa Korn, der her giver flere Fold, end i de nærliggende Lande, da Solen om Sommeren skinner med megen Kraft mellem Bjergene, og da Jordbunden, uagtet den ligger i tynde Lag ovenpaa Stenen, besidder en sjelden Fedme. Andre Dale ligge ubeboede, og ere Tilflugtsteder for vilde Dyr og Fugle, der om Sommeren opfylde Træerne med deres Reder, og hvis Sang og Qviddren næsten overdøve de brusende Vandfald, der styrte sig ned fra Bjergene.

Hine Dales Indbyggere ere velvoxne med høie Pander og deilige Træk, ja Kjøbstædernes Beboere ere, hvad det Ydre angaaer, næsten for Intet at regne mod hine, der have Udseende af en Kæmpeslægt, hvilken af en Flok Dverge ved Troldomskonster er fortrængt fra sin Odel og Eiendom ind mellem Bjergene. Virkelig boe Landets gamle Indvaanere her, hvorimod det mest er Udlændinger, der have nedsat sig i Stæderne.

Om Vinteraftnerne, især paa de store Høitider, samles Bønderne, og tale om hvad fordum er skeet i disse Egne. De ere meget stolte af deres Forfædres Bedrifter, der vel og have været vidunderlige nok, omendskjøndt de nu ere forvanskede med Fabler. Disse Sagn hørte jeg imidlertid gjerne; endnu hellere lyttede jeg til de Eventyr, der fortaltes, snart om underjordiske Dverge, der skulle tage visse Mennesker i Beskyttelse og derimod forfølge andre, snart om Huldrer eller Ellepiger, hvis Sang undertiden skal høres i Bjergene, og som mange Mænd, den Dag i Dag er, bevidne at have seet. Jeg maa selv tilstaae, at jeg ofte mellem Bjergene har hørt vidunderlige Toner, men om de kom fra fremmede Søfugle, der undertiden forvilde sig i disse Egne, eller af Blæsten, der paa en besynderlig Maade forvanskes, naar den piber mellem Bjergkløfterne, eller fra overnaturlige Væsener, der saaledes give sig tilkjende for Menneskene, det kan jeg ikke sige. Vist er det, at der gives noget Tillokkende i disse Egne, hvilket vel ikke kan opstaae af de døde Træer og Stene, men som snarere foraarsages af aandelige Væsener der fortrylle Egnen for dens Beboere. Det kunde vel og ligne den gode Gud, at han saaledes vil give Menneskene Kjærlighed til deres Hjem, hvor fattigt det maatte synes for Andre. Ja naar man forlader disse Dale, kan man tydelig mærke noget Hemmelighedsfuldt, der drager Sjælen tilbage ligesom ved Trolddomskunster. Især faaer dette Magt i Drømme, hvori Aanden maa vende hjem igjen og vandre gjennem de bekjendte Steder, medens Legemet er mange hundrede Mile borte. Store Byer synes ikke paa den Maade at tiltrække Sindet, thi det er rimeligt, at hine Væsener ei finde Smag i at boe der, eller i de Sysler, som der drives. Muligt er det

ogsaa, at saadanne Eventyr ingen Grund have udenfor Menneskets Sjæl, men at de, der følte Drift dertil, ved slige Paafund vilde afbilde de Omskiftelser i Lykken, hvori Mennesket ei selv er Skyld, og hvilke snarere kunne synes Tilskikkelser af hine lunefulde Skabninger, som Herren tillader i det jordiske Liv at friste Mennesket, end af den retfærdige Gud selv.

Hvert af de Huse, hvori Bønderne boe, bestaaer kun af een eneste Stue, hvori Lyset kommer, deels fra et lille Vindue paa Siden af Værelset, deels gjennem en stor Aabning midt i Loftet. Denne lukkes med et Laag af fiint, gjennemsigtigt Skind, der sidder paa en lang Stang. Ildstedet er midt paa Gulvet. Her antændes et Baal af spaltet Elletræ, Riis og Qviste, hvilket i Begyndelsen fylder Værelset med Røg; men snart trækker denne saa høit i Veiret, at man kan sidde derunder, uden at Øine eller Bryst angribes. Da bedækkes Aabningen med det omtalte Skindlaag; Røgen bliver nu siddende under Loftet og udbreder en behagelig Varme nedenfor. Høit oppe, hvor Røgen er, hænger Bonden sit Kjød og sine Skinker, men Stolperne i Værelset sværtes af den opstigende Os, hvilket dog intet videre skader. Forresten er der saa luunt i slige Stuer, at jeg aldrig har fundet det saaledes igjen i store Stæder, ja ei engang i de fornemste Huse. Bønderne sætte sig nu rundt om Ildstedet og forlyste sig med de omtalte Sagn og Eventyr eller med gamle Viser, medens de med Kniven udskære River, Skeer og allehaande kunstige Ting i Træ, hvori de arbeide med stor Færdighed. Det glæder mig endnu at tænke paa, hvordan jeg om Vinteren vandrede til disse Boliger, medens de stærke Strømme susede, som Isen aldrig kunde binde, medens Maanen skinnede paa Sneen og paa Bjergenes Iiskry-

staller, medens Lysene blinkede fra de forskjellige Gaarde, hvorover Gnisterne fra Smedens Esse stode liig Ildstøtter; ja jeg husker ogsaa, at jeg de første Nætter i Danmark sjelden kunde sove, fordi jeg her ikke meer i det Fjerne hørte Vandfaldenes Susen, der forhen dyssede mig i Søvn ligesom Buggeviser og dunkle Sange, der vel forstaae at lede Sjælen hen til den Drømmeverden, hvori den igjennem Søvnens Port agter at indgaae.

Det var mest om Vinteren, at man saaledes samledes; om Sommeren foretog jeg derimod Vandringer til de fjerne Sætere. Sætere kaldes de fede Græsgange, der ligge høiest oppe mellem Bjergene. Da Græsset paa disse Steder staaer frodigt og er blandet med vellugtende, forfriskende Urter, saa drives Qvæget om Sommeren herop og bliver her, til Høsten begynder. Ved Siden af Sæterne ligge som oftest fiskerige Bjergsøer, hvorfra Floderne udspringe. Paa disse Vandringer fik jeg tildeels den Kjærlighed til vilde og eensomme Steder, der siden aldrig forlod mig. Især husker jeg eengang, da de mægtige Bjerge ligesom toge min Sjæl i Besiddelse. En Miil fra den Gaard, vi beboede, fandtes et Fjeld, der blev anseet for et af de høieste i Landet. Dette troede jeg ikke, da de nærmeste Bjerge syntes at overgaae det i Høide; ja selv naar jeg stod lige under hiint Fjeld og betragtede det, forekom det mig vel steilt og bart, men dog ikke saa meget høit. Men jeg maatte forandre min Mening, da jeg engang havde naaet Toppen af et anseeligt Bjerg, der laae nærmere ved vor Bolig. Fra denne Top saae jeg det andet Fjeld med skarpe Sider at rage, som en frygtelig Kæmpe, over mig i den blaa Luft, medens mægtige Strømme løb fra dets sneedækkede Tinder gjennem Bjergkløfterne. Jeg blev da bleg og dirrede, thi det syntes

mig, ligesom om det uhyre Fjeld truede mig med sine skarpe Horn og vilde styrte sig ned paa mig, fordi jeg havde vovet at tvivle om dets Herredømme over de andre Bjerge, der laae som ydmyge Vasaller omkring det. Da begreb jeg, at man selv skal staae høit for at fatte det Høie; den der staaer i Dalen, henrives mest af det Nærmeste.

Paa denne Tid, da jeg næsten var sexten Aar gammel, kom tvende Personer i Besøg til Hr. van Claesen, hvoraf den ene i det mindste kun lidet passede til denne Eensomhed. Hendes Navn var Fru Sigbrit Villumsen, hun var Enke, og hendes trettenaarige Datter fulgte hende. Fru Sigbrit kom fra Holland, hendes Mand havde været af det saakaldte Hoekparti, der stred mod Keiseren og blev forfulgt af et andet Parti, der kaldtes Kabeljauer. Af dem var Fru Sigbrits Mand bleven fanget og halshugget i Sluis; ja da han var en af Hovedmændene for Hoekpartiet, og det bevistes, at Fru Sigbrit havde gaaet ham tilhaande med sine Raad, saa nødtes hun til at flygte med sin unge Datter, uden at kunne redde det mindste af sin Formue. Hun var i Familie med Hr. van Claesen, derfor kom hun til dette Sted og begjærede Raad og Hjælp af ham. Da det viste sig, at hun ogsaa langt ude var beslægtet med min Moder, saa varede det ikke længe, før hun ligeledes besøgte denne.

De Indtryk, Fru Sigbrit og hendes Datter efterlode i min Sjæl, vare yderst forskjellige. Sigbrit var en høi, fyldig Qvinde, hvis lange Hals, gule Ansigt og store krumme Næse gave hende en fjern Liighed med en Grib. Hendes Øine vare graae, dybtliggende og dvælede

helst, ligesom Speidere, i de fjerneste Kroge. Naar hun talede, spilede hun sine Næseboer høit op og bevægede Næsetippen, ligesom om hun ogsaa med Lugten vilde undersøge Gjenstandene. Hun var klædt i en bruun Hvergarnskofte, og hendes Hovedhaar vare bedækkede med en sort hollandsk Kyse. Denne fattige Dragt, der almindelig bæres af Sælgeqvinder i Bergen, var en af Aarsagerne, hvorfor man siden paastod, at hun havde solgt Æbler i Holland, hvilket Rygte grebes med Begjærlighed og udbredtes af hendes mange Fjender.

Ganske anderledes var Datterens Udseende. Denne var rank og særdeles veldannet, uagtet hun siden blev noget for fyldig; men hendes Aasyn var et af de skjønneste, man kunde see, og jeg kjender kun een Qvinde, der i Deilighed overgaaer hende. Især havde hun den fineste Mund og de rødeste Læber, som jeg i mit Liv har seet. Hendes Øine vare blaae, og Øielaagene lagde sig halvt lukkede derover, men naar hun hævede dem, da kunde man see ligesom paa Bunden af det klareste Vand. Hendes Haar var lyseguult, dog blev det siden dunklere og hang i fyldige Lokker om hendes Skuldre. Men hvad der allermindst stemmede med den Charakteer, som hun siden lagde for Dagen, var et Udtryk af Sørgmodighed i hendes Ansigtstræk, hvilket Stjernetyderne paastaae at være egent for dem, der ere bestemte til med en tidlig Død at kjøbe en udvortes Lykke, hvorved de dog aldrig naae nogen virkelig Sjælero. Hun stod, da jeg første Gang saae hende, ved Moderens Side, og syntes meget stille, men siden mærkede jeg, at der kunde komme Liv og Munterhed i de deilige Øine. Jeg forbausedes, da hun traadte ind, thi hverken i Bergen eller andensteds erindrede jeg nogentid at have seet en lignende Skjønhed, og jeg havde

dengang ei forundret mig, om Vinger vare udvoxede fra hendes Skuldre, og hun som en Engel var opstegen mod Himmelen. Siden mærkede jeg vel, at jeg havde taget Skinnet for Virkelighed, thi hun blev sandelig ikke noget himmelsk Væsen, men hildedes i meget jordiske Lænker, som hun sit hele Liv igjennem ei kunde afkaste. Hendes Navn var Dyveke, og hun blev siden bekjendt nok i disse Rigers Historie.

Fru Sigbrit kom i Begyndelsen daglig i vort Huus og frittede min Moder ikke blot om Alt, hvad denne vidste angaaende Bergen, men og om vore egne Anliggender. Hun forstod at udspørge paa en Maade, der lettelig bedrog de Godtroende, og som endog de Forsigtige, der mærkede, at hendes Deeltagelse kun reiste sig af Nysgjerrighed, vanskelig kunde modstaae. Det varede ikke længe, før hun vidste, hvor hvert Fad og hver Tallerken stod i vort Huus. Paa samme Tid begyndte hun at skrive til min Fader og at give ham Raad angaaende Handelen paa Holland, som han befandt nyttige og veloverlagte, og hvoraf han havde betydelig Fordeel. Han skrev derfor til min Moder, at hun maatte behandle Fru Sigbrit vel. Denne fik saaledes lidt efter lidt Magt i vort Huus og raadede over Tjenestefolkene mere og strengere end min Moder selv. De fattige Tyende, hvilke hun saae stærkt paa Fingrene, hadede hun imidlertid, og snart udbredtes det Rygte, at hun stod i Forbindelse med en fordærvelig Aand. De stolte og egensindige Gaardeiere kunde heller ikke lide hende, thi hun erklærede dem ligefrem, at alle deres Klipper og høie Bjerge ikke duede saameget, som en eneste Kaalhave udi Holland, og at Vorherre, hvis han vilde agte paa hendes Raad, burde tage en Feiekost og feie alle Bjergene ud i Havet, ligesom

Sand og Skarn, at Landet kunde vorde fladt, renset og skikket til Agerdyrkning. Med Bøndernes Boliger var hun heller ikke tilfreds, men paastod, at deres Røgstuer ikke var Andet end store Skorstene, hvori Ingen kunde befinde sig vel, med mindre han var en Skorstensfeier. Endelig raadede hun dem, istedenfor at fortælle Eventyr om Aftenen, og skære overflødige, ja unyttige Ting i Træ, at strikke Strømper og væve Vadmel, hvilket Alt blev hende meget ilde optaget.

Min Moder havde ogsaa leiet en Have, der laae noget borte fra Huset, og i hvilken fandtes gamle Træer, der ikke bare synderlig god Frugt. En Aften talede Fru Sigbrit længe om, at denne Have burde anlægges anderledes. Min Moder havde ingen Lyst dertil, da hun skyede Bekostning for min Faders Skyld, dette sagde hun reent ud. „Ei!“ svarede Fru Sigbrit, „Hvad Konen vil, det maa Manden ogsaa ville.“ — „Det er dog ei altid saa,“ anmærkede min Moder, „Mændene have deres egne Griller.“ — „Ja, svarede Fru Sigbrit, „som Konen er, saa gaaer det, Faa ere dog saa underdanige, at de, naar deres Ægteherre finder for godt, lade sig indeslutte som Fanger mellem Bjergene.“ Min Moder blev da meget forstemt og sagde, at hun for sin Deel ansaae det for sin høieste Pligt at følge sin Mands Villie, forresten var hun ikke saa underdanig, at hun ei selv havde Lyst til at styre sit eget Huus. Da loe Fru Sigbrit og spurgte, hvormange Timer hun vilde have den Lyst? Ved disse Ord skiftede min Moder Farve, dog taug hun, tog et Lys og gik ud af Stuen til sit Sovekammer. Fru Sigbrit raabte efter hende og spurgte, om hun havde lært den Skik i Holland eller i Norge at forlade sine Gjæster, før de gik af dem selv. Min Moder svarede Intet herpaa, og Fru

Sigbrit, der blev kjed af at vente, gik endelig hjem. Den anden Morgen var min Moder syg af Ærgrelse og mægtede ei at staae op af Sengen. Da kom Fru Sigbrit, ligesom Intet var forefaldet; og uagtet min Moder havde befalet at negte hende Adgang, skjød hun dog Pigen tilside gik rask ind i min Moders Sovekammer, beredte selv forskjellige Huusraad og var saa venlig den Dag, at hun virkelig forsonede min Moder, der aldeles ikke var hevngjerrig. Imidlertid maatte denne ligge flere Dage tilSengs. Den femte Morgen, da hun første Gang gik ud, saae hun med Forbauselse, at alle Frugttræerne i Haven vare fældede, og at Alt var indrettet paa Hollandsk. Der var plantet Kaal og Roer af den fineste Slags, og Fru Sigbrit, der var en saare virksom Kone, havde, ved paa min Moders Regning at antage mange Arbeidere, i større Hast, end Nogen skulde troe, faaet Haven istand.

Min Moder vrededes meget over denne Adfærd og trak sig da igjen tilbage fra Fru Sigbrit. Dog, som en fornuftig Kone, indsaae hun efter nogen Tid, at Haven virkelig var bleven bedre end før, ja eftersom hun fik nye Breve fra min Fader, hvori han roste Fru Sigbrit, tænkte hun tilsidst paa at forsone denne, og da det var Fru Sigbrits Navnedag, besøgte hun hende paa hendes Værelse og forærede hende sex fine Silketørklæder. Fru Sigbrit foldede dem ud fra hverandre, betragtede dem nøie og sagde endelig, idet hun udspilede sine Næsebor: „Naar I en anden Gang vil bortskjenke Noget, da maa I kjende den Persons Maal og Størrelse, til hvilken I vil give det; disse Tørklæder ere for smaa, de passe mig ikke, de due til ingen Ting; I kan selv beholde dem." Min Moder rakte nu Haanden ud, for at tage sin Foræring

tilbage, men Fru Sigbrit var hurtigere og lukkede et Skab op, hvori hun ligefor min Moders Øine lagde Tørklæderne og smækkede derpaa Skabet i Laas igjen. Siden kom Fru Sigbrit atter til os, og skjøndt min Moder nu modtog hende med Kulde, lod hun, ligesom om hun Intet mærkede.

Min Moder havde befalet Arbeidsfolkene i vor Egn, at de Intet skulde foretage paa hendes Regning, uden hendes egen udtrykkelige Befaling; dette hindrede Fru Sigbrit fra i Fremtiden at blande sig i vore Anliggender; dog vedblev hun at besvære min Moder med sine Raad. Især havde hun fæstet sine Øine paa en Bygning, der før havde været et Udhuus, men nu stod øde. Da min Moder boede knapt, foreslog Sigbrit hende at tage de Værelser i Besiddelse, som beboedes af hendes Tjenestefolk, og at lade disse ligge i hiint Udhuus. Min Moder indvendte, at det ei gik an, da Udhusets Døre ei kunde lukkes, og da Kulden om Vinteren trængte ind igjennem de faldefærdige Vægge. Fru Sigbrit rynpede Næsen og paastod, at man ei skulde behandle sit Tyende ligesom Herremænd. „Det er dog Mennesker", sagde min Moder, „og det er christelig Pligt at behandle dem som saadanne." „Jeg tænker, at de fattige Hollændere ogsaa ere Mennesker," svarede Fru Sigbrit, „og dog ligge de ofte for aabne Døre, og have sjelden bedre Huus end dette." — Imidlertid blev der Intet af Fru Sigbrits Plan dengang.

Kort derpaa reiste hun bort, og efter nogen Tid hørte vi, at hun i Bergen havde paataget sig at være Gjæstgiverske, hvorved hun snart samlede en betydelig Formue. Aarsagen til hendes Bortreise fik vi aldrig at vide. Hun havde nogle Uger i Forveien talt om at sætte sig

fast her i Egnen, ja man talte endog om et Giftermaal mellem hende og den gamle van Claesen, som hun ganske syntes at have Magt over. Om denne Plan strandede paa den gamle Mands store Tilbageholdenhed, veed jeg ikke, ja jeg kan ei engang med Sikkerhed bestemme, om Fru Sigbrit selv havde denne Plan, uagtet min Moder paastod det; kun Saameget er vist, at Fru Sigbrit før sin Afreise laante en betydelig Sum Penge af den gamle van Claesen. Bønderne meente, at Gaardens Nisse, der betragtes som en Art af Skytsaand paa disse Steder, ikke kunde fordrage hende og havde plaget hende saalænge, til hun besluttede at rømme den Pladsen. Snarere kan man troe, at hun som en forstandig Kone har indseet, at hendes Sind ikke stemmede med de stille, gammeldags Sæder, som herskede mellem disse Bjerge, og at hun altsaa foretrak Opholdet i en anseelig By, hvor hun lettere kunde gjøre sig selv og sine Evner gjældende.

I den Sommer, Fru Sigbrit tilbragte hos Hr. van Claesen, saae jeg ofte Dyveke, der som sagt meget behagede mig. Naar hun sad stille ved sit Arbeide i Fru Sigbrits Værelse, medens de lysegule Haar i Fletninger snoede sig om begge Sider af hendes Pande, kunde hun see from ud, liig en Engel fra Himmelen. Hun vævede som oftest de fineste Kniplinger, eller broderede i Uld og Silke, hvori hun besad saa stor Færdighed, at de skjønneste Blomster og Dyr, ja hele Landskaber i kort Tid, ligesom om de vare malede, opstode under hendes Hænder. Dog saae jeg sjelden noget af disse Arbeider komme til fuldkommen Udførelse. Hun blev almindelig kjed af dem paa Halvveien, og begyndte da noget Nyt, som endnu

syntes at vorde skjønnere, men som hun ligesaalidet udførte; ja det syntes mig allerede den Gang besynderligt, at Fru Sigbrit, der fordrede den strengeste Orden af Andre, saaledes lod hende have sin Villie. Den unge Dyveke gik ogsaa meget ziirlig klædt. Hendes Dragt var efter de Tiders Mode sort, men af det kostbareste Tøi, hendes fine Halskrave kappedes i Hvidhed med den blendende Hals; de Skoe, der dækkede hendes smaa Fødder, kunde ei forfærdiges i Bergen, men maatte forskrives fra Udlandet, og Fru Sigbrit, der dog i denne Tid ei havde mange Penge at raade over, skyede ingen Udgifter, naar det gjaldt hendes Datters Pynt. Dyveke var allerede saa forvænt, at hun vragede hvad ikke var kostbart og nyt, ja selv dette blev hun snart kjed af, og gav det da til den Første den Bedste, der mødte hende; dog nødtes de, der modtoge disse Gaver, som oftest af Fru Sigbrit til igjen at give dem tilbage.

Ei altid var Dyveke, selv i Moderens Nærværelse, saa stille, som da jeg første Gang saae hende. Tvertimod hændtes det undertiden, naar hun saae Noget, der forekom hende selsomt, at hun brast i den lydeligste Latter, uden Hensyn til hvem der var tilstede, og hvor følgagtig hun ellers var, forskaanede hun ei engang Moderen selv, naar denne, som ofte var Tilfældet, havde et eller andet Klædningsstykke paa, der enten af Sparsomhed var forskaaret, eller ved sit gammeldags Snit forekom Dyveke altfor hæsligt. Ja naar det Lune kom over hende, kunde hun med uimodstaaelig Venlighed og med de ømmeste Kjærtegn anmode Moderen om at iføre sig en Dragt, der henhørte til omtalte Slags. Naar hun nu saae Fru Sigbrit saaledes klædt, udbrød hun i den stærkeste Latter ligefor hendes Øine; hun lignede da et væligt Føl, der

spotter enhver Tømme, og agtede kun lidet paa den Misfornøielse, som Moderen over denne Opførsel lagde for Dagen.

Der fandtes i Egnen flere bosatte Familier, der ikke hørte til Bondestanden og tildeels efter feilslagne Forhaabninger havde trukket sig tilbage mellem disse Bjerge. Hine Familier afholdt sig strengt fra Omgang med Egnens Bønder, over hvilke de troede sig langt hævede, derimod søgte de helst Omgang med dem, hvilke de ansaae for at være af høiere Stand end de selv. Især vare Fremmede dem velkomne, da disse bedst syntes skikkede til at forjage den Eensomhed, hvis hemmelige Tryllekraft ikke fandt nogen Adgang til hines af andre Begjærligheder plagede Sjæle. Med disse Familier sluttede Dyveke snart Bekjendtskab, og da Fru Sigbrit ønskede at vide Besked om Alt, opdrog hun sin Datter til at aflægge Regnskab for hvad hun hos dem saae, fra Skeer og Klædedragter til Menneskets Miner og hemmelige Tanker. Imidlertid var Dyveke altfor meget sysselsat med sig selv til længe at henvende sin Opmærksomhed paa Andre, dog erstattede ofte hendes Lune, hvad hun manglede i Iagttagelsesevne. En stærkt fremtrædende Forfængelighed eller en med Ængstelighed skjult Armod lykkedes det hende vel og undertiden at afsløre. End bedre vidste hun at fremstille de Legemsfeil, hun havde bemærket, og det var da selsomt at see, hvorledes hendes ranke Skabning og smidige Ledemod kunde bøie sig i alle de Folder, hvori en grusom Natur, ligesom med Jernbaand, tvinger de forladteste af sine Skabninger. Hvert Træk, ja hvert Led i hendes Fingre blev da et Penselstrøg til det Billed, som hun vilde fremstille, og midt i disse forunderlige Vendinger og Dreininger klang pludselig Moderens Bifald, liig en Dæmons

bittre Haan over den fornedrede og spottede Menneskenatur, medens Dyvekes letsindige Latter snarere lignede en Luftalfs, der har iført sig et jordisk Klædebon og nu spotter over de Lænker, hvori den selv har tvungen sine letbevægelige Lemmer.

Undertiden fremstillede Dyveke ogsaa paa sin Viis et Billede af vore Nationalskikke, dog med saamegen Ynde, at ei engang jeg selv, der dog elskede disse Skikke, var istand til at vredes over hendes Adfærd. Saaledes paatog hun sig engang, i Selskab med Flere, at efterligne en Bryllupsscene. Det er Skik blandt Norges Bønder, at Bruden paa Hovedet skal bære en tung med Glimmer, uægte Stene og forgyldte Sølvmynter besat Krone. Under denne opbindes Haaret saa stærkt, at man ikke kan see det. Den tunge Krone og de stærkt opbundne Haar forvandle da ofte den stakkels Brud til en Martyr for sin Pynt, og Udtryk af Lidelse træder istedenfor den Glæde, man paa den Dag venter at skue. Dyveke havde seet en saadan Brud og det Tog, der fulgte hende til Kirken, hvilket ei havde anden Virkning paa den fjortenaarige Pige, end at vække hendes Begjærlighed til at fremstille noget Lignende paa hendes Maade. En Søndag havde hun hos Hr. van Claesen samlet et Selskab af hine Familier, som vi have omtalt. Da disse bestandig vare beredte til at forhaane de Sædvaner, der fandt Sted i en, som de indbildte sig, langt under dem staaende Stand, saa var det hende let at hverve Deeltagere. Nu blev Selskabet udklædt paa den forunderligste Maade. En gik foran og spillede paa en slet Fiolin nogle Nationalmelodier, der i sig selv vare skjønne, men som den Spillende, ved forsætlig at gribe falske Toner, drev en musikalsk eller rettere umusikalsk Spot med. De, der forestillede Følget,

klædte sig, Nogle i Skindklæder som Fiskere, Andre i Vadmelskofter, under hvilke de bare deres sædvanlige Dragter. Dyveke selv var klædt som Brud, med en Krone paa Hovedet, under hvilken hendes lange Haar hang frit ned ad Ryggen; om Halsen bar hun sine Knipplinger, som hun ved ingen Bøn var at formaae til at ombytte med det røde Tørklæde, behængt med Sølvmynter, som en Brud paa disse Steder almindelig bærer. I denne underlig sammensatte Dragt saae hun henrivende deilig ud. Pludselig nærmede hun sig til mig, neiede dybt og sagde: „I, Zabern, er altfor alvorlig til at paatage Jer nogen anden Rolle, I maa tage til Takke med at forestille Brudgommen." — „Dertil er han keitet nok," anmærkede Fru Sigbrit. Dyveke trykkede nu i hele Selskabets Paasyn et ømt Kys paa mine Læber og førte mig med uimodstaaelig Magt i Spidsen for Toget. Derpaa gik hun med nedslagne Øine ved min Side, fulgt af det øvrige Selskab. Efter at have gjennemvandret alle Værelser gik Toget, der stedse fik et vildere og mere bacchantisk Udseende, ned i Gaarden, og derfra ud paa den Vei, der førte til Kirken. Her samledes imidlertid flere Bønder, der først med misbilligende Taushed, derpaa med aabenbar Forbittrelse betragtede vort Optog, som de troede anstillet til Spot for dem. Deres Antal voxede hvert Øieblik, ja tilsidst var der en stor Menneskehob, der betragtede os med mørke Blik og halvundertrykte Vredesyttringer. Dyveke lod ei til at bryde sig derom, indtil endelig en dristig Knøs traadte frem og med truende Røst raabte: „Væk med Kronen! Kronen af Hovedet!" „Kronen af Hovedet!" gjenlød det som et Echo af hundrede Munde. Vort Selskab adsplittedes i en Hast, og Dyveke ilede som en ængstet Due til sit Hjem, medens

jeg, saa godt jeg formaaede, stræbte at berolige Bønderne. Før de endnu vare borte, kom imidlertid Dyveke tilbage, klædt i sin sædvanlige Dragt; hun tiltalede med Venlighed de Ældste og bad dem ei at tage hendes Letsind ilde op. Hun vilde ei fornærme dem, sagde hun, men fandt deres Brudedragt saa smagfuld, at hun ei havde kunnet modstaae Fristelsen til engang at klæde sig selv deri. Hendes venlige Ord, de tilsyneladende uskyldige og indsmigrende Miner, tilligemed hendes fremspirende Skjønhed, forfeilede ikke deres Virkning. Hoben splittedes, efterat Alle havde rakt Haanden til Dyveke, der tog Afsked fra Enhver af dem med et venligt Smiil. Dog, uagtet Dyveke saaledes forsonede Alle, faldt Dadelen desto mere paa Moderen, om hvilken man sagde, at hun burde have bedre Forstand og ikke tillade Sligt. Saaledes bidrog ogsaa dette til at forøge den almindelige Misfornøielse med Fru Sigbrit.

En eneste alvorlig Følelse syntes at have fæstet Rod i Dyvekes letsindige Hjerte, nemlig Kjærlighed til hendes afdøde Fader. Saaledes var jeg engang Vidne til en lidenskabelig Scene, da Fru Sigbrit, som hun ofte pleiede, med Misbilligelse omtalte sin Ægteherre. „Havde han ei handlet saa uforsigtig," sagde hun, „da vare vi rige Folk og behøvede ei at søge Tilflugt i fremmede Lande. Men han var bedre skikket til at sidde bag Ovnen, end til at strides med Kabbeljauerne, derfor have de ogsaa bragt ham til Rolighed, jeg har selv seet hans blege Hoved i Sluis, da Bøddelen hævede det til Advarsel i den store Forsamling." Dyveke stod tilsyneladende rolig og hørte derpaa uden at svare. Dog paa samme Tid pillede hun, som det lod, uden at vide hvad hun foretog sig, Traadene ud af et kostbart Broderi og sønderrev det

tilsidst, uagtet hun i flere Dage havde arbeidet derpaa. Ved Moderens sidste Ord blev hun endelig bleg som et Liig og styrtede med et høit Skrig til Jorden. Alle forfærdedes, Fru Sigbrit ilede til, tog hende med ængstelig Omhu i sine Arme og var venligere, da Dyveke vaagnede af sin Afmagt, end jeg nogensinde før har seet hende. Overhovedet har jeg sjelden hørt Fru Sigbrit, der ellers saa lidet skaanede Andre, at sige noget ondt Ord til Dyveke, der var hendes Øiesteen, og over hvilken hun vaagede som over en sjelden Skat.

Mod min Moder var Dyveke særdeles venlig. I hele Timer kunde hun fortælle hende om Holland og Brabant, og om hvorlunde hendes Slægtninge endnu erindrede og omtalte hende med Kjærlighed, hvilket var min Moder til stor Glæde. Dog bragte Dyveke det aldrig saa vidt, at min Moder ret af Hjertet blev hende hengiven, tvertimod var der en skjult, men stærk indvortes Forskjel i begges Væsen, der, om den ikke, som mellem Fru Sigbrit og min Moder, fremavlede et spændt Forhold, dog hindrede dem i at indgaae Venskab med hinanden.

Mod mig var Dyveke noget forunderlig i sin Opførsel, undertiden lod hun til knap at bemærke mig, undertiden var hun venlig og forekommende. Hvad der især indtog mig hos Dyveke var hendes skjønne Sang og den Færdighed, hvormed hun paa Harpen vidste at ledsage den. Men ogsaa heri var hun lunefuld; naar man bad hende derom, sang hun sjelden, ja hun afslog undertiden at synge, selv naar hun vidste at hele Selskaber vare samlede blot for at høre hende. Til andre Tider sang

hun uanmodet og længe baade for mig og Andre. I saadanne Øieblikke pleiede hendes Letsind at vige for en høiere Alvor, da traadte Taarer i hendes Øine, og man maatte troe, at den dybeste Lidenskab tonede gjennem hendes fyldige, velklingende Røst, men neppe var Harpen henstillet i sin Krog, før denne Stemning som et Lynglimt igjen var forsvunden.

Jeg erindrer mig især en gammel, tydsk Folkesang, der efterlod et dybt Indtryk i min Sjæl. De enkelte Ord kan jeg ikke huske, men det Indtryk, hvormed hun sang, og Visens Indhold vil jeg aldrig glemme, saa meget mere da denne Sang bevægede sig i den samme Phantasiekreds, som de Eventyr, hvormed min Sjæl dengang var opfyldt. Visen handlede om en Havfrue, der var forelsket i en Ridder og endelig havde formælet sig med ham. Det Liv, som de to Elskende førte paa Havets Bund, var skildret kort paa de gamle Sangeres Viis, men dog med dristige Penselstrøg og med Phantasiens mest tillokkende Farver. Ridderen reiser nu til en Turnering ved Keiserens Hof, hvor han som Priis for sin Tapperhed vinder en deilig Prindsesses Haand. Han undslaaer sig imidlertid for at modtage den til stor Forundring for Keiseren og det tilstedeværende Folk. Det lykkes endelig en Munk at fravriste Ridderen hans Hemmelighed. Deels Munkens Forestillinger, at han ved sin Forbindelse med Havfruen gav sig i Djævelens Hænder, deels den tillokkende Prindsesses Ynde bringer ham til at afsværge sin forrige Kjærlighed. Hans Formæling holdes nu med stor Pragt, men paa Bryllupsaftenen, da Glæden er paa det Høieste, fremspirer en Krands af Siv og Vandlilier i Riddersalens Loft; mellem dem viser sig, ligeover Ridderens Hoved, en qvindelig, besløret Skikkelse,

der udstrækker den deiligste Fod over ham, som Nogen havde seet. Ridderen gjenkjender paa denne Fod sin forдums Elskede; hun forsvinder, men han taber al Ro fra den Dag og døer snart derefter. Prindsessen og Havfruen mødes endelig ved hans Grav, hvor de begge bede for hans Sjæl. Dette var Visens Indhold, der maa forekomme den, der læser det, som et enfoldigt Eventyr, men Dyveke sang det med saameget Udtryk og spillede med saameget Liv, at Tonerne fik Liighed med den bevægede Sø, og hun selv forekom mig under Sangen at være den ulykkelige Havfrue, hvis Troskab og Hengivenhed fandt en saa slet Gjengjæld.

Uagtet hun ofte foresang mig hiint Eventyr, agtede hun dog aldrig paa de Sagn, jeg vilde fortælle hende. Hun paastod, at de Fjelde, der indesluttede os, gjorde hende beklemt nok om Hjertet, hvorfor jeg, hvis jeg ikke vidste noget Lystigt at sige, skulde tie stille. Eengang overtalte jeg hende dog til at forlade vore sædvanlige Spadseregange, for at følge mig ind iblandt Bjergene. Men vi vare knap komne forbi en stor Bjergstrøm, der laae en Fjerdingvei fra vort Huus, før Dyveke klagede over Trætheb og heftig forlangte at vende tilbage. Da hun imidlertid ei kom saa hurtig hjem, som hun ønskede, blev hun utaalmodig, og da jeg, ved at bøie en Green tilside, var Aarsag i, at den greb fat i hendes Krave og nedbryssede en Draabe derpaa, sagde hun, at jeg havde plettet og sønderrevet hendes Kniplinger. Da jeg ingen Plet kunde see, og fandt Riften ubetydelig, blev hun vred og sønderrev nu selv Kraven aldeles, i det hun paastod, at den dog var fordærvet. Derpaa faldt hun i en stærk Graad, og jeg maatte, hvad jeg fandt at sige gjerne

gjorde, næsten bære hende hjem, thi hendes spæde Fødder udholdt ikke længer at træde paa de haarde Stene.

Til andre Tider var hun bristigere, og skjøndt hun aldrig meer vovede sig ind imellem Bjergene, kunde hun dog, naar den Lyst kom over hende, vanke gjennem Skoven i flere Timer, uden at føle nogen Trætheb. Det var da deiligt at see den skjønne, allerede den Gang udviklede Pige, hvis Yndighed hver Bevægelse forøgede, behændig som et Raadyr at finde Vei mellem Krattet og de høie Stammer. Ved en saadan Leilighed hændtes det engang, at en Mand, som jeg ikke før havde seet, traadte frem af Skoven. Han var indhyllet i en stor dunkelbruun Kappe og lod til at have samlet Planter imellem Bjergene. Hvis hans høie Vext og befalende Udtryk ikke havde vidnet derimod, saa kunde vel hans Dragt og hans tungsindige Ansigtstræk have fristet til at regne ham til de omvankende Zigeunere eller saa kaldte Taterbander, som undertiden ogsaa viste sig paa disse Steder. Han stillede sig i Veien for Dyveke og betragtede hende tankefuld uden at hilse. Dyveke skreg høit, og holdt sig med krampeagtig Ængstelighed fast ved mig. „Frygt ikke for mig mit Barn," sagde han, „men for dit eget ubevogtede Hjerte. Hæng en Sardonyx i Dit Halsbaand," blev han ved, „thi denne Steen befrier fra letsindige Tanker. Ræk mig din Haand, da skal jeg forudsige Din Skjæbne." Dyveke, hos hvem Nysgjerrighed alt havde fortrængt den første Skræk, rakte ham sin Haand, skjøndt ei uden Skjælven. „Den er deilig hvid," sagde han, efter at have betragtet den en Tid lang, „og dog skal for dens Skyld det rødeste Blod komme til at flyde." „Er I en Chiromant," spurgte Dyveke, i det hun trak sin Haand tilbage. „Ja," svarede han, „og en Stjernetyder tillige;

Dig saae jeg kort efter Din Fødsel, og alt dengang beregnede jeg Dit Horoskop." — „Hvilke Stjerner ere mig gunstige?" spurgte Dyveke, der nu fuldkommen havde faaet sit Mod igjen. „Det er Venus, og den vankelmodige Mercurius," svarede han, „dog stod hiin i Din Fødselstund altfor nær ved det dræbende Medusahoved." — „Det er en mørk Tale for mig," afbrød Dyveke ham. — „Veneris Kraft," blev han ved, „dæmpedes ogsaa dengang af den giftige Saturn, der udsendte sit Lys fra det niende Huus, hvorved en Reise antydes, fra hvilken onde Planeter hindre Dig at vende tilbage." — „Trues jeg da af nogen Fare?" spurgte Dyveke. — „Jupiter", sagde han, „der skjænker retmæssigt Herredømme, stod i hiin Time ved Nedgang nær Steenbukkens Horn, og naar Solen den fem og tyvende Gang efter Dit Fødselsaar gaaer ind i Skorpionens Tegn, da trues Du af en voldsom Død i et fremmed Land." Med disse Ord vendte han sig om og gik ind i Skoven igjen. Dyveke saae efter ham med et spodsk Smiil, og sagde: „Eders Spaamænd ere som det Øvrige i dette Land, deres Ord ere truende, men golde som Stenen i Eders ufrugtbare Bjerge." Til Trods for sin Spot, gik hun dog denne Gang mere tankefuld hjem end sædvanlig.

Fra den Tid Dyveke havde anstillet den ovenfor omtalte Procession, og i Spøg valgt mig til sin Brudgom, syntes det mig, at hun var bleven varmere og venligere mod mig end tilforn. Dog kan det og være, at det forekom mig saa, eftersom jeg selv fra den Tid af med større Dristighed nærmede mig til hende. Saameget er vist, at hun efter den Tid hver Aften vandrede med mig til langt ud paa Natten, at hun nu gjerne hørte paa mine Fortællinger, og at hun ofte spillede de Sange

for mig, som jeg mest yndede, ja hendes Øine hvilede undertiden længe paa mig og syntes at sige mange Ting, hvorom jeg forhen Intet havde anet, og som dog nu paa det heftigste bragte mit Hjerte til at banke. Paa denne Tid opstod, som jeg ovenfor har berettet, en større Tilbageholdenhed mellem min Moder og Fru Sigbrit. Dette havde dog ingen anden Indflydelse paa Dyvekes Forhold til mig, end at jeg saae hende sjeldnere hjemme, men desto tiere mødte jeg hende paa mine Vandringer i Skoven. Fru Sigbrit lod i Begyndelsen til ei at agte paa disse Møder, dog blev hun tilsidst betænkelig og forbød Dyveke at gaae med mig saa sildig om Aftenen. Da dette ikke hjalp, traadte hun os pludselig en Aften imøde, da vi gik Haand i Haand i den store Have, der tilhørte Hr. van Claesen. Hendes Øine syntes mere dunkelgraae end sædvanlig og gnistrede med en Ild, som jeg sjelden deri havde seet. Ikke desmindre tog hun mig tilsyneladende koldsindig ved Armen, skjød mig ud af Haveporten og sagde: „Der gaaer Veien til Eders Hjem, unge Herre! I er baade for ung og for gammel til saa silbig at vandre alene med en ung Pige, hvilket hverken er godt for Eder eller for hende.“ Efter denne Tale, hvori hun vel ei havde saa ganske Uret, vilde hun lukke Havedøren i Laas efter mig, men nu styrtede Dyrveke sig, uden at lade sig forbløffe af Moderens Nærværelse, med største Heftighed i mine Arme. „Nei“, sagde hun, „jeg vil see ham, og hvis man adskiller mig fra ham, saa døer jeg af Sorg.“ — „Hun vil glemme Jer inden fire og tyve Timer,“ sagde Fru Sigbrit. „Aldrig!“ sagde Dyveke. „I Morgen Klokken fem,“ hviskede hun mig i Øret, i det hun atter kastede sig i mine Arme, „ved Indgangen til Hasselalleen paa venstre Side nær Porten.“ Fru Sig-

brit trak hende nu tilbage med Magt, slog Havedøren i Laas og tog Nøglen i Lommen. „Farvel, unge Herre," sagde hun, „hils Eders Moder fra mig, og sig hende, at hun burde give Jer et Par dygtige Ørefigen, og vil ikke hun, da skal jeg give Jer dem selv, hvis I oftere vover Jer i vort Huus." Dermed gik hun bort med Dyveke, der vinkede mig med sit hvide Lommetørklæde og tilkastede mig Kys med sin Finger, saa længe hun kunde see mig.

Dagen efter bemærkede jeg, at min Moder betragtede mig med alvorlige Øiekast, dog agtede jeg kun lidet derpaa, thi Dyvekes Billede, der Dag og Nat svævede mig for Øie, indgød mig Ligegyldighed for alt Andet. Min eneste Frygt var, at man skulde hindre mit Stævnemøde, men det skete ikke. Alt en Time før den bestemte Tid ilede jeg afsted, og, uden at agte de hvasse Torne, banede jeg mig Vei gjennem den Hæk, der adskilte van Claesens Have fra vor, og ventede nu bag Hasseltræerne med bankende Hjerte paa Dyvekes Komme. Hun indfandt sig til den bestemte Tid, saae sig om og kastede sig, da hun mærkede, at Ingen uden vi vare tilstede, med største Heftighed i mine Arme, ja overvældede mig med de ømmeste Kys. Saavidt havde hun aldrig før, med Undtagelse af den foregaaende Aften, fjernet sig fra den jomfruelige Tilbageholdenhed, men vort Forhold var nu ganske forandret, og uden at tænke paa, at vi ei afhang af os selv alene, tilsvore vi hinanden evig Troskab. „Jeg veed, at baade Din og min Moder have lagt Planer imod os," sagde Dyveke, „men ligegodt! jeg vil vove Alt for Dig." Derpaa løste hun det Halsbaand af sin Hals, i hvilket

Spaamanden havde raadet hende at hænge en Sardonyx, og rakte mig det som et Pant paa sin Troskab. Ja hun befæstede det selv paa mit Bryst, og jeg trykkede hende med Heftighed til mit Hjerte. Kort efter traadte Fru Sigbrit med min Moder ud af Buskene: „Der seer I!“ sagde Fru Sigbrit, „strax affted Jomfru! at give Stævnemøder anstaaer Eder ikke halv saa godt, som Eders Strikketøi og Eders Syramme. Pas I nu paa Eders Søn, saa skal jeg nok passe paa hende,“ lagde hun til og tog Dyveke ved Armen for at lede hende bort. — „Ikke sandt, min Ven, Du forlader mig aldrig?“ sagde Dyveke. — „Aldrig“, svarede jeg, „intet Forbud og ingen Piinsel skal adskille mig fra Dig.“ — „Vil I høre,“ anmærkede Fru Sigbrit, „hvor kjæk Eders Søn er vorden, uagtet han neppe har fyldt sine sexten Aar. — „Ikke kjækkere,“ svarede min Moder, „end Eders Datter, som endnu er yngre.“ Dermed skiltes vi ad for den Gang.

Min Moder tog mig nu alvorligen for sig og foreholdt mig, hvor ubesindig jeg handlede, og hvorlidet det vi om Dyveke vidste, gav Haab om, at Nogen endnu kunde bygge sit Livs Lykke paa hende. Iligemaade erindrede hun mig om, hvor ung jeg selv var, hvorlidet jeg endnu kjendte til Verden, eller var istand til at betrygge min egen Fremtid; især lagde hun megen Vægt paa den Misbilligelse, hvormed min Fader vilde optage min Ubesindighed. Men hendes Ord vare talede i Vinden. Dyvekes Harpe, hvis Toner i Aftenskumringen trængte fra hendes Vindue til mit Øre og i fulde Accorder ledsagede hendes skjønne Sang, vakte den heftigste Attraa i mit Bryst og tilintetgjorde ethvert Indtryk af min Moders Tale.

Den anden Morgen kom Fru Sigbrit til os og sagde,

at hun savnede et Halsbaand, som Dyveke paastod at have tabt, men som hun rimeligviis havde givet mig. Min Moder spurgte mig alvorlig, om jeg havde Halsbaandet. Jeg negtede det ikke, men tilføiede, at man aldrig uden med Magt skulde skille mig derved. „I gjemmer ikke Eders Klenodier med Forsigtighed,“ anmærkede Fru Sigbrit, i det hun med en behændig Bevægelse greb en fremstaaende Deel af Halsbaandet, og trak det ud over mit Hoved. „Nu er det i min Haand,“ sagde Fru Sigbrit, „og jeg skiller mig heller ikke saa let derved. Dyveke faaer I vanskelig at see, saalænge den Ruus varer.“ Dermed gik hun.

Min Moder bad mig nu paa det venligste og veemodigste om at dæmpe min Lidenskab; hun betroede mig desuden, at Fru Sigbrit traf stærke Tilberedelser til sin Bortreise. Dette nedslog mig mere end alt Andet, hvad min Moder sagde. Jeg listede mig flere Gange nær til van Claesens Huus, især naar jeg om Aftenen hørte Dyvekes Harpe, men bestandig saae jeg istedenfor Dyvekes ungdommelige Aasyn den speidende Fru Sigbrit, der som en Drage vogtede paa sin Skat, og hvis ondskabsfulde Latter ofte forraadte mig, at hun havde opdaget min Nærværelse. Kun eengang fandt jeg paa Jorden et Par Linier, hvori Dyveke bad mig at indfinde mig under hendes Vindue næste Aften. Men da jeg paa den fastsatte Tid kom, saae jeg atter ingen Anden end Fru Sigbrit, der som en Høg speidede fra det aabne Vindue. „I kommer nok for Dyvekes Skyld,“ sagde Fru Sigbrit, „men hun har i Dag Forfald, hun har modtaget en Foræring, der sysselsætter hende saa stærkt, at hun vanskelig kan see Jer, kom igjen i Overmorgen, da skal jeg maaskee selv føre Jer til hende.“ Jeg stod forbauset og troede knap mine

egne Øren. „Er I da virkelig bleven rørt over vor Skjæbne?“ spurgte jeg. „Kom igjen i Overmorgen Klokken ni!“ raabte hun atter og slog Vinduet i. Jeg gik hjem med et beklemt Hjerte uden at bygge stort paa Fru Sigbrits Tale, saa meget mere som min Moder i alle disse Dage betragtede mig med stor Medlidenhed og Bedrøvelse; dog indfandt jeg mig til den bestemte Tid. Fru Sigbrit stod denne Gang i Gaarden og gav Befalinger til van Claesens Tjener. „Vær saa god at gaae op,“ sagde hun til mig. „I kjender jo ret godt Veien.“ Jeg gik nu op ad Trapperne og aabnede Døren til Fru Sigbrits Dagligstue. Det Første jeg saae, var Dyveke, endnu skjønnere end nogensinde før. En høi Rødme farvede hendes Kinder, en Zobelskindskrave slyngede sig om hendes hvide Hals, og en Pels af fiint blaat Klæde hang i Folder om de fyldige Hofter og var fastheftet om Midien med et snevert Belte. Da hun saae mig, rystede hun de gule Lokker tilbage fra Panden, men af Bedrøvelse var i hendes Aasyn intet Spor. Hun løb og legede med en lille Skjødehund, der boltrede sig paa Gulvet og sprang op ad hende ved hvert af hendes Skridt. „See dog det nydelige Dyr!“ sagde hun, „det har min Moder foræret mig.“ — „Dyveke,“ spurgte jeg, „hvor skal du hen? Du er jo i Reiseklæder.“ — „Ja,“ svarede hun, „vi reise til Bergen, men komme snart igjen.“ — „Ak, Dyveke! Du kommer aldrig igjen!“ sagde jeg, medens alt Blodet trængte sig i saa stærke Strømme til mit Hjerte, at det syntes mig nær ved at briste. — „Jo jeg kommer sikkert; men har Du nogen Tid seet et yndigere Dyr?“ blev hun ved og kjælede for den lille Skjødehund, der strax begyndte at knurre og bjæffe, da den saae mig. „Bliv der!“ sagde hun, „den kan ikke lide Dig. Ingen maa nærme sig til

den, som den ikke kan lide." — „I seer, hvor heftig hendes Kjærlighed kan blive paa kort Tid," sagde Fru Sigbrit, der nu kom ind og ligeledes var i Reiseklæder. „Hvis vi bleve her," føiede hun til, „maatte I nu gjerne besøge os, saa tidt I lystede, men da vi reise, saa kunne vi vanskelig sees længere, med mindre I har Lyst til at følge med og bære Dyvekes Hund ned til Stranden." — „Nei, jeg vil selv bære den," sagde Dyveke, i det hun med største Omhu tog den i sin Arm. „Farvel, jeg elsker Dig dog trods Alt hvad min Moder siger," føiede hun til og hoppede ud af Døren. Jeg stod som forstenet, men mit Blod forekom mig at være forvandlet til en brændende Ild, der ved hvert Pulsslag maatte fortære mit Hjerte. Jeg var ei istand til at frembringe eet Ord. „Vil I ikke følge med os," sagde Fru Sigbrit, „saa gaa hjem! hils Eders Moder, og staae ikke der som Loths Hustru, da hun stirrede paa Sodomas Undergang og blev forvandlet til en Saltstøtte." Med disse Ord fulgte hun Dyveke.

Neppe var hun borte, før de hedeste Taarer strømmeviis randt mig ned ad Kinderne. Jeg følte vel, at jeg aldrig vilde have gaaet saavidt, hvis ikke Dyveke selv var kommen mig imøde endnu videre end paa Halvveien. Og hun, der havde mødt mig med saa stor Varme, der saa dristig og uden Forbehold, selv i Moderens Nærværelse, havde erklæret mig sin Kjærlighed, forlod mig nu ligesaa letsindig, som et Barn forlader det Legetøi, der kort forhen udgjorde dets høieste Glæde. Dette var den første bittre Erfaring, som jeg gjorde her i Verden. Efter at have dvælet nogen Tid i Værelset, ilede jeg tilsidst

ud i Haven, hvor jeg nær havde løbet den gamle van Claesen overende, der veg tilbage med Forskrækkelse, uden dog, skjøndt i stor Afstand, at forglemme sin sædvanlige Hilsen, som jeg denne Gang kun lidet gjengjældte. Jeg løb op paa en Høi foran Huset, hvorfra man kunde see langt ud i Fjorden. Her saae jeg da den store Jagt, hvorpaa Dyveke nu befandt sig. Den havde lettet Anker, heiset sine Seil og var alt et betydeligt Stykke fra Landet. Jeg troede paa Dækket endnu at see Dyveke, der kjælede for sin lille Hund. Hvert Øieblik forøgede det Rum, der adskilte hende fra mig, indtil endelig Skibet, der i hvert Secund syntes at formindskes og tilsidst neppe forekom mig saa stort som en svømmende Vildand, forsvandt bag de graae Klipper i Baggrunden. Nu fattede jeg først tilfulde den Spot, der laae til Grund for Sigbrits Fremfærd, i det hun selv lod mig være Vidne til, hvor let mit Billed kunde fortrænges af Dyvekes Sjæl. Nu begreb jeg ogsaa, hvad det vil sige at staae forladt i Verden, uden Haab, med en Erindring, som en nagende Vændelorm, hvilken vi saa meget mindre kunne befri os fra, da den er udklækket i vort eget Indre, og opfostret med de Safter, der vare bestemte til at vorde vort bedste Hjerteblod.

I dette Øieblik nærmede van Claesen sig, hvilket han ellers aldrig pleiede. „Den unge Herre“, sagde han, „er bedrøvet, ja, ja, Mennesker samles, og Mennesker skilles, det er Verdens Gang. Jeg havde heller ikke troet saa hurtigen at skulle skilles fra Fru Sigbrit, thi hun var en klog og tro Huusholderske. Nu, Guds Villie skee! Saadan som det er, er det maaske bedre. Fru Sigbrit vil nu nedsætte sig i Bergen. Gud skjænke hende Held, thi det vil ellers komme min Pung dyrt at staae.“ Med

disse Ord hilsede han paa sin Viis og fjernede sig uden at vente mit Gjensvar; han forekom mig i dette Øieblik ikke anderledes end en vandrende Busk, der ved et Trylleslag var løsrevet fra sin Rod og havde faaet Magt til at gaae og tale, for ved Udfoldelsen af sin phlegmatiske Natur at spotte den fortærende Ild i mit eget Bryst.

Paa samme Tid kom van Claesens Tjener tilbage fra Stranden og medbragte en Hilsen fra Dyveke tilligemed det Halsbaand, som hun alt eengang havde skjenket mig, og som, efter hvad hun sagde til Tjeneren, i det hun gav ham det, skulde tjene til Erindring og Pant paa hendes Tilbagekomst. Et Glimt af Haab opsteg i mit Bryst, dog varede det kun kort, og jeg indsaae snart Daarligheden i mine Forhaabninger. Jeg betragtede derpaa Halsbaandet med en Art af Forbittrelse, tilsidst kastede jeg det endog langt hen i Marken og fattede den faste Beslutning aldrig at tænke mere paa Dyveke.

Jeg begav mig nu med al den Kraft, jeg var istand til at samle, til mine Studeringer, som jeg, især i Sidstningen af Dyvekes Ophold iblandt os, reent havde forsømt. Min Moder understøttede mig trolig i Alt, hvad hun forstod. Lidt efter lidt blev mit Sind under disse Beskjæftigelser roligere, men et Savn blev dog tilbage, som jeg forhen i denne Eensomhed ikke havde følt. Ja uvilkaarlig overraskede jeg mig ofte selv i dybe Tanker paa det Sted, hvor jeg havde henkastet Halsbaandet. Jeg var endog svag nok til flere Gange at søge derefter, men jeg fandt det aldrig igjen.

Kort efterat Fru Sigbrit var kommen til Bergen, skrev hun os til og fordrede det Halsbaand tilbage, som hun formodede, at Dyveke anden Gang havde sendt mig. Min Moder bad mig, hvis jeg havde det, at give det til

Fru Sigbrit igjen. Jeg fortalte nu oprigtig, hvorledes Alt var tilgaaet. Dette skrev min Moder til Fru Sigbrit, der svarede, at jeg, naar jeg fik Lyst til at kaste andre Folks Eiendomme bort, ogsaa maatte finde mig i at betale dem. Dette skete ufortøvet efter den af Fru Sigbrit angivne Priis, der sikkert ikke var for ringe.

Der var omtrent forløbet et Aar fra Dyvekes Afreise, da min Fader sendte mig Befaling at vende tilbage til Bergen, for at jeg der til fælles Fordeel kunde anvende mine Kundskaber. Uagtet jeg ikke følte synderlig Lyst til Handelsstanden, saa vidste jeg dog Intet at svare paa min Moders Spørgsmaal, til hvilken anden Stand jeg da troede at være dygtig? Jeg begyndte desuden, efterat Fru Sigbrit havde været hos os, at skamme mig ved dette Drømmeliv og denne Flid, der ikke gavnede hverken mig selv eller Andre. Jeg besluttede derfor i nogen Tid at føie mig efter min Faders Villie, til hvilken Føielighed Haabet om at see Dyveke igjen vel bidrog mere, end jeg selv anede. Jeg forlod ei uden Veemod vor stille Bolig imellem Bjergene, og jeg erindrer mig endnu vel, hvilke smertelige Taarer jeg fældte, da den sidste af de graae Klipper, der indsluttede den Dal, hvori vi hidtil havde levet, forsvandt i Synskredsen. Jeg anede vel, at jeg først efter mange Omvexlinger skulde see disse Steder igjen; og det syntes mig, som om en Deel af mit Væsen løsrev sig fra mig selv og blev tilbage, indsluttet af disse Fjelde, ja gjennem mit hele Liv bares det mig for, at jeg først paa disse Steder, ligesom indenfor en magisk, af Aandeverdenen beskyttet Kreds, kunde gjenfinde en fuldstændig Tilværelse.

Denne Veemod dæmpedes dog noget ved den ungdommelige Higen efter det Ny, saameget mere da min Fader modtog os venligere, end jeg havde formodet. Dog opfordrede han mig strax med en Iver, hvilket deels vel opstod af hans Had til Lediggang, deels maaske var en Følge af min Moders hemmelige Indberetninger, til at arbeide paa hans Contoir. Da jeg hverken var ubekjendt med fremmede Sprog, eller med Regnekonsten, saa lykkedes det mig snart at sætte mig ind i min Faders Handelsanliggender, og jeg blev nu den, der besørgede Brevvexlingen til fremmede Stæder, hvilket ei var saa let, efterdi min Fader i vor Fraværelse betydelig havde udvidet sin Handel. Dette Arbeide udførte jeg til min Faders Tilfredshed; han blev derfor stedse venligere mod mig, og jeg opdagede med Glæde, at den Strenghed, hvilken han troede at burde vise den halvvoxne Dreng, kun var en ydre Skal, der dækkede et Hjerte, der var mildere og menneskeligere, end jeg hidindtil havde troet.

Hermed vil jeg ikke paastaae, at min Fader ei var en Kjøbmand med Liv og Sjæl; tvertimod tænkte han for det meste kun paa Handelsforretninger og beregnede alle Muligheder, der med Hensyn paa dem kunde indtræffe. Ja naar der intet Andet var at tage vare, pleiede han at begive sig ud paa den yderste Pynt af Byen, hvorfra man har en Udsigt langt over Havet. Her speidede han med Ængstelighed efter Skibe, talte Dagene til deres Komme og overlod sig til alle de Lidenskaber, som Frygt for Tab eller Haab om Vinding ere istand til at vække hos Mennesket. Dog søgte han aldrig Fordeel ved Uretfærdighed, han var heller ei uvillig til med smaa Summer at understøtte fattige Handelsmænd, som han ansaae for stræbsomme. Dog skete dette kun som Laan, og om han end

tilstod Opsættelse, saa fordrede han dog alvorlig det Laante tilbage. Til Fornemme var det derimod hans Grundsætning slet Intet at laane, thi, sagde han, hvad jeg allerede eier, ønsker jeg ei at give i dens Hænder, der kan ansee det som en Naade, hvis han giver mig min Eiendom tilbage. Dette frygtede han ei for at sige Vedkommende lige i Øinene. Saaledes erindrer jeg engang, at en Adelsmand, der ellers var meget stolt, traadte ind i min Faders Contoir. Min Fader førte ham ind i et Sideværelse, og jeg hørte ikke deres Samtale. Men nogen Tid efter traadte min Fader ind i Contoiret, hvor jeg var alene, og sagde: „Kan du gjætte hvad hiin Adelsmand vilde?" — „Formodentlig tale med Eder i Pengesager," svarede jeg. — „Rigtig, han vilde laane en betydelig Sum Penge hos mig." — „Hvad svarede da I?" — At jeg aldrig laante nogen Adelsmand Penge, men at jeg vilde give ham et godt Raad." — „Hvilket Raad gav I ham da?" — „Jeg bad ham at forsøge sin Lykke hos min Gjenbo, Kjøbmand Weberking, thi han var en Nar, sagde jeg, og laante gjerne til de Fornemme." Siden erfarede vi, at Weberking virkelig havde hjulpet hiin Adelsmand ud af hans Forlegenhed.

Jeg lærte nu at kjende flere Sider hos min Fader, som jeg enten forhen havde manglet Evne til at see, eller som han hidindtil ei fandt for godt at vise mig. Det Savn, han følte ved min Moders Fraværelse, havde vel og udviklet Adskilligt hos ham, der forhen ikke mærkedes. Dengang sad han mest om Aftenen hjemme med sine Regnskabsbøger; han talede da kun Lidet med min Moder og slet Intet med mig, nu havde derimod den altfor store Eensomhed bragt ham til at søge Selskab med sine Jævnlige. I saadanne Selskaber udviklede han en Lystighed og et

Lune, som man ei skulde have ventet, naar man om Formiddagen saae ham sidde ordknap og stille ved sit Skriverbord. Da min Fader elskede Orden selv i sine Fornøielser, saa aftalte han med flere Kjøbmænd at sees til bestemte Tider, paa hvilke baade Ankomst og Bortgang vare fastsatte efter et nøiagtigt Klokkeslet. I disse Sammenkomster kunde Intet saa stærkt forstyrre hans Munterhed, som naar Nogen kom eller gik udenfor den fastsatte Orden. Han pleiede da med Fingeren at banke paa Bordet og sige: „Alt til sin Tid, mine Herrer! Den, som er unøiagtig i det Smaa, vil og være forsømmelig i det Store.“ Naar Alt derimod gik, som han ønskede, kom han i godt Lune, sagde mange træffende Ting og fortalte Tildragelser, som han selv havde oplevet, der, uagtet de fremsattes med en altfor belærende Tone, dog røbede baade Klogskab og Iagttagelsesevne. Han forfaldt rigtignok undertiden til den Feil, der saa ofte begaaes af ældre Mænd, hvis Hukommelse svigter dem med Hensyn paa det Nærmeste, skjøndt den staaer dem fortræffelig bi, naar Talen er om det Længstforbigangne. Han gjentog nemlig altfor hyppigt de samme Fortællinger og Bemærkninger; han havde og visse Materier, til hvilke han med Forkjærlighed vendte tilbage, og om hvilke hans Meninger vare saa ufravigelig bestemte, at han ikke blot ansaae enhver Indvending derimod for urimelig, men endog som en personlig Fornærmelse. Ja han kunde vel ogsaa, naar disse hans Kjæphheste kom paa Bane, uden at Nogen modsagde ham, blive høirøstet og ivrig, blot ved at tænke sig en mulig Modstand, og skjøndt hans Venner, der agtede ham og saae igjennem Fingre med hans Svagheder, almindelig gave ham Ret, saa hindrede dette dog ei altid, at heftige Vredesyttringer udbrøde mod

anderledes Tænkende, uagtet Ingen af disse syntes at være tilstede.

Et Æmne, som han, saa ofte Leilighed gaves, og ofte selv naar den ikke gaves, afhandlede og ligesom gjennemfegtede paany, var hans Mening om Handelsstandens ubetingede Værd og Fortrin for de andre Stænder. „Kjøbmanden," sagde han, „danner den egentlige Middelstand, han er den Midler, der forbinder de øvrige Stænder, Rigets sande Marv og Middelpunkt. Naar Kjøbmanden kjender og veed at benytte sine Fordele, er han det uafhængigste af alle Mennesker. Han behøver ei at trygle de Fornemme hverken om Rigdom eller om Hæder; sin Rigdom og Hæder bærer han her." Dermed slog han sig paa sit Bryst, paa den Lomme, hvori han gjemte sin Tegnebog, og ved Leilighed vel ogsaa sine Vexler og Anviisninger. „Her bærer han sit Ordensbaand," tilføiede han, „og den gyldne Nøgle, hvormed han aabner ethvert Kammer. Alle trænge til ham, men han trænger til Ingen. Lad Ridderen længe nok beholde sine Borge; Kjøbmandens Skibe pløie det store Hav, han er dets egenlige Konge, han foreskriver Rigdommene deres Vei og behersker selv den ustadige Lykke. Men det forstaaer sig, dertil hører den Kløgt og det Maadehold, den Oversigt og Dristighed, der aldrig kunne læres, men blot udvikles der, hvor de ere givne. Thi ei alene Landenes Frembringelser, Varernes Godhed og Pengenes Værd maa Kjøbmanden kjende, men fremfor Alt Menneskets Lidenskaber og Menneskets Sjæl; men her gjælder det at slutte rigtigt og forsigtigt. Jeg har selv flere Gange," blev han ved, „været i det Tilfælde at maatte betroe en Deel af min Velfærd til Fremmede, uden anden Sikkerhed end den, som et ærligt Ansigt giver, og dog bedrog jeg

mig aldrig; Gud give, det heller aldrig maa skee! Derfor er der næst Herren og hans Helgene Ingen, jeg agter saa høit, som en brav Kjøbmand, thi fra Himlen kommer alt Godt, men at skaffe det i rette Tid og paa rette Sted, at fordele det, som det behøves, at sørge for Alles Tarv, i det han tillige sørger for sin egen, det mægter kun Kjøbmanden til stor Ære for sig selv, og under den almægtige Guds Bistand, det forstaaer sig. Derfor bukker jeg mig ikke dybere for Lehnsherren, ja knap engang for Bispen, end for den rige Gerhard Moevinkel, min tyveaarige Nabo, ikke for hans Rigdoms Skyld, hvorvel den heller ei er at foragte, men formedelst den Sjælskraft og Kløgt, hvormed han har erhvervet den." Saaledes kunde min Fader endnu længe blive ved, især hvis han troede, at Nogen var tilstede, der ikke ganske bifaldt hans Mening. Uagtet jeg allerede dengang følte, at Statsmanden, Krigeren, ja selv Bonden og især den Geistlige, hvis Hver af dem eensidigen vilde fremhæve sin Stands Fortrin, uden at agte paa Skyggesiderne, vel kunde opstille et ligesaa glimrende Billed af dens Fortræffelighed, saa indsaae jeg dog, at min Fader, trods sin Eensidighed, havde fæstet sit Øie paa et værdigt Maal. Dette vakte min Ærbødighed for hans Tanker og Handlinger, hvilken jeg uden Forbehold lagde for Dagen, og hvorved jeg vandt hans Hjerte, men tillige lagde mig selv Hindringer i Veien for at træde ud af en Stand, til hvilken jeg dog i Grunden ingen Tilbøielighed havde.

Uagtet min Fader i høi Grad agtede enhver duelig Handelsmand, saa blev han dog undertiden heftig og bitter, naar han syntes, at Nogen havde røbet Udygtighed, det være nu enten i slet grundede Speculationer, eller i Mangel af Forsigtighed og Virksomhed i sine Planers

Udførelse. Dette var Tilfældet med en ung Kjøbmand, der engang indfandt sig i vor Forsamling og saae meget bleg og nedslaaet ud. Min Fader, der ellers agtede ham formedelst hans Redelighed, spurgte hvad ham feilede. Kjøbmanden, der troede det unyttigt at skjule sin Tilstand, tilstod nu oprigtigere, end det med Hensyn paa hans Credit var tilraadeligt, at han havde lidt et stort Tab. Min Fader forespurgte sig nøiere om Omstændighederne og fandt, at Mangel af Kundskab, ja en aldeles uudførlig Speculation laae til Grund for den unge Mands Ulykke. Nu blev min Fader ærgerlig, tog sin lille Kalot af, og sagde tørt: „Jeg ønsker Eder til Lykke, min Herre! I har store Udsigter til at arve Himmeriges Rige, thi der staaer jo skrevet, salige ere de Eenfoldige og Fattige i Aanden; paa Jorden derimod er I en stor Daare, derfor siger jeg Eder hermed Farvel og skal nok vogte mig for videre at indlade mig i nogen Forbindelse med Eder." Efter disse Ord reiste min Fader sig med Heftighed og forlod Selskabet med stor Misfornøielse og før den bestemte Tid, ganske mod den Sædvane, han ellers saa strengt overholdt.

Men Hevnen syntes denne Gang at følge ham i Hælene. For at komme til vort Hjem fra den øvre Deel af Byen nær Sanct Olai nedbrændte Kirke maatte vi nemlig gaae over en stor Bro. Min Fader, der meer end sædvanlig var ophidset af Samtalen, maaskee ogsaa af Viin, hvoraf han denne Aften havde nydt meer, end han ellers pleiede, dreiede sig om paa Broen, og istedenfor at gaae ligefrem, som han skulde, gik han til Venstre, hvor en Udbygning fra den store Bro løber langt ud i Søen. Uagtet jeg advarede ham, hørte han mig ikke, men gik stærkt til, talede med sig selv, indtil han kun

havde eet Skridt tilbage for at styrte ned i Vandet. Nu var der ingen Tid at spilde, og jeg maatte anvende alle mine Kræfter for at rive ham bort fra dette farlige Sted, hvor Døden lurede under hans næste Skridt. Da jeg standsede ham, forbausedes han først, men da han indsaae sin Vildfarelse, takkede han mig saameget desmere. „Der seer I, min Fader," sagde jeg, „at den Klogeste ogsaa undertiden kan gaae feil." — „Du har Ret, min Søn," svarede han, „men jeg gik kun feil om Natten, den Anden foretog sine Dumheder med Overlæg ved den lyse Dag. Imidlertid er den lykkelig, der har en velartet Søn, der kan gribe ham under Armene, naar Alderdom eller det hidsige Blod bringer ham til at snuble. Ikke sandt min Søn," blev han ved, „Du forlader ikke din gamle Fader, eller den Stand, som han har valgt for Dig? Gjorde Du det, da vilde Du tilvisse lægge mig før Tiden i min Grav." Dette sagde han med en saa bevæget Stemme, at jeg ikke kunde Andet, end høitidelig at love ham at holde ud ved hans Side, saalænge han levede. Med dette Løfte gik han fornøiet hjem. For Resten maa jeg til min Faders Ære tilføie, at han siden understøttede hiin ulykkelige Handelsmand, uagtet han haardnakket afslog at see og tale med ham.

Om Fru Sigbrit, der bestandig vedligeholdt sin Forbindelse med vort Huus, talede min Fader stedse med Agtelse. „Hun er den forstandigste Kone, jeg har kjendt", sagde han, „hendes Gjæstgiveri er bestandig i Tiltagende, hun har af sine Kunder en sikker Indtægt, der alt langt overskrider hendes Udgifter og voxer Aar for Aar. Den som saaledes bestyrer en stor Huusholdning, vil og være

duelig til det, som er vigtigere." — „Men hun er haard mod sine Undergivne," sagde jeg. — „Det forstaaer sig, det er hun." — „Og hun er lidet samvittighedsfuld med Hensyn til de Midler, hvorved hun beriger sig." — „Af de lidet Samvittighedsfulde kan man imellemstunder ogsaa lære, min Søn." — „Hvad kan man lære af dem?" — „Aarvaagenhed kan man undertiden lære, Paapasselighed og den Snildhed og Aandsnærværelse, der til Trods for Modstandernes Vrede næsten aldrig forfeiler sit Maal; hvormeget Godt kunde den Retskafne ikke virke, hvis han stedse kæmpede saa klogt og ufortrødent for sit Maal, som denne Fru Sigbrit for sit!" — „Hendes Datter finder jeg elskværdigere," sagde jeg uvilkaarlig og havde gjerne strax taget mine Ord tilbage, da de vare over mine Læber. — „Hendes Datter er en Veirhane med Din Tilladelse, og Fru Sigbrits største Svaghed er den, at hun, der ellers viser sig streng nok mod Andre, lader denne Datter saa uforsvarlig skyde Tøilen." — Da jeg ikke vidste, hvorvidt min Fader var underrettet om mit forrige Forhold til Dyveke, troede jeg det rigtigst ikke længer at fortsætte denne Samtale. —

Det var i stort Selskab, at jeg første Gang saae Dyveke igjen. Hun stod nu i sit Livs frodigste Blomstren, og jeg forbausedes virkelig over hendes Skjønhed. De forhen lyse Haar vare blevne dunklere, og de yndigste kastaniebrune Lokker bølgede sig om hendes Tindinger. Naar hun smilede, udgik der fra de store Øine ligesom Lynglimt, der med et øieblikligt Skin opklarede hendes Ansigt. Hun nærmede sig til mig med en Fortrolighed, som ei er sædvanlig hos unge Piger i disse Lande. „Husker I endnu den lille Dyveke," spurgte hun, „der ledsagede Ier paa Eders Vandring i Bjergene?" — „Jeg

havde neppe kjendt Eder igjen," svarede jeg. — „Hvi saa? Har jeg da forandret mig saa meget til min Skade?" — „Nei tvertimod," svarede jeg, og mit Blik maa have sagt meer end min Tunge, thi hun blev endnu venligere end før. Tilsidst hentede hun en Stol og satte sig, uden at agte paa det øvrige Selskab, ved Siden af mig. „I har alt været fjorten Dage i Byen," blev hun ved, „og er ei kommen til os, det er ikke smukt; glemmer man hos Eder saasnart sine gamle Venner?" — „Det var ikke min Skyld," begyndte jeg, „I veed selv, Jomfru Dyveke —". Videre kom jeg ikke, thi Døren aabnedes, og en ung, ziirlig klædt og, som det lod, med sin Person meget tilfreds Herre traadte ind. Han nærmede sig strax til Dyveke og tiltalede hende særdeles bekjendt, uden at agte eller hilse paa mig. Dyveke talede ligesaa venlig med ham, som forhen med mig. Han gik endelig, og jeg nærmede mig igjen. „Hvo var den unge Herre?" spurgte jeg. — „Ikke sandt, han er smuk? Han har den fineste Hud og det deiligste Haar, man kan see," anmærkede Dyveke. Da hun mærkede, at hendes Svar ikke gjorde fordeelagtigt Indtryk paa mig, slog hun Øinene ned, og begyndte at tale om den Glæde, hun fandt i Eensomheden, og om hvor sørgeligt det var, at hendes Moder udelukkede hende derfra. Nu nærmede Fru Sigbrit sig og sagde: „Tro hende ikke, hun vilde kjede sig til Døden mellem Eders Bjerge." Derpaa bragtes der en Harpe. Dyveke præluderede derpaa og opfordrede de Øvrige til at dandse. Det varede dog ikke længe, saa overlod hun sin Plads ved Harpen til en Anden og blandede sig nu selv i de Dandsendes Række. Her udviklede hun en Færdighed, som jeg ikke saaledes kjendte, og som hun vel i den senere Tid havde erhvervet sig. Hendes ranke Legeme

bevægede sig i de zirligste Bøininger, de smaa Fødder berørte kun Gulvet med de yderste Spidser, medens hendes Øine glimrede med det besynderlige Liv, som jeg ovenfor omtalte, saa at man virkelig skulde have troet, at en Luftaand halv flagrende bevægede sig henad Jorden, eller at en Vandnymphe svævede for Vinden over de lette Bølger.

Imidlertid kom en sort Hund ind i Værelset; neppe saae Dyveke den, før hun udstødte et høit Skrig, ilede ud af de Dandsendes Række, steg op paa en Stol, græd og raabte, at det hæslige Dyr, paa hvis Øine hun saae, det alene kom for at bide hende, skulde bort paa Øieblikket. Dette skete, men nu var Dyveke forstemt og erklærede, at hun ikke meer vilde dandse. Jeg mærkede overhovedet, at hun overalt havde det Privilegium at opføre sig, som hun vilde, da en Kreds af de fornemste Ynglinger omgave og forgudede hende, og da de unge Piger saae op til hende, som til en forunderlig Fee, der mægtede at udføre, hvad de knap i Drømme vovede at ønske. De Ældre betragtede hende derimod med Mishag, der dog øieblikkelig forsvandt, saasnart hun med sin indsmigrende Stemme tiltalede Nogen af dem.

Næste Dag da jeg i Tanker lænede mig til en fordybet Vindueskrog i vort eget Huus, kom min Fader gaaende uden at see mig. — „Hun skal ikke have ham", sagde han, „den letsindige Flane skal aldrig have min Søn, var hun end dobbelt saa velhavende, som hun sandsynligviis vorder." — Nu fik han Øie paa mig, og sagde, halv venlig, halv forlegen: „Ei see, god Morgen, min Søn, er Du der?" — „Ja jeg er, min Fader." — „Har Du hørt?" sagde han, og blev pludselig taus. — „Ja jeg har", svarede jeg. — „Hun er letsindig og for-

fængelig," sagde min Fader. — „Det er hun sikkert, hun stræber altfor meget at behage Alle, til at være farlig for mig." — I det samme aabnedes Døren, og Dyveke traadte ind i en sort Morgendragt og med en hvid Halskrave, ligesom i fordums Tid. Hun neiede venlig for os begge og sagde, at hun var kommen for at hilse paa min Moder og mig. Min Fader gik strax, som han sagde, for at hente min Moder, men egentlig for at undgaae Dyvekes Selskab. Neppe vare vi alene, førend Dyveke betragtede mig med et eget Smiil og sagde: „Jeg er letsindig og forfængelig, ikke sandt?" — „Hvorledes?" sagde jeg forlegen. — „Jeg stræber altfor meget at behage Alle, til at være farlig for Eder. — „Dyveke har luret", sagde jeg. Hun loe og greb min Moders Luth, der stod i en Krog, og spillede Begyndelsen af en gammel Sang, som hun vidste, jeg elskede. Hun holdt imidlertid snart op, og vi stode nu stumme for hinanden, thi vi vilde ei tale om det Forsvundne og havde Intet at sige om det Nærværende. I denne Stilling, der snart blev mig piinlig, faldt det mig ind at spørge, om hun endnu havde den smukke Hund, som hun engang saa høit elskede. — „Den er borte," svarede hun, „den var ikke smuk, det var en tosset Skabning, jeg har givet den til en Veninde. Nu har jeg et meget nydeligere Dyr, vil I see?" Dermed ilede hun for at aabne Døren, men førend hun kunde vise mig hvad hun vilde, traadte min Moder ind, og Dyveke glemte nu sit Forsæt.

Hvad Dyveke denne Gang ønskede at vise mig, var, som jeg siden erfarede, en hvid Ged, hvilken hun elskede meget, og der bestandig fulgte hende i Hælene. Hun forede den selv med sine hvide Hænder, og den alene havde uden Omstændigheder Adgang til Fru Sigbrits

Værelser, af Andre fordrede hun, at de paa hollandsk Skik skulde lade deres Skoe staae udenfor. Denne Ged sov i Dyvekes Kammer, og ligesom den var vant til at springe paa de fremragende Klipper, sprang den nu op paa Stole og Borde, dog for det meste saa behændigt, at den ingen Skade gjorde. Ja ofte hændtes det, naar man gik forbi Sigbrits Huus og ventede at faae Øie paa den skjønne Hollænderinde, at man ei saae Andet, end Geden med sit Skjæg og sine Horn, hvilken nysgjerrig stirrede ned fra det aabne Vindue, dog hørte man ofte tillige Dyvekes dæmpede Latter indenfor. Den var lunefuld, ligesom dens Herskerinde, undertiden var den kjælen, undertiden stangede den; den syntes især at have kastet sin Vrede paa visse Mennesker, mig var den saaledes ikke synderlig gunstig, men stillede sig paa Bagbenene og viste mig sine Horn ved alle Leiligheder. Undertiden skaanede den ei engang Dyveke selv; da blev hun vred og slog den med sine smaae Hænder. Den fulgte ikke blot med Dyveke gjennem Byen, men trængte sig undertiden ved hendes Side ind i de Selskaber, hvortil hun var indbuden. Da erklærede hun ofte, at hvis hun skulde blive, maatte Geden blive med, og virkelig var hun flere Gange, naar man havde viist den bort, gaaet sin Vei. Da nu de Fleste ønskede at see den deilige Pige, og da Selskabet tabte al sin Ynde ved hendes Bortgang, saa fandt man sig undertiden i for hendes Skyld at have dette Dyr med. Naar man forresten saae den livsfriske, deilige Hollænderinde, fulgt af den behændige, sneehvide Ged, at gaae gjennem Bergens Gader mellem de stive, fortklædte Kjøbmænd, de plumpe Haandværkere og de stille Qvinder med Regnklæder, da syntes hun ligesom et Væsen fra et andet Aarhundrede, der lunefuld og satirisk saae ned paa

den nærværende Slægt; ja naar jeg nu tænker derpaa, saa forekommer det mig, som om en af de gamle, hedenske Nympher, hvilke jeg har seet afbildede, i Selskab med Skovguder, der bare Bukkehorn, var vaagnet til Liv, for med overgiven Letsindighed at spotte vor Tids strengere skjøndt sømmeligere Sæder.

En Gang mødte jeg Dyveke paa Gaden, hun tog mig da under Armen, og bad mig at følge med i Kirken, for at høre Messen. „Men," sagde jeg, „I veed vel, at kun Forlovede, eller Gifte gaae saaledes med hinanden." — „Det er deiligt," sagde hun og klappede i de smaa Hænder, nu vil hele Byen troe, at vi ere forlovede." Dermed hoppede hun ved min Arm forbi den forundrede Mængde. I Kirken blev hun paa engang alvorlig, Taarer stode i de skjønne Øine, hendes Sjæl syntes henrevet af Orgelets Toner, og jeg troer virkelig, at hun i dette Øieblik følte sig saa sønderknust, som en angrende Magdalena. — „Jeg er ulykkelig," sagde hun ved Udgangen af Kirken, „jeg har tusinde Feil, jeg veed, at jeg er letsindig og lunefuld, men nu skal I see, jeg vil blive stadig og alvorlig; jeg vil ikke mere gaae i disse Selskaber, hvori jeg dog for det meste kjeder mig, min Dragt skal være simpel, thi det klæder mig dog i Grunden bedst, jeg vil blive et andet Menneske, jeg vil leve huuslig og stille." — „Hvorlænge?" spurgte jeg. — „O, I er ligesom de Andre," sagde hun heftigt: „I bagtale, forfølge, sønderrive mig, og hvad har jeg da forbrudt? Fordi jeg er anderledes end I, fordi jeg ikke sidder taus i Selskaber, eller blot svarer ja og nei til Alt, hvad man siger, fordi jeg ikke rødmer lige ned til Fingerspidserne, naar en Herre taler til mig, derfor kan ingen lide mig; men jeg er bedre, end I Alle, jeg fornærmer Ingen, jeg siger kun

ligefrem hvad jeg tænker, jeg er venlig mod Enhver, jeg taler ei ilde om Nogen, og vil blot have Tilladelse til at leve, som jeg ønsker." — „Har I da slet ingen Feil? Nylig sagde I dog —" „Har jeg Feil, saa er det ikke min Skyld. Hvorfor lod min Moder mig bestandig have min Villie og opvoxe saa forkjælet, som jeg er?" Her græd hun heftig og sagde: „Ak, jeg har slet ingen Ven, slet ingen Veninde, der kan raade og hjælpe mig." — „Ved Gud, jeg vilde gjerne hjælpe Jer, Dyveke, hvis jeg kunde", sagde jeg, „men tag Eder dog i Agt, de Forbigaaende blive opmærksomme paa os." — „Hvad bryder jeg mig om de Forbigaaende?" svarede hun, „hvad bryder jeg mig om Eders Hjælp? I er et troløst Menneske." Med disse Ord ilede hun bort under Strømme af Taarer og saa hurtig, at jeg ikke kunde følge hende.

Dagen efter dette Optrin gik jeg til Fru Sigbrit, der, efter nøiere Bekjendtskab til min Faders Formuesomstændigheder, ikke lod til at have Noget imod mine Besøg. Dyveke kom mig venlig imøde og lod reent til at have glemt hvad der i Gaar var foregaaet. Denne Gang havde hun et deiligt Barn hos sig, som hun paa det forunderligste havde udsmykket, og hvormed hun legede, medens Geden, hendes forrige Yndling, gik forladt om i Gaarden og brægede, ligesom af Længsel efter sin tabte Herlighed. Imidlertid overvældede Dyveke Barnet med de ømmeste Kjærtegn. „Et saadant Barn er det ingen Kunst at elske", sagde hun, „see hvor yndigt det er, og hvor smukt det er klædt, men disse gamle Madamer med deres Kaaber og Kistekkæder, disse Kjøbmænd, hvis Ansigter see ud som uqvitterede Regninger, dem hader jeg, de ere mig modbydelige, og jeg har ingen større Fryd, end at foretage paa Trods hvad jeg veed, at de ei kunne

lide." — „Men de ere dog ofte meget agtværdige." — „O ja, saa agtværdige, saa det er en Gru," sagde hun, „saa agtværdige som en Griffel og en Regnetavle; hvad mig angaaer, da kunde jeg aldrig elske Nogen, der gaaer i en saa agtværdig lang Kappe som den, I der bærer." — „Dyveke," sagde jeg, „lær dog engang at adskille Klædedragten fra Personen." Nu vendte Dyveke, hvis Opmærksomhed sjelden i to Minutter var henvendt paa samme Gjenstand, sig til den lille Pige og bad hende lege med sig. — Barnet, der var sysselsat med andre Ting, undslog sig derfor. Dyveke vilde da tvinge det, hvoraf fulgte, at det begyndte at skrige. Nu trak Dyveke det hen i en Krog af Værelset, hvor det skulde staae, til det blev artigt. Da det derved endnu kom i stærkere Skrig, blev Dyveke heftig og rev det bort for at slaae det. Dog pludselig forandrede hun sine Tanker, begyndte atter at kjæle og smigre for det, indtil det taug, hvorefter hun var nær ved at qvæle det med sine Kjærtegn. „Det er ligesom om jeg saae mig selv," sagde hun, „saa egensindig var jeg vist, da jeg var lille," og nu dets Fagter i Skammekrogen", føiede hun til, „Intet morer mig meer, end et Barns Fagter, naar det bliver straffet." — „Vil I see, er det ikke et deiligt Broderi?" sagde hun kort efter? — „Meget deiligt, men naar fuldender I det?" „Det veed jeg ikke." — „Ikke sandt," sagde hun, „I er ikke mere vred paa mig for i Gaar?" — Jeg forsikkrede hende om min inderligste Hengivenhed, og nu skiltes vi meget venligen ad.

Ved en saadan forunderlig Opførsel, som hun viste baade mod mig og Andre, vakte Dyveke de Ældres og Besindigeres Mishag. Hun havde sikkert dengang intet Væsenligt at bebreide sig, men syndede kun mod Skik og

Brug og mod det, der med eenstemmigt Bifald var antaget at skulle gjælde for sømmeligt, hvorved hun imidlertid skadede sit Rygte ligesaameget, som om hun alt havde begaaet virkelige Usædeligheder.

Paa denne Tid begyndte et Slagsmaal mellem de tydske Svende og Bergens Borgere, som snart gik over til aabenbar Feide. Den egentlige Aarsag hertil laae vel i den Avind, hvormed de Indfødte betragtede de tydske Kjøbmænd, og i det Overmod, hvormed disse udøvede deres Privilegier, men til Udbrud kom det først ved et Tilfælde, som jeg nu skal beskrive. Der var af Hertug Christian, Statholder i Norge, lagt en høi Afgift paa de garvede Huder, der indførtes fra fremmede Lande; dette skete i den Hensigt at ophjælpe de indenlandske Garverier. Et Skib lagde sig nu for Anker ved Stranden tæt ved et Pakhuus, der tilhørte en tydsk Kjøbmand. Dette Skib var efter Angivende befragtet med Korn, men hemmeligen førte det og nogle Partier af garvede Huder med sig, som Skipperen, for at undgaae at give den høie Told, havde nedlagt i Sække af samme Beskaffenhed som Kornsækkene. Herom fik flere Kjøbmænd underhaanden Kundskab og kom om Bord for at handle om disse Skind, hvoraf da en Deel bragtes op paa Dækket til Eftersyn. Dette saae nogle Borgerkoner, der stode ved Stranden, de begyndte strax at skjælde paa Skipperen og løb bort med den Trudsel at ville angive, hvad de havde seet, for Lehnsherren. Kun Een af dem blev tilbage, der skulde passe paa, at Skindene i de Øvriges Fraværelse ei skaffedes af Veien. Medens dette foregik, sad Skriverens Dreng i det nærliggende Pakhuus og betragtede Qvin-

dernes Adfærd. Da de vare borte, blev han endnu en Tid lang siddende tilsyneladende ligegyldig, med Benene hængende ud af Pakhuuslemmen, og fløitede en Melodie, men endelig raabte han ned til Skipperen, at han strax kunde lade de Sække med Korn heise op i Magasinet, hvorom der var sluttet Handel imellem dem. Skipperen, der vidste, at ingen slig Handel var sluttet imellem dem, forstod strax Meningen og lod i Hast alle de Sække, hvori fandtes garvede Huder, bringe op paa Dækket. Da det varede næsten to Timer, inden Qvinderne kom igjen, saa blev det hele Oplag, der ikke var stort, ved Hjælp af en Vinde heiset i Veiret og ligefor Øinene af den Qvinde, der skulde holde Vagt, nedlagt i Magasinet. Endelig kom de andre Qvinder tilbage, ledsagede af mange Borgere og af nogle af Lehnsherrens Folk, der havde Tilsyn med Tolden, dog fandt de ikke meer i Skipperens Værge end et Par Huder, om hvilke han erklærede, at de vare til hans eget Brug. Nu gik imidlertid Øinene op paa den Qvinde, der var udstillet paa Vagt, og hun fortalte, hvad der var foregaaet. Borgerne forlangte da med høit Skrig at trænge ind paa Lybekkernes Pakhuus, men Drengen svarede, at hvad der var i Pakhuset, tilhørte hans Herre, og det kom hverken Lehnsmanden eller Borgerne ved. Ikke desmindre søgte de sidste at trænge med Magt ind i Pakhuset og begyndte at slaae Døren ind. Da de tydske Svende, der befandt sig i Nærheden, saae dette, kom de hurtigen løbende med store Knive, Daggerter og alleslags Vaaben, og der blev nu et Slagsmaal, som sikkert havde endt med Drab og Blodsudgydelse, hvis dette ikke var bleven hindret ved Lehnsherrens Ankomst, der befalede sine Folk at opgive deres Forehavende, da det, der engang var i Pakhuset, efter gammel Skik

ikke mere kunde undersøges. Hermed var Striden forbi for dengang.

Borgerne vare dog misfornøiede med Lehnsherrens Kjendelse, hvilken Misfornøielse endnu forøgedes ved et andet Tilfælde, der indtraf i de samme Dage. Der var paa den Tid kun faa Spillemænd i Bergen; nu hændte det sig, at nogle Lybekkere havde foranstaltet et Bal paa samme Tid, som en indfødt Borger ligeover for dem havde Bryllup. Denne sidste havde bestilt de bedste Spillemænd først, hvorfor Lybekkerne ingen god Musik kunde faae. Derover bleve de vrede, brøde om Aftenen ind i Brudehuset og hentede med Magt Musikanterne, der nu maatte spille for dem hele Natten, medens Borgerne, der ikke vare saa mandstærke som Lybekkerne, maatte hjælpe sig, som de kunde. Ja, da Lybekkerne ud paa Natten bleve berusede, lode de det ei blive herved, men vendte tilbage til Brudehuset i stort Antal, bemægtigede sig alle Spisevarer, joge Gjæsterne bort, og førte med Magt Bruden og Brudepigerne over til deres Bal, hvor de maatte dandse med dem hele Natten og desuden mishandledes paa flere Maader.

Neppe fik de andre Borgere dette at vide, før de rottede sig sammen i store Hobe for at hevne sig, og da de kort efter i et Værtshuus fik Øie paa nogle tydske Svende, overfaldt de dem med Knipler og lode ikke af, før de Tydske bleve liggende paa Pladsen. Et Par af disse døde strax, de Andre bleve kun vanskelig reddede. Da nu deres Kammerater hørte dette, bevæbnede de sig med lange Knive og anfaldt de indfødte Borgere paa Gader og Stræder, hvor de mødte dem. Saaledes opstod Slagsmaal og aaben Feide, dog var Fordelen mest paa de Tydskes Side, der vare bedre bevæbnede; ja ofte

fandt man om Morgenen tre til fire Borgere myrdede med Knivstik i Brystet. Ingen kunde nu mere gaae sikker paa Gaden om Aftenen, og Lehnsherren selv havde ikke Folk nok til at standse Fredsforstyrrerne.

Da disse Uroligheder havde varet en Tid, og man endnu ingen Ende saae derpaa, udstedte Lehnsherren endelig en Skrivelse, hvori han formanede Alle til Rolighed, med den Tilsætning, at Hertug Christian, dengang Statholder i Norge, der alt foreløbig havde sendt sin Cantsler, Bisskop Valkendorff til Bergen, snart vilde følge selv, og at Enhver da skulde skee sin Ret. Om den unge Hertug hørtes mange Rygter. Man sagde, at hans Opdragelse ei havde været saa sømmelig, som en saadan Herre havde kunnet vente den, hvoraf Følgen var, at han, der var driftig af Natur og heftig i sine Lidenskaber, allerede tidlig havde gjort sig skyldig i mange Udskeielser. Saaledes fortaltes, at han, da han endnu neppe var voxen, havde den Vane at bestikke Skildvagterne paa sin Faders Slot, for at de skulde lukke ham ud og ind om Natten, paa hvilken Tid han da ofte saaes i Selskab med Personer, der kun lidet passede sig for ham. Da hans Fader endelig erfarede dette og truede ham, hvis han ei forandrede sin Opførsel, kunde han, uagtet han ærbødig syntes at høre herpaa, ikke bare sig for i Fleres Nærværelse at række Tungen ud efter sin Fader, da denne vendte ham Ryggen. Mod sin Lærer, Mester Conrad fra Brandenborg, opførte han sig heller ei meget sømmelig, men naar denne vilde lære ham Latin, morede han sig med at knække Nødder og kaste ham Skallerne i Ansigtet. Da hans Fader irettesatte ham derfor, svarede han, at Mester Conrad i det Latinske Sprog kun gav ham Skaller at knække, uden at lade ham smage Kjærnerne,

derfor vilde han gjøre Gjengjæld og betale ham med samme Mynt. Ja efter Sigende trodsede han undertiden Kongen lige i hans Øine; saaledes hændte det sig engang, at han paa en Regndag kom hjem fra Jagten, efterat hans Fader og Hoffet var gaaet til Bords; nu betænkte han sig ikke længe, men da han var sulten, gik han op med dryppende Klæder, uden engang at tage sin Hat af, der tung og fugtig var falden ned paa Siden af hans i Blæsten uordentlig omhvirvlede Lokker, og saaledes satte han sig, til Hoffets store Forbauselse, ligeoverfor sin Fader, ved Siden af en fornem udenlandsk Herre. Kong Hans, der var en sagtmodig Mand, lod, saalænge Maaltidet varede, som om han Intet mærkede, men da det var forbi, tog han sin Søn tilside, og foreholdt ham alvorlig det Usømmelige i hans Opførsel. Hertugen svarede Intet, men fra dette Øieblik af var han i lang Tid ikke at formaae til at komme til Taffelet, og da han endelig paa Kongens udtrykkelige Befaling indfandt sig, havde han med stor Bekostning ladet sig forfærdige en Dragt af Fløiel og Guld, der var ziirligere, end den, Kongen selv bar ved de høitideligste Leiligheder; i denne kom han nu hver Dag, indtil endelig dette Lune blev fortrængt af et andet. Lignende Optrin, der vel vise Mangel af Disciplin, men ingenlunde Mangel af Vid eller Opfindsomhed, skulle ei have været sjeldne i Hertugens Ungdomsliv; overhovedet var hans Letsind ofte dengang parret med lunefuld Spot over hvad han ansaae for uvæsenligt, hvilken Spot vel viste hans ubændige og trodsige Natur, men tillige hans djærve og bristige Aand, der under en bedre Veiledning maaskee kunde have hævet Christian den Anden til en høi Rang blandt Europas Regenter, hvorimod de nu bragte ham til uden Tømme at følge sine Lidenskaber, hvilket

tilsidst fremavlede Forbrydelser, der styrtede ham i Undergang.

Om Hertugens Ophold i Norge fortaltes ligeledes meget. Man negtede ei, at han havde viist sig som en stridbar Herre og udviklet Kraft imod Oprørerne, men man bebreidede ham tillige Grumhed og Troløshed, især mod Bisp Carl af Hammer, som han uforskyldt skal have kastet i Fængsel og behandlet saa haardt, at Bispen tog sin Død derover. De fleste Geistlige talede derfor ilde om Hertugen, hvorimod de Fattige og Bønderne, der i ham fandt en tro Beskytter, vare ham hengivne.

Jeg erindrer endnu en Fabel, som min Fader ved denne Leilighed fortalte, hvis Hensigt vel er at lære os Forsigtighed i at bedømme de Mænd, som Rygtet paa forskjellige Maader omtaler. „Der var engang," fortalte han, „en Bjørn, der aldrig havde seet en Hest, den gav sig derfor paa en Reise for at lære Hestens Egenskaber at kjende. Det første Dyr, som Bjørnen mødte, var en Løve, hvilken den strax meddelte sin Reises Øiemed. „„Jeg kjender kun Hesten lidet,"" svarede Løven, „„dog veed jeg, at Dødsfrygt betager den blot ved at høre min Stemmes Lyd, den har ingen Kløer til Forsvar, den er feig og modløs og sætter kun sin Sikkerhed i Flugten."" Bjørnen gik videre og kom til en Hjort. „„Hesten er den hurtigste Løber,"" sagde Hjorten, „„den indhenter selv mig, der dog løber raskere end de fleste Dyr, den er forvoven og rovbegjærlig, naar jeg hører dens Trav og Brinsken, da veed jeg, at Døden er vanskelig at undgaae."" Bjørnen gik videre og kom til en Ørn, der sad paa en Klippespids. „„Hesten er langsom,"" sagde Ørnen, „„den har ingen Vinger til Flugt; naar jeg svinger mig fra Fjeldet over Sletterne mange tusinde Alen, da

har den knap gjennemløbet tyve."" Bjørnen gik videre og kom til Elephanten. „Hesten er et lidet Dyr,"" sagde Elephanten, „„jeg kan nedtræde den under mine Fødder, og min blotte Snabel er saa lang, som dens hele Legeme."" Bjørnen gik videre og mødte Bremsen. „„Hesten er et uhyre Dyr,"" sagde denne, „„min Afkom lever i dens Indvold i tusindviis og mangler aldrig Plads."" Endelig kom Bjørnen til Mennesket. „„Hesten er det ædleste, modigste Dyr,"" sagde Mennesket, „„i Striden kjender den ikke Frygt, den agter hverken Rang eller glimrende Klæder, men bærer kun den, som den erkjender at have Kraft til at føre den."" Efterat have hørt disse Domme vendte Bjørnen tilbage til sin Hule og var omtrent ligesaa klog, som før den begyndte sin Reise.

„Hvad kongelige Børn angaaer," sagde min Fader en anden Gang, „da ere de tidt ilde bestedte. Den, der har meget, behøver kun lidet at erhverve, derfor henfalde de ofte til Ørkesløshed, og for at fordrive Tiden voves mangen Leg, som de siden maa fortryde. Lære de ei i Tide at leve for deres Pligter, da vil Lede til Livet forfølge dem mere end Andre, thi med Alvor ville de Intet have at bestille, og af Spøg vorde de snart mætte."

Efteraaret, der i det høieste Norden ofte viser sig med en sjelden Pragt, nærmede sig nu til sin Ende. Rundt om Byen vare de store Bjerge krandsede med gule og bruunrøde Løv, der mindede om Vaarens Blomster, ligesom Oldingen paa Gravens Bred minder om det spæde Barn. Da hørte vi pludselig paa en stille, skyfri Morgen den Efterretning, at Hertugen endnu inden Aften kunde ventes. Selv den, der har seet, med hvilken Jubel

de mægtige Lehnsherrer første Gang hilses paa disse fjerne Steder, kan dog neppe gjøre sig Forestilling om den Iver, hvormed Enhver stræbte at bidrage Sit til Hertugens høitidelige Modtagelse. De, som Dagen før kun havde mødt hinanden med Sværd og Daggerter, gik nu venlig ved hinandens Side og syntes, under Forventningen af den høie Fest, at have glemt deres Tvist. Fra den tidlige Morgen af var Broen, hvorved Hertugen skulde lande, opfyldt med Mennesker. Den saakaldte tydske Brygge og Strandgaden, der paa begge Sider indslutte Havnen, vrimlede af Fodgængere og Ryttere, der enten ilede ud til Slottet eller til Byens yderste Port, der kaldes Nordnæs, og hvorfra man skuer langt ud i Havet. Alle Vinduer nær Broen og i de tilgrændsende Huse vare fyldte med pyntede Qvinder, medens Haandværksdrenge sadde paa Tagene, eller stode og holdt sig fast ved de høie Skorstene. Fra Vindue til Vindue løb store nedhængende Blomsterbuer, der dannede sammenhængende Kjæder fra Landingsstedet til Raadhuset paa begge Sider af de Gader, hvorigjennem Hertugen skulde gaae. Ved Raadhusets Indgang var endog Pladsen belagt med Fløiel; der stod en Mængde unge Piger, der skulde strøe Blomster ved Hertugens Fod. Neppe var alt istand, før et Skud pludselig hørtes fra det yderste Nordnæs af en Kanon, der førte Navn af Havfruen. Hertil svarede en anden Kanon fra Slottet, hvilken ligger der endnu den Dag i Dag og kaldes Lindormen formedelst sin uhyre Længde. Denne gav et Drøn, der hørtes langt inde mellem Bjergene, og nu vidste selv de, der boede fjernest, at Hertugen var i Nærheden. Det varede ikke længe, før en Rad af Baade bleve synlige paa det glatte Havspeil nær Horizonten. Nu heisedes det store Flag paa

Fæstningens høieste Taarn, strax efter saae vi andre forskjellige Flag og Vimpler paa de mange Skibe, der laae paa Reden eller i Havnen og vare komne fra de fjerneste Lande. Nu hørtes et mægtigt Hurraraab, der stedse kom nærmere og kun øieblikkelig overdøvedes af Kanonernes Torden. Imidlertid stødte to Seilbaade fra Land, hvori der vare Spillemænd, hvis Instrumenter dog i Begyndelsen neppe formedelst Hurraraabet kunde høres. Derpaa fulgte Lehnsherren og Erkebispen med de høieste Geistlige og Raadsherrerne i forskjellige Baade. Alle disse roede først i en stor Halvkreds uden om Hertugen og hans Ledsagere, endelig nærmede de sig til disse og fulgte dem under fuld Musik til Landingsstedet. Neppe var Hertugen sprungen i Land, før et endnu stærkere Hurraraab hævede sig paa Strandbredden. Af og til hørtes nu igjen Kanonerne, Musiken tonede, Klokkerne klang fra de høie Taarne, og saaledes vedblev det, lige til Prindsen var ankommen til Raadhuset, hvor Borgerne ønskede at modtage ham med et Gjæstebud.

Jeg var dengang ikke fornøiet med en Plads i et af de nærliggende Vinduer, men trængte mig igjennem Folkemængden og var en af de nærmeste, da Hertugen landede. Efter hvad man fortalte om hans Ungdomsliv, havde jeg dannet mig et besynderligt Billede af ham. Jeg forestillede mig ham, som en lystig halvvoxen Knøs, skjødesløst klædt, der blot fulgte sit Lunes Indskydelser og drev Spot med alle Ceremonier, af hvad Slags de end vare. Men dette Billede svarede langt fra ikke til Virkeligheden. Hertugen traadte paa Land med stor Værdighed og Anstand. Alt dengang var han muskelstærk og bredskuldret, ja skjøndt ei stort over Middelhøide, syntes dog den kraftige Legemsbygning at give ham noget Gigantisk i sit

Udseende. Han bar en Fløiels Kappe og en bred Hat ligeledes af Fløiel, hvis hvide nedhængende Fjedre forgjæves stræbte at bortjage Skyggerne fra hans alt af Naturen mørke Aasyn, som end mere fordunkledes af de sorte Lokker, der omgave det. De mægtige Lidenskaber, der bestandigen arbeidede i hans Sjæl, havde allerede dengang næsten bortjaget Ungdommens Præg af hans Ansigt, ja i visse Øieblikke gave de det endog et Præg af Vildhed, som han dog i Almindelighed udvortes forstod at dæmpe. Denne Gang saae han ikke desmindre paa sin Maade venlig ud og fandt sig rolig i, at den fremtrængende Mængde næsten spærrede den Vei, hvorpaa han med sit Følge langsomt arbeidede sig frem. Imidlertid saae jeg, at han ved et befalende Vink med Haanden viste Lehnsherren, der vilde tiltale ham, tilbage blandt det øvrige Følge. Borgemesteren derimod og enkelte Raadsherrer kaldte han selv frem og underholdt sig længe med dem. Alle Borgere, selv de ringeste, der raabte Hurra paa hans Vei, hilsede han venlig; naar derimod Lübekkerne eller de øvrige tydske Kjøbmænd, der vare kjendelige paa deres fremmede Dragter, trængte sig frem, da gjorde han et utaalmodigt Tegn til sin Omgivning, at de ufortøvet skulde vises tilbage. Ja til Fru Sigbrit, der, ligesom jeg selv, ei havde fundet sig i at see Toget fra det Fjerne, men med sin sædvanlige Nysgjerrighed trængte sig frem allerforrest og var kjendelig paa sin hollandske Dragt, sagde han endog høit, at hun skulde gaae sin Vei. Men Fru Sigbrit svarede ligesaa høit, at hun som en anseelig Borgerkone vel havde samme Rettigheder, som enhver opløben Haandværksdreng, og blev ganske rolig staaende paa sin Plads, som hun forfegtede selv mod Lehnsherrens Folk, der vilde vise hende tilbage, og

som hun, saavidt jeg kunde see, til Trods for Hertugens Befaling, ogsaa beholdt. Saaledes var det første Sammenstød mellem Christian og Fru Sigbrit, der siden bleve saa fortrolige med hinanden, aldeles ikke venskabeligt. Da Hertugen endelig var ankommen paa Pladsen foran Raadhuset, mødte de unge Piger ham. Blandt disse udmærkede sig især den sextenaarige Dyveke som den skjønneste af alle, og det var aabenbart, at Hertugens Øine ved at see hende glimtede med en usædvanlig Ild. Dyveke selv mærkede det vel, hun slog Øinene ned, hendes Kinders fine Rødme gik over i det dunkleste Purpur, og hun betoges maaskee for første Gang i sit Liv af en virkelig Undseelse, der i den Grad forøgede hendes Ynde, at man vel bemærkede, hvorledes blot et beskednere Ydre manglede, for at fuldende hendes Elskværdighed. Siden blev denne hendes kjendelige Forlegenhed ogsaa udlagt som et Kunstgreb fra hendes Side, men dette var sikkert ikke saa, thi imellem Kunst og Natur var det denne Gang let at skjelne. Dette Optrin med Dyveke varede imidlertid knap tiende Delen af den Tid, som jeg her bruger for at beskrive det, thi neppe havde de unge Piger strøet deres Blomster, saa traadte den ældste Borgemester frem, og holdt en lang Tale, hvoraf jeg kun hørte Lidet, da Talerens Røst var svag. Dog kunde jeg forstaae, at han høilig berømmede Hertugen for hans Godhed imod Almuen; Talen endte med den Forsikkring, at Byens fattige Borgere ved Hertugens Omsorg befandt dem i stor Opkomst, og at de nordiske Riger aldrig forhen eiede nogen Prinds, af hvem de kunde vente saameget. Hertugen svarede med faa lydelige Ord, at Byens Velstand og Borgernes Kaar fremfor Alt laae ham paa Hjerte, at han stedse vilde haandhæve Retfærdighed og beskytte de

Fattige mod de Rige, Borgerne mod Udlændingers Overlast. Derpaa gik han ind paa Raadhuset, og vi saae ham ikke mere den Dag.

Hvis Nogen undres over, at jeg fortæller dette saa vidtløftig, da maa jeg bede ham erindre, at Billeder fra Barndommen og den første Ungdom mest levende indpræge sig i Sjælen. Jeg er derfor ofte bedre istand til at erindre de ubetydeligste Træk fra denne Tid end vigtigere Begivenheder fra min senere Alder. Desuden troer jeg, at den, der vil see slige Skuespil i deres største Glands og Friskhed, ei bør søge dem i store Byer eller ved Hoffer, hvor Fest bliver til Hverdagsleg og derfor besluttes med Kulde og nydes med Kjedsommelighed, men netop paa saadanne affides Steder, hvor disse Skuespil ere sjeldne, og hvor der dog findes Rigdom nok for at udføre dem i det Store, thi her vil Nyhedens Tillokkelse henrive den hele By, og Glæden vil ligesom med et Trylleslag meddele sig til Alle.

Den anden Dag hørte vi mange Rygter. Strenge Undersøgelser anstilledes strax angaaende Urolighedernes Ophavsmænd, og flere tydske Svende kastedes i Fængsel. Mod de Tydske syntes Hertugen overhovedet intet godt Sindelag at have. Enkelte af hans Følge talede desuden om at Lybekkernes Privilegier burde indskrænkes; paa samme Tid bleve Krigsfolk fra de omliggende Egne samlede i Bergen. Dette vakte stor Forfærdelse blandt de Handlende. Flere Kjøbmænd tænkte alt paa at skaffe deres Formue bort, og alle Handelsforretninger standsede. Nu indsaae de andre Borgere, at det vilde blive deres og Byens største Skade, hvis de rige Lybekkere fjernede sig, og hvis Handelen med Hansestæderne formindskedes. Derfor indkom de selv med Ansøgninger til Hertugen om, at

han vilde tage Stadens Vilkaar i Betragtning og lade Naade gaae for Ret. Ligeledes forestillede Raadet ham, at en haard Behandling af de Tydske vilde have Stadens Undergang til Følge. Dette bragte ham vel til at forandre sine tidligere Planer og vise større Skaansel her, end han ellers pleiede. Ingen mistede Livet, kun de største Urostiftere dømtes til Fængsel paa længere Tid, de øvrige kom paa fri Fod, ja de Tydske fik endog Bekræftelse paa deres Privilegier, hvorimod strenge Straffe fastsattes for Uordener i Fremtiden. En af Hovedgrundene til denne usædvanlige Mildhed var vel den, at Hertugen selv behøvede Penge og ønskede at foranstalte et Laan hos de rige Kjøbmænd, paa hvilket disse, under slige Omstændigheder, ogsaa beredvillig indlode sig.

Vort Handelshuus maatte tilligemed flere bidrage til dette Laan, jeg blev derfor oftere sendt til Slottet for at tale med Hertugens Kantsler desangaaende. Jeg fik for første Gang Befaling at indfinde mig hos ham to Dage efter Hertugens Ankomst, før denne havde opgivet sine strenge Planer mod Urostifterne. Alt saae derfor meget truende ud; i Slotsgaarden holdt Ryttere med dragne Sabler, de fleste sadde tause og alvorlige paa deres Heste, dog hørte jeg En af dem sige: „Det er en Lybekker, han maa enten række Halsen eller Pungen frem, inden Hertugen reiser." Da jeg kom ind i Gemakkerne, saae jeg Dørvogtere med gyldne Stave, der aabnede Dørene, ved Siden af dem stode Rækker af Landsknegte med rovbegjærlige Ansigter og støttede sig til deres Vaaben, og man mærkede vel, at man gik til en streng Herre, der ikke vilde bære Sværdet forgjæves.

Samme Dag var jeg Vidne til et Optrin, der forekommer mig altfor mærkeligt, til at jeg her skulde forbi-

gaae det. Jeg blevført ind i en Forstue ved Siden af Hertugens egne Værelser, hvortil Døren var halv aaben, saa at jeg kunde see derind. Da jeg havde ventet nogen Tid, traadte Hertugen ind i Sideværelset med Pater Anton, der havde vundet Kantslerens Fortrolighed, og som denne havde anbefalet til sin Herre. Hertugen lod til at finde Behag i den Maade, hvorpaa han var bleven modtagen i Bergen og henvendte sig til Munken med de Ord: „Hvordan synes Du, at vore tilkommende Undersaatter i denne By ere stemte mod os?" — „Stormægtigste Herre Prinds," svarede Munken, „de synes stemte mod Eder saaledes, som de vare stemte, da Eders Naades Fader Kong Hans, og Eders Farfader Kong Christian i gamle Dage droge igjennem Byerne, thi ogsaa under deres Fødder lagde de Fløiel, ogsaa til dem talte de store Ord, der nu ere glemte, skjøndt de dengang klang saare deiligt og bleve vel optagne; thi saaledes er de Mægtiges Lod til alle Tider, men om dem, som have tabt Magten, taler Verden enten Lidet eller Ondt." — Disse Ord, som jeg siden lærte at ansee som en Spaadom, skurrede dengang i Hertugens Øren, hans Øine mørknedes, han bed sig i Læberne og sagde: „Jeg havde ikke troet tilforn, at en saa ydmyg Ordets Tjener skulde formaste sig til at vredes over Folkets Hengivenhed for sin retmæssige Herre, men jeg mærker, at den geistlige Hovmod dog sidder Dig i Blodet, Du kan ikke lide, at de, der ere bedre end Du, skulle nyde den Udmærkelse, de fortjene." Munken vilde svare, men i dette Øieblik bemærkede Hertugen, at Døren var aaben til den anden Stue. „Gaa din Vei," føiede han til, „thi hvad os angaaer, da troe vi endnu, som før, at den fattige Almue har Aarsag at være tilfreds med os, og hvad her er skeet, udsprang af et taknemme-

ligt Hjerte." Munken gik, men fra den Dag havde Hertugen intet godt Øie til ham, men regnede ham blandt sine hemmelige Fjender.

Efter at Hertugen havde været nogen Tid i Byen og de alvorlige Forretninger vare forbi, besluttede han, til sin egen Fornøielse at foranstalte et Bal, hvortil en stor Deel af Byens Borgere blev indbuden. Da dette Bal, med Hensyn til dets Følger, er bleven mærkværdigt i Rigernes Historie, saa maa det være mig tilladt et Øieblik at dvæle derved. Det var meget talrigt, alle de anseeligste Borgere vare tilstede, Qvinderne vare klædte med stor Pragt, og den ene søgte ved sin Pynt at overgaae og fordunkle den anden. Enhver stræbte saavidt muligt at drage Hertugens Øine paa sig, men Ingen lykkedes dette bedre end den unge Dyveke, der virkelig og, hvad den ydre Skjønhed angik, fortjente Fortrinet for Alle. Mig behagede hun imidlertid mindre den Aften end ellers. Det syntes mig endog, som om Fru Sigbrit, der just ikke havde den fineste Smag, og der sjelden ved slige Leiligheder fik Lov til at raade, paa denne Aften havde havt en meer end billig Indflydelse paa Valget af Dyvekes Pynt. Hendes Klædebon var ikke blot glimrende, men ligesom anlagt paa, saameget som Velanstændigheden tillod, at stille hendes Yndigheder til Skue, ja Hals og Skuldre forekom mig endog mere blottede, end den strengeste Sædelighed tillod. Blandt Unge og Gamle var der og en bestandig Hvisken, hvor hun gik, meer end een smuk Mund fortrak sig til et spottende, foragteligt Smiil, hver Gang hendes ranke Skabning i Dandsen svævede forbi; selv de Herrer, der ellers omgave hende,

havde nu, maaskee for ei at støde Hertugen, trukket sig tilbage. Denne derimod underholdt sig saameget desmere med hende. Istedenfor, som ellers Anstanden bød, at aabne Ballet med en af de fornemste Damer, henvendte han sig strax til den unge Pige, der stod Dyveke nærmest. Neppe havde han endt den første Dands med denne, saa opfordrede han Dyveke selv, og dandsede fra det Øieblik af kun med hende den hele Nat. Engang da Kantsler Walkendorff, der ellers besad Prindsens Fortrolighed, bemærkede, at flere blandt de Fornemste fandt sig krænkede ved, at Hans Naade saa ganske forbigik dem, svarede han saa høit, at alle de nærmest Staaende hørte det: „Lehnsmandens Kone tillader vel, at Hertugen vælger til sin Dandserinde, hvem han vil.“ Derpaa greb han igjen Dyvekes Haand og ilede med hende tilbage til de Dandsendes Række. Dyvekes Sjæl, der for det meste speilede sig i hendes Øine, forekom mig paa hiin Aften ligesom behersket og henreven af en høiere Magt, mod hvilken det blotte Forsøg til Modstand syntes umuligt. Ligesom Magneten virker paa Jernet, eller en mægtig Troldmand paa en ham underordnet Aand, saaledes virkede Hertugen paa hende, og al hendes Besindighed syntes forsvunden. Dog bemærkede jeg et Par Gange en hurtig Rødme paa hendes Kinder, naar hun ilede mig forbi. Hertugen bemærkede den ligeledes og hviskede nogle Ord i hendes Øre. „Ak“, svarede hun høit, „jeg har et halvt Aar, som Barn, kjedet mig paa Landet hos ham og hans Moder, det er Alt, for Resten er han noget i Slægt med os.“ — „Det er langt ude,“ svarede Fru Sigbrit, der sad ved deres Side, „heller ikke har jeg mærket nogen Slægtskabsfølelse, hverken hos ham eller hos hans Moder.“ Naar Hertugen undertiden slap Dyvekes Haand, var det

for at nærme sig til Fru Sigbrit, med hvem han talede meget, dog saa sagte, at Ingen uden hun kunde høre det. Fru Sigbrit sad ellers mod Sædvane den Aften ganske taus og saae sig kun undertiden om med et listigt og triumpherende Blik; hun syntes ret af Hjertet at fryde sig over den almindelige Misfornøielse, som Hertugens Opførsel vakte. Hvert spodsk Ansigt, der bevægede sig forbi hende, syntes at forhøie hendes Tilfredshed, og skjøndt hun eiede Kraft til selv med Opoffrelse og Selvfornegtelse at have forberedt, hvad hun ansaae for sin Datters Lykke, saa havde hun dog nok ei Herredømme nok over sig selv til under Ligegyldigheds Maske at skjule sin Glæde ved saaledes over al Forventning at have naaet sit Maal.

Engang, da Hertugen talede med Fru Sigbrit, hændte det sig, at jeg kom til at staae i Nærheden af Dyveke. Halv forlegen sagde hun et Par Ord, hvorpaa jeg svarede kort; i samme Øieblik stod Hertugen ved vor Side. „I er en Slægtning af Dyveke?" sagde han. — „Ja, Eders Naade," svarede Dyveke, „og han ønsker Intet hellere," lagde hun dristig til, „end at opoffre sit Liv i Eders Naades Tjeneste." — „Skal jeg bruge og beskytte Jer," svarede Hertugen, „saa maa jeg kjende Jer og vide hvad I duer til, noget Maadeligt beskytter jeg ikke." — „Han taler og skriver Hollandsk, Tydsk og Fransk med Færdighed," sagde Dyveke. — „Er I en Hollænder?" spurgte Hertugen. — „Min Moder er fra Holland, min Fader er født i Lybek." — „Fra Lybek blæser en slem Vind," sagde Prindsen, jeg har endnu aldrig mærket noget Godt fra den Kant, hverken for mig eller Landet." — „Vi betragte os heller ei som Lybekkere, men som Nordmænd, jeg selv er født her i Bergen." — „Er I af

borgerlig Herkomst?" — „Ja, Eders Naade, dog er min Moder," tilføiede jeg, „en Beslægtet af Herrerne af Ysselstein udi Holland." Ved dette Svar formørkedes Hertugens Aasyn, og havde jeg dengang virkelig skjøttet om at indtræde i hans Tjeneste, da havde jeg havt Grund til at fortryde mine Ord. — „Ja, ja," svarede han, „jeg kjender eders Forfængelighed, I daarlige Borgere! I vilde hellere være Halen af Adelen og slikke Støvet af dens Fødder, end vorde dens Lige ved at værne om den Stands Rettigheder, hvortil I fødtes." Dermed vendte han sig om og gik. „I er en Ubesindig," sagde Dyveke, „og har selv forspildt Eders Lykke." — „Min Lykke findes neppe paa den Vei, hvor I søger Eders, Dyveke." — „Hvo veed, hvorvidt I havde bragt det," sagde hun, „thi nu er Fordelen ikke paa Adelens Side, men paa vor." I dette Øieblik kom Sigbrit ivrig og sagde: „Staa ikke der hos ham! Hertugen vil tale med Dig. Hvad Eder angaaer," føiede hun til, efterat hendes Datter var borte, „da er den Tid forbi, paa hvilken I kunde nærme Jer til Dyveke, gaa Eders Vei!" — „O, jeg veed det vel," svarede jeg, „hun har nu et fornemmere Bekjendtskab, hun er ogsaa, sandt at sige, altfor vægelsindig for mig." — „Hvad mener I dermed?" — En bitter Følelse nagede mig i mit Bryst, og jeg kunde ikke undlade at svare: „Hun fandt engang Behag i min ringe Person, men jeg blev fortrængt af en Skjødehund, Skjødehunden af et andet Legetøi, og nu fortrænger Hertugen os Alle." — „Saa seer I dog, at hun eiede Skjønsomhed til bestandig at ombytte det Slettere med det Bedre," sagde Fru Sigbrit. „Gaa hjem," lagde hun til, „og sov Eders Kjærlighed ud. Dyveke var ikke skabt for Eder." Jeg følte mig dybt fornærmet ved hendes Ord, saameget

mere, da jeg troede mig fuldkommen lægt for min Ungdoms Lidenskab, dog søgte jeg forgjæves efter passende Ord for at udtrykke min Harme, jeg taug derfor længe stille. Da imidlertid Fru Sigbrit endnu blev staaende med sit spottende Smiil og betragtede mig, i det hun syntes at vente mit Svar, sagde jeg: „I har opdraget et vanartigt Barn, Fru Sigbrit, og vil selv opleve Følgerne deraf; Vanart, siger man, har en lang Hale.“ — „Ja, og Modløshed med utidig Opsættelse faaer en lang Næse,“ svarede Sigbrit, dermed gik hun, men jeg forlod Ballet misfornøiet og forstemt.

Da jeg kom hjem, følte jeg mig bestormet af en Lidenskab, som jeg for nogle Timer siden ikke havde anseet for mulig. Jeg tænkte med Forbittrelse paa Hertugen, jeg troede at hade Dyveke, jeg gjentog tusinde Gange, at jeg foragtede hende, og kunde dog ei undlade at tænke paa hende. Undertiden sprang jeg heftig op fra Leiet, hvorpaa jeg havde kastet mig uden at klæde mig af, og forbandede Fru Sigbrit, der forekom mig som den skjændigste Koblerske, der havde solgt sin Datter for egen Fordeels Skyld. Hvad der desuden i mit inderste Hjerte krænkede mig, var den Plumphed, hvormed Fru Sigbrit omtalte Forhold, der ei engang saaledes havde fundet Sted; thi hvor stærkt Indtryk end Dyveke havde gjort paa mig, var jeg mig dog bevidst, aldrig efter min Ankomst til Bergen at have tænkt paa at binde min Skjæbne til hendes, og selv om jeg havde villet dette, fandt jeg det dog baade uforskammet og hjerteløst af Fru Sigbrit saaledes at ville belyse den hemmelige Afkrog i min Sjæl for med ondskabsfuld Paatrængenhed at sige mig, hvad jeg knap selv var mig bevidst. „Hvor kunde man vente Andet af en Fru Sigbrit?“ sagde jeg endelig høit. „Har

Du ikke seet hende saaledes i al den Tid, Du har kjendt hende! Hun er sig selv liig og har aldrig lagt Dølgsmaal paa sin nedrige Tænkemaade.“ Imidlertid følte jeg dog, at saadanne Mennesker, der uden Hjerte og fiin Følelse blot af Nysgjerrighed stræbe at udspeide Andres Hemmeligheder, ofte opdage mere, end man gjerne ønsker, at de skulle vide, og jeg mærkede nu altfor vel, at Dyveke for mig havde været en farlig Omgang.

Først mod Dagningen faldt jeg i en urolig Slummer. Det forekom mig da i Drømme, som om Balmusiken igjen tonede for mit Øre. Jeg troede nu at befinde mig i Balsalen og saae de dandsende Par svæve mig forbi, tilsidst kom ogsaa Hertugen og Dyveke, og mig syntes at deres Dands var vildere og usømmeligere end de Andres. Jeg gik da ind i et Sidekammer, for ei at være Vidne hertil, men neppe var jeg der, før Dyveke atter traadte frem af en dunkel Krog i Baggrunden. Hun forekom mig mindre, omtrent som da hun var en fjortenaarig Pige; de lysegule Lokker faldt atter, ligesom dengang, ned over hendes Skuldre. Hun blev staaende foran mig og betragtede mig med et saa sørgmodigt Blik, at jeg aldrig har kunnet glemme det, og jeg har ofte siden efter igjen seet hende med dette Blik i mine Drømme. Hun talede intet Ord, men det var ligesom om hun vilde bede mig at redde hende fra en stor overhængende Ulykke. Senere forekom det mig, at jeg længe havde været borte og var nylig kommen hjem, da stod Fru Sigbrit for mig. „God Dag!“ sagde hun venlig, „I vil nok see Dyveke, kom jeg skal vise Jer hende.“ Nu førte hun mig gjennem flere prægtige Værelser, endelig kom vi til et, der var større end de andre, og hvor der i Baggrunden fandtes en Alkove, der skjultes af et stort, nedhængende

Forhæng. Sigbrit trak Forhænget tilside, og jeg saae en bleg Menneskeskikkelse, der laae udstrakt paa en Løibænk og stirrede paa mig med brustne Glasøine. „Dyveke", sagde jeg, „nei, det er ikke Dig!" — „Det er mig," svarede den Glasøiede. „Seer I da ikke at hun er død?" sagde Fru Sigbrit og slog en høi Latter op, hvilken et mægtigt Echo, tusinde Gange fordoblet, sendte tilbage fra alle Kroge, saa at jeg vaagnede derved. Dette Echo syntes at vedblive, selv efterat jeg var vaagnet; jeg sprang op i Forskrækkelse, men mærkede snart, at hvad der havde forekommet mig som Latter, ikke var Andet end Drønnet af de Vogne, der vendte tilbage fra Ballet.

I disse Øieblikke tænkte den virkelige Dyveke dog kun lidet paa mig og mine Drømme. Hendes Livs mørke Engel mødte hende med alle jordiske Goder i sin Haand, han tilbød hende et Kongeriges Skatte, hvis hun vilde følge ham, og hun modstod ikke Fristelsen. Den anden Morgen hørte vi, at hverken Sigbrit eller Dyveke den Nat var kommen hjem fra Slottet. Vi kunde saaledes ei mere tvivle om det Forhold, hvori denne sidste nu stod. Kort efter reiste Hertugen. Dyveke og hendes Moder fulgte ham snart, uden at tage Afsked med nogen af deres forrige Venner. At Moderen vel kunde have havt Lyst til for sine fordums Venner at prale med Hertugens Gunst og Foræringer, tvivler jeg ikke paa, men rimeligviis havde Dyveke fastsat som en af Betingelserne for sin Følgagtighed, at Saadant ei maatte skee, og deri gjorde hun vel; thi hele Byen var fuld af Forbittrelse mod hende, og uagtet hendes Opførsel vist fortjente Dadel, saa drev man dog Dadelen saavidt, at den snarere lignede et personligt Had end en ædel Uvillie over det Slette. Endog min Fader, der hidindtil havde forsvaret Fru Sigbrit, omtalte

hende fra dette Øieblik af kun med Foragt. Dyveke havde Venner før, nu eiede hun ingen flere. Hendes erkjendteste Egenskaber stilledes i Skygge, al hendes Ynde og Elskværdighed var glemt, ja man negtede nu selv, at hun var skjøn. Man omtalte hende, der dog sikkert her var den Forførte og Bedragne, som en nedrig Forførerske og listig Bolerske, og paa samme Tid som man i hendes Handlemaade, ja i de uoverlagteste Udtryk, vilde opdage hemmelige Planer, beskyldte man hende dog for Daarskab og kaldte hende en Sammensætning af Letsind og Tøilesløshed. Ja naar man hørte Folk omtale Fru Sigbrit og hendes Datter, da skulde man troe, at disse alene havde anstillet al Splid mellem Borgerne, blot for at lokke Hertugen til Byen og i deres Garn. Jeg lærte deraf for første Gang, hvorledes man ved Bitterhed og ubillige Domme stræber at skaffe sig en Art af Hevn over de saakaldte Lykkens Børn. Ofte har jeg siden fundet dette bekræftet, og ligesom Døden ofte virker forsonende, at den Afdødes Feil synes begravede med ham, medens de gode Egenskaber med rørt Hjerte erindres, saaledes virker en uventet timelig Lykke omvendt; man seer da kun og overdriver det Slette, medens man haardnakket lukker Øinene for, hvad der kunde tjene dette til Modvægt.

Anden Afdeling.

Den næstfølgende Tid gik meget stille hen, og først flere Aar efter Dyvekes Afreise indtraf de Begivenheder, som jeg her skal fortælle. Min Faders Pakhuus laae ved Stranden nær Byens Red. Her stod han engang og talede med en af sine Venner om Øvrighedens Forsømmelighed, efterdi en Mængde Bygningsmaterialier og Stene, der vare kastede midt paa Veien, næsten spærrede ham Adgangen til Pakhuset. Paa samme Tid holdt han en Stok i Haanden, hvis Ende var forsynet med en skarp Jernspids. I sin Ivrighed vilde han støde med Stokken til en Steen, der laae ved hans Side, men da han var noget nærsynet, tog han feil og stødte Stokken i sin egen Fod; den skarpe Spids gik igjennem Støvlen og gav ham et farligt Saar. Imidlertid gik han dog hjem, uagtet med Besværlighed, og tillod ikke, at nogen Læge blev kaldt, thi Erfaring havde lært ham, at den Tids Læger snarere behandlede en Syg som et Bytte, der var faldet dem i Hænderne, end som en Ulykkelig, der trængte til deres Hjælp. Siden vedblev han, uagtet min Moders og mine Bønner, at gaae ud og besørge sine Forretninger, saalænge han endnu kunde. Dog varede det ikke længe, thi Benet svulmede, og Sygdommen tog snart en saa farlig Vending, at al Hjelp var forgjæves. Saaledes blev dette, som det syntes, ubetydelige Tilfælde efter kort Tid Aarsag til min Faders Død.

Min Moder, der allerede længe havde været svag, tog sig dette Dødsfald inderlig til Hjerte. Dog yttrede hun sjelden sin Sorg udvortes, men hun blev stillere og

blegere, og hendes Kræfter aftoge kjendelig. I denne Tid besøgte Pater Anton os ofte, og hun blev frommere og roligere hver Gang hun saae ham. Endelig, sex Maaneder efter sin Ægteherres Død, fulgte hun ham i Graven, rimeligviis fordi en tidligere Sygdom alt havde overgnavet hendes Livstraad. I sin Dødsstund kaldte hun mig til sin Seng og sagde: „Min Søn, Du har troligen holdt ud med Din Fader til det sidste Øieblik, uagtet det ei var Dit Hjertes Drift, nu ere Dine Baand løste, vi efterlade Dig begge Saameget, og Du er saa vel opdragen, at Du paa ethvert Sted vil kunne hjælpe Dig frem, derfor følg Dit Hjertes Tilbøielighed; kun om to Ting beder jeg Dig: Nedsæt Dig aldrig bestandig paa et Sted udenfor Dit Fædreland, og lad aldrig under noget Paaskud en Mægtig misbruge Dig til slette Handlinger.“ Det lovede jeg med hede Taarer. Derpaa lagde hun sin Haand paa mit Hoved, velsignede mig og døde.

Jeg følte mig nu atter ganske forladt i Verden, det syntes mig, at jeg ingen anden Forretning havde tilbage, end at lukke Husets Dør og derpaa at følge mine Forældre i Graven. Endnu hørte jeg den vante Færdsel og Støi udenfor vore Vinduer ligesom i min Barndom; Contoirbetjentene kom og gik, Pakker og Tønder heisedes op, nogle Skibe nærmede sig, andre lettede deres Anker og seilede bort, og de smaa Joller fulgte dem, ligesom en eensom Unge følger den svømmmende Svane. En saadan lille Jolle, en saadan eensom Unge, henkastet i det vilde Hav, forekom jeg mig nu selv at være, men Skibet, Modersvanen, der skulde føre mig, var borte og svømmede fjernt i ukjendte Vande, hvortil jeg ikke kunde naae.

Aftenen efter min Moders Begravelse, da jeg sad nedsunken i bedrøvelige Tanker, traadte Pater Anton ind i mit Kammer. Jeg mærkede ikke hans Nærværelse, før han tiltalte mig. „God Aften, min Søn," sagde han, „det er ikke godt, at Du bestandig sidder her alene." — „Ak, enten jeg nu er i Selskab eller paa mit Kammer, er jeg dog alene," svarede jeg. — „Den Dag vil komme, min Søn, da vi Alle skulle velsigne den Time, i hvilken vi bleve stukne af Sorgens Braad, ja Herrens Ord er selv en stikkende Braad for dem, der søge Salighed, hvor den ei er at finde." — „Hvorfor blive vi dog saa ulykkelige, min Fader?" — „Det er den gamle Klage, min Søn, og dog, hos Hvormange har jeg ei i Sygdom seet Aandens Liv at opgaae! Hvormange har jeg ei i Fattigdom seet at lære det eneste Nødvendige!" — „Men hvormange Hjerter fylder Sorgen ei med Bitterhed! Hvormange gaae ei til Grunde i deres Armod!" — „Hvo der gaaer til Grunde i Armod og Sorg, vilde vel endnu langt mindre redde sig i Rigdom og Glæde. Ingen gaaer til Grunde, som den evige Gnd holder; her eller hisset kan Sæden modnes, og det er tilvisse sandt, at den legemlige Elendighed ei er den værste." — „Jeg har Intet meer at leve for," sagde jeg, „jeg har tabt min Fader, min Moder og min Ungdoms Elskede, dog med slige verdslige Følelser har Du vel ingen Medlidenhed." — „Tro ikke det, min Søn; disse Følelser ere mig ikke ganske fremmede." — „Har Du ogsaa været forelsket, min Fader?" — „Aldrig i nogen Qvinde," svarede han, „men fra min tidlige Ungdom dreves jeg af en Længsel, som vel alle Mennesker undertiden føle, og som Herren har lagt i vort Hjerte for at føre os til ham. Et fjernt og deiligt Land svævede mig for Øine, Aftenrøden og

Natten havde talt til mit Hjerte, Skyerne i Vesten, Aftenstjernen over det stille, speilklare Hav lode mig aldrig Ro, ja jeg kan sige, at jeg i min Ungdom sjelden er kommet til Hvile af Kjærlighed til noget Bedre." — „Ak, saaledes gik det ogsaa mig," udraabte jeg, „hver Gang jeg gik mellem Bjergene, hver Gang jeg saae Lys i det Fjerne eller hørte Fossens Susen." — „Ja, ja, det er Herrens Finger, der skriver for os selv i den haarde Steen, det er Herrens Øie, der glimter gjennem det rindende Vand, men Mennesket tilbeder som oftest Vandet og Stenen, istedenfor den Aand, der aabenbarer sig gjennem dem." — „Hvor førte da denne Længsel Dig hen?" — „Min Søn, her er ikke Stedet til at tale om mit Liv, kun saa Meget vil jeg sige, at denne Hjertets Higen mest vækkes i Ulykken, især naar den heftige Sorg forvandles til stille Veemod, da er det ligesom vi hørte Klokkerne klinge i vort fjerne Hjem; vel den, der da ikke blot uvirksom lytter til den deilige Klang, men iler frem paa Veien, der fører dertil." — „Viis Du mig Veien, Fader!" — „Hvi behøver jeg at vise Dig den? Du kjender jo dens Ord, der leder os Alle; gaa ud i Verden, handl og trøst Dine Brødre i hans Navn, da farer Du ikke vild." — I denne Tone talede Pater Anton endnu længe med mig, jeg bad ham at komme igjen, han lovede det, og holdt ærlig sit Ord. Jeg fandt en anden Fader i ham, og Lyst til Virksomhed vaagnede atter i mit Bryst. — „Jeg har ofte følt Medlidenhed," sagde han engang, da vi talede om det evige Liv, „naar jeg mærkede, hvorpaa de fleste Mennesker efter Døden haabe; kunde sandselig Glæde erhverve Salighed, da maatte den jo alt give den her, hvor den snarere skjænker det Modsatte, thi mangen Gang saae jeg en kostbar Kaabe, og et

fagert Legeme at dække et ulægeligt Hjertesaar, og i gyldne Gemakker hørte jeg ofte de dybeste Suk." — „Hvad skal Mennesket da foretage? Skal jeg bortskjænke mit Gods til de Fattige?" — „I vor Tid gjælder det mindre at bortskjænke sit Gods, end at skærpe sit Syn og at kæmpe mod Fordomme; da Christus havde bespiist flere tusind Mænd, sagde han dog endnu, at det forgængelige Brød Intet var mod det evige." Saaledes talede Pater Anton ofte med en Kraft og en Overbeviisning, som jeg vanskelig kan gjengive. Undertiden var der Noget i hans Ord, hvoraf man kunde slutte, at den ny Lære, der nogle Aar efter opstod i Tydskland, allerede havde en Forløber i ham; dog yttrede han sig endnu med Forsigtighed, og tildeels med Ærbødighed om det Bestaaende. Han opmuntrede mig ogsaa meget til Virksomhed, han gjennemsaae endog flere Papirer med mig. Da jeg erklærede at jeg vilde opgive min Handel, syntes han ei at have Noget derimod; han drev mig imidlertid til selv at see efter overalt. Jeg gjorde nu et Par Reiser til Lybek, for at bringe mine Forretninger i Orden. Endelig efter et Aars Forløb havde jeg saavidt trukket min Formue ud af Handelen, at jeg besad en betydelig Sum i rede Penge, der gjorde mig til en velhavende Mand, og hvilke jeg udsatte paa et sikkert Sted i Lybek. En anden Deel af min Eiendom blev paa billige Vilkaar staaende i vort forrige Huus, som en tro og duelig Handelstjener nu overtog i sit Navn. Min Moder havde ved sit Testamente bestemt et Par Legater til en Stiftelse for fattige Børns Underholdning og Opdragelse. Disse Legater forøgede jeg betydelig, og Pater Anton paatog sig at sørge for duelige Lærere, ja han underviste ogsaa selv i hiin Stiftelse, saalænge han blev i Bergen. Efterat have indrettet dette

var jeg fri og kunde reise hvorhen jeg vilde. Da jeg ønskede at reise til Hovedstaden, for der at paatage mig en Bestilling til min egen Uddannelse og Andres Gavn, gav Pater Anton mig en Anbefalingsskrivelse til Kantsler Valkendorff, der var hans Velynder og satte megen Priis baade paa hans Evner og paa hans redelige Villie.

I April Maaned femten hundrede og fjorten ankom jeg til Danmarks og Norges Hovedstad, kort efter at Hertug Christian havde besteget Thronen. Da jeg havde henbragt flere Dage med at see mig om i den anseelige og fremmede By, gik jeg endelig hen for at give Pater Antons Skrivelse til Kantsleren Biskop Valkendorff, der endnu havde stor Indflydelse hos den unge Konge, og som boede paa Gammeltorv i et prægtigt Pallads. Kantsleren havde den Gang fuldt op at tage Vare, da han, som jeg hørte, var Hovedet for det Gesandtskab, der fra Nederlandene skulde afhente Prindsesse Elisabeth, Kongens viede Brud. Tjenerne vilde derfor vise mig tilbage, men ved Hjælp af Bønner og Foræringer erholdt jeg Tilladelse til at blive. Man viste mig nu ind i et stort Værelse, hvori flere anseelige Mænd baade af geistlig og verdslig Stand ventede for at tale med Kantsleren. Det undrede mig at see det prægtige Værelse, hvori vi befandt os, behængt med de forskjelligste Malerier af et ofte meget verdsligt Indhold; dog lærte jeg siden at indsee, at de vare malede med stor Kunst. Der hang og flere Portraiter, hvis Træk vel vare mindre glatte end de, jeg var vant til at see paa saadanne Billeder, men dybere og betydningsfuldere, og det forekom mig, at man uden at have kjendt de Mænd, som disse Portraiter forestillede,

kunde være vis paa, at Billede og Person lignede hinanden. Hvad der især tiltrak sig min Opmærksomhed, var et stort Maleri af Kong Christian, der hang midt i Værelset. Jeg kjendte ham strax, men undrede mig ved at see, at Maleren havde givet Slip paa et betydeligt Fortrin, i det han havde malet Kongen i det stærkeste Lys, næsten uden at gjøre Brug af Skygge, og desuagtet hvilede der over Aasynet og i det mod Jorden stirrende Øie noget Dunkelt, der vidnede om, at Skyggen her kom indenfra, og at intet ydre Lys kunde forjage den.

Medens jeg saaledes stirrede paa Malerierne, dannede jeg uden Tvivl en stærk Modsætning til det øvrige Selskab, hvoraf de Fleste kun vare sysselsatte med deres egne Anliggender. Ved denne min Opførsel tiltrak jeg mig en ung Mands Opmærksomhed, der vel ikke syntes fornemmere, men dog var finere klædt end de øvrige Tilstedeværende. Hans Træk vare regelmæssige, men saa glatte, at de, hvis jeg tør bruge det Udtryk, smuttede bort under Betragtningen, ligesom en Aal fra den Haand, der vil holde den fast. Hans Bevægelser vare livfulde, men hans Ansigt var blegt, og hans Øine vare døde som efter en gjennemvaaget Nat. Han nærmede sig høflig til mig og begyndte at omtale Kantsleren med en Ros, hvori der dog syntes at ligge Dadel skjult. — „Jeg seer, at I yndær den ædle Kantslers Billedsamling," bemærkede han, „ja, ja, Bisskop Walkendorff er en Mand, der skatter det Verdslige, saavelsom det Geistlige; han er ingen from, uvidende Klosterbroder, som gyser tilbage for Enhver, der ei bærer sin Kappe paa Munkeviis, tvertimod". — „Reiser Kantsleren snart?" afbrød jeg ham. — „Nu ja, han valfarter just ei til Jerusalem for Christi Skyld," svarede han, „han vælger et andet Parti

og valfarter hellere efter skjønne Jomfruer, dog kun for at tjene sin Herre, det forstaaer sig, han har jo alt engang været i Bergen i lignende Anledning." Dette sagde han med et Øiekast og med et Smiil, der syntes at udtrykke den høieste Velvillie for Kantsleren. — „Jeg kjender endnu ikke Bisp Valkendorff," sagde jeg. — „I er jo dog fra Norge, hvor han længe har været." — „Hvoraf veed I det?" — „Eders Stemme røber Eder; I er fra Bergen." — „Ganske rigtig." — „Og altsaa kjender I formodentlig den skjønne Dyveke, som Kongen og Kantsleren finde saa stort Behag i." — „Finder ogsaa Folket Behag i hende?" — „Derom spørges ei," sagde han, „en vel tilreden Ganger løber hvorhen Rytteren vil, havde Hesten en egen Villie, da laae Rytteren i den første den bedste Grøft." — „I taler vel, min Herre, men (fortryd ikke paa, at jeg siger det ligefrem) det forekommer mig, som om Eders Tunge anpriser Dyveke paa en noget tvetydig Maade." — „Jeg vilde ønske, at Dyvekes Tunge anpriste mig," sagde han, „thi det er jo dog den, der nu gjør Udslaget paa Vægtskaalen i dette Land." I samme Øieblik blev Døren aabnet, og en Tjener gav mig et Vink, at jeg skulde gaae ind til Kantsleren.

Fornemme Personer ere ikke blot vante til, at Alle ærbødig høre paa dem, men selv at høiere Evner i deres Nærværelse stille sig paa et lavere Trin, at Mænd, der vare istand til at fortælle det Mærkværdigste, dog tie stille, naar de træde frem, eller, hvad endnu er værre, af Frygtsomhed tabe deres vante Kraft og udtrykke sig mindre heldigt. Derved vorde de mægtige Herrer tidt overmodige og bilde sig ind, at den Sikkerhed og Frihed, hvormed de fremtræde, staaer meget over de i deres Nærværelse uhjælpsomme Talenter, der ligesom store Sværd,

der ere rustede i deres Skeder, kun synes brugelige til at henlægge paa Forfædrenes Liigkister. Saaledes bidrage de ædleste Mænds Svaghed til at indgyde den fornemme Verden Foragt for Menneskeværd, hvorimod de mindre Begavede, der med Kjækhed fremtræde, ofte gavmildt belønnes, og de, der have Magten, overbevise sig bestandig stærkere om, at kun uægte Perler fortjene Opmærksomhed, fordi de ei, som de ægte, kunne have en Østers til Bygmester.

Jeg selv maa vel henhøre til hine mindre begavede Personer, hvilke til Gjengjæld for de vigtige Evner de mangle, have faaet en desto større Dristighed. Vel muligt og, at Bevidstheden af min Uafhængighed, bidrog til at fjerne den Angst, der ofte saa sønderknusende maler sig paa deres Ansigter, hvis hele Fremtid afhænger af den Vending, som et Par Minuters Samtale med en mægtig Mand vil tage. Disse Par Ord maae tjene som Indledning til det Følgende. Jeg maatte gaae igjennem to andre Værelser for at komme til Kantsleren. Han modtog mig i et lidet Kabinet, der ligeledes hang fuldt af Malerier, men disse vare alle, som et flygtigt Øiekast viste mig, Familieportraiter. Alle havde nogen, og de fleste megen Liighed med Kantsleren selv; ja det forekom mig, som om denne havde ladet sig male i de forskjelligste Forklædninger, snart som Ridder med Skjold og Sværd, snart til Hest i Jagtklædning med Falk og Hunde, snart i Hofdragt med Marskalksstaven i Haanden, indtil han endelig tilsidst i det geistlige Klædebon viste sig levende for mig. Han var høi og meget veldannet, dog gav den altfor store Ørnenæse og hans næsten skaldede Pande ham Udseende af en Mand, der allere nærmer sig Oldingsaarene, medens et venligt Smiil formildede det bydende

Udtryk, som en lang Øvelse i Befaling havde lagt i hans Øie. — „Hvo er I?“ spurgte han, saasnart han saae mig. — „Jeg er en Kjøbmand fra Bergen, høiværdige Herre, mit Navn er Vilhelm Zabern.“ — „Hvad vil I? Har I Noget at fordre hos mig?“ — „Høiværdige Herre, jeg kommer ikke for Penges Skyld.“ — „Hvad kommer en Kjøbmand da for, naar det ei er for Penges Skyld?“ — „Jeg beder Eder at læse dette Brev.“ — Han tog strax Brevet, aabnede og læste det. — „I søger Ansættelse?“ sagde han. — „Ja Herre!“ — „Pater Anton roser Eder,“ blev han ved, „dog nu har jeg ikke megen Tid, meld Eder hos mig ved min Hjemkomst fra Brüssel, jeg skal ikke glemme Jer. — „Høiværdige Herre, det vilde blive noget langvarigt at vente til I kommer tilbage.“ — „Utaalmodige, hvad ønsker I da?“ — „En Anbefaling til Kongen.“ — „Hvad forstaaer I?“ — „Flere Sprog, ogsaa Regnskaber forstaaer jeg at føre.“ — „Siig mig engang, da I er fra Bergen, kjender I ikke Fru Sigbrit?“ — „Hun er min Slægtning.“ — „Eders Slægtning! Hvi gaaer I da ei til hende? Hun har en stor Indflydelse.“ — „Jeg ønsker ei at fremtrænge mig ved Uret og at komme til Maalet paa Krogveie, høiværdige Herre.“ — „Unge Mand, jeg frygter da for, at I aldrig vil komme ret vidt,“ sagde han smilende, „dog tænker jeg, I skal ei fortryde at have henvendt Eder til mig, istedenfor til Sigbrit, jeg indbyder Eder til at spise ved mit Taffel i Morgen Middag, da skulle vi videre tales ved.“ — Han meddeelte mig nu sin Velsignelse, og pegede venlig til en Udgang af Værelset, hvorigjennem jeg forføiede mig bort.

Kort efter, da jeg stod ved Indgangen til mit Hjem, saae jeg en Vogn med fire Heste, der hurtig kjørte gjennem den Gade, hvori jeg boede. De fleste Fodgængere standsede og betragtede Vognen, medens en halv undertrykt Yttring af Misfornøielse fra alle Sider lod sig høre. Da Vognen kom forbi min Bopæl, bøiede en prægtig-klædt Dame sig ud deraf og hilsede mig venligt. „Hvo var det?" spurgte jeg en af de Hosstaaende. — „Ei! I maa jo sagtens kjende hende, da hun hilser Eder," svarede han. — „Det var dog ikke Dyveke?" — „Jo vist var det hende, hun er bekjendt nok," sagde han og gik. — Grunden, hvorfor jeg ikke havde kjendt Dyveke, var, at hun i den Tid, jeg ikke havde seet hende, var bleven noget fyldigere end forhen, derimod forekom hun mig ikke saa frisk og blomstrende, uagtet hun endnu var meget skjøn, men hun lignede en altfor stærkt udsprungen Rose, hvis Farvepragt er svækket i Solen; da jeg sidste Gang saae hende, var hun derimod en halv aaben Rosenknop. Jeg havde imidlertid ikke længe overladt mig til de Betragtninger, hendes Gjensyn vakte, da en Tjener nærmede sig og spurgte, om jeg ei hed Vilhelm Zabern. Da jeg besvarede dette med Ja, sagde han, at han var sendt for at indbyde mig til den næste Middag til Fru Sigbrit, der havde vigtige Ting, hvorom hun vilde tale med mig. Jeg havde imidlertid alt før min Ankomst fast besluttet at undgaae Dyvekes Selskab, det var mig derfor næsten kjært, at jeg kunde afslaae Indbydelsen, paa Grund af at jeg den følgende Middag havde Befaling at møde hos Kantsleren. Da Valkendorff ikke var Fru Sigbrits Ven, og da jeg selv ikke siden aflagde noget Besøg hos Dyveke, saa har hun sandsynligviis funden sig fornærmet ved min

Tilbageholdenhed; i det mindste forsøgte hun i lang Tid ikke at fornye vort forrige Bekjendtskab.

Uagtet jeg saaledes havde afslaaet Dyvekes Indbydelse, drev dog en skjult Higen i mit Bryst, der var stærkere end enhver Beslutning, mig til paa det nøieste at erkyndige mig om hendes Tilstand. Man vidste kun lidet at svare. Enhver var forbittret paa hende, men Ingen kjendte hende personlig. Hun kom ikke meget ud, sagde man; dog levede hun i Pragt og Herlighed med sin Moder i et Huus af Qvaderstene, som Kongen havde ladet bygge til dem paa den store Plads nær Helliggeisteskirke. Dette Huus havde jeg alt før bemærket, og da Aftenen kom, fik jeg det Indfald at svøbe mig i min Kappe og at gaae hen paa den omtalte Plads, hvor jeg stillede mig saaledes, at intet Lys kunde falde paa mig. Det var alt sildigt, de omgivende Bygninger laae i det dybeste Mørke, og kun eet Kammer i Dyvekes Huus var svagt oplyst. Jeg troede at see to Skygger, der malede sig paa den ligeoverfor mig staaende Væg i Værelset. Efter nogen Tid hørte jeg en velbekjendt Stemme, der ledsagedes af enkelte, fuldstemmige Accorder af en Harpe, hvis Toner hævede sig med en særdeles Kraft og Velklang. „Den Harpe havde hun ei, da hun var i Bergen," sagde jeg til mig selv, „men der havde hun heller intet prægtigt Huus, ingen Vogn med fire Heste, og fremfor alt ingen Konge til Elsker, fra hvis Haand slige Gaver kunde udstrømme." I dette Øieblik aabnedes et Vindue i det oplyste Værelse, jeg traadte uvilkaarlig dybere tilbage i Mørket, uagtet det allerede var umuligt, at Nogen kunde see mig der, hvor jeg før stod. En qvindelig Skikkelse bøiede sig ud af Vinduet og syntes at see sig om til alle Sider. „Troer Du da ikke, at

han kommer?" sagde den halvhviskende, men det var saa stille, at intet Ord gik mig tabt. Jeg hørte ligeledes, at Fru Sigbrit svarede hende, men Ordene kunde jeg denne Gang ikke opfatte. „Skulde det være Dig, hun omtaler?" sagde jeg til mig selv og følte en hemmelig Tilfredshed over, at jeg havde vlist hende den Kulde, som hendes Opførsel fortjente. I samme Øieblik hørte jeg de faste Trin af en Mand, der nærmede sig med hurtige Skridt. Snart blev en Skikkelse synlig, der saavidt jeg kunde see ved den svage Belysning fra Dyvekes Vinduer, var indsvøbt lige til Ørene og Munden i en stor Kappe, og hvis Hoved bedækkedes af en bred Hat med vaiende Fjedre. Den Ubekjendte slog tre Gange med Dørhammeren paa Dyvekes Port, denne aabnedes sagte, han traadte hurtigt ind, hvorpaa Porten igjen lukkedes i Laas. Jeg kunde nu ikke mere tvivle paa, at Dyvekes forrige Ord ikke gjaldt mig, men den Ubekjendte, der, efter sin Gang og Skabning at dømme, ikke var nogen Anden end Kongen selv. Høist ærgerlig over dette Optrin, som jeg saaledes havde udsat mig selv for at være Vidne til, og som med et aldeles overflødigt Beviis bekræftede, hvad jeg allerede længe vidste, gik jeg hjem. Ved Pladsens Ende kunde jeg dog ei undlade at vende mig om og at kaste et Blik tilbage paa det store Steenhuus. Lyset i Dyvekes Kammer var nu forsvundet, og den hele Plads laae næsten usynlig i det tykkeste Mørke.

Den anden Dag indfandt jeg mig paa bestemt Tid hos Kantsleren. Selskabet var ikke stort og bestod af flere Geistlige, enkelte Adelsmænd og andre til Kantslerens Følge henhørende Personer. Samtalen ved Bordet var for det meste hverken livlig eller almindelig. Jeg sad imellem to Prælater, der ikke med et Ord tiltalte mig,

og overhovedet syntes det, som om de Fleste med Flid undgik lydeligt at udtale, hvad de hemmelig tænkte. Kantsleren søgte dog undertiden at give Samtalen en mere utvungen Vending. Saaledes talte han med mig om min Fædreneby, om Kongens Ophold der, om den prægtige Modtagelse, denne der havde fundet; derpaa berørte han og sine øvrige Reiser i begge Rigerne. Alt dette vidste han at ledsage med passende Bemærkninger og endte tilsidst med en lystig Fortælling om, hvorledes en Munk i Ribe paa en egen Maade havde givet Kongen sin Velsignelse. Munken havde nemlig først viist Kongen med Følge omkring overalt i Klosteret, endelig traadte han frem til Afsked, og sagde: „Gud bevare Eders Naade, og os Alle, dog fremfor Alt Biskop Erik, der er min Øvrighed, og med hvem jeg saa ofte har sjunget i Chor." Kongen spurgte: „Er jeg da ikke ligesaa god som Bispen?" — „Bevare Gud, Herre," svarede Munken, „det vilde være en Ugudelighed at tænke Saadant." Deraf loe Kongen og gik. Efter denne Fortælling, der blev modtagen med meget Bifald, talede man om Kongens Skaansomhed mod den uvidende Almue, de Fleste berømmede ham derfor, uagtet Berømmelsen ei syntes at komme dem ret fra Hjertet. Endelig tog jeg Ordet, og sagde: „I Norge troe vi ikke saameget paa Kongens Skaansomhed, efter at han saa ilde behandlede Bisſkop Carl af Hammer." Efter disse Ord opstod en almindelig Taushed, endelig sagde Kantsleren: „Man bør ikke bedømme mægtige Mænd efter løse Rygter." — „Var da Bispen skyldig?" spurgte jeg. — „Det var han formodentlig," svarede Kantsleren og henvendte sig hurtig med et Spørgsmaal til sin Sidemand. Nu blev der atter

stille, og da Maaltidet var endt, reiste Bispen sig og hævede Taffelet.

Kantsleren kaldte mig nu hen i et Vindue. „I er altfor oprigtig, min unge Ven,“ sagde han, „det er ikke Veien til at finde Lykken i Kongernes Tjeneste. Husk, at naar Tre ere forsamlede ved Hoffet, finde sikkert de To deres Fordeel ved paa høiere Steder at anbringe hvert Ord, der tales. Hvad I tænker om Kongen og hans Nærmeste, er en Hemmelighed, der skal nytte Jer, men ingen Anden; thi var I end for Gud uskyldig som en Due, saa maa I dog for Verden være taus og snedig som en Slange.“ Jeg takkede Kantsleren for hans Paamindelse, som jeg følte var velmeent, uagtet den noget afveg fra de Raad, jeg af Pater Anton var vant til at modtage. — „Jeg kan vel anbefale Eder til Kongen, inden jeg reiser,“ blev Kantsleren ved, „men jeg vil overlade til Eder selv at bestemme, om I ei vil gaae en sikkrere Vei. Jeg selv behøver en Mand, der med Færdighed skriver og taler fremmede Sprog; hvis I altsaa vil finde Jer i at følge med til Brüssel som min Haandskriver, da kan jeg siden med desto roligere Samvittighed anbefale Jer til Kongen; thi jeg tvivler ikke paa, at I ved nærmere Bekjendtskab vil bestyrke de gode Tanker, jeg har om Jer.“ Da jeg efter det sidste Gjensyn af Dyveke gjerne ønskede at reise bort paa nogen Tid, saa indlod jeg mig beredvillig paa Kantslerens Forslag. „Det er godt,“ sagde han, „vi ere altsaa enige; herefter arbeider I med mig nogle Timer hver Formiddag, spiser ved mit eget Bord og henter Eders Løn hver Maaned hos min Huushovmester.“ — Jeg forsikkrede, at jeg kun i hans Tjeneste ønskede at vorde duelig til Forretninger, og at jeg ingen Løn begjærede. — „Jeg antager ingen

Tjener uden at give ham sin Løn," sagde Kantsleren og gik. Saaledes blev jeg da antagen i denne mægtige Mands Huus og fik Befaling at holde mig færdig til hvert Øieblik at kunne følge ham til Brüssel.

Hos Kansleren traf jeg ofte den unge Mand, med hvem jeg havde talt i Billedsalen. Hans Navn var Faaborg, han var Skriver hos Slotsherren Torben Oxe, og havde derfor Meget, deels paa Kongens, deels paa Slotsherrens Vegne, at aftale med Kantsleren. Han var meget høflig mod mig, ønskede sig selv til Lykke med min Ansættelse, der gav ham Leilighed til at fortsætte sit Bekjendtskab med mig, og forsikkrede, at han havde fundet Behag i mit Selskab fra første Øieblik, han saae mig; ja endelig aflagde han mig flere Besøg i min egen Bolig. Uagtet han ikke ganske behagede mig, saa var han dog saa indsmigrende i sit Væsen, at jeg vanskelig kunde støde ham bort. Han lod mig ingen Ro, før jeg aldeles havde forandret min Paaklædning efter den herskende Mode, han paatog sig og at undervise mig i at føre Vaaben, hvori han var meget øvet. Jeg mærkede forresten, at han ofte var i Pengeforlegenhed, hvilket han heller ikke søgte at skjule. Han pleiede tvertimod i hele Timer at fortælle, hvorledes han bar sig ad for at narre sine Creditorer. Han sagde mig ligefrem, at han gav flere af dem Anslag paa mig, som paa en rig Mand, der baade kunde og vilde hjælpe ham. Ja engang, da jeg til Gjengjæld aflagde ham et Besøg, fandt jeg i hans Forstue en Samling af Mennesker, for hvilke han strax forestillede mig som sin gode Ven Kjøbmand Zabern fra Bergen. „Ja, ja," svarede En af de Tilstedeværende, „jeg har nok

kjendt Kjøbmand Zabern, hans Navn gjaldt baade her, i Lybek og i Amsterdam ligesaa godt som rede Penge." — „Men maa jeg spørge, kan min Herre legitimere sig?" spurgte en Anden. — „Ja," svarede den Første, „han ligner sin Fader, man kan ikke tage feil." — „Er Herren Husets eneste Arving?" spurgte en Tredie. — „Og vil han cavere?" lagde den Fjerde til. — „Ei, hvilke plumpe Spørgsmaal!" sagde Faaborg, „troe I, at han kommer her for Intet?" Med disse Ord førte han mig ind i et Sideværelse, før jeg ret vidste, hvad jeg skulde svare. „Men Faaborg," spurgte jeg, „hvad vil dette sige?" — „Vent et Øieblik," afbrød han mig og gik ud. Noget efter kom han leende tilbage og sagde: „Min gamle Creditor havde Ret, Eders Navn er virkelig ligesaa godt som rede Penge, han har selv beviist det ved endnu at laane mig to hundrede Gylden derpaa." — „Men Faaborg, I misbruger mit Navn." — „Det er Eders Skyld, hvorfor bærer I et Navn, der saa let frister til Misbrug." — „Jeg vil selv tale med Manden," sagde jeg. — „Ja see hvor I finder ham, de ere Alle borte." — „Men hvis han kommer til mig, siger jeg Sandheden." — „Det staaer til Eder, dog jeg skal nok sørge for, at han ikke kommer." Dermed maatte jeg give mig tilfreds og gik endelig bort, temmelig betænkelig ved mit ny Bekjendtskab.

Et Par Dage efter kom Faaborg kjørende til mig i en prægtig Vogn og lod sig melde under Navn af Slotsherren selv. Da jeg forundret traadte ud for at modtage den mægtige og fornemme Mand, hoppede Faaborg mig imøde, klædt i en glimrende guldbræmmet Dragt. „Gjør Eder ingen Uleilighed, min unge Ven," sagde han, „jeg har kun et Par Ord at sige Jer."

Derpaa ilede han ind i Stuen og kastede sig i en Stol. „Hvad synes Eder?" spurgte han, „tager jeg mig ikke godt ud som Slotsherre?" — „Faaborg, hvordan vover I?" — „Ei," afbrød han mig, „Slotsherren er med Kongen i Viborg, hans Vogn er under mit Opsyn, hans tilbageblevne Tjenere ere Bedragere, med hvilke jeg saa ofte har baaret over, at jeg kan bøie dem om min mindste Finger." — „Men om Nogen kjender Eder?" — „Jeg seer godt i Frastand og skal nok tage mig i Agt." — „Og om I møder Nogen, der veed at Slotsherren er borte?" — „Saa troer den, som jeg møder, at Vognen er bleven udlaant til en Fremmed. Det Morsomste er ellers, at Folk anholde mig paa Gader og Stræder og falde mig til Fode, for at jeg skal hjælpe dem til Bestillinger. Enker og Børn knæle paa min Vei, og jeg udbreder Lykke rundt om mig, thi jeg giver dem Alle de bedste Løfter. Det vilde heller ikke falde vanskeligt at laane betydelige Summer paa min Herres Navn, men derpaa indlader jeg mig naturligviis ikke." „Deri gjør I vel, thi Sligt kunde tage en gal Ende, Faaborg." — „I vil dog ikke forraade mig?" — „Jeg veed jo Intet, som jeg kan forraade." — „Zabern," blev han ved, „jeg er en fattig Djævel, men Du er rig; laane Penge paa min Herres Navn vil jeg ikke, som Du kan begribe, laan Du mig da paa mit ærlige Ansigt to hundrede Gylden, dermed viser Du mig en stor Tjeneste." — „Kunne de hjælpe Jer, vil jeg ikke negte Jer dem," sagde jeg og gav ham de to hundrede Gylden. Han omfavnede mig, kaldte mig sin bedste Ven og svor at betale dem igjen med det allerførste. Derpaa hoppede han lystig ud af Værelset, steg i Vognen, vinkede til mig nedladende med sin Haand og kjørte bort.

Noget efter besøgte han mig atter i en anden Vogn, hvilket han flere Gange gjentog. „Faaborg," sagde jeg endelig, „tilgiv at jeg blander mig i Eders Anliggender, men I siger selv, at I er i Gjæld og tillader Eder dog en daglig Udgift, der er unødvendig, eftersom I ligesaa let som vi Andre tilfods kan besøge Eders Venner." — „Det forstaaer sig," svarede han, „men en slig Vogn er ikke saa let at blive af med som at faae. Jeg leiede den i Anledning af et lille Eventyr, hvortil den var mig af Vigtighed. Siden betænkte jeg, at jeg, saalænge jeg brugte den, ikke behøvede at betale Leien deraf, og nu ruller den med mig som et vandrende Fængsel, og lægger Beslag paa min Person, jo længere jeg har den, des-umuligere bliver det mig at betale den, og hvis ei en god Ven forløser mig derfra, kommer jeg til at rulle om deri, saalænge jeg lever." — „Det er en haard Skjæbne," sagde jeg, „og hvis I tillader det, vil jeg forsøge at befrie Jer derfra." — „I er min Redningsengel," svarede han. Jeg afgjorde nu hans Gjæld til Eieren af Vognen, og den kjørte bort. „Da I saa venskabelig tager Eder af mine forfaldne Anliggender," sagde Faaborg, „vil I da ikke forløse mig fra en Fangevogter, der er ligesaa slem, som hiint kjørende Fængsel?" — „Forklar Eder tydeligere?" — „Har I ikke bemærket hiin Karl, der bestandig følger mig i Hælene, hvor jeg gaaer, ligesom om han var lænket til mine Trin? Han staaer nu i Gangen ved Siden af Eders Værelse." — „Det er jo Eders Tjener," sagde jeg. — „Nei han er snarere min befalende Herre, han har laant mig Penge, derfor kan jeg ikke jage ham bort, han tager sig nu Intet for uden at vogte paa alle mine Skridt; det gaaer med ham, ligesom med Vognen, hans Løn voxer hver Dag, og jo

længere han vogter paa mig, desvanskeligere er det mig at blive ham qvit." — „Faaborg," sagde jeg, „jeg vil ogsaa betale denne Fordring, men saa haaber jeg, at I engang vorder fornuftig og bestemmer Udgifter efter Indtægter, ellers ville Eders Bekjendte med den bedste Villie ikke længe kunne hjælpe Jer." — „I har Ret," sagde han, „jeg har handlet noget ubesindigt; men jeg tænker nu netop alvorligen paa at forbedre mig." Jeg afgjorde da ogsaa denne Gjæld, hvilken Faaborg optegnede og lovede at betale tilbage med det Øvrige.

Imidlertid indfandt jeg mig hver Dag hos Kantsleren, ja eftersom Tiden var kort, og der var mange Breve at skrive, maatte jeg ofte arbeide hjemme. Engang da jeg saaledes sad og skrev, kom Faaborg. „I er gal," sagde han, i det han kastede et Blik paa mit Arbeide. „Hvorfor vil I trælle længere end behøves? Ingen takker Eder derfor, hvis I vil gjøre Lykke, maa I dog gaae en anden Vei." — „Hvilken Vei skal jeg da gaae?" — „Det skal jeg sige Jer, hvis I ikke veed det: Tænk mindre paa Kantslerens Forretninger og mere paa Kantsleren selv. Søg at smigre ham, ikke plumpt og aabenbart, men i Forbigaaende med henkastede Ord, der ligesom mod Eders Villie slippe Jer ud af Munden. Tal, som om Landets Held afhænger af, at han vogter sig for Snue eller Tandpine. Træk ham, hvis I kan, baade legemlig og aandelig Nathuen dybt ned over Hovedet og kald det en formastelig Adfærd, hvis han blot vover at skyde den op over det ene Øre. Hold Jer for Resten ikke for god til noget, men vær Mellemhandler, naar og hvor I kan, da vil I snart bringe det saavidt, at han aldeles ikke kan

undvære Jer, og da kan I sætte igjennem, hvad I vil." — „I føler ikke hvor uværdig den Vei er, I viser mig, Faaborg." — „Hvor uværdig den er, saa betraadte dog Eders Kantsler den for at indsmigre sig hos Kongen." — „Det er ikke sandt." — „Ak! I kjender kun lidet til Verdens Gang, de Geistlige ere netop de værste, og mellem os sagt, de drive Kryberiet saa skamløst, at jeg selv væmmes derved; thi naar galt skal være, foretrækker jeg dog en spraglet Slange for en sort, de krybe rigtignok begge, men den første har i det mindste de glimrende Farver forud."

En Dag mødte jeg Faaborg, da han kom ud fra et bekjendt Huus, i hvilket Mange havde tilsat deres Formue ved Tærninger og andre Lykkespil. „Vogt Eder dog," sagde jeg, „I ødelægger Eder selv ved det Liv I fører." — „Nei, jeg ødelægger kun Andre," sagde han, „der oven i Kjøbet ere mine Fjender, thi vinder jeg, da ødelægges mine Modspillere, der ere mine øiebliklige Fjender, taber jeg, da ødelægges mine Creditorer, der ere mine bestandige Fjender." — „I lever da kun for at spille?" — „Jeg lever snarere af at spille, alle de andre Indtægtskilder ere tilstoppede, kun denne har jeg endnu tilbage." — „Det er en usikker Indtægt." — „Ikke saa usikker, som I troer, der gives Besværgelsesformularer, hvorved man sikkrer sig Fru Fortunas Gunst; skal jeg undervise Jer deri?" — „Det behøves ikke, Faaborg." — „Som I vil, men I lærer vanskelig at kjende Verden, hvis I foragter at gaae dens Skole igjennem." — „Der er dog Forskjel paa Verden og paa et Spillehuus." — „Forskjellen er ikke stor, thi Verden er selv det største Spillehuus, kun den ægte Spiller kjender Livets mangfoldige Forbindelser og Afvexlinger, kun han forstaaer at gjætte Fremtiden, og at

gribe Øieblikket i Flugten; først naar jeg spiller med en Mand, lærer jeg, hvortil han duer, ja ofte har den blotte Maade at holde Kortene og at kaste Terningerne paa, viist mig, hvad der boede i et Menneske." — „Gik det efter Eders Hoved, maatte man vælge Gesandter og Statsmænd paa Spillehuse." — „I det mindste bør Ingen dertil vælges, der mangler Talent for Spil; den som vil lege med Rigers og Folkeslags Skjæbne, maae dog kjende Fru Fortunas Luner." — „Siig hvad I vil, I overtaler mig dog aldrig til at blive nogen Spiller." — „Desto større Daare er I," svarede han og gik.

„Hør Zabern," sagde han en anden Gang, „det gjør mig ondt for Dig, thi Du fører et fattigt Liv midt i Dine Rigdomme og Du lever som en Eneboer midt i Din blomstrende Ungdom." — „Hvorledes det, Faaborg?" — „Tro mig, Du vil aldrig bringe det til Noget i Verden, hvis du vedbliver at leve paa den Viis." — „Hvad skal jeg da gjøre?" — „Du skal besøge Qvindeselskab; paa hundrede Skridts Afstand vil jeg kjende den Mand, der har nydt Qvindernes Gunst, selv den Ubetydeligste vinder derved en Sikkerhed, saa at de Andre kun synes keitede Stakler imod ham at regne." — „En ædel Qvindes Gunst er ikke let at vinde," bemærkede jeg. — „Ak det er Snak, der ingensteds har hjemme. Hvis I vil, da skal jeg i Aften føre Jer et Sted hen, hvor I kan vinde saa mange Qvinders Gunst, som I vil." — „Tak skal I have Faaborg, men jeg bliver dog helst hjemme." — „Hør, Zabern, Du er et urimeligt Menneske, der seer Farer, hvor der ingen er. Hvad Djævelen kunde det gavne mig at føre Dig i slet Selskab? Tvertimod, det er min største Fordeel, at Du vorder canoniseret jo før jo heller, thi jeg og andre vilde Krabater

kunne vel trænge til en Helgen, der endnu halvveis er vor Ven, og der kan tale vor Sag i Himlen."

Alt dette sagde han med saadan en Tone, at man hverken vidste, om det var Alvor eller Spøg, egentlig holdt han sig paa Middelveien mellem begge og kunde derved, som det faldt ham ind, trække sig tilbage, snart paa den ene, snart paa den anden Side, og give sit Ord den Vending, som Forsigtighed og egen Fordeel krævede.

„Jeg vil fortælle Eder Noget," sagde han engang, „som I vanskeligen selv havde opdaget, thi Eders Aand skuer kun indad mod Eders eget Bryst, og de Mennesker, hos hvilke det er Tilfældet, vide jo næsten aldrig hvad der foregaaer udenom dem. Alle de Personer, I omgaaes med, fra Kantsleren af til den ringeste Adelsmand i hans Følge, ere Kongens hemmelige Fjender; især have de lagt den Plan at skille Fru Sigbrit ved sin Indflydelse, imidlertid kunde det være, at hun overlistede dem Alle. Tro for Resten ei, at de have indviet mig i deres Hemmelighed," blev han ved, „det er langtfra, men jeg har dog mærket den alligevel, og de skulle nødes til at indvie mig deri, jeg vil ogsaa have min Deel af Byttet, ellers staaer jeg ikke inde for min egen Taushed."

Jeg lærte ved disse forskjellige Yttringer snart at indsee, at Faaborg ikke blot var et letsindigt, men et i høi Grad fordærvet Menneske. Jeg tænkte derfor alvorligen paa at trække mig tilbage fra ham, hvilket dog formedelst den Smidighed, hvormed han vidste at undgaae enhver alvorlig Erklæring, ikke var saa let. Imidlertid løstes Knuden for en Tid af sig selv. En Dag kom han til mig, som det lod, i ondt Lune. Han havde tabt sin sædvanlige Munterhed og kastede sig i en Stol, hvor han sad længe uden at mæle et Ord. „Hør, Zabern," sagde

han tilsidst, „jeg vil spørge Dig om Noget: Har Du hørt tale om en Mand, der skød en Piil ud, som han ønskede at gjenfinde og længe forgjæves søgte? Tilsidst faldt han paa at skyde en Piil i samme Retning som den forrige, og da han nu søgte hiin, fandt han dem begge paa engang.“ — „Hvad er Eders Mening dermed?“ spurgte jeg. — „Du har laant mig to hundrede Gylden, Zabern, det var den første Piil, skyd nu en ny Piil i samme Retning og laan mig atter to hundrede, saa kan det hænde sig, at Du faaer Alt igjen paa engang.“ — „Vel,“ svarede jeg, „jeg vil endnu engang forsøge.“ — „Vil Du?“ sagde han, „Du er en ærlig Karl, og jeg sværger, at Du ei skal see mig igjen, før jeg kan betale Dig enten Alt eller dog en Deel deraf; thi det vil maaskee falde mig beqvemmere at betale Dig terminviis, derimod har Du dog vel Intet?“ — „Aldeles Intet,“ svarede jeg. — Dermed gik han, og holdt forsaavidt sit Ord, at jeg ikke saae ham igjen før efter min Hjemkomst fra Brüssel.

Endelig kom den Tid, der var bestemt til vor Afreise. Flere Skibe udrustedes dertil, dog skete Tilberedelserne hemmelig, da man frygtede Hindringer fra Sverrigs Side, der paa den Tid var i fuld Opstand imod Kong Christian. Der taltes og om en grusom Sørøver ved de hollandske Kyster, hvilken var en stor Fjende af de Danske, og havde fem hundrede stridbare Mænd under sig. Vi indskibede os derfor i al Stilhed midt om Sommeren og seilede med Sidevind gjennem Kattegat. De vigtigste Gesandtskabsherrer vare, foruden Kantsleren, Hr. Henrik Gøe, Hr. Hans Bilde og Niels Hendriksen, hvoraf hver

havde sit Skib og sine Tjenere under sig. Jeg befandt mig med Kantsleren paa det største Skib, der havde tre Master og var vel tiltaklet i alle Maader. Da jeg fra min tidligste Ungdom var vant til Søen, havde jeg ingen Sygdom at gjennemgaae, Kantsleren derimod, hvis Natur aldrig kunde vænne sig til Skibets Bevægelse, befandt sig meget ilde. Jeg havde hidindtil samvittighedsfuldt arbeidet under ham i flere Maaneder, han var heller ikke utilfreds med mit Arbeide; men da han selv var flittig, saa fordrede han ogsaa Flid af Andre og viste dem ingen særdeles Velvillie herfor. Nu derimod havde jeg Leilighed til at tage mig af hans egen Person, jeg understøttede ham, naar han gik, hjalp ham at indrette sit Leie, sørgede for, at han hurtigt fik, hvad han troede nødvendigt eller behageligt; herved lykkedes det mig at sætte mig fastere i hans Gunst end ved nogen af mine foregaaende Bestræbelser. Jeg tænkte da paa Faaborgs Ord om den Maade, hvorpaa man sikkrest kan komme til Ære og Anseelse, men jeg var dog enig med mig selv om, at hine Ord forholdt sig til Virkeligheden, som et fordreiet Billede, der, om det end i nogle Træk minder om Sandheden, dog fremstiller den paa en hæslig og overdreven Maade.

Da vi kom ud i Nordsøen, dreiede Vinden sig mod Syd, og vi maatte seile den saa nær som muligt, hvorved Skibet fik heftige Stød. Vinden gik endelig over til en stærk Storm, saa at vi om Natten den ni og tyvende Juni vare nær ved at lide Skibbrud under Nordkysten af Holland. Fokseilet led stor Skade, Mesanen reves over Bord, hvorimod Storseilet og de øvrige Seil, der først vare rebede, bleve frelste. Om Morgenen kom en Lods om Bord, der paatog sig at føre Skibet til Texel.

Hertil ankom vi og til stor Glæde for os Alle og især for Kantsleren, der snart blev frisk, da han atter indaandede Landluften.

Medens vi vare i Texel, maatte jeg fortælle Kantsleren min Ungdomshistorie. Han hørte med Opmærksomhed paa Alt, især paa det, der i min Fortælling angik Dyveke, og han syntes at have Noget paa Hjertet i denne Anledning, som han dog dengang endnu ikke fandt for godt at betroe mig. Derimod lagde han ikke Skjul paa sin Tilfredshed over mit Slægtskab med en anseelig Familie i Nederlandene. Det er rimeligt, at dette ubetydelige Fortrin, der endog havde skadet mig hos Kongen, meget bidrog til at vinde den stolte Kantslers Gunst, og han befalede udtrykkelig sine Tjenere, at de ingen Forskjel skulde gjøre paa mig og paa de unge Adelsmænd, der fulgte ham.

De andre Skibe samledes lidt efter lidt i samme Havn, hvori vi laae, de vare kun lidet beskadigede, og det Nødvendigste blev hurtig udbedret. Man fortalte os, at den omtalte Sørøver, der kaldte sig lange Peter, før Stormen var seilet Texel forbi med fire velbevæbnede Skibe. Det var saaledes en Lykke, at den stærke Storm havde hindret ham fra at nærme sig til os, i det mindste sparedes derved megen Blodsudgydelse. Da han var seilet Nord efter, troede Kantsleren, at vi burde benytte det første gunstige Øieblik til Afreisen, før han kom tilbage. Efterat Stormen havde lagt sig, gave vi os da strax paa Veien, uagtet det ny Mesanseil endnu ei var færdigt. Vinden var imidlertid god, og vi seilede hurtig uden Mesan, ved Hjælp af de øvrige Seil, indtil vi kom til Schelbens Munding. Nu vare vi sikkre og styrede ind i Floden til Antverpen, hvor vi fandt Erkehertugens Sen-

debud, der ventede os, og i hvis Følge vi snart ankom til Brüssel.

Kort efter vor Ankomst bleve vi forestillede for Prindsesse Elisabeth, som udtrykkelig havde forlangt at see os. Hendes Skabning var veldannet, hendes Aasyn var regelmæssigt, men saa blegt, at hun, naar hun ikke bevægede sig, forekom mig som et Billede, udhugget i Marmor. Hvad imidlertid især gjorde Indtryk ikke blot paa mig, men paa alle dem, der saae hende, var det Udtryk af Blidhed og Tungsind, der malede sig i hvert af hendes Træk. Det forekom mig siden, ligesom om man deri kunde læse de Sorger, der ventede hende, og den Hengivenhed i Forsynets Villie, hvormed hun bar dem. Om hendes fiint formede Mund svævede et halvt Smiil, der syntes at kæmpe med en tilbagetrængt Smerte, hvilken rimeligviis dengang opstod ved Tanken om Skilsmissen fra hendes kjære Fædreland, dog er det vist, at dette Udtryk af Sorg aldrig siden efter forsvandt eller formindskedes.

Hun talede et Par venlige Ord til Enhver, hvilke dog maatte oversættes for de Fleste, eftersom hun ei forstod det danske Sprog. Hos mig dvælede hun længst, da Kantsleren havde anmeldt mig som en Nederlænder paa Mødrenesiden, der fuldkommen forstod hendes Sprog. Hun adspurgte mig om Danmark og om dets Sæder, hvilke hun ene kjendte af Beskrivelser, der ofte afvege fra Sandheden. Hun glædede sig ved at høre, at vor Sommer var mild, og at de skjønneste Blomster kunde trives hos os ligesaa vel som i Nederlandene. Tilsidst bad hun, at jeg som hendes halve Landsmand vilde understøtte hende i en lille Forlegenhed. — „Med Liv og Sjæl", svarede jeg. — Kantsleren, der stod nær ved og hørte

mit Svar, vendte sig om og saae venlig paa mig. — „Nu," sagde hun med et Smiil, „saa siig mig, hvad de Ord hedde paa Dansk: Jeg haaber, at vi skulle gjøre nærmere Bekjendtskab, naar jeg først forstaaer mit ny Fædrelands Sprog." Jeg oversatte dette for hende saaledes, som jeg her har nedskrevet det, og hun gjentog Ordene flere Gange, til hun fuldkommen erindrede dem. Derpaa talte hun med de Øvrige, og endelig stillede hun sig midt i Værelset, bøiede sig venligt og gjentog hine Ord, medens en let Rødme udbredte sig over hendes Kinder. Den fremmede Accent og den usikkre Stemme, men fremfor Alt den Venlighed, hvormed hun ledsagede dem, meddeelte disse hendes Ord en egen Tryllekraft, og skjøndt jeg ofte har smilet, naar jeg saae fornemme Personer ved slige Kunstgreb at fængsle Hjerterne, saa glædede det mig dog denne Gang, thi efter Alt, hvad jeg hørte, fortjente hun virkelig den Kjærlighed, hvorefter hun stræbte.

Da vi kom hjem, spurgte Kantsleren, hvorledes vor tilkommende Dronning behagede mig. „Bedre end jeg kan sige," svarede jeg. — „Du forsikkrede hende," blev han ved, „om at staae hende bi med Liv og Sjæl, er det Din virkelige Mening?" — „Ja tilvisse, høiværdige Herre!" — „Du kan maaskee staae hende bedre bi end vi Alle." — „Hvorledes det?" — „Efter Din Fortælling var Du Dyvekes Ungdomsven." — „Det var jeg." — „Dyveke er den Anstødssteen, der staaer denne Prindsesse i Veien, saalænge hun bliver i Kongens Nærhed, er der ingen Lykke for Elisabeth at vente; ja hvad værre er, saalænge Kjærligheden til Dyveke varer, hersker Sigbrit, og saalænge hun hersker, er der heller ingen Lykke at vente for vort stakkels Land." — „Da I siger det, maa det vel saa være, høiværdige Herre." — „Min Søn, jeg

haaber vist at anbefale Dig saaledes til Kongen, at han antager Dig blandt sine Betroede nær sin Person, derved vil Du finde Leilighed til at see Dyveke, hvis Du da, — tro ei, at jeg her vil raade Dig noget Uværdigt — hvis Du da er istand til igjen at vinde hendes Hjerte og bevæge hende til at følge Dig, saa vil Dronning Elisabeths Broder skjænke Dig en Bopæl her, Danmarks Adel vil velsigne Dig som sin Befrier, og Du udriver et ulykkeligt og altfor henrivende Væsen fra aandelig, ja maaskee fra legemlig Undergang." — „I mener at jeg skulde ægte Dyveke?" — „Min Søn, lad ingen Fordom blende Dig. Hvi skulde det være Dig imod at henleve Dit Liv ved en deilig og elskværdig Qvindes Side, som Du engang har elsket, og som ved Dig er udreven fra Fordærvelse? Hvi skulde det være Dig imod at vinde Dronningens Bevillie, den mægtige Erkehertugs Beskyttelse og den danske Adels, ja hele Folkets Taknemmelighed?" — „Tilgiv, høiværdige Herre, jeg kan ei ægte Dyveke." — „Er hun Dig ikke mere kjær?" spurgte Kantsleren. — „Jeg vilde opoffre mit Liv for at udrive hende fra Fordærvelse." svarede jeg. — „Men Dine Fordomme vil Du ikke opoffre?" — „Det er ingen Fordom, at en Mand skal søge sig en ubesmittet Hustru; ei at tale om, at Dyveke selv aldrig vender sin Hu fra Kongen." — „Min Søn," sagde Kantsleren, „hvi skulde jeg mistroe Dig, der stedse viser Dig redelig og aabenhjertig, da jeg dog har maattet sætte Lid til Andre, paa hvilke man maaskee mindre kan forlade sig end paa Dig. Sværg imidlertid ved Din Forløser ei at forraade, hvad jeg betroer Dig." — „Jeg sværger." — „Vil Du bekræfte Din Ed over den Korsfæstede?" spurgte han og drog et Forhæng tilside, der skjulte Frelserens Billede. — Min Nysgjerrighed var

spændt, og det Ønske laae vel skjult i min Sjæl at forebygge det Onde, der kunde møde Dyveke, hvorfor jeg aflagde den Ed, han fordrede. — „Min Søn,“ sagde han med sagte Røst, „vi ere trehundrede Adelsmænd, der have svoret paa Christi Kors og bekræftet ved det hellige Sacrament, at vi ei ville standse, før vi til Landets Vel have fjernet den fordærvelige Sigbrit. Jeg selv er ikke villigere til at svinge det geistlige Glavind til Christi Ære mod de Vantroe, end jeg er til at svinge det verdslige Sværd til Landets og Adelens Gavn mod denne herskesyge Qvinde. Hvis Du eller en Anden ikke overskærer Baandet paa en mild Maade, saa nødes vi til at gribe til haardere Midler; men jeg troer vist, at dette ikke behøves, jeg troer vist, at Du er det udvalgte Redskab, ved hvilket Ro og Fred skulle vende tilbage til os, og Du vil da i Danmarks Riges Raad finde ligesaa mange Beskyttere, som det tæller Medlemmer.“ — „Men betragter I ikke Sigbrit med et altfor misfornøiet Øie, høiværdige Herr? Jeg veed vel, at hun er herskesyg, men“ — „Hvis Du kjender Sigbrit, saa veed Du ogsaa med hvilket Had hun forfølger Enhver, der ikke bøier sig for hende. Kong Christians Sværd er allerede draget halvt ud af Skeden og truer hans hengivneste Tjenere; det er hendes Skyld. Adelen er fjernet fra den Magt, som den tilkommer, Folket besværes med Skatter; det er hendes onde Raad, der ere Aarsag til alt dette. Hun er en Ugudelig, der spotter det Hellige og beregner Alt efter egen Fordeel; hun troer ikke paa Gud og ikke paa Christus; kun paa sine djævelske Kunster troer hun, thi hun er en Troldqvinde, der har Samqvem med den Onde, hvilket ikke skulde falde vanskeligt at bevise.“ — „Høiværdige Herre, hvad I her siger, skal være nedlagt i mit Hjerte

som i en dobbelt Marmorkiste, skjult i en Gravkjælder, hvortil Nøglen er borte, men at bortføre Dyveke med Magt eller List og at ægte hende, selv med hendes Villie, kan og vil jeg ikke." — „Min Søn, viis mig dog den Villighed at see hende og at søge hendes Omgang, hvo veed?" — „Det vil visselig være forgjæves, høie Herre." — „Nu," sagde han halv sagte, ligesom til sig selv, „saa maa Faaborg dertil, jeg havde dog ønsket hende en bedre Skjæbne." — „Vogt Eder for Faaborg, Herre, han er sikkert ei at bygge paa." — „Han er dog en Mand, der vover Noget for sit Øiemed," sagde Kantsleren. Dette var den eneste Samtale af det Slags, jeg før min Hjemkomst havde med ham.

Jeg havde, da der manglede Plads i den Kantsleren anviste Bolig, leiet mig et Værelse i Byen. Her hændte det sig engang, at jeg fra mit Vindue saae to meget velskabte Qvinder gaae ind i det ligeover for mig liggende Huus. Begge vare beslørede, den ene syntes paa Gangen ældre, den anden derimod forekom mig meget ung. Den sidste slog sit Slør tilside og saae sig om, før hun traadte ind ad Porten, og et Par dunkle Øine funklede mig imøde fra det deiligste Ansigt, som jeg nogentid erindrer at have seet. Ei engang Dyveke i sin første Ungdoms Glands kunde sammenlignes med hende. Hun dvælede kun et Par Secunder, og det ædle Ansigt saae sig om med en Art af Trods; men neppe mærkede hun mit studsende Blik, før hun hurtig lod Sløret falde ned over Ansigtet og forsvandt i Porten til sin Bolig.

Kun engang lykkedes det mig endnu at see hende i Vinduet. Jeg opdagede da, at det fyldige Haar, der i

skjønne Lokker og dunkle Fletninger snoede sig om hendes Hoved, var af samme Farve som hendes Øine. Neppe mærkede hun atter, at jeg kastede et Blik paa hende, før hun lod de store Forhæng glide ned over Vinduerne, saa at jeg Intet mere kunde see. Dog bildte jeg mig ind undertiden at høre hendes Stemme, i det mindste tonede ofte Sange fra hendes Vindue, der til min Forundring vare digtede i mit eget Sprog.*) De aandede alle den meest flammende Fædrelandskjærlighed, de dvælede enten i fjerne Heltetider, eller klagede over det elskede Lands dybe Fornedrelse, undertiden vare de blandede med dunkle Spaadomme om en tilkommende Befrier. Alt dette blev sunget snart med klagende Veemod, snart med jublende Seiershaab, men stedse med Ild og inderlig Følelse. „Hvem ere de Qvinder, der boe ligeover for os?" spurgte jeg min Vært. „Ei, de ere jo fra Eders eget Land," svarede han, „de komme fra det høieste Norden ligesom I selv, I skulde derfor hilse paa dem som deres Landsmand." — „Det ønsker jeg ogsaa," svarede jeg og skikkede dem et Bud med et Par Linier, hvori jeg bad om Tilladelse til at besøge dem. Den ældre Dame gav Budet det mundtlige Svar, at de aldeles intet Besøg modtog, ja den næste Morgen hørte jeg ingen flere Sange, og et Par Dage derefter fortalte min Vært, at de havde forladt deres forrige Bolig og vare flyttede hen til en Gade, som han ei vidste at nævne mig.

Jeg har i min Barndom hørt en Fortælling om En, der belurede en Ellepige, der et Øieblik kom ud af sit Bjerg. Hun forsvandt, men hendes Billede blev ligesom

*) De scandinaviske Sprog vare vel dengang kun lidet forskjellige.
Oversætterens Anmærkning.

indtrykt i hans Sjæl, saa at han fra den Time af, saalænge han levede, saae det ved sin Side; hverken i Eensomhed eller i Selskab forlod det ham, selv om Natten saae han Billedet foran sit Leie, og det vakte en saadan Længsel hos ham, at han endelig vansmægtede og døde af Sorg. Noget Lignende følte jeg i de første Dage, efterat jeg havde seet den deilige Ubekjendte; hendes Billede vilde ei vige fra mig, og selv Tanken om Dyveke, der tilforn havde sysselsat mig mere, end jeg selv ønskede, traadte nu tilbage i Baggrunden af min Sjæl, indtil endelig Umuligheden af at see hende igjen, og det Letsind, der er Ungdommen egent, fjernede hendes Billede, saa at hun tilsidst kun glimtede for mig, som en langt borte lysende Stjerne, der vel skinner herligt, men for andre ubekjendte Verdener, og som man finder sig i, saalænge man lever, at betragte som en lys, men fjern Drøm, eller som et Eventyr om uopnaaelige Skatte.

Hvor forundredes jeg ikke, da Kantsleren et Par Dage efter denne Begivenhed hemmelig spurgte mig, om jeg ikke havde bemærket to Qvinder, der før boede ligeoverfor mig? Efter hans Beskrivelse kunde jeg ikke tvivle paa, hvem han meente; jeg fortalte ham derfor mit korte og utilfredsstillende Eventyr. — „Veed I," sagde han, at disse Qvinder ere farlige, og at vi maae bemægtige os deres Personer? Det er Oprørere fra Sverrig, affendte for at foranstalte et Laan, hvilket, som man ei kan tvivle paa, skal anvendes til at fortsætte Krigen mod deres og vor retmæssige Konge. Den Taushed, hvormed vor Reise blev forberedt, og deres derpaa beroende Uvidenhed om vor Ankomst, er Grunden til at de ere her endnu. Erkehertugen har imidlertid givet mig Haab om at udlevere dem." — „Skulle de da føres til Danmark, og

fængsles?" — „Naturligviis." — „Hvad bliver da deres Skjæbne?" — „Den afhænger af Kongen." — „Kongen er streng." — „Det er han, et bestandigt Fængsel kunne de vel ei undgaae." — „O, min ædle Herre, er det ei Straf nok, naar vi sende dem tilbage med uforrettet Sag? Det vilde være uridderligt og grusomt at øve anden Hevn paa Qvinder." — „Naar Qvinder opgive deres Qvindesysler og handle som Mænd, maae de finde sig i at dele disses Skjæbne." — „Høiværdige Herre!" — „Min Søn, jeg kan ei handle anderledes her, Kongen vilde betragte mig som en Forræder, hvis jeg frivillig lod dem slippe mig af Hænderne." — „Er der da ingen Redning for dem?" — „Jeg kan ikke redde dem." — „Men Erkehertugen, Prindsessen?" — „Ja de have rigtignok Magten; dog maa jeg, som Kong Christians Affending, haabe, at de ikke ville bruge den til det, som Kongen misbilliger." — Dette Vink var mig nok, jeg ilede strax til Prindsessen og udbad mig et Øieblikś Samtale, hvilken jeg strax fik. Jeg skildrede hende de Ulykkeliges Stilling, og hvor grusomt det vilde være strengt at straffe Qvinder, hvis Brøde, selv om den kunde bevises, kun grundede sig paa, at de vare forledte og misbrugte af Andre. Prindsessen hørte venlig paa mig, endelig sagde hun: „I skulde mindst af Alle overtale mig til at begynde min Løbebane med at handle imod min Gemals Villie." Dette sagde hun imidlertid saa venligt, at det, istedenfor at berøve mig Modet, snarere forøgede det. Jeg blev ved at beskrive hende den yngre Dame, og det Indtryk, hun efterlod hos Enhver, der saae hende. „Hendes Skjønhed bør ei bestikke os," sagde Prindsessen alvorlig, „imidlertid har I Ret, de ere forladte, og det anstaaer mig vel at begynde min tilkommende Bane med Mildhed og Skaansel. Vent

her et Øieblik," blev hun ved, derpaa gik hun ind og skrev, som jeg formodede, et Par Linier til sin Broder. Hun ringede derpaa, og en af hendes Hoffolk kom ud med en Billet, der blev affendt til Erkehertugen. Efter en Time kom der Svar, hun traadte ind og rakte mig et forseglet Papir. „Her er deres Reisetilladelse undertegnet," sagde hun, „det er bedst, at hverken I eller jeg veed, hvilke Personer vi have viist denne Tjeneste, desmere skyldfri vil vor Handling synes. Gaa selv, bring dem dette Brev og siig dem, at de strax maae reise."

Jeg takkede hende saa varmt, som den Ærbødighed, hun indgød mig, tillod, og ilede til Kantsleren, hvor jeg fik Underretning om de svenske Qvinders Bopæl. Ankommen hertil, lod jeg mig anmelde som en Affending fra Kantsleren. De lode mig svare, at Kantsleren aldeles Intet kunde have at sige dem. — Jeg svarede igjen, at det var en Sag af Vigtighed, hvorpaa deres egen Velfærd beroede, og nu blev det mig endelig betydet at vente. Efter kort Tid traadte den ældre Dame ind i Værelset, hendes Væsen var stolt, værdigt og næsten herskende; hun lignede saameget sin tidligere Ledsagerinde, at man kunde see, de vare af samme Slægt. — „Hvad vil I?" spurgte hun. — „Bede Eder at reise bort saa hurtigt, som muligt," svarede jeg, „en stor Fare svævede over Eders Hoveder, dog har Prindsesse Elisabeths venlige Haand fjernet den; her bringer jeg Tilladelsen til Eders Afreise." — Hun tog Brevet, aabnede og læste det. „Jeg seer heraf," sagde hun, at man tillader os at reise bort med uforrettet Sag, det er en meget stor Naade."— „Den er større, end I troer, eller foretrække I maaskee at indspærres i et af Kong Christians Fængsler?" — „Kong Christian har Intet at byde over et frit Folk," svarede

hun, og en stærk Rødme udbredte sig over de stolte Kinder. — „I glemmer, at dette fri Folk med Ed er bunden til Danmarks Throne." — „For deres ubesindige Løfter have vore Fædre bødet med Trældom. Vi aflagde aldrig Ed til Christian af Danmark, vi have tvertimod svoret før at offre vort Liv end vor Frihed." — „Hvad I kalde Frihed kalder Kongen Oprør." — „Her i en fremmed Herres Land har han ingen Magt." — „I glemmer, at den fremmede Herre nu vorder hans Svoger." — „Vel," sagde hun, „det er den gamle Historie, Tyrannerne række hverandre Haand for at kue Friheden, deres fælleds Fjende; vi maae da reise, men gaa nu Eders Vei og forskaan mig idetmindste for længere at see en af Despotens Haandlangere." — „Jeg er ingen Despots Haandlanger; jeg er en fri Borger ligesaavel som I; frivillig kom jeg for at advare Eder og kunde derfor nok have Krav paa en velvilligere Modtagelse." — „Saa, unge Mand," sagde hun, „jeg kan ikke takke Eder for det Beviis, I bringer paa, at Eders Herster udstrækker sin uretfærdige Haand ogsaa over dette Land." — Jeg tog Afsked og gik, men følte ret bittert, hvor ubillig man vorder, naar man eensidig drives af Had og Fordom, var det end i Kampen for en ædel Sag.

Noget efter fik jeg Befaling at reise hjem for at overgive flere vigtige Papirer i Kongens Hænder. Vel muligt ogsaa, at Kantsleren endnu ei havde opgivet sin Plan og derfor ønskede mig saasnart som muligt i Dyvekes Nærhed. Da jeg ankom, var Kongen bortreist og ventedes først hjem om nogle Dage. Det blev mig derfor betydet af Rigsraadet, til hvilket jeg ogsaa havde

Breve, at jeg skulde vente i Hovedstaden til Kongens Tilbagekomst. Jeg naaede Kjøbenhavn nogle Dage før den katholske Faste, henimod Vinterens Ende, paa hvilken Tid de, der ellers sidde indesluttede i deres Huse, vare vante til i underlige Forklædninger at gjennemstreife Gaderne. Mængden var i bestandig Bevægelse, alle Haandværkssvende og Drenge havde Frihed, Bønderne rede eller kjørte omkap gjennem Byen, Andre droge om i Procession med Trommer og Piber, og med deres Skytshelgene i Spidsen; Bagerlauget gav en stor Kringle til Priis, Slagterne droge omkring med en Tyr, prydet med Baand og Grankrandse, hvilken tilsidst slagtedes og udstykkedes blandt Folket. Selv de mest Paaholdne gave paa den Tid Slip paa deres Sparsomhed, den hele By udgjorde kun eet Selskab, der ikke samledes i et enkelt Huus, men paa Gader og Stræder. Fremmede tiltalede hinanden som Bekjendte; der var saalænge, som denne Fest varede, et Slags Liighed mellem alle Stænder, og den fattige Livegne havde Lov til at drive sin Spøg med den stolteste Adelsmand. Imidlertid misbrugtes vel undertiden denne Frihed, forbuden Elskov benyttede sig deraf, og Hevngjerrighed fandt under Forklædningen et Skjul for de fordærveligste Planer. Maaskee var dette Aarsagen til, at man nu, efterat det rensede Evangelium er begyndt at forkyndes, har afskaffet denne Fest tilligemed andre papistiske Skikke; dog sees end betydelige Levninger deraf, thi Folket kan vel ledes til at indsee Daarskaben i visse forudsattede Meninger, men Aarhundreder maae forsvinde, før det ganske giver Slip paa den Frihed, det fra gammel Tid har været vant til.

Nogle Dage før Fastens Begyndelse, da jeg gik igjennem en affides Gade, stødte jeg paa et Optog af

Skolebrenge, der benyttede den Tids Frihed til allehaande baade tilladelig og utilladelig Lystighed. I disses Flok befandt sig tidt fuldvoxne Mennesker, de førte som oftest et vildt Levnet og nærede sig af at synge for Folks Døre, af at betle, ja undertiden endog af at stjæle. Hertil vare ogsaa deres Klædebragter fortræffelig indrettede. Paa Hovedet bare de forede Huer, hvori fandtes Gjemmesteder til Penge og andre Kostbarheder; den øvrige Deel af deres Legemer var skjult under en stor Kaabe, hvori der i ældre Tider kun fandtes eet Hul, af hvilket den høire Haand kunde udstrækkes, men senere forsynedes den med to Aabninger, en for hver Arm. Disse Mennesker vare yderst paatrængende og søgte ofte med Trudsler at aftvinge, hvad de ei kunde faae med det Gode. Dette var især Tilfældet paa denne Tid, da Enhver troede at have Ret til at gaae den Vei, som Indfald og Lune betegnede ham; dog udøvedes vel stundom af Andre under hines Navn Voldsgjerninger, for hvilke det vilde være ubilligt at drage dem til Ansvar.

For mig var det et virkeligt Uheld at møde dem paa dette Sted, hvor jeg var aldeles forladt og desuden ubevæbnet. Neppe saae de mig, før de styrtede sig som glubende Ulve over mig. Under Skin af at betle, undersøgte de alle mine Lommer og fratoge mig med Magt mine Penge, saa at jeg omtrent befandt mig i samme Stilling, som den, der er falden i Røveres Hænder. Da de havde taget hvad de fandt for godt, sagde endelig En, der syntes at være deres Formand: „Jeg haaber ei, at I optager det ilde, Zabern, at vi benytte os af de Rettigheder, som denne Dragt giver os"? — „Faaborg," sagde jeg høist forbauset, „er det Eder?" — „Ja," svarede han, medens han tog sin Hue af og viste sit Ansigt,

som han havde malet, for at være ukjendelig, „en Diamant bør ei indfattes i Guld men i Sølv, derfor har jeg beskedent blot indfattet mit Hoved med disse Sølvmynter.“ Dermed pegede han paa den indvendige Rand af sin Hue, der virkelig var omkrandset af Sølvpenge, hvortil han nu ganske rolig tilføiede dem, som han havde røvet fra mig. — „Faaborg,“ sagde jeg forbittret, „vogt Eder, I flagrer om Galgen, som en Myg om Lyset.“ — „Brudesengen skal nu være min Galge,“ svarede han, „i den vil jeg hænge mig saa høit, som Hertug Carls Magt kan hæve mig; jeg vorder nu en Konges Svoger ligesom han, deri er jeg hans Ligemand.“ — Faaborg ilede derpaa bort med sit vilde Selskab, men hans Ord vakte Betænkeligheder hos mig, som jeg endelig, til Trods for min forrige Plan, besluttede at meddele Dyveke selv.

Dette Forsæt blev imidlertid ikke udført. Dagen efter mit Eventyr med Faaborg havde jeg nemlig for at undgaae flere ubehagelige Møder leiet en Hest, fra hvilken jeg med Sikkerhed kunde betragte den lystige Mængde, der bevægede sig forbi mig. Fodgængerne dannede to tætte Rækker paa begge Sider af Gaderne fra Byens østre Port til dens vestlige Udgang. Midten derimod var bestemt for de Fornemmere, der enten rede eller kjørte. Paa et Hjørne nær Helliggeistes Kirke opslog en Qvaksalver sin Bod og tiltrak sig for en Tid Mængdens Opmærksomhed. Han anpriste sine Arcana med den tillidsfulde Tone, som er egen for dette Slags Folk, imidlertid gik han dog frem med noget Maadehold og tilstod, at hans Midler ikke hjalp i alle Tilfælde. „Hvis Nogen mister en Haand eller Fod,“ sagde han, „hvis han af Naturen er skjæv eller vanskabt, hvis Hjernen angribes i sit Inderste, hvis Vattersot, Svindsot, eller Leversyge tage

stærkt Overhaand, hvis Sygdommen overhovedet har udtømt alle den Syges Kræfter, da kan jeg ikke hjælpe ham. Ja hvis Nogen paastaaer, at han kan læge slige Sygdomme, da raader jeg Eder ei at sætte Lid til ham, thi han er sikkerlig en Bedrager; i saadanne Tilfælde kunne alene Bønner til Gud og hans Helgene hjælpe." — Idet han udsagde disse Ord, tog han ærbødig sin Hat af, hvori den forsamlede Mængde efterlignede ham. „Men hvis et Menneske," blev han ved, „af en naturlig sund Legemsbeskaffenhed, angribes enten af Gigt, Hovedpine, Tandpine, Koldfeber, Nervefeber eller andre Febre, hvis han lider af Blodrighed eller Blodmangel, hvis Hørelsen eller Synet ere svækkede, naar de kun ei ere tilintetgjorte, hvis Nogen saares af Sværd eller lemlæstes ved Slag eller Fald, selv fra de høieste Steder, naar kun Benene ikke reent ere knuste, da hjælpe ufeilbarligen disse Draaber og disse Pulvere, og hvo der ved Brugen af dem ikke vorder saa frisk, som han før var, han komme til mig og hente sine Penge tilbage; thi jeg ønsker ingen Fordeel, jeg ønsker kun at række den Ulykkelige min hjælpsomme Haand, alene derfor er jeg kommen til denne Stad, hvis Indbyggere kjendes fra det høieste Norden til de Morianers Land, ja selv iblandt Hedninger, formedelst deres Dyder og gudfrygtige Sindelag, og derfor tager jeg heller ikke mere for mine Lægemidler, end hvad de koste mig selv; jeg behøver det ikke," blev han ved, „thi jeg har et andet Haandværk, der rigelig nærer mig." Her holdt han et Øieblik inde, for at give Plads for de tilstrømmende Kjøbere. I denne Mellemtid opdagede jeg Dyveke til Hest, fulgt af en eneste Ledsager; hun holdt sin Hest i nogen Frastand og lyttede til Qvaksalverens Ord. Denne syntes i Begyndelsen ei at be-

mærke hende og begyndte den samme Tale forfra, som vi ovenfor have anført. Men efter dens Ende pegede han pludselig paa Dyveke og sagde: „der holder en fornem Frue, i det mindste seer hun saaledes ud, hun trækker sin Mund til et spodsk Smil, hun skammer sig nu ved for Mængdens Øine at handle med Qvaksalveren, men jeg vædder at hun er den Første, der i Aften sender sin Tjener hen for hemmeligen at kjøbe mine Lægemidler. Hvi vil I opsætte det, skjønne Frue? Tag dem ligesaagodt strax, I skal have dem for Intet.“ Dermed kastede han af al Magt et sammenbundet Tørklæde henimod hende. Tørklædet, der uden Tvivl var fyldt med tunge Legemer, traf hendes Hest i Panden, hvorved den pludselig blev sky. Jeg hørte Dyvekes Skrig og saae Hesten steile næsten lodret i Veiret, medens den forskrækkede Mængde ilede bort til alle Sider.

Enhver, der nogensinde har været Vidne til et saadant Optrin, veed hvor farligt det er især for et Fruentimmer, der, formedelst sin Stilling, ikke saaledes har Hesten i sin Magt, som vi Andre. Hun skreg heftigt og høit, og Dødsskræk malede sig i hendes Miner. Ikke desmindre mødte hendes Angst hos den grusomme Mængde ikke andet end en stærk Hyssen og et voldsomt Hurraraab. Hendes Ledsager og jeg selv rede næsten i samme Øieblik hen for at staae hende bi, men dette forøgede kun det Farlige i hendes Stilling. Hesten steilede nu ikke længere, men løb i den voldsomste Galop forbi den forsamlede Mængde. For denne var dette et kjærkomment Skuespil, Mange klappede i Hænderne, Andre skrege og viftede med Tørklæder, hvilket endnu mere bidrog til at jage det ængstede Dyr. Jeg fulgte hende saa hurtig, som jeg kunde, og vi ankom saaledes i fuld Fiirspring efter

faa Minutters Forløb til Byens vestre Udgang. Her fulgte atter et nyt Optrin, da en Hob af de ovenfor beskrevne Skoledrenge styrtede til og grebe Dyvekes Hest i Tøilen. Da jeg ankom, vare Flere af dem ifærd med at rive den forskrækkede Pige ned af Hesten. „Holdt!" raabte jeg, „skammer I Eder ikke ved saa nederdrægtig at bruge Eders Overmagt?" — „Tys", svarede Faaborg, der nærmede sig til mig, „i Dag er min Hue ikke længere fyldt med Sølv, men med Guld, jeg har Rigsraadets Bifald i hvad jeg foretager, Eders Kantsler vil heller Intet have derimod. Skibet ligger rede, der skal føre os bort, staa mig derfor ei i Veien." — „Saalænge jeg kan røre et Led paa mine Fingre, skal jeg staae Dig i Veien i Dit Niddingsværk," sagde jeg. Neppe vare Ordene af min Mund, før en Deel af Hoben med et høit Skrig kastede sig i Veien for min Hest og søgte at rive mig ned af Sadlen. „I Vognen med hende!" skreg Faaborg, bind et Tørklæde om hendes Mund!" — I dette Øieblik hørte jeg atter Hestetrav. Snart saae jeg en Adelsmand i Spidsen for mange Ryttere at nærme sig i fuld Fiirspring. „Fordømt!" raabte Faaborg, „afsted Brødre! Det er min Herre. Jeg finder vel engang Leilighed til at gjengjælde den gode Villie, I har viist mig i Dag," sagde han til mig, og fulgte hurtig sine Kammerater, der alt vare forsvundne. Slotsherren, der havde hørt Dyvekes Skrig om Hjælp, nærmede sig nu og søgte, uden at agte paa mig, at berolige Dyveke, ja lovede selv at ledsage hende til hendes Hjem. Jeg sporede da min Hest og ilede bort næsten beskæmmet ved den Tanke saa ganske at have maattet overlade Dyvekes Redning til en Anden. Hendes Øiekast, da jeg red bort, viste mig imidlertid, at hun havde gjenkjendt mig.

Endelig kom Kongen hjem, og jeg fik Befaling at indfinde mig hos ham meget tidlig om Morgenen efter hans Hjemkomst. Jeg ventede knap en Time, før jeg blev indladt, og dog syntes Tiden mig allerede lang. Jeg kjender overhovedet intet Piinligere end denne Venten i de Stores Forstuer, det synes mig, som om Ilden i Tankerne slukkes, og som Sjælskraften slappes ved det lange Ophold, ja jeg er overbeviist om, at den Feighed, hvorved Mennesket ofte fornedrer sig for de Mægtiges Aasyn, tildeels er en Følge af den lange Tid, man maa vente, inden man stedes derfor. Blandt Flere, der ønskede at indlades for Kongen, befandt sig ogsaa et Par færøiske Bønder. Disse Menneskers fremmede Dragter og fremmede Ansigter, hvori Hjemvee aabenbar stod præget, gjorde et besynderligt Indtryk paa mig. „Hvad vil Du her, hvor Du er ligesaa fremmed som de?" sagde jeg til mig selv. „Bortreven fra Dit Fædreland, hvortil Din hele Barndom og Dit Hjerte binde Dig, søger Du her en Trællepost under en streng, og, hvis man skal troe Rygtet, ofte grusom Herre, da Du dog kunde leve fri og uafhængig mellem Dine Bjerge. Hvo veed, hvilke Fristelser og Farer, der vente Dig, naar Du først har solgt, eller snarere bortskjænket Dig selv, thi Du vinder jo ei engang nogen ydre Fordeel derved." Jeg veed ikke, om det var en Anelse om tilkommende Farer, der indgød mig disse Tanker, men der kom i dette Øieblik en saadan Rædsel over mig, at jeg hellere strax havde vendt mig om og reist hjem. Det var ikke første Gang, at en slig Engstelighed rørte sig i mit Bryst, men det var første Gang, at jeg saa heftig betoges deraf, og jeg kunde knap trøste mig selv ved den Tanke, at Higen efter det Ubekjendte og Lyst til at udvikle mine Kræfter vanskelig endnu vilde til-

lade mig at finde Sindsro i den stillere Virkekreds, som mit Fædreland tilbød.

Jeg lagde Mærke til, at Ordenen ved dette Hof var forskjellig fra den almindelige. De, der først indlodes, vare de færøiske Bønder, dernæst fulgte de tilstedeværende Borgere, og de Fornemme maatte med en Ærgrelse, som de forgjæves søgte at skjule, vente til allersidst. Jeg selv blev saaledes ikke opholdt saalænge, som jeg, ifølge min underordnede Stilling, ellers havde været forpligtet til.

Da jeg kom ind, sad Kongen foran et Bord og undertegnede et Par Ansøgninger. Han vendte Ryggen til Døren, og spurgte, uden at vende sig om, hvo jeg var. Jeg nævnede mit Navn. — „Ja man har anmeldt Eder for mig," sagde han, idet han lagde Pennen hen og reiste sig op. „I kommer fra Brüssel?" — „Jeg har Breve og Regnskaber fra Kantsleren til Eders Naade." — „Det er godt," sagde han, „læg dem der." Jeg henlagde nu Brevene paa et Bord, hvor de bleve liggende uaabnede, saalænge jeg var tilstede. „Jeg har talt med Eder før," blev Kongen ved, „ikke sandt?" — „Jo, i Bergen, Eders Naade." — „Paa et Bal, jeg erindrer det, I var ogsaa blandt de Kjøbmænd, der dengang laante os Penge, ikke saa?" — „Jo, Eders Naade," svarede jeg, forbauset over hans usædvanlige Hukommelse. Nu begyndte han at tale om Nederlandene, adspurgte mig om Folkets Sæder, om Brüssel, om Erkehertugen; imidlertid mærkede jeg snart, at han vidste langt bedre Besked derom end jeg. „Det er godt," føiede han til, „I er mig bedre anbefalet, end I troer, jeg agter ikke paa Stand, men paa Duelighed, derfor har jeg givet Befaling til Eders Ansættelse. I har at begive Eder til Fru

Sigbrit, der vil sige Jer videre Besked." Dermed vendte han sig fra mig og gav mig et Vink, at jeg skulde gaae.

Uagtet jeg høiligen forbausedes ved, at Kongen, med Hensyn til min Ansættelse, henviste mig til Fru Sigbrit, saa føiede jeg mig dog strax efter hans Villie. Da jeg kom til Fru Sigbrits Port, fandt jeg den lukket, uagtet Klokken alt var over ni. Foran Porten stode flere høie Betjente, hvoriblandt enkelte Rigsraader, og desuden en Sværm af Supplicanter, der alle ventede paa at faae Fru Sigbrit i Tale. Da Morgenen var kold, saa maatte de gaae frem og tilbage udenfor hendes Port, for at varme sig. Det varede imidlertid ikke længe, før Fru Sigbrit rakte Hovedet ud af Vinduet og raabte høit til en Tjener, der var ifærd med at aabne Porten: „Jeg har ikke Tid til at tale med Nogen, siig, at jeg ei er hjemme; J Zabern, kan komme op," føiede hun til, da hun fik Øie paa mig. Derpaa lukkede hun Vinduet, og de Øvrige maatte, uagtet de havde hørt hendes Ord, gaae bort med uforrettet Sag. Jeg indlodes derimod strax og fandt hende sysselsat med vidtløftige Regnskaber. En kongelig Betjent stod ved hendes Side, for at give hende de nødvendige Oplysninger, og for at modtage hendes Befalinger. Hun lod til at være ligesaa oeconomisk nu, som i Bergen, i det mindste var hun ligesaa simpelt klædt som dengang. En kostbar, sønderreven Krave laae imidlertid foran hende paa Bordet. Hun tog den og befalede, uden at bryde sig om min Indtrædelse, en Tjener at bringe den til Dyveke og bede hende selv at sye den sammen. „Hvis hun vil have Hest og Vogn og leve som en stor Dame," lagde hun til, „saa maa hun spare paa andre Maader, thi hverken Kongen eller jeg have Raad til at kaste alle vore Penge bort til Skræddere og

Skjomfruer.“ Paa samme Tid fortsatte hun Undersøgelsen af Regnskabet, hvilket, saavidt jeg af hendes Tale kunde mærke, var meget betydeligt. „Det er rigtigt,“ sagde hun tilsidst, „jeg skal forelægge det til Underskrift, nu kan I gaae.“ — Ved disse Ord bukkede den tilstedeværende Regnskabsfører meget ydmygt og gik. Siden hørte jeg, at denne Mand, som Sigbrit aldeles behandlede som sin Undergivne, beklædede en høi og vigtig Bestilling i Toldfaget. Derpaa henvendte hun sig til mig. „I kommer fra Brüssel,“ sagde hun, „hvordan staaer det til der?“ — Jeg maatte nu fortælle Alt, hvad jeg vidste om Gesandtskabet og især om Prindsessen. „Det er et kostbart Gesandtskab,“ anmærkede hun. „Eders Kantsler er en ødsel Mand, men Brudeskatten maa bøde paa det Hele. Hvordan gaaer Prindsessen klædt?“ blev hun ved. — Jeg maatte nu beskrive hendes Dragt. „Ei,“ sagde Fru Sigbrit, da hun hørte, at Prindsessen bar ædle Stene af mange tusinde Gyldens Værd om sin Hals, „det kan passe for den rige Erkehertugs Søster, men ikke for en Dronning i dette fattige Land. Har hun et stort Følge?“ — „Det veed jeg ikke.“ — „Det burde I dog vide, men eftersom I ikke veed det, saa vil jeg sige Eder, at ikke mindre end tyve Tjenere skulle følge hende, men dem ville vi skikke tilbage igjen, hun maa hjælpe sig med vore egne Folk.“ — „Kongen har sendt mig, Fru Sigbrit, for hos Eder at faae nærmere Underretning angaaende min Ansættelse.“ — „Jeg veed det,“ sagde hun, „Kantslerens Anbefaling vilde kun lidet hjælpe Eder, men I har i Forgaars mod min Datter viist en god Villie, derfor har jeg selv anbefalet Eder til Kongen, men er nu nærved at fortryde det.“ — „Hvorfor, Fru Sigbrit?“ — „Folk, der ei forstaae at passe paa deres eget Gods,

ville kun lidet være skikkede til at forestaae Kongens og Rigets Anliggender," sagde hun. Jeg spurgte, hvorved jeg havde vakt slige Tanker hos hende. — „I er bleven plyndret paa en offentlig Gade," svarede hun, „det er en Følge af Eders egen Uforsigtighed, desuden vidne Eders Huusfolk, at I gaaer ud og lader Eders Koffert staae aaben, medens Eders Tøi ligger spredt paa Bord og Stole, dertil gaaer I klædt som en Prinds, I gik anderledes i Bergen, da Eders Fader levede." — „Men, Fru Sigbrit, Eders egen Datter" — „Ti stille derom. Min Datter har sine Aarsager, hvorfor hun gaaer smukt klædt, dem har I ikke." — „Det er mine egne Midler, hvoraf jeg klæder mig," sagde jeg endelig, „og Ingen har Noget at sige over dem, uden jeg selv." — „Det er vel saa," svarede hun, „men Orden er nødvendig, unge Herre, baade for Konger og Undersaatter, hvis de ei skulle vorde Stoddere tilhobe. Seer I mig, jeg har at aflægge Regnskab over flere hundredetusinde Rigsdaler, ikke desmindre veed jeg, hvor hvert Viskeklæde hænger i mit Kjøkken, og jeg vil ikke raade Nogen at hænge det andensteds hen uden mit Vidende." — Uagtet jeg ikke kunde negte, at Fru Sigbrit havde Ret i Adskilligt, saa følte jeg mig dog misfornøiet over hendes bestandige Indblanding i fremmede Anliggender. „Har I da Intet at sige mig fra Kongen?" spurgte jeg. — „Der har I jo et smukt Lommetørklæde," anmærkede Fru Sigbrit, „det er vel kjøbt i Brüssel? Det ligner Dyvekes." — En politisk Aand indgav mig i dette Øieblik den Tanke at tilbyde hende det. — „Tak," svarede hun, „Dyveke havde tolv slige Tørklæder, men har mistet et deraf, nu kan dette træde i det Mistedes Sted." Med disse Ord modtog hun min lille Gave. „Til at føre de egentlige Regnskaber," sagde hun, „duer

I ikke, det seer jeg nok, om ikke paa Andet, saa dog paa Eders Ødselhed; et saadant Tørklæde burde I aldrig saaledes have bortskjænket, unge Mand." Dermed foldede hun det med megen Omhu, og lagde det i en Skuffe. „Imidlertid er det Kongens Villie, at I skal ansættes; der er ofte udenlandske Papirer at gjennemlæse, dertil kan I vel bruges. I maa derfor indfinde Eder hos mig hver Formiddag, ja selv paa de høie Fester og om Søndagen, thi vi have ingen Tid til nogen Dag at gaae ledige. Kongen ønsker ogsaa, at I, naar jeg ikke behøver Eder, undertiden skal arbeide med hans Secretair, Jesper Brockmand; det var den Beskeed som I hos mig skulde hente."

Jeg kom nu daglig sammen med Fru Sigbrit og havde Leilighed til at overbevise mig om den mægtige Indflydelse, hun udøvede især i Alt, hvad der angik Landets Pengevæsen. Hun var paa denne Tid og længe efter i saa stor Anseelse, at de mægtigste Mænd nødtes til, for ikke at tabe deres Indflydelse, i det mindste udvortes at holde Venskab med hende. Hun fordrede deres Besøg, uden at komme til dem, og modtog deres Foræringer, uden at vise Gjengjæld. Tvertimod belønnede hun dem ofte for deres Gaver med et spottende Indfald og var næsten ligesaa frygtet for sin ondskabsfulde Tunge som for sin Magt og Indflydelse. Saaledes mindes jeg engang, for at give et Exempel af mange, at en meget fornem og indbildsk Herre, hvis Godser nylig vare solgte, og som hun længe havde tirret, spurgte hende: „Hvor er da Eders Stamtræ, Fru Sigbrit?" — „Der, hvor Eders Bøgetræer ere," svarede hun, „Eders Stamtræ er nok den eneste lille Busk, I eier i denne Verden." — En anden Gang sagde hun til En, hvis Besøg hun ønskede at afkorte: „Hvor længe tænker I at blive her?" — „Saa-

længe det behager Eder, Fru Sigbrit." — „Ja saa er det bedst, at I gaaer strax," sagde hun. — Det Besynderligste var, at hun, ved denne uartige Opførsel, sjelden fremkaldte de Gjensvar, hun fortjente, de Mishandlede taug for det meste og beholdt deres bittre Had i Hjertet, medens hun tilsyneladende stod som Seierherre paa den forladte Valplads; ja skjøndt Mange, naar de saae hende langt borte, hellere vendte om og gik en anden Vei, end udsatte sig for hendes ondskabsfulde Bemærkninger, saa var der alligevel nok, der hver Aften indfandt sig og stak deres Hænder dybt ned imellem de Nelder, hvorpaa de dog saa ofte havde brændt sig.

Ved høitidelige Leiligheder var hun nødt til at vise sig ved Hoffet, da Kongen fordrede, at enhver Borgerlig, som han havde skjænket Embeder og Værdigheder, ligesaavel skulde være tilstede der, som den høieste Adel. Selv jeg maatte derfor ogsaa flere Gange indfinde mig ved Hoffets Fester. Fru Sigbrit bar, naar hun var her tilstede, en sort Dragt, og hendes Hoved var da ubedækket. Dette klædte hende just ikke særdeles godt, og der manglede ei paa Anmærkninger, hvorved man hemmelig mod hende selv stræbte at gjengjælde den Spot, hun offentlig tillod sig mod Andre. Saaledes var jeg engang Vidne til en Samtale mellem flere unge Adelsmænd, der betragtede hende fra en Krog i Værelset. „Der staaer Kongens mægtige Raadgiverinde," sagde den Ene. — „Ulykken er, at Krokonen kommer frem, hver Gang Raadgiverinden lukker Munden op," sagde den Anden. — „Siig hellere Sælgekonen," anmærkede den Tredie, „thi uagtet hun ikke, som før, sælger Æbler og Nødder, saa driver hun dog Handel med sin Datters Ære og med Landets Embeder." — „Hun ligner en Grib," sagde en

Fjerde, „Fjedrene ere sorte, Næbbet og den lange Hals ere gule, og hun har en sort Halskrave derom.“ — „Og Hovedet er skaldet,“ lagde den Femte til, „formodentlig har hendes Fætter Barberen raget hende.“ — „Og Dragten er sort,“ anmærkede den Sjette, „fra den Tid, da hun solgte sin Salighed til Fanden, sort er Djævelens Uniform.“ — „Da narrede hun Fanden,“ svarede den Femte; „thi hun solgte ham, hvad hun dog aldrig havde Haab om at eie.“ — Men skjøndt man saaledes i Krogene spottede hende, saa hyldede dog ofte de hende mest, der i Hjertet vare hendes største Fjender.

Uagtet Kongen selv ofte raadførte sig med Fru Sigbrit, og uagtet han daglig besøgte hende, saa havde ikke desmindre hendes Magt sine Grændser. Overhovedet tilstod Kongen hver af sine Raadgivere en afmaalt Plads, inden for hvilken han frit kunde bevæge sig, men videre maatte han ikke komme. Fru Sigbrit syntes Kongen saaledes at have tildeelt Statens Huusholdning, og heri havde hun en næsten uindskrænket Myndighed. Dog mindes jeg engang at have været Vidne til, at han alvorlig irettesatte hende, da hun yttrede sin Mishag med hans Bestræbelser i en anden Retning. Hun sagde nemlig, da han beklagede Almuens Uvidenhed, at han ei skulde bryde sig derom, naar Bønderne betalte deres Skatter i rette Tid, da var det ligegyldigt, om de kunde læse eller skrive. Ved disse Ord blev han meget vred og sagde, at hun var god nok til at føre hans Regnskaber og lægge Mark og Skilling sammen, men om hvad hun ei forstod, skulde hun ikke tale. „Saalænge de fattige Bønder blive i deres Uvidenhed,“ lagde han til, „er der intet Haab om, at Adelens Tyranni kan knækkes, og før det er til Ende, kan Kongens uindskrænkede paa Retfærd byggede Magt heller ikke begynde.“

Forresten mærkede jeg snart, at Fru Sigbrit havde fattet et dødeligt Had til Kantsler Valkendorff, thi han havde først raadet Kongen til ved Giftermaal at forbinde sig med det mægtige Burgundiske Huus, hvilket hun troede var skeet for at fjerne Kongen fra Dyveke, og hvilket hun derfor aldrig kunde forglemme eller tilgive.

Ved nøiagtig at udføre de Forretninger, Kongen paalagde mig, lykkedes det mig for en Tid at vinde hans Yndest. Jeg maatte undertiden i Brockmands Fraværelse arbeide i Kongens eget Kammer, han dicterede mig da selv Breve og lod mig gjøre Udkast til andre. Naar jeg nu ikke traf hans Mening, kunde han vel blive heftig og veiede da ikke sine Udtryk; var jeg derimod saa heldig at udføre Alt til hans Tilfredshed, kunde han, hvilket man ei skulde troe om en saa streng Herre, være meget nedladende. Engang, da jeg var alene med ham og havde nedskrevet et Udkast til et Brev, der vandt hans Bifald, syntes han at være venligere stemt end ellers. Han lagde da pludselig sin Haand paa min Skulder og sagde: „Du er en fornuftig Mand, Zabern, Mennesker som Dig kan jeg lide, Du hviler ikke paa Dine Forfædres Laurbær, Du er et Metal, der gjælder ved sit indvortes Værd og ikke ved noget paatrykt Stempel; fortæl mig Noget om Din Fader," blev han ved, „han var jo Kjøbmand?" — „Ja, Herre." — „Har Du ingen Hjemvee undertiden?" „Jo, tilvisse," svarede jeg, „i mit Bryst er der ligesom en Magnet, der bestandig viser mod det høie Nord." — „Vel Dig! saa er Dig et Hvilested beredt, jeg drømmer kun derom engang imellem ved en Fortroligs Bryst, men jeg vaagner snart af Drømmen, mig er det lige godt,

enten jeg er i Syd eller Nord, No faaer jeg aldrig, saalænge der er Adel og Geistlighed til." — „Eders Naade skulde sætte større Tillid til dem, saa vilde det maaskee gaae bedre," vovede jeg at svare. — „Tillid! Mistro vil Du sige, Tillid vilde styrte mig i Døden. Jeg er bestemt til at udkaste Frøet," blev han ved, „men det skal vel ei fremspire i min Tid, thi Ukrudet er for mægtigt."

Naar en fornem og ellers streng Herre nedlader sig med Venlighed til en ringe Tjener, da er han næsten uimodstaaelig, derfor vandt ogsaa Kongen ved denne Nedladenhed mit hele Hjerte, og mig syntes, at denne Venlighed kun lidet stemmede overeens med den vilde Charakteer, som man sædvanlig tillagde ham, jeg troede derfor længe, at man gjorde ham Uret. Engang betroede jeg mine Tanker til Jesper Brockmand, hans Secretair. — „Ja, ja," sagde Brockmand, „det er godt nok, men en ret Hersker bør ikke blot være de Fattiges Konge, men ogsaa de Riges." — „Dog er det bedre at sørge udelukkende for de Fattige, end blot at sørge for de Rige," svarede jeg, „thi disse kunne til Nød sørge for sig selv." — „Bedre vel, men ogsaa farligere," gjenmælede Brockmand. — „Kongen er liig et ormstukket Æble, som er modnet før Tiden," sagde han en anden Gang, „skærer man Ormen ud, da vil det maaskee endnu blive godt at spise, men lader man den raade, da vil den gribe om sig langsomt men sikkert, hvad der var godt vil fordærves, og tilsidst maa man bortkaste det Hele."

At Kongen ikke var saa streng mod sig selv, som mod Andre, fik jeg engang et stærkt Beviis paa. Kongen talede, som han pleiede, med Jesper Brockmand om Almuens Kaar, og meente, at Adelen behandlede Bønderne uforsvarligt. „Gid vi maatte leve den Dag," sagde han,

„at en Bonde stod vor Throne ligesaa nær, som en Adelsmand; for Gud ere vi Alle lige, saa burde det ogsaa være for Kongen.“ Brockmand indvendte, at Landet var stort, Kongen kunde ikke kjende Alle, derfor gjordes Udvalg af de Bedste, der skulde staae Thronen nærmest. Mægtige og Store, der selv trænge til Intet, kunde mere upartisk tale for Landets Vel end de, der vare nødte til at trygle for sig selv til Livets Ophold. — „Ja,“ sagde Kongen, „hvis de Bedste bestandig omgave vor Kongestol, saa var Intet at sige derimod, men de Fornemste ere endnu ikke de Bedste, thi de fortæres af Hovmod, Vellyst og Ørkesløshed. Dog den Dag tænker jeg at være nær for Døren, da Undertrykkelsen ei længer skal sidde paa Herresædet.“ — I dette Øieblik bragtes et Brev til Kongen, som jeg siden erfarede var fra Upsala. Brevet indeholdt vel Efterretning om Frafald og Troløshed blandt de svenske Herrer, thi Kongen blev baade rød og bleg ved at læse det: „Hvilke Efterretninger ere disse,“ sagde Brockmand, „der saaledes kunne bevæge Eders Naade?“ — „Har Steen Sture ogsaa Spioner blandt mine Tjenere?“ spurgte Kongen med et Blik, hvorved alle de, med hvilke han nys venlig havde talt, dirrede for hans Vrede. — „Ved alle Danmarks Skytshelgene og Patroner,“ svarede Brockmand, „jeg tænkte aldrig paa at udforske min Konges Tanker.“ — „Ti!“ afbrød Kongen ham, „eller jeg skal vise Jer, at der er en Mægtig over Eder Alle.“ — Han gik derpaa taus frem og tilbage, endelig standsede han og bevægede pludselig sin Haand, ligesom Skarpretteren, naar han svinger Sværdet mod Misdæderens Hoved. „Ja vi skulle give dem Velsignelse og Benediction med vort skarpe Glavind,“ sagde han; „Kongen af Danmarks Glavind er draget til Hævn, og

det skal engang sees, om de svenske Halse kunne modstaae." Dermed gik han. Siden hørte vi, at han havde vaaget en stor Deel af Natten og ladet Brockmand kalde, der flere Gange maatte læse for ham af en latinsk Bog en mærkelig Begivenhed, der tildrog sig under den sidste romerske Konge, Tarqvinius Superbus. Der fortælles nemlig, at denne Konges Søn, da han var bleven Hersker i Gabii, skikkede en Affending til sin Fader for at høre, hvorledes han skulde tæmme det urolige Folk. Kong Tarqvinius gik da taus ved Gesandtens Side gjennem sin Have og afhuggede med en Stok Toppen af de høieste Blomster. Deraf mærkede Fyrsten, at hans Fader raadede ham at afhugge de fornemste Mænds Hoveder, hvilket han ogsaa gjorde og derved befæstede Statens Rolighed. — Denne Fortælling lod til at stemme overeens med Kongens hemmelige Tanker, han smilede derved, og huggede virkelig Toppen af et Par meget smukke og høie Blomster, der stode i Urtepotter i hans Vindue. Da dette var skeet, syntes hans Sind at komme i større Rolighed, og han begav sig til Hvile.

Jeg mærkede heraf, at Kongen vel hadede Vilkaarlighed hos Andre, men ikke hos sig selv; jeg har og siden seet, at de, der tale høiest om Andres Uretfærdighed og Tyrannie, dog kunne være uretfærdige og tyranniske nok, naar de faae Magten, og Lidenskaberne henrive dem. Det er derfor tilvisse sandt, hvad Frelseren lærer, at al Renselse bør begyndes indenfra i vort eget Hjerte, thi ellers uddrives den urene Aand af en ny Djævel, der er værre end den gamle.

I August Maaned samme Aar kom Dronning Elisabeth til Kjøbenhavn tilligemed Kantsler Valkendorff, Herren af Mucron, Junker Maximilian og et stort Følge. Det Optog, der fandt Sted ved hendes Ankomst, forekom mig, paa nogle Forandringer nær, som en Gjentagelse af hvad jeg alt i Bergen ved Hertugens Ankomst havde seet. Vinduer og Tage vrimlede af Tilskuere, ja selv Skibsmasterne vare fulde af Matroser, der hang i Touge og Ræer lige op under Vimplerne. Matroserne bragte Dronningen et mægtigt Hurra, der blæstes desuden i Basuner fra de høie Taarne, da hun kjørte forbi, og om Aftenen var der en stor Fest med brændende Lamper i alle Vinduer. Penge kastedes ud blandt Folket, Viin sprang paa Torvene, ligesom Vand, af forgyldte Vandspring. Spisevarer gaves til Priis paa Slotspladsen, hvor Trængselen var saa stor, at Flere trykkedes til Døde. Bisksop Lauge Urne holdt en lang Tale paa Latin til Dronningen under aaben Himmel. Talen havde maaskee varet endnu længere, hvis ei en pludselig og stærk Regn havde tvungen ham til at afkorte den. Efter alt dette fulgte Baller og Lystigheder ved Hoffet, hvilke varede i flere Dage.

Dyveke deeltog aldeles ikke i disse Festligheder, tvertimod trak hun sig, fra den Tid Kongen besluttede at anholde om Prindsessens Haand, ganske tilbage i Stilhed. Der var overhovedet foregaaet en stor Forandring med hende, siden jeg sidst saae hende i Bergen. Hun havde reent tabt sin Lyst til Selskab og red eller kjørte kun ud, naar Kongen eller Fru Sigbrit for hendes Sundheds Skyld fordrede det, ellers sad hun som oftest hjemme; men hvad især undrede mig var, at de tungsindige Træk, der laae i hendes Ansigt i den tidlige Ungdom og som

siden syntes forsvundne, nu stærkere end nogensinde vare vendte tilbage. Hun takkede mig den første Gang, hun saae mig, for den Omsorg, jeg havde viist hende, da hun blev overfalden. Siden tiltalede hun mig stedse venligt, naar hun mødte mig, dog kun med et Par Ord, og hun syntes snarere at skye, end at søge mit Selskab.

Noget længere talede jeg dog engang med hende i hendes Have. Fru Sigbrit havde nemlig selv, da hun en Dag var i godt Lune, opfordret mig til at gaae derned og see mig om. Jeg beundrede den Orden, hvormed Alt var anlagt. To Hovedgange krydsede hinanden under rette Vinkler. Store Mellemrum adskilte Frugttræerne, der alle stode mod Nord, saa at deres Skygger faldt udenfor Haven. En stor Mængde Kjøkkenurter stode i forhøiede Bede, der vare deelte efter Snoren, og jeg erindrer ei engang i Nederlandene at have seet dem frodigere og friskere end her. Haven var fiirkantet med Undtagelse af en mindre Afdeling, der dannede en lille Have for sig og afbrød den fuldkomne Regelmæssighed. I denne Afdeling var Alt anlagt i en anden Stiil. Et mægtigt Lysthuus af Caprifolier dannede Baggrunden og udspredte Strømme af en næsten bedøvende Duft, Grupper af blomsterbærende Træer fandtes hist og her, mellem dem slyngede de egentlige Blomsterbede sig, hvori fremmede Planter afvexlede med Roser, Nelliker og mangfoldige Slags Lilier. Alt var her friere anlagt, ingen streng Lighed efter en Snor, men en yndig Phantasie og en med Smag ordnende Menneskehaand kom her tilsyne, hvorved, uagtet ingen ængstelig Orden var iagttaget, dog et skjønt Indtryk frembragtes.

Da jeg nærmede mig til Lysthuset, saae jeg, at Dyveke befandt sig deri. Jeg vilde trække mig tilbage, men

Dyveke havde alt seet mig og nærmede sig venlig til mig. „Denne Deel af Haven er min Eiendom,“ sagde hun, „over det øvrige raader min Moder. I seer ogsaa, at der er stor Forskjel, min Andeel indeholder kun unyttige Ting, dog, hvis I har Taalmodighed til at see dem, vil jeg gjerne tjene Eder til Veiviserinde.“ Hun førte mig nu om og nævnede mig Navnene paa hver Blomst, hvoraf de fleste kun kjendes lidet i disse Lande. Endelig standsede hun i en Krog af Haven ved en langagtig Forhøining, hvorpaa der ikke voxede andet end Græs. „Skal her anlægges en Græsbænk?“ spurgte jeg. — „I vil lee mig ud,“ svarede hun, „men under denne Høi ligger min Ged begravet; den tabte ogsaa sin Lystighed, da den kom herned, og jeg troer den er død af Længsel efter sine Bjerge.“ — „Og paa denne Skabning tænker I endnu med Kjærlighed? Forlad mig, Jomfru Dyveke, jeg har da virkelig gjort Eder Uret?“ — „Jeg veed vel, at I har slette Tanker om mig,“ sagde hun med et halvt veemodigt Smiil, „for Resten var jeg slem nok imod den; jeg forglemte den ofte, men den elskede mig stedse og foragtede mig aldrig.“ — „I har forandret Eder, Dyveke,“ sagde jeg. — „Tiden forandrer os Alle, dog sjelden til vor Fordeel.“ — „Eders Elskværdighed har i det mindste ikke lidt ved Forandringen,“ svarede jeg. I dette Øieblik kom en Pige og kaldte Dyveke til sin Moder. „Vent mig,“ sagde hun, idet hun gik, „jeg kommer snart igjen.“ — Jeg opholdt mig nu over to Timer i Haven, men da Dyveke i al den Tid ikke kom tilbage, var jeg endelig nødt til at begive mig bort.

Kort efter saae jeg hende i Moderens Værelse, hvor hun var sysselsat med at brodere ligesom i gamle Dage. Da hun aldeles ingen Undskyldning gjorde, forbi hun

havde skuffet mig, sagde jeg endelig: „I kom jo ikke tilbage forgangen Dag som I lovede." — „Jeg erindrer ikke, at jeg lovede at komme," svarede hun. — „Ikke," sagde jeg, „saa maa jeg have hørt feil." — Hun taug nu i lang Tid, endelig sagde hun: „I kom heller ikke den første Gang, da jeg bad Eder." — „Den Gang skulde jeg reise," svarede jeg, men følte i samme Øieblik, at det var kun en maadelig Undskyldning, da Reisen først gik for sig to Maaneder efter hiin Indbydelse. Dyveke betragtede mig alvorligt, derpaa sagde hun: „Ja det er sandt, I skulde reise til Brüssel, der har I jo seet vor tilkommende Dronning?" — „Ja jeg har." — „Hun er vel meget smuk?" — „Ikke just smuk, men særdeles tiltrækkende." — „Ja det kan jeg tænke — men efter hendes Billede at dømme har hun dog ingen smukke Øine." — „Jo, Jomfru Dyveke, de ere virkelig smukke." — „Smukke maaskee, men altfor døde," sagde Dyveke, „desuden er hun selv for bleg." — „Bleg er hun, deri har I Ret." — „Ja hun ligner et gammelt Familieportrait med halv udslukkede Farver," sagde Dyveke ivrig, „for Resten er hun vist meget elskværdig," lagde hun til og rødmede stærkt, maaskee fordi hun mærkede, at hun altfor meget havde ladet sig henrive af en Lidenskab, som hun helst ønskede at skjule.

Der var en lille Pige i Sigbrits Huus, der omtrent kunde være ni Aar gammel, og som ofte sad ved Dyvekes Side. Da jeg nu lidt efter lidt blev fortroligere med hende, saa vovede jeg engang at spørge, hvem den lille Pige tilhørte. „Det er den samme, som I saae hos mig i Bergen," svarede hun. — „Er hun det lille Barn, med hvilket I engang legede?" — „Ja," svarede hun, de Fleste hade mig jo, saa er det dog en Trøst, at have

En, der af Hjertet er mig hengiven." — „Og hun har været hos Eder i al den Tid?" — „Dertil troer I ikke, at jeg havde Stadighed nok? Ikke sandt?" — Herpaa vidste jeg ikke ret, hvad jeg skulde svare, og taug derfor stille. — „O, Zabern," blev Dyveke ved, „stadig bliver man, naar man seer, hvor hæsligt Ustadighed klæder Andre." — Ved disse Ord blev jeg end mere forlegen, thi jeg troede først, at hun dermed stiklede paa mig selv, men jeg kom snart ud af Drømmen, da jeg mærkede, at hendes Øine under den hele Samtale vare henvendte paa et Billede af Kongen, der hang paa den anden Side af Værelset.

Da jeg senere, nogle Timer efter Dronningens Ankomst, kom i Dyvekes Huus, traadte hun mig iilsomt imøde og spurgte: „Var I med at modtage Dronningen?" — „Ja," svarede jeg. — „Der var vel mange Mennesker?" — „En overordentlig Mængde." — „Var der flere end dengang Kongen kom til Bergen?" — „I det mindste ligesaa mange." — „Var Dronningen deilig klædt?" — „Meget deilig, men den stærke Regn, der traf hende under aaben Himmel, har uden Tvivl fordærvet hendes Klæder." — „Det var morsomt!" sagde Dyveke, og hendes Øine funklede af Glæde. — „Og Kongen?" lagde hun til, „blev han ogsaa vaad?" — „Baade han og hele Hoffet og alle Tilskuerne, jeg selv med." — Da loe Dyveke høit. „Det kan I have godt af," sagde hun. „Hvad vilde I ogsaa der? Det Hele var jo dog kun en tom og tosset Ceremonie, og det var just godt, at den fik en saadan Ende." — Derefter greb hun sin lille Pleiedatter og dandsede et Par Gange rundt i Værelset med hende; hun saae da ganske ud som i tidligere Dage, da jeg kjendte hende i Bergen. Det varede imidlertid

ikke længe før hun holdt inde med Dandsen, og før hendes forrige Veemod igjen vendte tilbage. „Da jeg kom herned," sagde hun, „var Veiret deiligt; men der var rigtignok ikke saa Mange, der kom mig imøde."

Uagtet Fru Sigbrit ganske syntes at have sit Sind henvendt paa det Nærværende, saa betoges hun dog undertiden af Ængstelighed over Fremtiden. Naar disse Griller kom over hende, blev hun tungsindig, ja beklagede endog, at hun ei var bleven i sit sikkre Levebrød i Bergen. Da kunde hun, som Dyveke selv fortalte mig, indslutte sig halve Dage for at læse i magiske og astrologiske Skrifter. Hun eiede ogsaa forskjellige Blade, hvorpaa mystiske Figurer vare tegnede, disse ordnede hun paa mangfoldige Maader, for deraf at udforske sin og sin Datters tilkommende Skjæbne, hun lod sig saaledes spaae af gamle Qvinder, eller af Andre, der gave sig af med slige Kunster. Meget Underligt fik hun vel paa denne Maade at vide, ja der gives dem, der paastaae, at hun ved slige Midler forskaffede sig nøie Underretning om Landets Tilstand og lærte at kjende de Kunstgreb, hvormed man kunde styre Kongen. Uagtet jeg nu langtfra vil forkaste slige hemmelige Kundskaber, saa mener jeg dog, at de, der beskyldte hende for at have erhvervet sin Magt paa denne Maade, have Uret. At styre Land og Konge lærte Fru Sigbrit visselig af sig selv, thi hun manglede hverken Handlekraft eller Verdensklogskab; ja hun var aldrig mindre istand til at finde sig i Kongens Heftighed og Luner, end netop naar hiin Bekymring for Fremtiden kom over hende.

Dyveke betroede mig ogsaa, at Fru Sigbrit, hvis Tanker sandelig ellers ikke vare henvendte mod Evigheden, dog undertiden henfaldt i en drømmende Tilstand, hvori

hun troede at kunne see forunderlige Ting. Dyveke forsikkrede, at hendes Moder ofte havde seet Skikkelser og Syner svæve sig forbi, naar Nogen af hendes Bekjendte truedes med Døden, eller naar nogen stor Forandring forestod i hendes egen Skjæbne. Ja Aarsagen, hvorfor hun kom til Bergen, var netop et saadant Syn, hvorved hun havde faaet den Tro, at hun skulde vinde Lykke og Velfærd ved at nedsætte sig der. Alt dette blev mig betroet som en Hemmelighed; thi Fru Sigbrit var meget taus i denne Sag; ja i Almindelighed yttrede hun endog, naar Sligt blev omtalt, en tilsyneladende Vantro, saa at jeg knap havde fæstet Lid til Dyvekes Udsagn, hvis hun ikke saa alvorlig havde forsikkret mig derom, og hvis jeg ikke alt i min Barndom havde kjendt en Mand, der troede at have lignende Syner, og som dog var vredagtig og uforsonlig og ligesaalidet som Fru Sigbrit lagde nogen særdeles Hellighed for Dagen.

Paa den Tid levede der i Kjøbenhavn en Mand ved Navn Mester Simon, der var meget bekjendt baade for sine Indsigter i Astrologien og den sorte Kunst. Han havde stor Søgning baade af Fornemme og Lave; han var ogsaa den Første, der her bekjendtgjorde hvad Sancta Birgitta havde spaaet om en sjette Konge, der skulde forjages for sit Tyrannie. Dette hentydede Nogle paa Christian den Anden, Andre forklarede det paa andre Maader. Kongen selv, der tilsidst fik denne Spaadom at høre, loe deraf, og sagde, at Sancta Birgitta var en Drømmerske, der spaaede om Dagen, hvad hun havde drømt om Natten. — Fru Sigbrit derimod blev betænkelig ved de Rygter, der udbredtes, og besluttede selv at adspørge Stjernetyderen. En Aften lod hun mig indbyde til sig og bad mig om at ledsage hende til Mester Simon. „Jeg hen-

vender mig til Eder," sagde hun, „da jeg veed, at I er en Mand, der ikke videre omtaler, hvad vi faae at see." Saasnart Dyveke hørte, hvorom Talen var, vilde hun følge med. Moderen tillod det imidlertid ugjerne, men endelig gav hun efter for hendes Bønner. Neppe var det bleven mørkt, før vi satte os i en leiet Vogn og kjørte til det afsides Huus, hvori Stjernetyderen boede. Vi bleve førte op i en langstrakt, skummel Sal med hvælvet Loft, der belystes af en eneste Lampe med tre brændende Bæger, hvilken hang i en Snor under Loftet. Efterat vi havde ventet nogen Tid, hvorover Fru Sigbrit alt gjorde sine Anmærkninger, traadte Mester Simon ind. Han var indsvøbt i et Klædebon, der indhyllede hans hele Legeme med Undtagelse af Ansigtet. I Førstningen kunde man ikke i Halvmørket kjende hans Træk, men da han kom nærmere, sagde Fru Sigbrit: „Denne Mand har jeg seet i Holland, han var dengang en stor Ven af Keiseren og en Fjende af vort Parti." Ogsaa paa Dyveke mærkede jeg, at hun troede at kjende ham, og ved nøiere Betragtning meente jeg selv at gjenkjende den samme Mand, der engang, medens Dyveke var hos van Claesen, mødte os i Skoven og spaaede hende sin Skjæbne. Fru Sigbrit spurgte nu først, om Kongen skulde sætte sin Plan igjennem og undertvinge Sverrig. Mester Simon taug en Stund, derpaa svarede han: „Jeg kjender ikke Kongens Horoskop og kan derfor ikke sige, hvad i ethvert Tilfælde maa skee, men kun hvad der vil hændes, hvis hans Omgivning ikke forandres, thi ligesom ingen Stjerne regjeres af sig selv alene, men desuden af den Constellation, hvori den staaer, saa gaaer det ogsaa med Mennesket." Efter disse Ord anviste han os en Plads i en Krog af Værelset og bad os at være tause. Derpaa antændte han for-

skjellige Lamper, der vare ophængte nærved den ligefor os staaende Væg, hvorved denne Deel af Værelset stærkt belystes, medens vi endnu befandt os i Halvmørke. Endelig hentede han forskjellige Jernkar, fyldte med Gløder, som han stillede i Række langs med den oplyste Væg, og hvorpaa han kastede en Mængde Røgelse. Der hævede sig nu en tyk Røg, der saaledes fyldte den øvre Deel af Værelset, at man Intet kunde see, medens en ubehagelig, qvælende Luft udbredte sig lige til den Plads, hvorpaa vi stode. Noget efter trak Røgen sig sammen i enkelte Punkter, og glimtende Taarne bleve synlige deri, ligesom i en blaa Taage. Endelig laae en heel Stad for vore Øine, der omgaves med Vand samt af mangfoldige skovkrandsede Øer, og hvori Enhver, der har seet Stockholm, let kunde gjenkjende Billedet af denne By. Fra alle Byens Taarne vaiede danske Faner, imidlertid vaklede det hele Billed og tabte sig tilsidst i en ny Taage, ligesom Skyer paa Himlen, der øieblikkelig kunne antage Skikkelse af en Mand, en Drage, et Taarn eller et Bjerg, men snart igjen tabe sig i en formløs Masse.

Af Taagen fremsteg atter et nyt Billede, der forestillede det Indre af en stor og prægtig Kirke. Foran Alteret stode to Piller, paa den ene af disse hang en gammel Hjelm, et Sværd og et stort blodigt Skjold. Midt imellem Pillerne svævede en graa Damp, der siden ordnede sig til Skyggebilledet af en Mand, hvis Aasyn man dog kun skimtede gjennem Taagen, ligesom gjennem et Slør af Spindelvæv. Denne Mand var iført en Rustning, men Visiret var slaaet tilbage, og Ansigtet lignede Kongens. Paa Alteret laae sorte og hvide Kugler, og en Urne stod paa Gulvet. Billedet syntes at betænke sig en Tid og støttede sig til et draget Sværd. Endelig

vendte det sig mod Alteret, tog en sort Kugle, betragtede den, veiede den i Haanden og stod længe ligesom uvis, tilsidst lod det den langsomt trille ned i Urnen. Derpaa greb det atter en sort Kugle, betragtede den i kortere Tid end den foregaaende og kastede den i Urnen. Tilsidst tog det, uden at betragte dem, en heel Haandfuld af Kugler og trillede dem ned, en efter en, saaledes blev det stedse hurtigere ved, til ingen sorte Kugler mere vare tilovers. Hver Gang en Kugle trillede ned, hørtes en fjern Lyd udenfor ligesom af et Øxehug. Efterat alle sorte Kugler vare borte, blev Skyggebilledet endnu staaende en Tid, ligesom grublende over sin Daad. Da kom pludselig en mægtig Blodstrøm over Alteret, der bortskyllede det tilligemed Kirken selv, kun Kongens Billede blev staaende tilbage. Paa Blodstrømmen svømmede blege Mænd, hvoraf hver kastede en Steen op mod Kongens Fødder. Tilsidst bleve Stenene saa mange, at de rundt om Kongen dannede en Kreds, der hævede sig i Veiret, og lukkede sig over ham som et Fængsel. Gjennem en stor Aabning i Muren, næsten som en Dør, saae vi endnu Kongen inden i dette Fængsel. Han stod ikke længere, men han sad uden Rustning, og foran ham stod et Marmorbord, hvorpaa han i et væk bankede med sin Finger. Men i Fængslets Vægge bleve Stenene levende, og bristende Øine stirrede paa ham fra hver Krog, hvorfor han med Skjælven vendte sit dødningfarvede, askegraa Ansigt hen imod os. Dyveke skjalv næsten ligesaa stærkt som han, men Fru Sigbrit reiste sig op og sagde: „Eders Koglerier kunne være kunstige, men dem skjøtter jeg ei om at see, jeg ønsker et tydeligt Svar paa mit Spørgsmaal." — „Kan I ikke læse Svaret i mit Billede," svarede Astrologen, „saa har jeg Intet at sige Eder." — „Jeg

vil see, hvorledes det hænger sammen," sagde hun og nærmede sig hurtig til Salens anden Side, hvorved hele Billedet strax forsvandt. — „I har selv forstyrret Trylleriet," sagde han. — „Eders Taskenspillerier," svarede Fru Sigbrit, „troer jeg ikke paa." — „Hvad vil I da troe paa, Fru Sigbrit?" — „Nu, mit Navn kjender I vel uden Hexeri, da I har seet mig i Holland; skal jeg troe Eder, maa der mere til." — „Hvad forlanger I?" — „Viis mig Billedet af den, jeg i dette Øieblik tænker paa, da vil jeg troe Eder." — Stjernetyderen betragtede hende nogen Tid taus og sagde derpaa: „Vel, jeg er beredt." Derpaa kastede han atter en stor Mængde Røgelse paa Ilden, og en ny Damp opsteg endnu mere qvælende end den foregaaende. Dyvekes Bryst bevægede sig heftig, og hun holdt fast ved min Haand for ei at falde. Da Dampen igjen opløstes, saae vi en Kirkegaard, hvorpaa fandtes mange Grave, betegnede med Kors. Over alle Gravene svævede Skygger, der lignede Mennesker, men de skjalv alle ligesom Taager, gjennemrystede i deres Indre af Nattevinden, og de syntes ikke at kunne bestaae, men at maatte henveires i næste Minut. En Skygge nærmede sig meer end de andre og vendte Hovedet mod Fru Sigbrit. „Ja, det er ham," sagde hun sagte og blegnede; i samme Øieblik sank Dyveke med et høit Skrig til Jorden. Nu forsvandt Alt, og en stærk Blæst hørtes i det Fjerne. Stjernetyderen nærmede sig og sagde: „Det er Eders Skyld, Fru Sigbrit, I har selv tvunget mig dertil." Der var ingen Tid til at spørge om flere Ting, thi Dyveke laae i stærke Krampetrækninger. Mester Simon og jeg maatte bære hende ned, og Fru Sigbrit fulgte. „Det er neppe farligt," sagde Fru Sigbrit mere fattet, end

man skulde troe, „det er ikke første Gang, at Dyveke har Krampetrækninger;" dermed reiste vi bort.

Efterat Dyveke var kommen hjem, maatte jeg endnu blive noget, da hendes Pige var borte, og da Fru Sigbrit nødig vilde, at Andre skulde høre, hvad hendes Datter sagde i sin Vildelse. Datteren faldt i den heftigste Graad, der undertiden afvexlede med Latter. „Selv de Døde staae op, for at vise mig deres Foragt," sagde hun, „min Fader saae paa mig med et Blik, ligesom han vilde sige: „„For Din Skyld har jeg ingen Ro i Graven."" — „Alle vise mig bort med Foragt, Juveler og prægtige Klæder kunne ikke skjule den. Naar jeg svømmer i Herlighed og Rigdom, da møder mig undertiden et Blik selv af mine egne Tjenere, hvori jeg læser min Skjændsel og min Ulykke; hvor jeg kommer hen, seer jeg mørke Øiekast. Ogsaa Du foragter mig," sagde hun pludselig til mig. „Du kunde ikke skjule det, den Gang jeg sendte Bud til Dig, og Du ikke vilde komme. — Og nu er ogsaa han troløs, for hvem jeg har offret Alt. — Jeg seer ham endnu, hvorban han stirrede paa mig med et Ansigt saa graat som det Marmorbord, ved hvilket han sad." — Saaledes blev hun ved i afbrudte Sætninger, og det var ikke muligt at berolige hende. Endelig kom hendes Pige hjem, og Fru Sigbrit fordrede nu med større Heftighed, end hun ellers pleiede at vise, at jeg strax skulde forføie mig bort.

Den næste Morgen hørte jeg med Forundring, at Mester Simon selv havde været hos Dyveke, han havde længe talt med hende, og det lykkedes ham endelig at berolige hende. Tilsidst gav han hende et Halsbaand, som han sagde tilhørte hende selv, og som han bad hende bære, da det ved magiske Kunster var forvandlet til en Amulet,

der engang vilde skjænke hende Sindsro. Dyveke viste mig siden dette Halsbaand, og jeg saae, at det var det samme, som hun engang i Norge havde givet mig, og som Mester Simon maa have fundet der, hvor jeg henkastede det; dog var det for saavidt forandret, at Stjernetyderen, efter det Raad, han engang gav Dyveke, havde befæstet en meget stor, sleben Sardonyx deri.

Fru Sigbrit havde derpaa en hemmelig Samtale med Mester Simon. Hendes Pige var saa nysgjerrig at lytte ved Døren og fortalte, som lang Tid efter paa tredie Haand blev mig berettet, at Sigbrit havde spurgt ham om Dyvekes Skjæbne, hvorpaa han havde svaret, at hun skulde leve i Glands og Herlighed til sin Død. Med Hensyn til Sigbrits egen Fremtid gav han et uforstaaeligt Svar. Videre berettede Pigen, ja tilbød sig efter Sigende at bekræfte med Ed, at Sigbrit havde tilbudt store Summer for at lære hans Kunst. Denne svarede, at det vel lod sig gjøre, men da maatte hun forpligte sig til meget, som hun neppe vilde. Da hun trængte videre ind paa ham, sagde han, at de onde Aander ved slige Leiligheder vilde have deres Offer. Da blev hun bange og spurgte, om man ikke ogsaa ved at beregne Himmellegemernes Gang eller ved kabbalistiske Kunster kunde komme til Maalet. Men Stjernetyderen rystede paa Hovedet og sagde: „Det kan kun lidet nytte, at kjende og beregne det Enkelte, naar de indvortes Kræfter, der forbinde Naturen til et Heelt, ikke føie sig efter vor Villie, og dette skeer kun, naar vi spise af de sorte Æbler, der voxe paa Kundskabens Træ, hvorved Øiet oplades for den Magt, der sætter Naturen i Bevægelse.“ Herpaa vilde Sigbrit ikke indlade sig, og de skiltes ad, uden at hun erholdt den Oplysning, som hun attraaede. Ikke desmindre gik der

onde Rygter om hende, og Folket bestyrkedes fra denne Tid endnu meer i den Mening, at hun var en Hex.

Da Kongen hørte Fru Sigbrits Eventyr med Stjernetyderen og den Virkning, det havde havt paa Dyveke, blev han meget vred, ja han paastod endog, at Stjernetyderen var underkjøbt af hans Fjender til at udbrede slige Rygter, eller maaskee til det, som værre var. Astrologen forsvandt kort derpaa og Kongens Vrede vendte sig endnu stærkere end før mod Adelen, som han troede satte alle slige Hjul i Bevægelse. Det var da saa langt fra, at disse Varsler bidroge til at mildne Kongen eller til at indgyde ham Forsigtighed, at de snarere forøgede Spændingen mellem ham og Adelen og derved bidroge til at nedkalde de Farer paa hans Hoved, som de forkyndte.

Paa denne Tid havde Kongen en skotsk Livvagt. Han lod desuden ogsaa fra Frankrig og Tydskland forskrive Krigsfolk, der skulde hjælpe ham til at vinde Sverrig. De Tydske kunde ikke godt komme overeens med Skotterne, men forfulgte dem, hvor de saae dem. Denne Strid tog et Par Aar senere saaledes Overhaand, at de fægtede med hverandre compagnieviis og forfulgte hverandre gjennem Gaderne. Ja da Kongen selv engang kom for at tale dem til Rette, hændte det sig, at en Skotlænder, der ilede hen til ham for at redde sig, ihjelsloges af en tydsk Landsknegt lige under hans Hest. Denne Landsknegt blev nu vel henrettet, og hans Liig kastedes paa Gaden Andre til Skræk og Advarsel; dog var det med Nød og Neppe, at slige Exempler og Kongens bekjendte Strenghed nogenlunde kunde dæmpe disse Krigeres Vildskab og Heftighed.

Paa den Tid, jeg her omtaler, vare Fjendtlighederne dog ikke komne til den Yderlighed. Skotlænderne og Tydskerne levede i det mindste om Dagen fredelig med hverandre. Dog skete der ofte Mord om Natten, saa at Ingen vovede at gaae ubevæbnet paa Gaderne, efterat det var bleven mørkt. Man maatte stedse stole paa sig selv, hvis man ei fik Undsætning af Angribernes Fjender, thi fra Husene kom ingen Hjælp, tvertimod lukkede Enhver sine Døre og ansaae det for bedst ei at blande sig i, hvad der ikke vedkom ham. En Aften hændte det sig, at jeg udenfor Dyvekes Huus saae to tydske Landseknegte, der heftig angreb een eneste Mand. Der faldt nogen Lysning fra de omkringstaaende Bygninger, og jeg kunde derved see, at han havde lænet sig mod en Muur og med Møie forsvarede sig. Jeg raabte imidlertid høit og bad ham være ved friskt Mod. „Er det Eder?“ hørte jeg en Stemme sige paa Tydsk, „blander I Eder atter i hvad der ei vedkommer Eder? Saa tag den Løn, jeg skylder Eder, jeg afgjør da en dobbelt Gjæld paa engang.“ Dermed overlod den, der saaledes tiltalte mig, sin første Modstander til sin Kammerat og styrtede sig forbittret imod mig. Mit Sværd krydsedes snart af et andet, der førtes af en saa sikker og øvet Haand, at jeg mærkede, jeg i Længden ikke kunde modstaae. Til min Lykke nærmede sig atter andre Bevæbnede. De vare Skotter, og Tydskerne nødtes til at flygte. — „Tag det til Afsked, og lær i Fremtiden ei at blande Eder i Andres Strid,“ sagde min Modstander; i samme Secund følte jeg Spidsen af hans Sværd i mit Bryst. Mit Blod strømmede heftigt, dog havde han ikke Tid til at forfølge sin Seir, men maatte hurtigt flygte tilligemed sin Kammerat. Den Fremmede takkede mig for min Hjælp og spurgte, om jeg

var haardt saaret. — „Ikke haardt," svarede jeg, „men Blodet forløber mig." Skotterne forfærdigede imidlertid en Bandage af mit Linned og forbandt mig paa Stedet selv. De vare hidførte af den Ubekjendtes Tjener, der alt i Stridens Begyndelse, da han mærkede sin Svaghed, var løbet for at hente Hjælp. Jeg saae nu, at den Fremmede ikke var nogen Anden end Slotsherren Torben Oxe, og der gik mig et Lys op, thi jeg vidste, at Faaborgs Regnskab var i Uorden, og det kunde da let falde ham ind at ville ordne det paa denne Maade. „Er I vis paa, Herre, at de, der anfaldt Eder, virkelig vare Tydskere?" spurgte jeg. — „I det mindste talte den Ene godt Tydsk," svarede han. — „Vogt Eder vel for dem, der staae Eder nærmest," gjensvarede jeg, men vilde dog ei sige mere, uagtet baade Stemmen og Udtryksmaaden ved nærmere Overlæg forekom mig at være Faaborgs. Slotsherren med de skotske Soldater ledsagede mig nu selv til min Dør; han vilde heller ikke tillade mig selv at lønne Skotterne for deres Bistand, men sagde, at det tilkom ham, hvorpaa han med en høflig Hilsen forføiede sig bort.

Mit Saar var ikke farligt, dog tvang det mig til at holde mig inde i flere Dage. I denne Tid sendte baade Slotsherren og Dyveke daglig Bud for at høre til mit Befindende. Men hvad der virkelig forbausede mig, var at see Faaborg to Dage efter hiin Begivenhed, ligesom om Intet var forefaldet, at træde ind i mit Værelse. „Jeg har hørt om Eders Uheld," sagde han, „og jeg kunde da ikke længer undlade at besøge en gammel Ven, uagtet han selv, som jeg hører, er Skyld i sin Ulykke." — „Faaborg," svarede jeg, „det var Eder, som saarede mig." — „Jeg! Er I fra Forstanden! Er jeg en tydsk

Soldat?" — „Det var vel ikke første Gang, at I spillede en Rolle, der ei er Eders egen," sagde jeg, forresten kjendte jeg Eders Stemme." — „En Liighed i Stemmen beviser Intet, og jeg er beredt til at bekræfte med Ed, at det ei var mig." — „Faaborg, var det virkelig Eders Hensigt at myrde Eders Herre?" — „Gid Djævlen havde ham," sagde Faaborg, „myrde ham, det kunde aldrig falde mig ind, men om det faldt mig ind, saa var det blot Nødværge. Veed I om han ikke pønser paa at myrde mig? Har I overhovedet erfaret," sagde han, og ved disse Ord fordreiedes hele hans Ansigt, „hvordan disse stolte Adelsmænd kunne pine og krænke deres stakkels Undergivne? De ansee det som en Naade, naar de med et fornemt Blik tillade os at hengive Sundhed og Liv i deres Tjeneste, de fordre det største Offer som en Ubetydelighed og undre sig endnu, naar vi ikke for dem kunne udføre det Umulige; ja efterat de saaledes have brugt og misbrugt vore bedste Kræfter, kaste de os tilsidst bort som en udpresset Citron. Ved alle Helgene, hvis I havde Hjerte i Livet, da hjalp I os med al Eders Sjæls Kraft, til at afkaste de uværdige Lænker, hvori Adelen holder os." — „Men ikke med Snigmord," svarede jeg. — „Kommer I nu med Eders Griller?" sagde han, „Eders Formodning er ugrundet, og jeg haaber, at Du ikke videre udbreder den, den kan bringe mig til Galgen, og hvad kunde det nytte Dig? Du er jo dog ikke vis i Din Sag." — „Jeg vil nødig bringe Eder til Galgen, men I maa hellig sværge mig aldrig meer at ville afgjøre nogen Fordring paa den Maade; thi hører jeg, at I anfalder Nogen igjen, da tier jeg ikke længer." — „Hvis det var mig, der saarede Eder," sagde han, „som jeg dog paa ingen Maade tilstaaer, da betænk, at jeg ogsaa skaanede

Eder; kun en Tomme dybere saa havde Dit Livs Lys været udslukt i Dit eget Hjerteblod." — „Tilstaaer I da, at det var Eder, der anfaldt mig?" — „Jeg tilstaaer Intet, tvertimod jeg negter Alt til sidste Øieblik, men hvis I ikke desmindre vil troe, at det var mig, saa er det Eders Pligt endnu at laane mig en dygtig Sum Penge, fordi jeg frelste Eders Liv." — „Jeg laaner Eder ikke en Skilling," svarede jeg. — „Det tænkte jeg nok, naar Nogen først har været i Holland eller Brabant, da farer Gjerrighedens Djævel i ham." Med disse Ord gik han bort.

Medens jeg endnu laae syg af dette Saar, viste Kantsler Valkendorff mig den Ære at besøge mig. Jeg havde oftere seet ham siden hans Hjemkomst, men jeg havde lidet talt med ham, thi Forretninger hindrede ham fra at modtage mig i sit eget Huus. Da han kom, stræbte jeg at reise mig noget fra mit Leie, for at vise ham den Ærbødighed, han med Rette kunde gjøre Fordring paa; men han bad mig om at blive liggende, satte sig ved min Seng og roste meget min Opførsel, da Slotsherren blev overfaldet. Han talte og om Dronningen med en Følelse, der lignede den, hvormed en Fader taler om en Datter, som han paa engang elsker og er stolt af. Han fortalte mig desuden, at Dronningen flere Gange venlig havde spurgt, hvordan det gik mig. „Hun kunde vorde Landets Skytsengel," vedblev han; „vel den, der fødtes i saa lykkelig en Stund, at han mægter at bortvælte Kummeren fra hendes Hjerte! Tænk derpaa, min Søn! Tænk paa hvad jeg har sagt Dig med Hensyn til Dyveke. Men hvad Du ogsaa begynder paa, saa vogt Dig for Fru Sigbrit, thi hun er som en Tidsel paa Marken, et bevæbnet Ukrud; vogt Dig ogsaa for Kongen,

der stedse meer vorder liig en glubende Løve, og om hvilken man neppe nu kan sige noget Godt — som han ikke i høieste Grad fortjener," lagde han til, da han saae Faaborg, der i dette Dieblik traadte ind i Værelset og hilsede ham meget ærbødigt.

„Mærkede Du, hvor behændig den gamle Snog vidste at snoe sig, da jeg kom?" sagde Faaborg, efterat Kantsleren var gaaet. „Men ligegodt, den snoer sig dog opad det Sværd, der engang skal afskjære dens Hoved." — „Hvad mener I dermed?" — „Kongen hader denne Valkendorff, og han skal udkastes, hvor der er Kulde og Tænders Gnidsel, det vil sige, han bliver nu Erkebisp i det yderste Norden." — „Hvoraf veed I det?" — „Seer I, jeg har forladt disse gjerrige Adelsmænd og hykkelske Pharisæere, der fordre deres Penge igjen, naar Uheld tilintetgjør en god Plan. Jeg har sluttet Venskab med Kongen og Fru Sigbrit og bringer dem de Efterretninger, de begjære; ja var ikke det fordømte Regnskab, hvorved Slotsherren holder mig, ligesom Djævlen holder en Sjæl ved dens Forskrivning, saa vilde jeg endnu blive en holden Mand." — „Altsaa er I Spion, Faaborg, i dette Tilfælde er det bedst, at vi To skilles ad." — „Som I vil," sagde han, „Eders Omgang er mig dog kun til liden Glæde. I passer til at være Statsmand, som et Asen til at være Paradehest." Dermed gik han vred bort.

Den anden Dag kom han til min Forundring tilbage igjen. „Hør, Zabern," sagde han, „vær ikke urimelig! Trøst Dig ved, at mit Speideri er uskyldigt og ingen Mand slaaer ihjel; Dig kan jeg forresten lide, thi Du er en af de Faa, der kunne finde sig i et godt Indfald og i at skrive en gammel Gjæld i Glemmebogen, derfor rækker jeg Dig hermed Haanden til Forsoning. Betænk, at jeg

er en Mand, der kan skade mine Fjender og vove Noget for mine Venner; Dig fandt jeg Behag i fra første Dieblik, jeg saae Dig." — Jeg var svag nok til at lade mig bedrage af Faaborgs tilsyneladende Venlighed og at tillade ham at fortsætte sine Besøg. Dette fortrød jeg i Førstningen heller ikke paa, thi han var tjenstvillig og bekjendt overalt, samt vidste at skaffe mig tusinde Beqvemmeligheder for godt Kjøb, og uden at det kostede mig selv den mindste Møie.

Jeg tilstaaer, at jeg paa denne Tid havde en anden og værre Svaghed at bebreide mig. Gjensynet af Dyveke frembragte igjen sin sædvanlige Virkning. Dyveke var bestandig for mig en Circe, hvis Trylleri jeg med den bedste Villie ikke kunde modstaae, men aldrig forekom hun mig farligere, selv i sin største Glands end nu, da Bedrøvelse tegnede sig i hvert af hendes Træk, og da hendes Øie syntes at trygle om Tilgivelse for den usømmelige Plads, hvorpaa hun stod. Især paa Sygeleiet, da Sjælen mindre lever i Øieblikket end i Erindringen, var hendes Billede for mig uimodstaaeligt. Jeg henfaldt i en drømmende Tilstand, som jeg maaskee med Held til andre Tider vilde have bekæmpet, men som jeg nu overvældedes af, da den ved Sygdommen fremtvungne Uvirksomhed gav alle Phantasiens Billeder Næring. Saaledes nedslugede jeg atter den søde Gift, som det havde været mit faste Forsæt at afholde mig fra. Det glædede mig at høre, at Kongen, efter sit Giftermaal, trak sig tilbage fra Dyveke, men da man tillige fortalte, at hun ikke saaledes som før svømmede i Overflødighed, smertede det mig indtil Taarer. Jeg forestillede mig da, at jeg saae hende foragtet og forladt, ene med Tanken om sin tabte Lykke, at omvanke i Verden, og jeg følte den største Drift til

at ile hen og kaste min Formue for hendes Fødder. Da jeg kort efter blev frisk, saae jeg imidlertid, at hun levede i ligesaa stor Glands som tilforn. Kongens vedvarende Kjærlighed til Dyveke bekræftedes end mere ved Walkendorffs Udnævnelse til Trondhjems Erkebisp, thi denne Udnævnelse, der virkelig paafulgte, som Faaborg havde forudsagt, var efter Alles Mening kun en maskeret Forviisning, som Kantsleren havde paadraget sig, ved altfor hefstigt at anmode Kongen om, for Dronningens og sin egen Æres Skyld, at afbryde sit Forhold med Dyveke.

I den Sjælsstemning, jeg ovenfor omtalede, havde jeg ei kunnet undlade at indklæde mine Følelser i Ord, og at nedskrive hvad der saa stærkt tyngede paa mit Hjerte. Dette var en kjær Tidsfordriv, hvorved min Smerte syntes mig at lindres. Engang da mit Saar næsten var lægt, begik jeg den Uforsigtighed at gaae ned i Haven uden at aflukke min Dør og gjemme mine Papirer. Da jeg kom tilbage, fandt jeg Faaborg, der ventede mig paa mit Værelse. Han syntes ei stort at agte paa mine Papirer, men stod i det aabne Vindue og betragtede de Forbigaaende. Jeg blev noget forlegen, da jeg traf ham alene i Stuen, hvilket han ikke syntes at mærke. Han tog ogsaa snart Afsked; derimod kom han samme Dag igjen med et smukt Rubinhalsbaand, som han raadede mig til kjøbe. „I kan jo forære det til den gamle Sigbrit," sagde han, „thi hvis I vil beholde hendes Gunst, maa I undertiden offre Noget paa hendes Alter, og her er et Offer, der ikke koster meget." — „Vel," svarede jeg, „men hvis I tillader, vil jeg først lade det vurdere." — „Gjerne," sagde Faaborg, og jeg sendte Bud til en Guldsmed, der boede ligeover for mig. Han kom strax, og neppe havde han betragtet Halsbaandet, før han

vurderede det omtrent til den Priis, som Faaborg fordrede. Jeg udbetalte derfor denne Pengene og forbeholdt mig ved Leilighed at give Halsbaandet til Fru Sigbrit.

Da jeg første Gang saae Dyveke igjen, yttrede hun uden Forbehold sin Deeltagelse og Glæde over min Helbredelse. Det forekom mig endog, som om hun længe lod sit Øie hvile paa mig med et Udtryk, som jeg endnu ikke havde seet deri, og da det hændte sig, at jeg i Forbigaaende berørte hendes Haand, troede jeg at bemærke en øieblikkelig Bæven deri, medens hun trak den tilbage. Hun dvælede imidlertid ikke længe, men ilede, efter at have sagt mig et Par venlige Ord, tilbage paa sit Værelse.

Kort efter kom Fru Sigbrit. „Det er godt, at I engang bliver frisk igjen," sagde hun, „hvis I oftere saaledes blander Eder i Andres Strid, spaaer jeg Eder en kort Levetid. Kom! her ere mange Forretninger, der vente paa Eder." Jeg maatte nu i flere Dage arbeide af alle Kræfter, og det syntes, som om Fru Sigbrit vilde twinge mig til at indhente, hvad jeg havde forsømt i min Sygdom. Da jeg endelig havde gjennemseet og oversat Alt, hvad Fru Sigbrit ønskede, sagde hun: „Det er godt nok, men I har dog forsømt meget, en ret Arbeider burde aldrig tage sig Tid til at være syg." — „Fru Sigbrit," sagde jeg, „til Tegn paa at jeg ei har forglemt Eder i min Sygdom, beder jeg Eder at modtage dette Rubinhalsbaand." — Hun tog det, betragtede det nøie og lod Lyset falde derpaa fra alle Sider, derpaa hentede hun en Diamant, hvormed hun ridsede deri, endelig sagde hun: „Det er et smukt Arbeide, men Rubinerne ere uægte." — „Jeg har ladet det vurdere af en Guldsmed, der har forsikkret mig om dets Ægthed." — „Guldsmedene her i Landet ere uvidende og lade sig ofte narre, i Amsterdam

forstaae vi det bedre; jeg vil bevise Eder, at Halsbaandet er uægte." Med disse Ord tog hun en Fiil og ridsede deri. „Seer I," sagde hun, „Stenene have ikke den rette Haardhed, men jeg kan vel tænke at I har kjøbt det af Faaborg." — „Deri har I Ret." — „Ja ja, jeg vidste det nok, naar Børn og Narre komme til Torvs, siger Ordsproget, da faaer Kræmmeren Penge; giv Faaborg sin Skat tilbage og paalæg ham fra mig, at han skaffer Eder et ægte Halsbaand, saa vil jeg modtage det, men dette duer ikke."

Jeg ilede nu til Faaborg og sagde ham, hvordan det var gaaet mig. „Har den gamle Hex mærket det?" sagde han, „jeg troede dog, at jeg skulde narre hende. Nu ligegodt, jeg skaffer Eder et ægte Halsbaand, dette kan jeg vel anbringe paa et andet Sted." Dermed gik han og kom snart igjen med et nyt Smykke, hvori Stenene vare mindre og uanseeligere, men mod dette havde Sigbrit Intet at indvende.

Nu hengik næsten et Aar, hvori jeg intet Mærkeligt veed at optegne. Alt vendte tilbage i sin gamle Orden. Kongen, der i sit Giftermaals Begyndelse for Belanstændigheds Skyld havde besøgt Dyveke mindre hyppigt, vendte atter tilbage til hende. Ja Dronningen selv fandt sig i at see Fru Sigbrit ved Hoffet, uagtet hun aldrig besøgte hende i hendes Huus, saalænge Dyveke levede. Det fortaltes endog, at Kongen engang i Fleres Paahør, da Fru Sigbrit var syg, sagde til sin Gemalinde: „Jeg ønsker at I aflægger et Besøg hos min brave Sigbrit, Madame, hendes tro Tjeneste fortjener vel, at mine Nærmeste vise hende deres Agtelse." Dronningen, der ikke

var uvidende om Kongens Forhold, svarede meget alvorligt: „Jeg agter Enhver, der uegennyttig tjener min Kongelige Gemal, men derom vil jeg være nærmere overbeviist, før jeg foretager et saa usædvanligt Skridt, som det, hvilket Eders Høihed nu forlanger.“ — „Guds Død, Madame,“ sagde Kongen, „er mit Ord ikke tilstrækkeligt til at overbevise Jer?“ — „I alle andre Tilfælde, min høie Gemal, men ei i dette,“ svarede Dronningen, hvorefter hun gik tilbage til sine Værelser. Kongen vendte sig nu mod Dronningens Hoffolk og sagde: „Jeg mærker vel, at Bagvaskelse har heldt sin Gift i Dronningens Øre. Vogter Eder, at jeg ei opdager den Skyldige.“ Dermed gik han, og der var i lang Tid ikke mere Tale om, at Dronningen skulde besøge Sigbrit.

Efterat mit Saar var lægt, viste Slotsherren sig i Begyndelsen meget nedladende mod mig. Engang foreslog han mig endog at forlade Kongens Tjeneste og at overtage Bestyrelsen af et af hans Godser. Da jeg imidlertid afslog dette, blev han misfornøiet og tiltalte mig nu ikke mere. Derimod var han ofte tilstede hos Sigbrit, og Rygtet fortalte endog, at han var forelsket i Dyveke. Hans Familie frygtede for et Ægteskab, hvilket de betragtede som en Vanære, og jeg selv bemærkede, at Fru Sigbrit ei ugjerne saae hans Nærværelse. Dyveke selv trak ham ikke til sig, men stødte ham heller paa ingen Maade bort. Han sendte ogsaa mange Foræringer, som Fru Sigbrits Paaholdenhed forbød hende at tilbagevise. Ja engang, da jeg kom ind, saae jeg endog, at han trykkede et Kys paa Dyvekes hvide Haand. Da han var borte, sagde jeg med en Bevægelse, som jeg uden Tvivl slet vidste at skjule: „I spiller et høit Spil, Jomfru Dyveke, dette Huus er ikke frit for Speidere; Faaborg

kommer her hver Dag, og han fortæller Alt, hvad han seer, til Kongen." — „Det skal han ogsaa," sagde Dyveke, idet hun gik bort, og efterlod mig aldeles uvis om, hvorledes jeg skulde forklare hendes Opførsel.

Den Forbindelse med Slotsherren, som jeg troede Dyveke paa Vei til at knytte, fyldte mit Hjerte med Bitterhed og Mismod, det syntes mig, som om jeg nu Intet mere havde her at tage Vare paa, og jeg foresatte mig, saa snart som muligt, at vende tilbage til mit Fødeland, saameget mere, da det ikke var mig muligt, trods alle mine Bestræbelser, at tilfredsstille Fru Sigbrit. Hun roste aldrig noget af mine Arbeider, men ved den mindste Feil var jeg vis paa den bittreste Dadel. Ikke desmindre tillod hun mig at komme i sit Huus ogsaa uden for Forretningstiden, samt at see og tale med Dyveke. Hun skjænkede mig endog til en vis Grad sin Fortrolighed, saasnart Talen var om at udføre Noget, hvortil der blot hørte Ærlighed og god Villie, men videre gik hendes Tiltro ikke. Hvad der især forbittrede hende var, at jeg Intet vilde fortælle om Erkebispens og hans Tilhængeres hemmelige Sammensværgelse, der, som Fru Sigbrit formodede, gik ud paa at fjerne Dyveke fra Kongen. Uagtet jeg nu vidste, at en slig Sammensværgelse fandt Sted, saa vilde jeg dog have anseet det for det skjændigste Forræderi at røbe den, og gjentog derfor haardnakket, at jeg Intet havde mærket dertil. — „I har vel ikke mærket Meget i Eders Liv," sagde Fru Sigbrit og gik. — „Der er vel og Ting, som hun ikke mærker," sagde Faaborg, der i dette Øieblik stak Hovedet ind af Døren, „jeg er i det mindste vis paa, at hendes Datter ikke vælger hende til sin Fortrolige; for Resten er Dyveke en lille Hex, der vel kunde falde paa at lege med Eder alle Tre; paa mig

kan Du imidlertid stole, den ene Haand vasker den anden." Dermed trak han Hovedet tilbage og slog Døren i.

Kort efter havde jeg en mærkelig Samtale med Kongen, som jeg ofte siden har tænkt paa, ikke med Hensyn til Dyveke, men i Anledning af en anden Person, som jeg i det Følgende nærmere skal omtale. Jeg blev nemlig pludselig kaldet til Kongen, Dagen før han skulde reise til Jylland, hvor Rigsraadet var samlet. Han havde nylig taget Afsked med Dyveke, og jeg fandt ham siddende i Tanker med en opslagen Pergamentsrulle for sig. — „Jeg læser her en Fortælling, der skal være sand," sagde han, „vil du høre den?" — „Hvis Eders Naade vil vise mig den Ære." — „„I Pave Alexander den Sjettes Tid saae man tidt i maanelyse Nætter en hvid Hest gaae ned af en af de Gader i Byen Rom, der føre til Tiberen. Paa Hesten laae en Sæk, der var stor nok for at rumme en fuldvoxen Mand, og hvori formodentlig et Menneske befandt sig; denne Sæk blev styrtet i Floden. Paa denne Maade skilte Paven sig ved Mange, der havde fornærmet ham, og som det dog ei var passende at lade offentlig henrette."" Troer Du, at dette er sandt?" — „Upaatvivlelig, Eders Naade! Pave Alexander var istand til Alt, og den tredobbelte Krone gav ham en frygtelig Magt." — „Snart bærer ogsaa jeg en tredobbelt Krone," sagde Kongen, „og det med større Ret end han. Men troer Du ei, at den, der befandt sig i Sækken, kunde skrige?" — „Herre, naar man skal tale om slige Ugudeligheder, saa mener jeg, at der gives mange Maader at hindre Skrig paa." — „Det mener jeg med," sagde Kongen; „men det er sandt, Du kommer hver Dag i Sigbrits Huus, fortæl da engang ved Leilighed Dyveke denne Historie." — Jeg blegnede, da han sagde disse

Ord, men han var altfor nedsjunken i sine Tanker, til at bemærke det. — „Kommer Slotsherren ofte til Sigbrit?“ blev han ved. — „Nei, Herre,“ sagde jeg uvilkaarlig imod mit bedre Vidende. „Guds Død, det er ikke sandt, han kommer der daglig, og Du har selv seet ham kysse hendes Haand.“ — Jeg var saa forfærdet, at jeg Intet kunde svare. — „Sigbrit er mig hengiven og tro, men hun er gjerrig, og Dyveke letsindig,“ blev han ved og sad nu længe taus, ja det lod, som om han ikke længere vidste, at jeg var tilstede. — „Hun overgav sig hurtig til mig for den blotte Fordeels Skyld,“ lagde han til, „hvi skulde hun ikke ligesaa hurtig, naar det var hendes Fordeel, overgive sig til en Anden?“ — Jeg gjorde nu en liden Bevægelse for at give til Kjende, at jeg var tilstede, hvorpaa han reiste sig med Heftighed og spurgte mig hvad jeg vilde. — „Eders Naade har endnu ikke befalet mig at gaae,“ sagde jeg. — „Har jeg ikke? Nu vel, gaa kun, min Søn! Den gamle Sigbrit har Ret, Du er ingen Speider, dertil er du for ærlig, uagtet jeg mener, at hun har meget for slette Tanker om din Klogskab for Resten.“ Derefter vinkede han med Haanden, og jeg forføiede mig bort.

Jeg ilede strax til Dyveke, og fortalte hende min Samtale med Kongen. Hun hørte ikke blot paa mig med Taushed, men gik endog bort uden at sige et Ord, og jeg saae hende ikke den hele Dag. Den anden Morgen derimod, efterat Kongen var reist, mødte hun mig i Gangen, saae sig om med Ængstelighed, men da hun mærkede, at ingen Speider var tilstede, hviskede hun: „I Aften Klokken ti ved Haveporten, jeg har vigtige Ting at sige Jer.“ Dermed ilede hun atter bort.

Mit Hjerte bankede saa stærkt, at jeg bildte mig ind

at kunne høre det, og jeg formaaede i Dag endnu mindre end ellers ved mit Arbeide at tilfredsstille Fru Sigbrit. Jeg kom hjem med Hovedet fuldt af Formodninger, der atter afløstes af Tvivl. Skulde Faaborg have Ret? tænkte jeg, og driver hun virkelig sit Spil med os alle Tre? Det kunde vel være muligt, hvis hun endnu er den, hun før var. Men det er hun ikke, tænkte jeg igjen, hun er ulykkelig, hun har ingen Ven, hun er solgt og forraadt af sin Moder, der mistroisk bevogter hvert af hendes Skridt. Maaskee tynger en Hemmelighed paa hendes Samvittighed, maaskee — Phantasiens Billeder traadte nu i Tankens Sted, min Sjæl tabte sig i selsomme Drømme, og dog syntes Tiden mig at gaae Sneglegang, indtil Aftenen kom, thi uagtet jeg vel følte, hvor farligt det var at indlade mig i dette Eventyr, var jeg dog intet Øieblik uvis, om jeg skulde vove det.

Om Aftenen indfandt jeg mig paa det bestemte Sted. Dyvekes Værelse var mørkt, derimod saae jeg Lys i et Par af de andre Vinduer. Dette var Tegn paa, at Fru Sigbrit ei havde begivet sig til Hvile, thi hun pleiede selv hver Aften at lukke sine Skabe og eftersee, om hvert Kammer var i Orden, og om Alt hang eller stod paa sit bestemte Sted. Jeg saae hendes Lys snart i det ene, snart i det andet Værelse, endelig forsvandt det ganske. Kort efter hørte jeg lette Trin. „Hvor er I?" spurgte en sagte, velbekjendt Stemme. „Her," svarede jeg lige saa sagte. Nu aabnedes Laagen, og jeg traadte ind. Dyveke lagde Fingeren paa min Mund, til Tegn paa at jeg skulde tie, og førte mig til det afsides Lysthuus. „I og jeg," sagde hun, „ere begge Dødens Offere, hvis Kongen faaer dette Besøg at vide, og dog maatte jeg vove det." I samme Øieblik kom Lyset atter tilsyne i de øverste Væ-

relser. Dyveke gjættede mine Tanker og sagde: „Frygt ikke! Mit Kammer er i Laas, og hun nærmer sig ikke dertil for ei at forstyrre min Søvn. Hun veed ei, at jeg besidder en Nøgle til den hemmelige Gang, der fører fra mit Værelse ned i Haven.“ — Den Nøgle smeddedes vel for Kongens Skyld, tænkte jeg. — „Desuden mistænker min Moder med Hensyn til mig ingen Anden end Torben Oxe,“ blev Dyveke ved, „thi for at vildlede hver Speider, lod jeg, som om denne Mands Tale behagede mig.“ — „Hvad begjærer I af mig, Dyveke?“ — „Hjælp og Redning,“ svarede hun med en af pludselig fremstrømmende Taarer qvalt Stemme. „I maa frelse mig, eller jeg er uden Haab fortabt. Jeg vil og kan ikke blive her, Gud veed, at jeg har elsket ham, men han har svigtet mig, han er bunden til en Anden, hvad før var Svaghed, vorder nu Forbrydelse; desuden vil han grusomt opoffre mig for en uretfærdig Mistanke, og jeg maa herfra.“ — „Dyveke, betænk!“ — „O, min Ungdomsven, stød ei en Ulykkelig tilbage! Hjælp mig at flygte langt bort! Jeg veed, at jeg er en forkastet Skabning,“ sagde hun med frygtsom Røst, „men før mig blot til et Kloster i Holland! der vil maaskee Hertug Carl unde mig en Plads, hvor jeg ubemærket kan henvisne.“ — „Dyveke, har I vel overlagt denne Beslutning?“ — „Tro ikke,“ svarede hun, „at jeg endnu er den ubesindige Skabning, som I fordum har kjendt. Ulykken har lært mig at forfærdes for min egen Letsindighed. Min Moder har selv sønderrevet det Baand, der bandt mig til hende, hjælp mig derfor at flygte for mit timelige og evige Vels Skyld, for Dit eget Fædrelands Skyld, der vil velsigne Dig, hvis Du befrier det fra at besmittes ved min Nærværelse.“ — „Dyveke, jeg vil opbyde Alt for at udføre

Jer Villie — men hvis en anden Forbindelse kunde skjænke Jer Ro, hvis Eders Ungdoms Tilbøielighed igjen kunde vaagne, o, gaa da ei i Kloster, men forbind Eders Skjæbne med min! Jeg er velhavende, ja næsten rig, vi ville flygte til ubekjendte Steder, vi ville forandre Navne, og mit hele Liv skal være helliget Eder." — „Elsker I da endnu den ulykkelige Dyveke?" — „Læs disse Blade, som jeg skrev i min Sygdom, da mine Tanker vare hos Dig, og Du vil see, at jeg elsker Dig." — „Nei," sagde hun og skjød min Haand tilbage, „jeg vil ikke! Jeg er Dig uværdig. Føer mig blot til et Kloster! Lad Alt være beredt saa snart som muligt og giv mig et Vink derom, da skal jeg om Aftenen indfinde mig her igjen! Nu, medens Kongen er borte, maa det skee. Farvel!" — I dette Øieblik saae vi atter Lys i et af de Værelser, der vendte mod Haven. „Bliv Dyveke," sagde jeg, „Sigbrit er der endnu og kunde høre Støi." — „I har Ret," svarede hun, og vi satte os paa en Bænk i Lysthuset. Vi maatte vente længe, thi Sigbrit begav sig silbig til Ro denne Nat. Den fortrolige Stilling i det mørke Lysthuus gav mig Mod, jeg greb Dyvekes Haand og sagde: „Gaa ei i Kloster! Vær min og skjænk Verden en af de yndigste, skjønneste Qvinder igjen, der med ethvert Offer er rede til at affone sin Ungdoms Vildfarelse!" — „Troer I virkelig, at en saa forladt Skabning kunde gjøre Jer lykkelig?" spurgte hun. Jeg svarede hende Intet, men trykkede hende henrykt i min Arm; mine Kjærtegn bleve stedse stærkere, og fandt i Begyndelsen liden Modstand, men pludselig rev hun sig med Heftighed løs og sprang op. „Du foragter mig," sagde hun, „jeg mærker det vel." — „Dyveke, forjag denne Mistanke! Foragter man den, med hvilken man er be-

redt til at dele sit Liv og sin Velfærd?" — „O, jeg er svagere, end jeg havde haabet, lad mig alene og kom først igjen, naar Alt er færdigt til Flugten." — „Nu vel, jeg er rede." — „Giv mig først de Papirer, du talte om," sagde Dyveke, og jeg bemærkede, at den Røst, hvormed hun bad derom, ikke var saa sikker som sædvanlig. Jeg rakte hende dem, og hun lukkede Havedøren op. „Altsaa om et Par Dage, naar Du har fundet en Leilighed," sagde hun, „Klokken elleve, da er Alt roligt. Læg Mærke til Lyset i mit Værelse, naar det slukkes, kommer jeg." Med disse Ord trykkede hun venligt min Haand, og jeg gik.

Jeg søgte nu et Skib, der kunde føre os til Holland, hvilket paa denne Aarstid ikke var saa let, da de fleste allerede vare bortseilede. Endelig fandt jeg et, der om tre Dage skulde reise til Vliessingen. Skipperen lovede at tage os ombord; dog da han erfarede, at jeg bragte et ungt Fruentimmer med, hvis Reise nødvendig maatte holdes hemmelig, raadede han mig til først at føre hende til et Fiskerleie, der laae halvanden Miil nord for Byen; saavidt meente han, selv om Vinden blev ugunstig, at kunne naae ved Krydsning nogle Timer efter Afreisen, og vi kunde da ubemærket indskibe os. I Byen derimod vare vi omgivne af Speidere, der stode i Fru Sigbrits Sold og bragte hende Efterretning om hvert Menneske, der kom eller reiste. Denne Grund, der for mig var endnu vigtigere, end han formodede, bestemte mig til at følge hans Raad. Jeg skaffede mig nu en beqvem Vogn med et Par Heste; min Tjener, der var mig meget hengiven, og som jeg ved en anden Leilighed

nærmere skal omtale, paatog sig at være Kudsk. Jeg biede nu til den tredie Dag, og da Vinden var god, og Skibet efter Midnat vilde reise, gav jeg Dyveke det aftalte Tegn, og begav mig derpaa en Time før Midnat hen for at hente hende.

Denne Gang var Dyveke kommen før jeg. Der var intet Lys at see hverken i hendes eller i de øvrige Værelser, men neppe nærmede jeg mig til Haveporten, før den blev oplukket, og hun ilede mig skjælvende imøde. Jeg tog hende i mine Arme, og bar hende meer end hun gik til Gadens Ende, hvor jeg, for at undgaae Mistanke, havde ladet Vognen holde. „Jeg har Intet taget med mig," hviskede hun, „ingen af hine Herligheder skulle følge mig." — „Men Eders Moder?" spurgte jeg. — „Min Moder er i Aften lidt upasselig," svarede hun, „og er derfor gaaet til Hvile tidligere end ellers." — I dette Øieblik saa jeg en tilhyllet Skikkelse med en Lygte, der nærmede sig til os og lod Skinnet af Lyset falde paa vore Ansigter. Dyveke forskrækkedes, og det forekom mig, i det vi kjørte bort, som om jeg bag ved os hørte en dæmpet Latter. Da vi imidlertid mærkede, at vi ei bleve forfulgte, beroligede vi os med den Tanke, at det var en Ubekjendt, hvis Opmærksomhed vaktes ved at see et ungt Fruentimmer kjøre bort med en Mand paa en saa usædvanlig Tid.

Det forekom mig som en af de Drømme, Østerlænderne frembringe ved Nydelsen af Opium, at jeg virkelig sad ved Dyvekes Side, og at hun, hvilket jeg i det mindste den Gang haabede, som min Hustru vilde følge mig i fremmede Lande. Dyveke var den af alle Qvinder, der indtil da havde gjort stærkest Indtryk paa mit Hjerte. Hendes Minde var sammenvævet med mit Hjem og mine

tidligste Tanker, hendes Fald tilintetgjorde min Ungdoms Haab, og nu, da jeg ansaae hende for aldeles tabt, vendte hun tilbage som en Drøm fra Forgangenhedens Paradiis; hun forlod Rigdom og Glands, ja sin egen Moder, og den Mand, hun tilforn havde elsket, for at dele sin Skjæbne med mig. Det var rigtignok ikke den ungdommelige Dyveke, som jeg før havde kjendt, hun lignede ikke mere den kjælne Vaarblomst, men snarere den svulmende Drue, der skjuler sig under det brede Viinrankeløv. Dog selv i denne Skikkelse var hun skjøn, ja hun var mere at stole paa nu, da Lidenskabernes Sommerhede og Taarernes Dugperler havde modnet og luttret hende. Hun forekom mig som en uendelig dyrebar Skat, hvilken jeg havde udrevet af onde Aanders Kløer. Jeg trykkede hende til mit Hjerte, trods hendes heftige Modstand, og svor at vie mit Liv til denne ulykkelige, forraadte Skabning, hvis Elskværdighed ingen Stilling kunde tilintetgjøre, og hvis ædle Natur netop var vaagnet under Omstændigheder, der hos de Fleste vilde have udslukt den sidste Gnist af det Gode.

Det var allerede seent i Høsten, Træerne rystede de visnede Løvduske ned paa den halvfrosne Jord. Solen var gaaet ind i Skorpionens Tegn, medens Tyren og Tvillingen stode høit paa Himlen, og Ørnen bøiede sig mod Nedgang i Vesten. Veien var slet, og de himmelske Lys glimtede alt for svagt til at lede os. Min Tjener, der ikke var ganske kjendt i Egnen, og som jeg desuden, for at undgaae Forfølgelse, havde befalet at kjøre en Omvei, foer vild, og først om Morgenen naaede vi Fiskerleiet, hvis Hytter laae ved Stranden som opkastede Jordvolde, halvt bedækkede med Søtang. Jeg saae endnu intet Skib og førte derfor Dyveke ind i det mindst uansee-

lige af de omgivende Huse. Dets halve Deel var opført af Steen, den anden Halvdeel af Bindingsværk og Leer, som hist og her var udspækket med Rør, saa at det Hele lignede en Tiggers af mange Pjalter sammensatte Dragt. Folkene vare imidlertid gjæstfrie og venlige, ja Husets Eier lovede selv at underrette os om, naar Skibet kom. Ilden blev hurtig antændt paa Skorstenen, men uagtet jeg bad Dyveke om at hvile sig, vilde hun dog ei lade sig den Ret betage selv at tillave de Forfriskninger, som hun troede nødvendige for mig efter en gjennemvaaget Nat. Fiskerkonen anmærkede, at Jomfruen med sine sneehvide Hænder vel ei ofte havde taget en Kjedel af Ilden, og virkelig kunde Dyveke, trods al Behændighed, ikke skjule sin Mangel paa Øvelse. „Hav Taalmodighed med mig," sagde hun, „det skal snart gaae bedre." Jeg bad hende ei at pine sig med Arbeider, som hun ei behøvede. „Disse Arbeider forjage jo den langsomme Tid," sagde hun og rakte mig sin Haand, som jeg trykkede til mine Læber. Hun gjengjældte mit Haandtryk, ja lænede sig et Øieblik i Forglemmelse af sig selv til min Skulder, dog trak hun sig hurtig tilbage og kastede sit Øie bønligt, ja næsten frygtsomt paa mig. Jeg forstod vel hendes Frygt, thi Mistænkelighed var hos hende vorden en Sygdom; i den uskyldigste Handling anede hun et Tegn paa den Ringeagt, som hun ved sin foregaaende Opførsel troede at have fortjent, og hun skjalv ved det mindste Kjærtegn, som et Espetræes Blade ved den svageste Luftning.

Jeg gik nu selv ud for at see, om intet Skib viste sig. Havet var glat, som et Speil, og Intet bevægede sig, uden to Krager, der fløi fra den sorte Skov hen over den af Riimfrost bedækkede Jord. Lidt efter lidt krusedes endelig Bølgerne, og jeg saae Seilere langt borte, men

de kom fra Nord, thi Vinden havde dreiet sig, og var ugunstig for de Skibe, der kom fra Syden. Vi ventede den hele Dag forgjæves. Paa min Overtalelse havde Dyveke lagt sig til Hvile. Hun faldt i en Slummer, hvoraf hun dog ofte vaagnede for at spørge, om Skibet var der; naar jeg da svarede nei, saae jeg Ængstelse i hendes Blik, og jeg søgte forgjæves at trøste hende. Da Skumringen kom, lod jeg antænde Blus, som jeg havde aftalt med Skipperen, for at han ei skulde tage feil af Stedet. Natten nærmede sig imidlertid, og vort Haab begyndte at forsvinde. Efter lang Betænkning besluttede vi derfor, at Fiskeren skulde føre os ombord paa det første fra Syden kommende Skib, som han i Dagbrækningen øinede, det maatte da beroe paa Lykken, til hvilket Land det vilde bringe os.

Denne Plan, der under alle Omstændigheder maaskee vilde have været den fornuftigste, blev ei udført, thi paa samme Tid, da jeg vilde tale med Fiskeren derom, gav han os et Tegn, at et Skib lagde bi. Det var saa mørkt, at vi ei kunde see det, men snart hørte vi Aareslag, og en Baad nærmede sig til Landet. Da en af Rorskarlene paa Hollandsk erklærede, at de vare skikkede for at afhente os, kunde vi ikke tvivle paa, at Frelsens Time var kommen. Jeg overlod nu Vogn og Heste til min Tjener Vincent og lovede ham med første Leilighed at lade ham vide, hvor han kunde finde os, derpaa belønnede jeg Fiskeren rigeligt og ilede med Dyveke at indskibe mig. Baaden lagde nu fra Land, og vi ankom til Skibet, uden at Rorskarlene svarede paa mine Spørgsmaal eller talede et Ord den hele Vei. Dette forekom mig dog ikke besynderligt, da jeg vidste, at de hollandske Matroser ikke tale meget. Men neppe var Baaden lagt fast ved Skibet,

før en Stemme fra Dækket spurgte paa Dansk: „Har I dem?“ — „Vi ere forraadte,“ raabte jeg, „det er Faaborgs Røst.“ Al Modstand var nu forgjæves, Dyveke sank med et ængsteligt Skrig tilbage, mine Hænder bleve bundne paa Ryggen, og vi bragtes ombord. Jeg saae da, at vi ei engang befandt os ombord paa det hollandske Skib, men paa en dansk Jagt, der kun var befolket med fem til sex Mand. Faaborg modtog os meget høfligt og sagde: „Frygt ikke, Jomfru! Jeg havde vel engang Ondt i Sinde mod Eder, men nu er I sikker; vi faae først Betaling af Fru Sigbrit, naar vi komme hjem, forstaaer I.“

Til Dyveke var en Plads beredt i Kahytten, jeg derimod maatte blive paa Dækket. Faaborg løste imidlertid selv mine Hænder, i det han sagde: „Det var Tak for sidst, nu ere vi qvit.“ — Jeg svarede ham Intet. — „Frygt ikke for Eders Liv,“ blev han ved, „Fru Sigbrit er for sin egen og sin Datters Skyld nødt til at tie; disse Karle her kjende aldeles ikke hendes Datter, de troe, ligesom den hollandske Skipper, at Du har villet bortføre en fornem Dame, og bryde sig kun lidt om at vide hendes Navn, de ere desuden Slyngler, der af mange Grunde maatte tie, hvis de ogsaa vidste Noget.“ — „Og I selv, Faaborg?“ sagde jeg. — „Jeg skal ikke røbe Dig, Du har jo forhen tiet med mig; desuden er det min største Fordeel, at Slotsherren ansees for Dyvekes lykkelige Elsker, ellers havde jeg, oprigtig talt, gjerne ladet Dig beholde hende, saameget behagede denne Spøg mig; men Du seer selv, at det var umuligt, ei at tale om, at Du engang hindrede mig fra at bortføre hende, og at jeg som en ærlig Spiller skyldte Dig Gjengjæld.“ — „Faaborg, I er Skyld i to Menneskers Ulykke.“ — „Ei Snak!

Du besad hende jo i hele fire og tyve Timer, hvad Du i dem foretog, bliver en Hemmelighed, hvori vi ei ville gjøre Kongen til Medvider." — „I fornærmer en Uskyldig med Eders Mistanke." — „Nu ja, I er hendes Ridder og maa da bryde Jer Landse for hendes Uskyld, om hvilken der ellers var meget at sige." — „Hvordan fik I vor Flugt at vide?" — „Jeg faae den jo selv, thi jeg spionerer i denne Tid, som jeg har sagt Dig, for Kongen og Moder Sigbrit." — „En smuk Bestilling!" — „Ja, og dertil et indbringende Embede," sagde han. „For Resten kunde jeg neppe, da Du var reist bort, faae den gamle Sigbrit i Tale, thi under Paaskud af Upasselighed havde hun indsluttet sig i sit inderste Kammer, for at drive sine astrologiske Kunster. Endelig kom hun og begreb snart, da hun hørte, hvorom Talen var, at hun for sin Datters Skyld maatte være taus og forsigtig. Alle Skibe holdtes tilbage, jeg opdagede snart Hollænderen, der efter nogle Omsvøb tilstod, at en ung Mand havde fragtet Pladser hos ham for sig og sin Elskede. Jeg erfarede, hvor Du var at finde, og seilede selv ud for at hente Dig, det er den hele Historie, og, som sagt, Du kan stole paa, at Du ei bliver hængt den Gang; Alt bliver neddysset, derfor sørger nok Fru Sigbrit."

Der gik pludselig en Tanke igjennem min Sjæl, jeg tog Faaborg tilside og lovede ham en betydelig Sum Penge, hvis han istedenfor at bringe os tilbage, vilde overtale sine Kammerater til at føre mig og Dyveke til Sverrig eller Hertugdømmerne.

„Har I Pengene hos Eder?" sagde han. — „En Anviisning fra mig paa Lybek er tilstrækkelig til at skaffe dem." — „Vel, saa skriv Anviisningen og giv mig den." „Naar vi ere frelste, skal I faae den, men ikke et Øie-

blik før." — „Ja, det kunde være artigt nok at narre den gamle Sigbrit, men hun er for klog dertil, og de Folk, hun har valgt, kjender jeg ikke saa nøie, at jeg tør betroe mig til dem; desuden maa Du vide, at jeg i Kjøbenhavn har en gammel Bedstemoder, som jeg har Godhed for, og som jeg, hvor slet Du end anseer mig for at være, ikke vil overlade til Fru Sigbrits Hevn, vi maae derfor tilbage, der er ingen anden Vei for os."

Vinden, der havde været ugunstig paa Udveien, var nu saa god, at vi efter halvanden Times Seilads naaede Byen. Faaborg hviskede et Par Ord til den Betjent, der havde Opsigt over Toldboden, og vi fik strax Tilladelse til at lande. Mine Hænder bleve nu atter bundne. Dyveke, der, som jeg ved Skinnet af Toldbetjentens Lygte saae, havde kastet et Slør over sit Ansigt, maatte tilligemed mig selv tage Plads i en af de tohjulede Vogne, der endnu bruges og kaldes Karrioler; Faaborg satte sig imellem os og kjørte selv i stor Hast til Sigbrits Bolig. Da Dyveke steg ned af Vognen, hviskede hun: „Vær forsikkret om, at jeg heller døer end bliver her." — Fru Sigbrit modtog os alene ved Indgangen til sit Huus. „See engang," sagde hun, „I vilde altsaa bortføre Dyveke, unge Herre! Dertil hører større Kløgt, end I har at raade over. Tak I Gud, at Kongen er borte, og at jeg ingen Lyst har til at forraade Jer, ellers vilde Galgen være Jer vis. Gaa nu! I Morgen til sædvanlig Tid venter jeg Eder. Og I, Jomfru," føiede hun til, „gaa strax paa Eders Kammer, jeg skal nok sørge for, at I en anden Gang ikke slipper mig af Hænderne." — Dermed tog hun Lyset, gik ind med Dyveke og overlod til mig og Faaborg at finde Udgangen i Mørke.

„Det er en uartig Qvinde," sagde Faaborg, „men

destobedre, thi desmere skal hun ogsaa betale. Kom nu og lad mig ledsage Dig hjem." — Jeg takkede og bad ham spare sin Umage, men han tog mig under Armen og sagde: „Ei, Snak! Du seer jo, at jeg ingen Kammerater har, jeg kan altsaa hverken bestjæle eller plyndre Dig, det er desuden forsigtigst at følges ad, naar man paa denne Tid af Natten gaaer igjennem Gaderne." Dermed ledsagede han mig til min Dør, trykkede min Haand og bad mig ei at vredes paa ham, ja han dvælede endnu et Øieblik, efterat jeg var gaaet ind, ligesom for at see mig i fuldkommen Sikkerhed, og jeg hørte ham først at gaae, da jeg var kommen op i mit Værelse.

Den anden Morgen maatte jeg som sædvanlig arbeide under Fru Sigbrits Opsyn. Hun syntes, ganske imod hvad jeg havde forestillet mig, ikke synderlig opbragt over min Dristighed. Det Eneste, hun tillod sig, var at forelægge mig en høi Regning paa de Udgifter, som hun havde havt for at hindre vor Flugt. Denne Regning maatte jeg betale, for Resten syntes hun endog at være venligere end forhen, og jeg mærkede baade ved denne og flere Leiligheder, at hun stræbte at samle netop de Mennesker om sig, hvis Liv ved en Uforsigtighed eller ved en Forbrydelse, som hun kjendte, var givet i hendes Haand, og med hvilke hun derfor kunde tillade sig Alt. Dette var vel en af Aarsagerne, hvorfor hun med saa megen Begjærlighed udspeidede alle Menneskers inderste Tanker. Mig var imidlertid mit Forhold til denne Qvinde utaaleligt; jeg følte, at jeg bar Slavelænker, og hvis ikke Dyvekes Nærværelse havde fængslet mig, vilde jeg have foretrukket Landflygtighed, hvor bitter den end kunde være, for den udhulede Jordbund, hvorpaa jeg stod.

Der hengik nu flere Dage, hvori jeg Intet hørte fra Dyveke, og jeg kunde vel forstaae, at Fru Sigbrit havde besluttet, at jeg aldrig skulde see hende igjen. Jeg forsøgte at skrive hende til, men den gamle Sigbrits Paapassenhed var altfor stor, til at Brevet kunde komme i Dyvekes Hænder. Jeg tænkte imidlertid med inderlig Beklemthed paa Kongens Hjemkomst, ikke fordi jeg frygtede hans Vrede, men fordi jeg ikke begreb, hvordan Dyveke vilde bære sig ad for at afbryde sin Forbindelse med ham.

Jeg forsømte aldrig nogen Aften at indfinde mig paa Pladsen foran Dyvekes Bolig, hvor jeg i det mindste kunde haabe at see hende i det Fjerne, eller at høre hendes Stemme. I flere Aftener gik jeg forgjæves, endelig hørte jeg engang Klangen af hendes Harpe; men jeg mærkede tillige, at hun ei var alene i Værelset. Da Aftenen, uagtet det var seent i Høsten, var usædvanlig mild og stille, blev tilsidst et Vindue aabnet, jeg hørte da en kort Sang, hvortil Harpen tonede i veemodige Accorder, og hvoraf intet Ord gik mig tabt. Melodien var saare skjøn, derimod var der ingen ret Sammenhæng mellem Versene, saa at i det mindste tre af dem syntes, hvert for sig, at begynde en ny Sang. Da jeg endnu erindrer disse Vers, vil jeg nedskrive dem her:

Naar Skytten udsender den hvasse Piil,
Maa Fuglen i Luften dale;
Han bad mig at seile vel hundrede Miil
Til sine forgyldte Sale.

I Bølgen svømmer med Dødens Mod
Den Fisk, der med Angelen leger,
De gjøde mit strømmende Hjerteblod
I Kongens forgyldte Bæger.

En Ørn opstiger bag salten Sø,
Dens Vinger er alt for sorte;
Hvo bygger det Skib, der fra Jordens Ø
Kan seile til Himmerigs Porte?

Foroven glimter det høieste Tag
Med Perler og Guld uden Lige,
At falde derfra er slet ingen Sag,
Men vanskeligt bid at stige.

Hermed endte hun Sangen, og Alt blev taust. Pludselig klang igjen fra Harpen en voldsom, skærende Tone, der snart gik over i stillere Accorder og tabte sig som i et fjernt Echo. Det forekom mig, ligesom om hun i denne Sang havde talt med mig, og uagtet hendes Tanker havde dvælet ved Døden, var hendes Røst dog meer veemodig end fortvivlet. Hendes Øie hang desuden med Haab og Frygt ved Himmelens Stjerner, og derhen vendte jeg ogsaa mit Blik; ja det forekom mig som om hendes og min Sorg og endelige Skjæbne stod skrevet der i en hemmelig Zifferskrift, hvilket jo Astrologien ogsaa viser at være Sandhed.

Da jeg nogen Tid havde henvendt mit Øie paa den fjerne Nattehimmel, kom det mig for, som om min Sorg antog Skikkelsen af en Drøm, hvoraf jeg engang skulde opvaagne i hine Fredens Boliger. Jeg tænkte da paa, hvor forunderligt det er, at selv Gudsbespottere blive alvorlige om Natten. Det Lys, der behersker Jorden, synes om Dagen, naar det har Overvægt, at hendrage Blikket paa det jordiske Liv, men om Natten skriver Herren en underlig Skrift paa sin Himmel, og Mennesket bliver tilmode som paa Dommens Dag, paa hvilken Gud skjænke os Alle sin Naade!

I dette Øieblik steg Maanen op i sin Glands, og Stjernerne bleve mindre synlige. Da faldt det mig ind, hvorlunde stjerneklare Nætter virke strengt og alvorligt paa Sindet, og hendrage det mod noget Fjernt og Mægtigt, og hvorlunde Maanen virker mildere, som en nærmere beslægtet Planet. Det forekom mig da, som om Stjernetydningen, der læser den gyldne Skrift i Himlens opslagne Bog, var den herligste af alle Videnskaber, og jeg beundrede den Miskundhed, hvormed Herren havde opladt Menneskenes Øine, saa at de saae, hvorlunde deres Liv stod opskrevet med gylden, uudslukkelig Skrift paa Firmamentets Bue.

Jeg overgav nu min Sorg i Herrens Haand, gik hjem og faldt i en rolig Søvn, hvoraf jeg først vaagnede sildig den anden Morgen. Neppe var jeg paaklædt, før jeg hørte det banke paa min Dør, hvorefter en gammel Mand, med et langt sneehvidt Skjæg, og iført en sort, noget luslidt Trøie, traadte ind. „Tilgiv Herre," sagde han, „at en fattig Mand er saa fri at besøge Jer, men I vil selv begribe, at jeg har Aarsag dertil, naar I hører hvad jeg har at sige." — „Hvad har Du da at sige?" — „Jeg var ei kommen til Jer," sagde han, „hvis jeg kunde faae Fru Sigbrit selv i Tale, men da jeg seer hende hver Dag bortvise de fornemste Mænd fra sin Dør, kan jeg vel tænke, at hun ikke taler med en saa fattig Mand, som jeg er." — „Hvo er Du?" — „Jeg er Graver ved Helliggeistes Kirke og seer Eder hver Dag at gaae ind i Fru Sigbrits Huus." — „Hvad vil Du?" — „Igaar Eftermiddag, da jeg var ifærd med at kaste en ny Grav, traadte en prægtig klædt Jomfru, fulgt af en Pige ind paa Kirkegaarden. Jeg kjendte hende vel, det var Jomfru Dyveke, som Kongen ofte besøger, og som

boer i det store Steenhuus nær ved Kirken. Hun saae denne Gang meget nedslagen ud og gav et Tegn til Pigen, at hun skulde trække sig noget tilbage, hvilket hun ogsaa gjorde. Nu nærmede Jomfru Dyveke sig til mig og bad mig at vise sig et Sted, hvor en Død kunde hvile i Ro. Jeg aabnede strax en Gravkjælder, men neppe kastede hun sit Blik derned, før hun sagde: „„Nei, ikke der! Der er Liiglugt og Forraadnelse. Under aaben Himmel, Graver! Den flyvende Fugl skal sjunge ved min Grav, Solen og Nattens Stjerner skulle skinne derpaa."" — „„Hjælp Gud og alle Helgene, Jomfru! I er ung, for Eder er det meget for tidligt at tænke paa Graven."" — „„Jo,"" sagde hun sagte, ventelig for at Pigen ikke skulde høre det, „„om otte Dage ville de føre mig hid, vil Du da grave mig en smuk Grav, gamle Mand, og holde den vel vedlige?"" — „„Hvis I døer Jomfru, skal I faae den bedste Grav, jeg kan skaffe Jer."" — „„Det er godt,"" sagde hun, „„læg mig der under den store Lind; og mærk Dig vel, kun et Kors uden Navn skal sættes paa Graven, og Du skal ikke sige til Nogen, hvor jeg ligger, vogt Dig vel derfor!"" Dette maatte jeg love hende, hvorpaa hun gik."

En frygtelig Anelse opstod nu hos mig, jeg belønnede Graveren for hans Gang og ilede til Dyveke. Fru Sigbrit sad rolig i sin Stue og arbeidede. „Det er godt, at I kommer saa tidligt," sagde hun, „jeg har lovet, at Dyveke skal see Jer, paa Vilkaar at det bliver den sidste Gang." — „Er Dyveke syg?" — „Hun har lidt Hovedpine," svarede Fru Sigbrit, „gaa ind, saa kan I selv see." — Jeg ilede nu ind i Dyvekes Værelse og fandt hende fuldkommen paaklædt, men bleg og udstrakt paa sit Leie. „Dyveke," sagde jeg, „hvad feiler Eder?" —

„Gaa tilside lidt," sagde Dyveke til sin Tjenerinde, og da denne havde trukket sig tilbage, blev hun ved: „Min Ven, jeg har i Nat tænkt paa Din Fremtid, tag dette Brev, skulde Du engang komme i Livsfare, da viis Kongen det, og han vil maaskee for min Skyld benaade Dig. De Blade, til hvilke Du har betroet Din Følelse for mig, bærer jeg her," sagde hun, og pegede paa sit Bryst, „de skulle følge mig i Graven." — „O, min elskede Dyveke!" — „Nei, Zabern, jeg var aldrig vorden Din." — „Hvorledes?" spurgte jeg forskrækket. — „Jeg vil nødig bedrøve Dig, Zabern, dog ønsker jeg at døe med Din Agtelse, derfor tilstaaer jeg, at jeg aldrig havde vovet at anraabe Dig om Hjælp, hvis jeg ikke tilforn havde gjort mig selv det hellige Løfte, under ingen Betingelse at misbruge Din blinde Kjærlighed." — „Var det ærligt handlet Dyveke!" — „Vil Du sørge over mig, Zabern? Vil Du til Minde om Din Ungdoms Kjærlighed plante et Par Violer paa min Grav? De træde saa undseelig frem, som det første Kys paa de Elskendes Læber, de ville neppe tilstaae, at de ere Blomster, og dog røbe baade Duft og Farve dem." — „Men ved alle Helgene, Dyveke, hvorfor troer Du, at Du skal døe?" — „Jeg troer det ikke, men jeg veed det." — Hermed pegede hun paa sit Halsbaand, jeg saae, at hvad jeg havde antaget for en Sardonyx, ikke var Andet end en uædel sleben Steen, huul indeni, der kunde aabnes. „Stjernetyderen havde Ret," sagde hun, „jeg forstod ham strax, da han paastod, at den Saft, der indeholdtes i denne Steen, vilde skjænke mig Fred." — „Gift!" raabte jeg. — „Ja, Herren vil tilgive, at jeg har foretrukket Døden for et syndigt Liv." — En unævnelig Smerte sammenknugede mit Bryst, Ordene udslukkes paa mine Læber, og et uarticuleret Skrig

var Alt, hvad jeg kunde frembringe. Jeg vilde bort for at hente Hjælp, da Dyveke med en næsten overnaturlig Kraft greb min Haand og holdt mig saa fast, at jeg ikke kunde vriste mig løs. „Det nytter ikke," sagde hun, „lad mig ei ovenikjøbet døe med den Skam at ansees for en Selvmorderske." — „Slip mig, Dyveke, i Guds og alle Helgenes Navn!" — „Hvis Du forraader, at jeg døer af Gift, saa giver Du Kongen Paaskud til at myrde alle dem, som hans Lune leder ham til at mistænke," sagde Dyveke. Jeg følte Sandheden i hendes Ord. „Ulykkelige! tillad mig da at hente den Trøst, som Frelseren har beredt for den Døende," raabte jeg. — „Gaa, min Ven, og hent den," svarede hun, medens en convulsivisk Rystelse gik igjennem hendes Legeme. „Nu begynder det at virke," blev hun ved. Jeg overlod hende til sin Tjenerindes Omsorg og ilede til Fru Sigbrit. — „For Himlens Skyld skaf Hjælp, Fru Sigbrit!" sagde jeg, „Dyveke døer under Eders Hænder. — „Døer?" svarede hun med et roligt Smiil, der viste, at hun i det mindste denne Gang ikke anede, hvad der truede hende, „hun har jo hverken Gift eller Dolk, hvoraf skulde hun da døe?" — „I er forblindet," svarede jeg, „gaa ind til hende! Jeg iler efter Hjælp." — Jeg løb nu hurtig til en Læge, der, liig de Fleste af hans Fag paa den Tid, kun var lidet underviist; imidlertid kjendte jeg ingen bedre og sendte ham derfor, efter at have givet ham nogle Vink om en mulig Forgiftelse. Derpaa hentede jeg ogsaa en Geistlig, paa hvis Taushed og Retskaffenhed, jeg vidste, at man kunde forlade sig.

Da jeg kom tilbage, fandt jeg Fru Sigbrit ifærd med at tilberede adskillige Lægemidler. Hun saae meget betænkelig ud, men beholdt dog sin Fatning. „Eders Læge er en Tosse," sagde hun, „han paastaaer, at der

ingen Fare er, skjøndt Dyveke falder i en Afmagt efter en anden." „Hvad giver I hende?" spurgte jeg. — „Modgift," svarede hun, „thi jeg frygter det Værste." Med disse Ord gik hun ind, og jeg fulgte hende. Hun skjød nu Lægen tilside og befalede Dyveke at tage de Midler, hun bragte. Da Datteren undslog sig derfor, befalede Moderen at holde hende og med Magt at indgive hende Lægemidlerne. Men herved bevirkedes kun, at Dyveke faldt i heftige Convulsioner, hvorfor Lægen forbød videre at ængste hende. „I kan gaae," sagde Fru Sigbrit, „jeg har ikke havt Bud efter Eder." Derefter vilde hun igjen tvinge Dyveke til at tage Medicamenterne, men dette Forsøg frembragte saa voldsomme Rystelser, at Fru Sigbrit selv nødtes til at opgive sit Forsæt.

Dyveke laae nu et Øieblik stille, derpaa reiste hun sig pludselig halvt overende og bad os at sætte et høit Gitter om hendes Hvilested, at ikke Folket skulde rive hendes Legeme op af Graven og mishandle det. Dette lovede vi, hvorefter hun blev roligere. Den Geistlige gav os da et Vink, at vi skulde gaae, hvorpaa Dyveke aflagde sit Skriftemaal og modtog det hellige Sacrament, derefter henfaldt hun i en kort Slummer.

Af denne vaagnede hun imidlertid snart, hendes Sjæl kæmpede da sin sidste Kamp, og hun sværmede i vilde Phantasier. „Jeg maa forlade dette Legeme", sagde hun, „der er besmittet ved mine Synder. I mine Drømme seer jeg mig selv opstige af mit eget Bryst; et Spøgelse har sin Grav i mit Hjerte; det stiger frem om Natten af den bundløse, undforskelige Afgrund og stiller sig til min Rædsel for mine Øine. Jeg seer mig da selv, ureen, besmittet, drivende vaad af Taarer, der dog ei kunne afvaske min Ureenhed. — Jeg synker sammen ved et Slag,

derpaa flyver jeg gjennem uhyre Ørkener, da jeg er paa Reisen fra denne Jord, men Baandet er kun løsnet, ikke brustent, og jeg maa tilbage til Legemet igjen." — „Hver Gang, hun falder i Afmagt," sagde Fru Sigbrit, „paastaaer hun, at hun flyver." — „Jeg seer Eder ikke meer," vedblev Dyveke, „Eders Stemmer klinge, som om de kom fra et fjernt Land. Men jeg hører Vandenes Susen langt borte, jeg hører Vinden hyle som en Aand, der paa Dommens Dag søger sit Legeme og finder det henveiret i Luften; jeg gaaer over spidse Bjerge og skrider over mægtige Vandstrømme. Nu er det øde og tomt." Derpaa laae hun et Øieblik rolig, endelig brød hun igjen ud i de Ord: „Vee mig! Alene med ham, der gjennemforsker vor inderste Tanke." — „Langt hellere alene med ham," sagde den Geistlige, „end aabenbar for Alles Øine. Hos ham er Naadens og Barmhjertighedens store Slør, der i mange Folder ruller ned og skjuler os for Mennesket, ja maaskee for vor egen Erindring. Fred være med Dig! Din Synd være Dig forladt!" Ved disse Ord løftede Dyveke sit Hoved i Veiret, sukkede, sank tilbage, og jeg saae Livet udslukkes i hendes Øie.

Neppe var Dyveke død, før Fru Sigbrit iilsomt forføiede sig bort, hvorimod alle Huusfolkene styrtede ind og kyssede den Afdødes Hænder. „Hun var en Velsignelse for dette Huus," gjenlød det fra alle Kanter. „Hvor hun kunde hjælpe og undskylde Nogen, der gjorde hun det," sagde En. „Har hun ogsaa havt en forbuden Kjærlighed til Kongen, saa veed jeg dog vist, at hun bliver salig," sagde en Anden. „Nu er det bedst at gaae jo før jo heller," sagde en Tredie, „thi alene med den Gamle

kan ikke Fanden selv holde det ud." — I den almindelige Sorg faldt det mig lettere at skjule min egen grændseløse Smerte. Lægen bekræftede paa Fru Sigbrits Spørgsmaal, at han ei hos Dyveke kunde opdage noget Tegn til Forgiftelse. Men naar unge kraftige Personer, der hades af Mange, uformodentlig døe, da gjætter Verden gjerne paa det Værste, saaledes gik det ogsaa her. Jeg taug imidlertid stille med hvad jeg vidste, og Maaden, hvorpaa Dyveke kom af Dage, er derfor bleven en Hemmelighed indtil dette Øieblik.

Af alle dem, der vare nærmere forbundne med Dyveke, syntes Fru Sigbrit meest fattet. Da hun havde overbeviist sig om, at intet Haab var tilbage, forlod hun, som sagt, Datterens Dødsleie og vendte tilbage til sine daglige Sysler. Hun var, efter hvad jeg siden hørte, paa denne Dag endog flittigere end ellers og arbeidede til langt ud paa Natten. Dog bemærkede man, at hendes Læber vare hvidblaae og undertiden dirrede; for Resten var der ingen Forandring at see paa hende.

Den næste Morgen fandt jeg Fru Sigbrit sysselsat med at aflaase flere Døre, ja den største Dør til Dyvekes Værelse blev ikke blot lukket i Laas, men hun lod endog en Smed i min Nærværelse tilspigre den, saa at den ei engang med en Nøgle kunde aabnes. Skodderne til Dyvekes Vinduer bleve lukkede, og vi maatte brænde Lys i hendes Værelse midt om Dagen. Sigbrit vilde nu heller ikke mere, som hun var vant til, sove i Mørket, og hendes Pige maatte hver Nat vaage i et Sideværelse ved hendes Sovekammer. Dyvekes Liig undslog Sigbrit sig for at see. „Jeg vil Intet have at bestille med de Døde," sagde hun, „de Levende kunne give mig Arbeide nok. Vaag I over Liget, Zabern! I var jo dog gjerne hos

hende, da hun levede. Aftal Alt med Liigbærerne og indret hvad der ellers er nødvendigt. Jeg vil Intet have dermed at skaffe. Paa Begravelsesdagen skal hun føres ud af den hemmelige Havedør, den er stor nok dertil, og Hoveddøren til mine Værelser maa under ingen Omstændigheder oplukkes."

Til en anden Tid vilde jeg have undret mig over, at Fru Sigbrit selv i den største Bedrøvelse overlod til Andre at besørge Noget, der angik Penge eller Penges Værd; denne Gang var jeg altfor betynget af Sorg til at agte derpaa. Jeg lovede at paatage mig hvad hun forlangte, og først siden, da jeg blev roligere, begyndte jeg at tænke over Aarsagen til hendes Adfærd.

Jeg hvilede nu et Par Timer om Dagen og var om Natten i Dyvekes Værelse. Det var mig en kjær, skjøndt veemodig Syssel at dvæle hos hende og at betragte de skjønne Træk, som Døden selv ei havde kunnet vanzire. Der gives Frugter, der endnu modnes efter at være plukkede fra den Stamme, der før gav dem Liv, disse syntes Dyveke mig at ligne. En mild Ro var udbredt over hendes Aasyn, og om hendes Mund svævede et venligt Smiil. Kun de slaptfoldede Øielaag viste, at Øinene begyndte at indsænkes i deres Krebse, og hver Dag forekom det mig, ligesom den Søvn, hvori hun laae, blev dybere og mægtigere.

Da jeg i den tredie Nat sad hos Liget og, udmattet af Sorg og Vaagen, var falden i en urolig Slummer, vaagnede jeg pludselig ved at høre Fodtrin paa Trappen, der førte fra Haven til den hemmelige Dør, hvilken jeg havde lukket i Laas. Et Øieblik efter blev en Nøgle omdreiet i Laasen, Døren sprang op, og Fru Sigbrit traadte bleg ind i Værelset. Hun gik liig en Søvngængerske,

dog med halv aabne Øine, der syntes ligesom overtrukne med Horn. Hun lod ikke til at see eller kjende mig, men nærmede sig langsomt til Liget. Jeg betragtede hende med Forbauselse, thi hun forekom mig som en Gjerrig, der ikke har Ro, men om Natten drives op for at lede efter sine tabte Skatte. „Dyveke,“ sagde hun, „det var Din egen Villie, jeg har ikke folgt Dig. — Imidlertid har Du Ret, det havde været bedre for os, at vi vare blevne i Bergen. Men jeg maa dog hente disse Breve, som jeg nok har seet.“ Dermed bøiede hun sig ned for at borttage de Papirer, som Dyveke bar paa sit Bryst. Jeg sprang op for at hindre hende, men det var unødvendigt, thi paa samme Tid reiste hun sig af sig selv og stirrede op i Luften over Dyvekes Leie, derpaa vendte hun sig om, uden at sige mere, gik ud af Døren, laasede den efter sig, og jeg hørte hende med hurtige Skridt gaae nedad Trappen.

En Time efter mærkede jeg igjen, at Nogen kom opad Trappen. Jeg hørte atter Nøglen dreie sig i Laasen, og Fru Sigbrit kom atter ind, ligesom første Gang. Jeg tilstaaer, at min Rædsel nu blev ligesaa stor, som om jeg havde seet et virkeligt Spøgelse. „Jeg maa dog have disse Breve,“ sagde hun, „hvo veed hvad de kunne indeholde. Jeg vil ogsaa tage hendes Halsbaand og de gyldne Ringe, thi hvad skal hun med dem i Graven!“ — Derpaa nærmede hun sig igjen til den Døde, men ligesom første Gang blev hun staaende og stirrede op mod Loftet. „Er det virkelig Dig, Dyveke, der svæver over Dit eget Liig?“ sagde hun. Med disse Ord gik hun igjen tilbage til Udgangen. Men i Døren vendte hun sig om og sagde: „Hvad skal jeg sige til Kongen, Dyveke? Dog ligegodt! Lad ham kun jage mig bort. Han faaer Dig

dog ikke derved tilbage. Og I fik hende heller ikke tilbage," sagde hun pludselig til mig og slog en høi Latter op, saa at mit Indre bævede, thi den mindede mig om min Drøm efter Ballet i Bergen, da Dyveke for første Gang var bleven hos Kongen. Fru Sigbrit vendte sig nu igjen om, laasede Døren og gik ud ligesom første Gang.

Jeg havde maaskee anseet alt dette for et Phantasiebillede, hvis ikke Pigen, der laae i Kammeret ved Siden af Sigbrit, havde fortalt, at denne om Natten var gaaet igjennem hendes Værelse; hun havde kaldt paa hende, men fik intet Svar, hvorpaa Sigbrit aabnede Havedøren og forsvandt i Havens Gange. Efter nogen Tid vendte Fru Sigbrit igjen tilbage. Denne Nattevandring gjentog hun to Gange, hvilket ganske stemmede med, hvad jeg selv havde seet. Enkelte af Sigbrits Yttringer den næste Morgen syntes og at antyde, at hun havde seet Dyvekes Gjenfærd svæve over Liigbaaren i samme Skikkelse som Liget, der laae derpaa.

Efter den første Bestemmelse skulde Dyveke ei begraves før efter Kongens Hjemkomst; men da dette varede for længe, og Fru Sigbrit fordrede, at hun, saa snart som muligt, skulde bringes bort, begrove vi hende ved Nattetider uden Fakler, for at Folket ei skulde see og forlyste sig ved dette Tog. Jeg lagde hende selv i Kisten, og mig syntes, at alt mit Haab i dette Liv blev begravet tilligemed hende. Vi førte hende til Kirkegaarden otte Dage efter hendes Død. Dog maatte hendes Liig endnu ei nedsænkes i den Grav, hun selv havde valgt sig, men det blev bisat i et Capel til Kongens Hjemkomst.

Kort efter Bisættelsen, da Graveren og jeg vare alene tilstede i Capellet, saae vi en dunkel Skikkelse nærme sig,

der var indsvøbt i en Kappe. Jeg kjendte med Forfærdelse Kongen, som, da han modtog Efterretningen om Dyvekes Død, vel havde ilet at komme hjem. Jeg vilde trække mig tilbage, men Kongen vinkede, at jeg skulde blive. Graveren maatte paa hans Befaling aabne Dyvekes Liigkiste. „Er dette Dine Øine, Dyveke?“ sagde han. — „Seer Du,“ blev han ved og pegede paa et aabent Vindue, hvorigjennem man kunde skimte et Par Stjerner imellem Skyerne, „der staaer et Par bristende Øine, over hvilke Skyen snart vælter sig, som Dødens Sky over Dyvekes.“ — „Herre,“ sagde jeg, „I skulde ikke dvæle her.“ — „Hvor skulde jeg da dvæle,“ svarede han; „hun er den Eneste, som jeg har elsket, Alt hvad der er skjønt hviler nu i Graven.“ — „Ak, ja!“ sukkede jeg uvilkaarlig. — „Du var hos hende i Døden,“ sagde han, „og maa vide det, hun var forgiftet, ikke sandt?“ — „Det var hun sikkert ikke.“ — „Sværg paa dette Glavind ved Frelseren og hans Helgene, at Du ei troer, hun var forgiftet.“ — Jeg traadte tilbage og taug. — „Seer Du,“ sagde han, „Du tør ikke sværge; Du vilde gjerne frelse disse Syndere, men Du tør ikke sværge. Nu vel, saa sværger jeg, at jeg skal hevne hende paa hendes Mordere, jeg skal forfølge dem, disse stolte Slægter, dem, deres Frænder og Børn lige til tredie og fjerde Led, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord. Luk nu Kisten, Graver.“ — Da Kisten var lukket, kastede Kongen sit dragne Sværd derpaa. „Hvil der,“ sagde han, „som et Tegn paa, at Hevnens blanke Glavind fra Dyvekes Grav truer hendes Mordere! Sænk hende nu i Jorden, naar I ville.“ — Dermed gik han.

Den anden Morgen lagde vi Dyveke i den Grav,

hun selv havde valgt*). Jeg vovede ei at borttage Sværdet fra hendes Kiste, men jeg lagde en Krands ved Siden deraf, og plantede de Blomster paa hendes Gravhøi, som hun havde ønsket.

Fra Dyvekes Død af blev Kongen aabenbar grummere, end han før havde været.

Tredie Afdeling.

Efterat Dyveke var begravet, henfaldt jeg i stor Tungsindighed; og naar jeg ei besørgede Forretninger hos Kongen eller hos Fru Sigbrit, sad jeg eensomt paa mit Værelse og tænkte paa Dyvekes ulykkelige Skjæbne og paa min Ungdoms feilslagne Haab.

I denne Tilstand, der vel var at betragte som en Sygdom, bildte jeg mig undertiden ind, at Dyveke ikke ganske havde forladt Jorden; det forekom mig da, ligesom om hendes Aand omsvævede mig, og som jeg, ved en inderlig Higen derefter, kunde mane den synlig tilbage til mig. Denne Tanke blev snart ligesom en Malstrøm i min Sjæl, der opslugte alle de andre. Tilsidst besluttede jeg, om muligt, at adspørge En eller Anden, der gav sig af med forbudne Konster og at adspørge ham, om han ikke i det mindste paa nogle Øieblikke, kunde drage det

*) Dette synes ei at stemme med andre Beretninger om Dyvekes sidste Hvilested.

Udgiverens Anmærkning.

Slør tilside, der adskillede mig fra hende. Da jeg en Aften sad fordybet i disse Grublerier, bankede det sagte paa Døren. Min ophidsede Phantasie forestillede mig strax alle Slags selsomme Billeder, og jeg vovede neppe at slaae Øinene op for at betragte det Væsen, der nærmede sig, da pludselig en mild Stemme, der mindede mig om en fordum kjær, men nu halv forglemt Ven, lød ved min Side. Da jeg slog Øiet op, saae jeg Pater Anton staae for mig. Han var bleven noget ældre; hans Pande furedes af enkelte Rynker, men den samme Blidhed som tilforn var udbredt over hans Aasyn. Jeg styrtede mig i hans Arme under en Strøm af frembrydende Taarer. „O, min Fader!“ sagde jeg, „Du er sendt for at bringe mig den eneste Trøst, som endnu er tilbage for mig.“ — „Min Søn, nu har Du seet Verden, som Du ønskede, jeg vidste vel, at den ikke vilde skjænke Dig Fred.“ „Hvad Du kalder Verden,“ svarede jeg, „var for mig et oprørt Hav, der begrov mit Haab i Afgrunden.“ „Vel den,“ sagde Pater Anton, „der da i Tide søger en sikker Havn og støtter sig til Troens Anker, indtil Himlenes Stjerner vinke ham til en bedre Fremtid.“ — „Jeg seer ikke længere frem, min Fader, men tilbage, Erindringen har hos mig taget Haabets Plads.“ — „Naar det jordiske Haab opfyldes, forandres det selv til Erindring,“ svarede han. — „Kan det Forsvundne da aldrig vende tilbage,“ spurgte jeg. — „Hvad mener Du dermed?“ — Jeg tilstod nu, hvilke Tanker der sysselsatte mig, da han kom ind. — „Vogt Dig for Djævelens Anfægtelser,“ sagde Pater Anton med større Heftighed, end han ellers pleiede. — „Altsaa troer ogsaa Du det muligt?“ — „Hvis Nogen,“ blev han roligere ved, „i et frækt Øieblik fremkalder en Aand af Graven, da er det en svar

Synd, men det er rimeligt, at Aanden ikke strax adlyder; men hvis Nogen haardnakket i lang Tid og i Mørkets Timer vedbliver at paakalde de Døde med al sin Villie, med al den Kraft og heftige Begjærlighed, hvortil Mennesket er istand, da er det rimeligt, at den dunkle Port vil aabnes, og at den onde Magt vil staae ved hans Side, før han veed det. Dog Gud bevare Enhver fra slig ugudelig Villie, thi dette er en af de Synder mod den Helligaand, som aldrig tilgives." — „Min Fader," sagde jeg, „det er længe siden jeg i den hellige Kirkes Skjød nedlagde Tilstaaelsen af mine Synder. Du har hørt en af dem, vil Du høre de øvrige?" — „Jeg er beredt," svarede han. — Jeg fortalte nu Alt, hvad jeg ovenfor har nedskrevet. Da jeg omtalede vor Flugt og Dyvekes Død, smilede han venligt og veemodigt; men da jeg fortalte Besøget hos Stjernetyderen, hævede han alvorlig og advarende sin Pegefinger. Endelig sagde han: „Hvis Du, ved at paakalde skjulte Magter, kunde tvinge Dyveke til at staae ved Din Side, ja hvis Du derved for stedse kunde kalde hende tilbage til Livet, vilde Du?" — „Min Fader!" sagde jeg uvis. — „Vilde Du egenmægtig hæve det Slør, hvormed Herren selv har bedækket, hvad han ei vilde, vi endnu skulde see?" — „Tilgiv, Fader! Jeg vil ikke udforske, hvad Herrens mægtige Haand skjuler." — „Tilgiver Du Din Konge, at han skilte Dig fra Dyveke? — „Ak min Tilgivelse kan vel kun lidet gavne den, hvis Sjæl betynges af saa svare Synder som Kong Christians." — „Den skal heller ikke saameget gavne ham som Dig," svarede Munken, „for Resten er Kongen vel et Riis for de Mægtige, en Tordensky, der slynger sine Lyn mod de høieste Taarne, men Solens Straaler lege dog om Skyens Rand, og hvo veed, om den ei skal

renſe Luften, ſaa det evige Lys ſiden desklarere kan ſkinne.“ — „Jeg tilgiver ham, min Fader!“ — „Tilgiver Du ogſaa Fru Sigbrit?“ — „Endſkjøndt hun har ſolgt Dyveke og været Aarſag til hendes Død, ſaa tilgiver jeg hende.“ — „Saa ſkjænker ogſaa Kirken Dig ſin Fred, min Søn.“ Dermed udtalede han de Ord, der ere altfor hellige til her at gjentages, og meddelte mig Syndernes Forladelſe. Det ſyntes mig virkelig, ſom om en Deel af min Sorg var væltet fra mit Bryſt ved dette Skriftemaal, og jeg reiſte mig med det faſte Forſæt at bekæmpe min Smerte, ſom det anſtaaer en Chriſten. „Ikke udvorteſ Lykke, min Sjælefred og Hengivenhed i Herrens Villie er Maalet for den jordiſke Vandring,“ ſagde Munken. — „Amen!“ ſagde jeg. — „Og nu, min Søn,“ føiede han til, „reis hjem! Ligeſom jeg engang raadede Dig til at drage ud i Verden, fordi jeg vidſte, hvor ſtærk Lyſten hertil er hos den uerfarne Ungdom, og hvorledes den foruroliger Sindet, til vi have gjort den Fyldeſt, ſaa raader jeg Dig nu atter til at vende tilbage.“ — „Ak, min Fader lad mig blive paa det Sted, hvor jeg har levet med Dyveke, og hvor hendes jordiſke Levninger hvile! — „Du handlede bedre i at reiſe hjem, min Søn, og anvende Din Formue til Dine Landsmænds Vel.“ — „Sigbrit tillader neppe denne Reiſe, hun er Beſidder af farlige Hemmeligheder, og hvis jeg ikke reent flygter af Landet, vil hendes mægtige Haand kunne naae mig overalt.“ — „Det var da maaſkee bedſt for Dig paa nogen Tid at forlade Landet, min Søn.“ — „For at vække den Mistanke, der endnu ikke finder Sted,“ ſagde jeg. „Hvo veed, hvilke Rygter deraf vilde opſtaae! maaſkee vilde man ſelv vælte Skylden for Dyvekes Forgiftelſe paa mig; man veed, at jeg kjender Sig-

brits mægtige Fjende, Erkebispen." — „Du minder mig om en vigtig Sag; Erkebispen er ikke mere mægtig, tvertimod han er ulykkelig og forfulgt; Sigbrit har opvakt Anklagere mod ham blandt hans egne Tjenere. Kongen er fra hans Ven vorden hans største Fjende og forfølger ham saa stærkt, at han ei anseer sig sikker paa sit Liv. For om muligt at vise Ubilligheden i de Beskyldninger, som man har udtænkt imod ham, er jeg netop kommen til denne By." — „Da skulde Du tale hans Sag for Dronningen, min Fader, thi hun er ham meget hengiven." — „Hvis Du kan føre mig til Dronningen, da gjør Du en god Gjerning." — Dette lovede jeg, og det lykkedes mig ogsaa at opfylde mit Løfte, men derved paadrog jeg mig tillige Fru Sigbrits Vrede, som jeg siden skal omtale.

Pater Antons Omgang og Opmuntring bidrog denne Gang ligesom i Bergen, lidt efter lidt til at udrive mig af den mørke Sindsstemning, hvori jeg var nedsjunken. Han bragte mig til at glemme mig selv, og til at anvende min Kraft og Indflydelse til Andres Tarv. Herved lærte jeg igjen at fæste Øiet paa Livet, mine Tanker svævede ikke mere, liig Taager, om Dyvekes Grav, skjøndt hendes Minde gjennemtrængte, rensede dem og udbredte et veemodigt Skjær derover, ligesom Maanen, naar den gjennemtrænger Skyen og forvandler den til gjennemsigtigt Guld, hvorunder klare Straaler udgaae, for at oplyse den natlige Himmel.

Kort efter, da jeg gik forbi et Fængsel, som Dronning Margaretha havde ladet opbygge nær Volden, hørte jeg en Røst oven over mig, der nævnede mit Navn. Jeg saae op, og bemærkede, at en Fange, der stod mellem

Jernstængerne af et fremspringende Vindue, ligesom i et Buur høit oppe under Taget, gav mig et Vink, at jeg skulde komme til ham. „Kjender I mig ikke?“ raabte han, „jeg er Faaborg.“ Jeg forfærdedes ved disse Ord; thi jeg vidste Intet om hans Fangenskab og havde neppe gjenkjendt ham, hvis han ikke selv havde nævnet sig. Hans Klæder vare sønderrevne, hans Ansigtstræk blege og fordreiede, det sammenfiltrede Skjæg og ukæmmede Haar, som han rystede liig en Manke, gav ham Udseende af et vildt og utæmmeligt Dyr, hvilket han ogsaa lignede i sin Opførsel, thi han klamrede sine Hænder og Fødder fast i Jernstængerne, som om han vilde knuse dem; paa samme Tid skar han Tænder og klirrede med de Lænker, der sammenkjædede hans Fødder med hans høire Haand, saa at jeg gysede ved at høre det.

Jeg gik nu til Fangevogteren, af hvem jeg erfarede Aarsagen til Faaborgs Ulykke. Stolende paa Kongens tilsyneladende Naade, havde han tilladt sig saa dristige Fordringer, at Kongen, for at undgaae hans Paatrængenhed, selv havde befalet Torben Oxe at undersøge hans Regnskabsbøger og at straffe ham, hvis han fandtes skyldig. Følgen deraf var, at han, eftersom han havde forødet betydelige Summer, blev dømt fra Livet, hvilken Dom den næste Morgen tidlig skulde udføres.

Jeg bad om Tilladelse til at tale med ham, hvortil Fangevogteren gav sit Samtykke, paa Vilkaar at han selv gik med. Da vi traadte ind i Fængslet, var Faaborg stegen ned af Vinduet og tegnede, tilsyneladende rolig, med et Stykke Kul, som han holdt i den venstre Haand, der ikke var lænket, en Galge over sit eget Navn paa Væggen af Værelset. — „Lad være, Faaborg,“ sagde jeg, „det er et hæsligt Billede.“ — „Ja det er et sort

Maleri," sagde han, „thi jeg har malet det med Kul, eftersom jeg ingen andre Farver havde. Gaa udenfor Byen i Morgen," blev han ved, „der skal I see mig svæve i Luften ængstelig som en Ugle, der flyver i Sollys; alle Dagfugle, Ravne med Krager, ja selv de smaa Spurve ville forfølge mig!" — „Ulykkelige Mand! skal jeg hente Eder en Geistlig?" — „En Geistlig!" sagde han og fortrak sit Ansigt, „bliv mig fra Halsen med Eders Præster! Jeg kjender dem bedre end I; de troe selv allermindst paa de Urimeligheder, hvormed de bedrage Dig og Andre." — „Betænk dog Eders Salighed, Faaborg!" — „Stille! siger jeg, hvad kan det nytte at tænke paa den nu. Det vilde jo dog kun være Dødsfrygt og Galgenfeber, der drev mig dertil; men dermed lod ei Vorherre sig afspise, hvis han ellers var til og bekymrede sig noget om mig." — „O, betænk!" — „Ti stille! og hvis Du i Sandhed vil give mig et Tegn paa Velvillie, saa viis mig den Tjeneste at spille lidt Tærninger med mig til Afsked." — „Faaborg, hvad tænker I paa?" sagde jeg og traadte forfærdet tilbage. — „Viis mig den Tjeneste, Zabern! Vi ville jo ei spille om Penge; viis mig da den Tjeneste! det er dog en lille Trøst, et Glas Opium, som I rækker en stakkels Djævel, der skal gjennemgaae en haard Operation." Dette sagde han heftigt med Taarer i Øinene, saa at jeg virkelig ynkedes over ham og gjerne havde opfyldt hans Begjæring, hvis jeg havde anseet det for tilladt at opfylde den. „Nu vel," sagde han tilsidst, „saa vil jeg selv spille for Eder." Dermed trak han et Par Tærninger op af Lommen og kastede dem med venstre Haand henad Bordet. „Det Kast var for Dig," sagde han, „lad see!" Dermed talte han Øinene. „Nu kaster jeg for mig selv," blev han ved.

„See! Sexer alle," sagde han, og hans Øine glimtede et Øieblik af Glæde. De udsluktes imidlertid snart igjen, og han føiede sukkende til: „Ak jeg tænker ikke paa, at Alt nu kan være ligegyldigt." Han kastede derpaa Terningerne flere Gange baade, som han paastod, for mig og for sig selv. Naar han slog dem for sig selv, var han stedse heldig. — „Fordømte Lykke!" sagde han endelig og henkastede Terningerne med Vrede, „vil Du endnu gjække mig i min sidste Stund! Jeg har aldrig kunnet fange Dig før, trods al min Behændighed, og nu slaaer jeg de høieste Øine ved hvert Kast, og det ovenikjøbet med venstre Haand. Jeg vil ikke mere spille." — „Deri handler I vel," sagde jeg. — „Hør, Zabern," vedblev han, „jeg har endnu en Bøn, vil Du opfylde den?" — „Hvis jeg formaaer." — „Formaaer! Det er Dig en let Sag, thi Du besidder jo det, hvis Mangel er Aarsag til min Død." — „Kunne Penge hjælpe Eder?" — „Nu ikke mere," svarede han, „det er for silde, dog er der En, som de kunne hjælpe." — „Hvem er det?" „Du troer maaskee, at det er en smuk Pige," sagde han, „langtfra! Det er min gamle Bedstemoder, hun er hæslig og ikke synderlig kløgtig, men hun har elsket mig inderlig, og jeg kan ikke have Ro i Graven, hvis Du ei lover at sørge for hende." — „Jeg lover det, Faaborg," sagde jeg, rørt ved at opdage en Gnist af Menneskelighed i dette fordærvede Hjerte. — „Jeg takker Dig, min Ven! Du har trøstet mig i min Dødsstund." — „Ulykkelige! saavidt er Du altsaa kommen, trods al Din Behændighed og List." — „Jeg har ikke været blandt de Bedste," svarede han paa Hollandsk, som vi nu vedbleve at tale, for at Fangevogteren ei skulde forstaae os, „men en saadan Grusomhed, som de have øvet mod mig, er dog værre end

Alt, hvad jeg har syndet. Denne Konge! Jeg var dog redelig sindet imod ham, jeg gav ham Oplysning om Alt, hvad jeg vidste, og til Gjengjæld forraader den blodtørstige Tyran mig til min Herre, som han ovenikjøbet hader og tænker at lade hænge siden efter." — „Tal bedre om Kongen, Faaborg! Har han syndet, saa er I heller ikke feilfri, og han er jo dog Eders Herre!" — „Han er sammensat af Troløshed, Grumhed og Vellyst," sagde han, „og det ere de Alle. Han kaldte mig i sit Lønkammer, hviskede mig i Øret, overvældede mig med Venlighed, og nu, for en Sum kun lidet større end den, jeg bedrog Dig for, lader han mig hænge, thi jeg var ham for klog, det var Sagen; jeg saae ham i Kortet, det kunde han ikke lide." — „Min Tid er knap, Faaborg, har I ellers intet Ønske?" — „Jo, jeg har endnu et Ønske," svarede han og bed sine Tænder sammen, „det er at see den vellystige, blodgjerrige Tyran hængt ved min Herres Tarme; jeg vilde ønske, at denne grusomme Konge maatte blive saa rasende af Blodtørst som en gal Ulv, at han maatte falde over dem og sønderrive dem i sin Affindighed, lige til han druknede i Strømmen af deres bedste Hjerteblod; og det kunde vel skee, thi jeg har ogsaa brugt Tiden, jeg har hvisket ham meer i Øret, end min Herre og den hele Adel er tjent med." — „I er et ugudeligt Menneske." — „Er jeg? Nei mod Dig, Zabern, var jeg det ikke. Jeg behøvede blot at have sagt Kongen et Ord om Din Historie med Dyveke, saa var Du alt gaaet den Vei, der forestaaer mig i Morgen. Men jeg nænte det ikke; thi Du har laant mig Penge, da jeg var i Nød; Du har mærket, at jeg bedrog Dig, og dog igjen hjulpet mig, derfor taug jeg med Dig og elskede Dig trods mine Grundsætninger." — „Dog vilde Du dræbe

mig," sagde jeg. — „Dengang var jeg vred, Zabern, thi Du tilintetgjorde en af mine bedste Planer; var det skeet, som jeg dengang ønskede, sad jeg nu ikke her." — „Du standsede mig og paa Flugten med Dyveke." — „Det var Gjengjæld, Zabern, det har jeg jo alt engang sagt Dig, og hvad Skade havde Du deraf? Ved min arme Sjæl, det var af Medlidenhed, at jeg standsede Dig. Jeg kunde ikke see paa, at en Karl som Du skulde faae en saadan falmet kongelig Bolerske til Hustru og en saadan ondskabsfuld Hex som Fru Sigbrit til Svigermoder, dertil var Du for god, Zabern, meget for god. Men Du fangede dog hendes Hjerte, til Trods for den stolte Konge, det kan jeg lide Dig for, thi jeg tænker, at Du har brugt Tiden; jeg gav Dig jo halvanden Nats Frist. Den har Du vel anvendt, haaber jeg; hun var Kongen utro med Legeme og Sjæl, derover vil jeg endnu glæde mig midt i min Dødskamp." — „Ti, Faaborg! Hvert af Eders Ord er en ny Synd." — „Hør, Zabern, der var endnu et Mesterstykke for Dig at gjøre. Dronningen er skjøn, hun er fornærmet og kan lide Dig, det veed jeg vist. Vil Du forsøge Din Lykke? O, kunde jeg endnu spille ham den Streg i min Dødstime," sagde han og sprang saa høit i Veiret, at det raslede i hans Lænker, „om jeg end brændte dybt i Helvedes Luer, vilde jeg glemme min Qval derover." — „Faaborg," sagde jeg, „Eders frække Planer, hvormed I endnu i den sidste Stund forgifter Eders Sjæl, vil jeg ikke høre paa. Gud skjænke Eder den Naade, som I saalidt fortjener." Dermed vendte jeg mig om og vilde gaae, thi naar jeg betragtede hans fortrukne Aasyn og hørte hans ugudelige Ord, da syntes det mig, at jeg talede med en fordømt Aand fra Underverdenen. „Nei, bliv," sagde han. „Du

har kastet saa mange Penge bort paa mig, saa giv endnu et Par Gylden til Arrestforvareren, at han bringer mig Viin, saameget som jeg forlanger, det er mit sidste Ønske," føiede han til utaalmodig, da han saae paa mit Ansigt, at jeg havde Indvendinger derimod. „Du skylder mig desuden Penge," blev han ved, „thi Du har jo nylig tabt til mig i Spil, og det gjør mig ikke slettere, end jeg var, om jeg endnu for sidste Gang finder Glemsel og Bedøvelse i det fyldte Bæger." Det forekom mig, at han havde Ret, jeg gav de forlangte Penge til Slutteren og bad ham bringe den Fangne, hvad han ønskede. „Viin!" raabte denne, „fuldt op og af bedste Slags! Du vil sørge for min Bedstemoder," sagde han, „og Du skaffer mig den Glæde at drikke endnu engang paa mit Yderste, derfor vil jeg give Dig et godt Raad. Forlad Tyrannen saasnart Du kan! Fæst ikke mere Lid til ham og den gamle Sigbrit, end Du vil fæste til Djævelen og hans Oldemoder! Ellers gaaer Du den samme Vei som jeg. Farvel!"

Neppe havde jeg forladt ham og faaet Tid til at besinde mig, før jeg indsaae, at det var Uret, ei, selv mod hans Villie, at skaffe ham den Bistand, Kirken tilbyder den Døende. Jeg ilede derfor til Pater Anton, og fortalte ham, hvad jeg havde seet. „Hos denne vil min Nærværelse kun lidet frugte," svarede han, dog fulgte han mig strax. Arrestforvareren tillod os denne Gang at besøge den Fangne uden sin Ledsagelse; men vi fandt ham i en Tilstand, hvori hvert alvorligt Ord syntes spildt. Han laae paa sin Seng, da vi kom ind. „Gaa Eders Vei!" sagde han, da han saae en Geistlig nærme sig. „Har jeg ikke sagt, at jeg ikke vil see Eder? Eders aandelige Skatte agter jeg kun lidt; hist i Krogen er en Skat, der

sikkrere vilde forløse mig, end den hele Bibel og alle Eders Prækener, hvis jeg ikke havde faaet den for silde." Hvad han hermed vilde sige, erfarede jeg først længe efter. „Jeg har dog havt to Glæder paa mit Yderste," vedblev han, „jeg har spillet og drukket, den tredie vil I neppe forskaffe mig, derfor gaa, thi til Anger og Sønderknuselse er jeg ikke stemt." Dermed vendte han sig om og vilde ikke svare et Ord paa Alt, hvad Pater Anton sagde, ja sandsynligviis hørte han i sin Bedøvelse heller ikke derpaa.

Endelig vendte han sig igjen om til mig og sagde: „Gaa endnu i Aften til min Bedstemoder og trøst hende!" —. Jeg lod da Pater Anton alene med den Fangne og ilede at opfylde hans Begjæring. Bedstemoderen eiede et lille Huus i en affsides Gade nær den Vandarm, der adskiller Byen fra den ligeoverfor liggende Ø Amager. Uagtet det var silde, var hun endnu oppe, og da jeg nævnede Faaborgs Navn, lukkede hun mig strax ind. Jeg fandt hende nedsjunken i Bedrøvelse, hun talede om Faaborg, som om et letsindigt, men godt Menneske, der uskyldigviis var bleven Offer for de Mægtiges Grusomhed og Hevn. Jeg indlod mig ei herpaa, men trøstede hende saa godt, jeg kunde, og fortalte, at Faaborg havde sendt mig for at staae hende bi. Jeg gav hende derpaa en Sum Penge, der, trods hendes Bedrøvelse, lod til at være hende velkommen. „Mit stakkels Barn!" sagde hun, „Gud give, han kunde have nogen Glæde deraf, thi Penge manglede han for det meste. Hans værste Feil var Spil," vedblev hun, „og slet Selskab, om Natten kunde han heller aldrig være hjemme, men klog var han og vidste bestandig en Udvei, hvor han kunde slippe igjennem; men, stakkels Dreng, tilsidst faldt han dog i Snaren. Nu Gud være hans Sjæl naadig, og skjænke ham en

brad Død uden Pine, som han saatidt har ønsket, og derpaa en salig Ro i Paradiset, thi god var han, det vil jeg bekræfte med den høieste Ed.“ — Ja paa den Side, han vendte mod Dig, tænkte jeg, men han havde og andre Sider, som Du ikke saae. Dog holdt jeg denne Mening tilbage, da jeg ansaae det baade for unyttigt og grusomt at betage den gamle Kone sin Vildfarelse. Hun tillod mig for Resten ikke at vende tilbage saa sildig paa Natten, men redte mig et Leie, hvorpaa jeg maatte hvile, til Dagen kom.

Tidlig næste Morgen vendte jeg tilbage til min Bolig. Neppe var jeg kommen ind i den mere beboede Deel af Byen, før jeg langt borte saae et Optog af Soldater, der førte en fangen Mand i deres Midte. En Opraaber gik foran og udraabte med høi Røst den Forbrydelse, for hvilken den Fangne skulde straffes. Jeg anede vel, hvem det var, og vilde bøie om et Hjørne for at undgaae Toget, men det var for silde, thi Faaborg havde seet mig. Det lod dog til at Munkens Advarsler ei havde været ganske spildte; thi den Fangne fandt sig ikke blot i hans Nærværelse, men støttede sig endog ofte til hans Skulder. Faaborgs Fødder vaklede, og den sig nærmende Død havde udbredt sin Blegheb over hans Kinder, men dog opstod der et mat Smiil paa hans hvide Læber, da han saae mig. „Lev vel, Zabern!“ sagde han, „tak for Eders Godhed imod mig! Glem ikke min Bedstemoder!“ Toget, der havde standset et Øieblik, fortsatte nu sin Gang, dog langsomt, som om det fulgte et Liig. Jeg vilde ile bort, men en magisk Kraft holdt mig tilbage og tvang mig til at stirre efter ham. Han vinkede med sit Lommetørklæde endnu et Par Gange til sidste Farvel og forsvandt endelig for mine Øine. Jeg ilede hjem og svor en hellig Ed

aldrig at forlade hans Bedstemoder. Efter en Times Forløb kom Pater Anton, omfavnede mig og sagde: „Min Søn, nu er det forbi.“ — „Gud være lovet! Din Nærværelse har dog virket Noget,“ sagde jeg. — „Ja, i Dag var hans Frækhed saa temmelig forsvunden, han hørte paa mig, trykkede venlig min Haand, men Hevngjerrighed var dybt rodfæstet i hans Hjerte, og han døde hverken forsonet med sin Gud eller med sine Fjender.“ — „Det Onde og det Gode ere ofte forunderlig blandede,“ sagde jeg og fortalte nu om hans Omhu for hans Bedstemoder og om de enkelte Glimt af Godmodighed, der havde viist sig i dette fordærvede Menneskes Liv. Pater Anton hørte derpaa med megen Opmærksomhed. „Ja, ja,“ sagde han endelig, „Guds Billede udslettes sjelden ganske i Mennesket; selv hos den forhærdede Forbryder findes Anlæg, hvoraf det Gode kan opstaae, og hvo veed, om ikke Herren kjender en Vei ogsaa til dennes Redning!“

Kort efter Faaborgs Død maatte jeg i Kongens Ærende reise til Lybek. Om denne Reise veed jeg intet Mærkeligt at optegne, men da jeg kom tilbage, hørte jeg med Forskrækkelse, at Slotsherren, formedelst den Mistanke, hvormed Kongen betragtede hans Forhold til Dyveke, var bleven henrettet. Saaledes gav Kongen meer og meer sin Hevn og sit Hjertes Bitterhed Luft. Forunderligt var det, at han paa eengang paastod, at Torben Oxe havde været forelsket i Dyveke, og at hun ved ham var forgiftet. Jeg sørgede saameget inderligere over Slotsherrens Død, da jeg vidste, at han i denne Sag var uskyldig. Det fortrød mig nu, at jeg ikke havde bekjendt-

gang i mit Hjertes Uvidenhed; jeg har siden lært det, som bedre er, og at Helgendyrkelse er idel Tant og Menneskepaafund, ikke stort bedre end Hedningernes Afguderi. — Kongen blev vred over min Tale og sagde: „jeg holdt Dig for en forstandig Mand, Zabern, men nu mærker jeg, at Du er en Daare, der ikke forstaaer at skille Klinten fra Hveden og der bedrages af Skinnet ligesom de Øvrige.“ — Disse Ord krænkede mig, og da jeg af mange Grunde ønskede min Afsked, saa tog jeg nu Leiligheden i Agt og ansøgte derom. — Derover blev han endnu vredere og sagde: „det kunde jeg vel tænke, at ingen varig Troskab fandtes hos en Udlænding.“ — „Jeg er ingen Udlænding, stormægtige Herre, thi nagtet min Fader var fra Lybek og min Moder fra Holland, saa er jeg dog selv født i Bergen i Eders eget Rige, paa St. Lamberti Dag, som jeg af Kirkebogen kan bevise.“ — „Jeg bryder mig hverken om St. Lambert eller om de andre Helgene, men af de Lybske og deres Æt har jeg kun mærket det, som ondt var, alle mine Dage. Gaa din Vei.“

Da jeg næste Gang kom til Fru Sigbrit, sagde hun: „Jeg hører, at I søger Eders Afsked, Zabern; deraf bliver intet. Kongen behøver meer end nogensinde Mænd, der forstaae sig paa fremmede Sprog, og I veed nok, at jeg har Midler til at bringe Eder til det, som jeg vil.“ Saaledes blev min Stilling uforandret, den eneste Forskjel var, at Kongen nu viste sig mindre venlig imod mig end forhen.

I lang Tid var der skeet store Tilberedelser til det svenske Tog. Vi maatte skrive mange Breve til Brüssel om Dronningens Brudeskat. Den kom endelig i forskjellige Terminer. For disse Penge og flere Paalæg, som Undersaatterne maatte udrede, hvervedes Tropper fra Tydskland,

Frankrig og Skotland, med hvilke Kongen drog i Krig mod de Svenske, som han ved den høieste Gud havde svoret Undergang, eftersom han troede, at de handlede som Forrædere mod ham og forholdt ham, hvad ham tilkom. Paven havde og, for Gustav Trolles Skyld, sendt en Banbulle til Sverrig, hvilken Kongen paatog sig at sætte i Kraft, uagtet han i Hjertet, som vi have hørt, spottede Pavens Myndighed. Naar en mægtig Mand, der besidder en stærk og urokkelig Villie, med alle sine Planer kun sigter til eet Maal, da naaer han det som oftest, saaledes gik det ogsaa her. Kong Christian viste sig paa det svenske Tog som en stor Krigshelt, han havde ogsaa gode Hærførere under sig. Efter flere Omvexlinger af Lykken faldt hans ivrige Modstander Steen Sture, og Kongen indtog endelig Stokholm, hvorpaa hele Landet gav sig i hans Vold.

Nu var det Maal naaet, hvorefter han sit hele Liv havde stræbt; han havde virkelig, som han engang sagde, befæstet en tredobbelt Krone paa sin Isse. Hans Svoger Erkehertugen, der nu var bleven Keiser, sendte ham ogsaa noget efter det gyldne Skind, som ansees for et af de høieste Hæderstegn paa denne Jord. Han var da en af de mægtigste Fyrster, baade ved sine Landes Udstrækning og ved det keiserlige Svogerskab. Alle hans Ønsker syntes saaledes opfyldte, og vi haabede at see ham vende tilfreds tilbage til sin Hovedstad.

Men tilfreds blev Kong Christian aldrig mere; da han kom tilbage var han tvertimod bleg og meget forandret. Han sluttede sig strax inde paa sit Slot og vilde ei lade sig see af Folket. Allerede før sin Bortreise over-

vældedes han ofte saaledes af sine Tanker, at de betoge ham Evne til at mærke, hvad der foregik omkring ham, men dette tiltog meget efter hans Hjemkomst fra Sverrig. Han troede sig da ofte alene med sig selv, naar han stod midt iblandt sit Raad, og hemmelighedsfulde Ord fremtrængte sig uvilkaarlig paa hans Læber. Naar han hævede Øiet fra Jorden, hvilket sjelden skete, brændte der en Ild deri, hvilken var forfærdelig at skue. Hans Fjender udspredte derfor, at han stod under en ond Aands Herredømme, og Flere troede, at Fru Sigbrit og hendes Fætter Didrik Slaghek havde forhexet ham. Det Besynderligste var, at han efter Sigende i denne Tid levede stille med sin Gemalinde og sine Børn. Han var især venlig mod disse sidste, kjælede for dem og trykkede dem ofte i sine Arme, som om han vilde godtgjøre ved sin Opførsel mod dem, det Tyrannie, han agtede at udøve mod den øvrige Menneskehed. Til andre Tider gik han fra Værelse til Værelse, eensom og rastløs, liig en Komet paa Himlen, der overskrider de andre Stjerners Bane og ei ledes af Andet, end af en vild og lovløs Ild i sit eget Indre.

I denne Tid maatte Mester Jesper Brockmand og jeg ofte arbeide i Kongens Værelser og skrive Breve i hemmelige Ziffre, som vi ikke selv forstode, og som afsendtes, vi vidste ei hvorhen. Didrik Slaghek og Claus Holst, to Mænd, hvis Rygte var meget tvivlsomt, holdt ofte hemmelige Raad med Kongen, men hvad de besluttede fik Ingen at vide.

En Morgen glemmer jeg aldrig, da Jesper Brockmand den hele Nat havde været paa Slottet, hvor han efter Kongens Dictata maatte skrive venlige Indbydelsesbreve til adskillige svenske Herrer. Ved sin Tilbagekomst

saae han meget nedslaaet ud. „Jeg maatte skrive mange venlige Ord," sagde han hemmelig til mig, „men hvor vel de vare meente, maae Herren og hans Helgene vide, jeg frygter at der vare Ræverænker derunder. I denne Nat," vedblev Mester Brockmand, der var meget belæst i gamle Skrifter, „sad Kongen mellem sine to Raadgivere, ligesom de tre Mænd paa Øen efter Cæsars Død. Kongen hviskede undertiden, især til Didrik Slaghek; sandsynligviis var det Navne, som strax optegnedes i en sort Bog. Der blev kun lidet talt, derimod nedskreve Mester Didrik og Claus Holst deres Meninger paa Sedler, som Kongen læste, hvorpaa Claus Holst brændte dem i Lyset. „„Nu slaaer snart den Time,"" sagde Kongen tilsidst, „„hvori Gjengjældelsens Ret skal udøves, ligesom paa Dommens Dag."" — „„Det er ligesaa vanskeligt,"" sagde Didrik Slaghek, „„at en af hine Rige og Fornemme nu kan frelses, som at en Kameel kan gaae igjennem et Naaleøie; dog kan Herren fuldbringe selv det Umulige,"" lagde han til og saae paa Kongen. — „„Ja nu er det Tid, at Du bruger Din Ragekniv, Mester Didrik!"" sagde Claus Holst. — „„Driver Du Dit usle Gjækkeri selv i dette Øieblik, Du ubetimelige Spottefugl!"" sagde Kongen, „„vogt Dig! Din Time kan ogsaa slaae."" Dermed bleve de alle Tre tause.

Pludselig hørtes en heftig Samtale i det næste Værelse, strax efter aabnedes Døren, og Biskop Mathias af Strengnæs styrtede, trods Vagtens Modstand, ind i Værelset. — „„Lad ham komme,"" sagde Kongen og reiste sig, „„for min Ven, Biskop Mathias, er jeg tilstede, selv naar Tiden ei vilde være passende til at see nogen Anden."" — „„Herre,"" sagde Bispen, „„jeg veed, at mit Fald er besluttet, jeg skal fængsles og maaskee myrdes.

I St. Jacobs og alle de øvrige Helgenes Navn, siig mig dog hvorfor?"" — Kongen, der ellers ikke var ødsel med sine Kjærtegn, stod op, faldt ham pludselig om Halsen og forsikkrede, at han var galt underrettet, at han elskede og høiagtede ham samt aldrig ønskede at tilføie ham Andet end Godt. Herved blev endelig Bispen beroliget og gik. — „„Har Nogen af Eder brudt den Taushed, I ere mig skyldige?"" spurgte Kongen, da Bispen var borte. „„Ingen af os, Herre!"" svarede Mester Didrik. Nu talede Kongen igjen sagte med ham og Claus Holst, hvilke atter nedskreve deres Meninger paa smaa Sedler, som Kongen læste, og som derpaa brændtes, ligesom forhen.

„Omtrent Klokken Et om Natten," fortalte Brockmand videre, „blev Erkebispen af Upsala, Gustav Trolle indladt. „„Vor gode Ven Gustav,"" sagde Kongen, „„skal anklage de Mænd, hvis Navne staae skrevne udi denne Bog; de ere alle hans Fjender, og jeg lover ham Hevn over dem."" — Erkebispen bladede noget i Bogen, endelig sagde han: „„Herre, der ere altfor mange, hvad er Eders Hensigt med dem?"" — „„Det er min Sag,"" svarede Kongen, „„Eders er at anklage dem."" — „„Men der findes uskyldige Mænd iblandt, for Exempel Biskop Mathias af Strengnæs, der endog har hjulpen os."" — „„Han er i Kirkens Ban, Erkebisp! Hvis ikke Kongens Sværd nu fuldbyrder Kirkens Dom uden al Persons Anseelse, da have vi arbeidet forgjæves."" — „„Hjælp Gud og alle Helgene! her findes ogsaa Navne paa Børn."" — „„Det er godt at udbryde Ulvens Tænder, mens den er liden,"" svarede Kongen. — Tilsidst lagde Gustav Trolle Bogen hen og sagde: „„lad en Anden anklage dem."" — „„Guds Død nei! Du og ingen Anden skal anklage dem."" — „„Da vasker jeg mine

Hænder, de Uskyldiges Blod komme ei over mig!"" — ""Er det uskyldigt, da komme det over mig og mine Børn, som skrevet staaer!"" sagde Kongen, og Erkebispen gik. — ""Lad ham ei undkomme strax til Sverrig,"" hviskede Kongen, ""han skal følge med os.""

Kort efter saae Brockmand til sin store Forundring Dronningen træde ind i Værelset, hun var bleg, og hendes Øine hang fulde af Taarer. — „Hvad vil I?" spurgte Kongen. — „Bede Ier, min Gemal, at udvise Skaansel mod dem, der have fornærmet Eder." — „Ti!" sagde Kongen, „Du seer jo, at vi ei ere alene!" — „Blodgjerrige Forsætter ere skrevne i Eders Øine, min Gemal, I sover ikke rolig om Natten, I udtaler ofte Ord, som I vist heller vilde, at Ingen skulde høre." — „Du selv vaager formeget, Elisabeth, derfor er Dit Blod sort, og Din Hjerne betynges med mørke Drømme, gaa i Din Seng, min Hustru, og hviil Dig! det er langt over Midnat." — „Jeg kan ikke finde Hvile, saalænge jeg veed, at disse ere Dine Raadgivere." — „Ja det er rigtignok ingen Adelsmænd, Elisabeth!" — „O, derpaa tænker jeg ikke, men de have ingen Kjærlighed til Dig og Dit Land, Kong Christian! De smigre kun dine Luner for Fordeels Skyld; hvis Du udgyder Dine Undersaatters Blod, hvis Dit Navn staaer stemplet som en Tyrans for Efterverdenen, hvad lide de derved! Hvad agte de derpaa! Naar de blot kunne erhverve den Magt og den Rigdom, de ønske." — „Hvortil Svaghed nytter, saae vi i min Faders Tid, Elisabeth." — „Din Fader var dog elsket, Kong Christian, og uagtet han ei havde Dine Evner, var han en mildere Herre end Du." — „Gaa Elisabeth! Vi have forsøgt alle Mildhedens Veie, ingen af dem førte til Maalet, Strenghed er det eneste,

der er tilbage." — „Du blegner ved Din Tale, Konge! O, alt Blod i Dine Kinder er vorden blegt som Vand af Forfærdelse over Dine hemmelige Tanker." — „Guds Død, Elisabeth! Gjør mig ei utaalmodig! Jeg skal være saa mild, som jeg kan, men nu have vi Forretninger, lad os nu i Ro." — Dermed maatte Dronningen forføie sig bort, og Kongen raadslog atter med sine Fortrolige, skrev undertiden selv og dicterede flere Breve, til Morgenstunden kom, hvorpaa Didrik Slaghek og Claus Holst gik.

Derpaa nærmede Kongen sig til Brockmand og sagde: „hvad I har hørt, eller gjættet i Nat, er en Hemmelighed, Brockmand, forstaaer I? Gaa nu hjem og hviil Jer," tilføiede han venligere, „I kan trænge dertil. Jeg selv kan ikke sove, men jeg vil efter saa alvorlige Forretninger adsprede mig paa en anden Maade." Dermed befalede han at hans Vogn skulde forspændes, hvorpaa han kjørte gjennem Gaderne og viste sig første Gang efter sin Hjemkomst for Folket. Dette, der var beruset af de svenske Seiervindinger, modtog ham med den lydeligste Jubel. Mængden styrtede sig i Veien for Hestene, spændte dem fra og trak ham under det stærkeste Hurraraab igjennem Gaderne.

Men jeg følte en Gysen i mit inderste Hjerte for denne Konge; jeg tænkte paa min Moders sidste Formaning og besluttede at løsrive mig fra ham, hvad det skulde koste. Jeg var strax flygtet, hvis ikke Sigbrit havde sørget for, at man ikke længere ubemærket kunde komme ud af Byen. Efter nogen Betænkning ansaae jeg det for sikkrest blot at begjære Reise-Tilladelse for en kort Tid. Naar jeg fik denne, havde jeg den Plan, hvor farligt det end kunde være, at ile til Sverrig og at forkynde, hvad Brockmand havde fortalt mig. Jeg gik strax

til Kongen og forebrog min Begjæring, men fandt endnu en værre Modtagelse, end jeg havde ventet. — „Vil Du reise?“ sagde han. „Godt! Men vi have en lille Mellemregning at berigtige først.“ Dermed gik han ind i sit Kabinet og hentede et Papir, hvorpaa jeg gjenkjendte min egen Haandskrift. Kun to Linier fandtes derpaa, men de vare tilstrækkelige til at forraade mine Følelser for Dyveke. — „Du Slange, som jeg har næret i min Barm,“ sagde Kongen, „jeg har nu ikke Tid til at give mig synderlig af med Dig, men Dit Sted er beredt. Sigbrit har lært mig at kjende Dig, gaa hjem og vent min Befaling!“

Jeg maa her bemærke, at jeg alt længe havde vidst, at denne Seddel var i Sigbrits Hænder; hun havde kjøbt den af Faaborg, der engang, da han var alene paa mit Værelse, havde borttaget den. Sigbrit havde flere Gange med den villet true mig til at sige, hvad jeg vidste om Erkebisp Valkendorffs Forræderi, som hun kaldte det. Jeg indsaae nok, at hun i denne Seddel havde et ufeilbarligt Middel til at styrte mig i Ulykke, uden at forraade hverken sin Datters Flugt eller sin egen Uforsigtighed. Imidlertid var jeg enfoldig nok til at troe, at hun, efter saa lang en Taushed, for Slægtskabs og gammelt Bekjendtskabs Skyld, fremdeles vilde skaane mig. Maaskee vilde hun det og i Førstningen; men nu var hun høilig forbittret, fordi Pater Anton, som jeg første Gang førte til Dronningen, havde bevæget denne til at tale Valkendorffs Sag for Kongen. Dette var sandsynligviis Aarsagen til, at hun overgav hiin Seddel i Kongens Hænder.

Jeg ilede forfærdet til min Bolig og havde neppe Tid til at nedlægge mine vigtigste Papirer i Pater Antons Hænder, da Vagten kom for at afhente mig. Var jeg ikke bleven truffen saa uforberedt af min Ulykke, havde jeg maaskee overleveret det Brev, Dyveke gav mig i sin Dødsstund, til Kongen; at sende ham det nu, ansaae jeg derimod for farligt, da det let kunde opfanges af Fru Sigbrit. Siden havde jeg maaskee endnu ved Pater Antons Hjælp kunnet overgive det til Dronningen og derfra i Kongens Hænder, men jeg ansaae det for bedre at vente, til Tiden noget havde dæmpet hans Vrede. Jeg blev ført til det samme Fængsel, hvori Faaborg henbragte sin sidste Tid. Det var bygget i en Fiirkant, der omgav en stor, skummel Gaard. Gjennem denne gik jeg, hvorpaa jeg blev ført op ad en høi Vindeltrappe gjennem en lang Gang, der maatte oplyses med Lamper selv midt om Dagen. I denne Gang vare Kammere til begge Sider, forsynede med stærke Døre, for hvilke Jernstænger kunde skydes, der holdtes fast ved Bolte. Et af disse Værelser blev mig anviist. Det saae temmelig sort og sørgeligt ud; Gulvet var belagt med spidse, ujevne Stene, en stor Kamin indtog næsten den halve Plads i Værelset. Sengen bestod af to gamle Brædder, paa hvilke der var spredt en Deel halv forraadnet Halm; disse Brædder vare fast spigrede til fire i Gulvet nedrammede Pæle. En sønderbrudt Stol stod i den ene Krog af Værelset, og ved Siden af den en i Midten oversavet Tønde, der kunde bruges til Bord eller til Stol, som man fandt for godt. Murene vare fire Fod tykke, og et eneste Vindue, forsynet med Jernstænger, vendte mod den store Gaard. Saaledes var den Plads beskaffen, hvorpaa jeg nu skulde henbringe

et Liv, hvis Varighed afhang af en opbragt og despotisk Konges Luner.

Den første Dag i Fængslet hengik i meget sørgmodige Betragtninger. Jeg indsaae, at jeg hidindtil egentlig havde opført min Bolig i Svælget af en Vulkan, der tidligere eller silbigere maatte opsluge mig. Ligesom den, der er indesluttet paa en eensom Ø, sidder ved Strandbredden og stirrer ud over Havet, saaledes stirrede jeg fra mit eenlige Vindue ud i den himmelblaa Luft. Et Par Spurve qviddrede nærved mig, en enkelt Glente fløi langsomt over Gaarden og speidede forgjæves efter Bytte. Jeg saae et Glimt af Aftenrøden over Fængselets Tag, jeg hørte Trommerne hvirvle paa Volden ligesom i Krigstider, endelig klang Aftenklokken i det nærmeste Kloster, og jeg lagde mig med et tungt Hjerte til Hvile; det var de første Timer i mit Liv, jeg havde henbragt i et Fængsel.

Den anden Morgen talte jeg med Fangevogteren, hvis Hjerte ikke var saa haardt, som man efter hans Stilling kunde vente. Han lovede for Penge at skaffe mig et bedre Leie og holdt ogsaa Ord. Han bragte mig desuden et Par Legender og andre geistlige Skrifter. Silbigere kom Pater Anton og bad mig være ved godt Mod, da Dronningen, der i private Anliggender havde større Magt end i Statssager, vilde paatage sig at tale for mig. Kongen, som gjerne gav sin tyranniske Handlemaade en udvortes Retsform, havde nu ogsaa altfor Meget at tage Vare paa til at tænke paa mig, saaledes var jeg sikker i det mindste i den første Tid.

Pater Anton paatog sig at skaffe mig Skrivematerialier og andre smaa Fornødenheder. Imidlertid ventede jeg ham forgjæves den anden Dag. Den tredie Dag kom

han og forevifte en Tilladelse, som Dronningen havde skaffet ham, hvorefter han, under sit Ophold i Hovedstaden, til alle Tider kunde besøge de Fangne og yde dem sin geistlige Bistand. Dette var en sand Velgjerning, da ingen Præst forhen havde Adgang til Fængselet, og da mange Fanger i flere Aar hverken havde hørt Messe eller Bøn. Nu gik Pater Anton fra Dør til Dør, besøgte de Fængslede hver for sig, hørte paa deres Klager og trøstede dem. Der var en Time om Dagen, hvori Fangefogden, der snart blev Pater Anton meget hengiven, tillod os at drage frisk Luft i Gaarden, i denne Time forsømte Munken aldrig at komme. Han talede venligt med Enhver, især henvendte han sig til dem, der rimeligviis vare bestemte til snart at omskifte Tiden med Evigheden, og som man kunde kjende paa deres dødblege Ansigter. Han talede med dem og med os Alle om Livets Forgængelighed, om det evige Haab, og opstillede Frelserens lysende Exempel til Efterligning. Hvor han hørte en utaalmodig Yttring, der dæmpede han den med sagtmodige Ord, og den Sjælefred og ubevidste Værdighed, der stod præget i hans Øie, virkede selv paa den Allerraaeste.

Hver Søndag forsamlede han os i et stort Værelse til Gudstjenesten. Han læste da ikke blot Messen, men talede om passende Steder i den hellige Skrift, hørte Bekjendelsen af vore Synder og formanede os til Taalmodighed og broderlig Overbærelse. „Eder har Verden Intet levnet uden det Vigtigste," sagde han. „Al Glimmer er borte, kun paa det Uforgængelige ere I henviste. I have intet Valg, men tvinges at holde fast ved hiint, hvis I ikke reent ville forgaae. Saa giver Eder da for bestandig i dens Vold, der kan frelse Sjælen, skjøndt Legemet ihjelslaaes."

Ved disse og flere Formaninger, ved at række en hjælpsom Haand, hvor det behøvedes, blev Pater Anton en Velsignelse for dette Sted. Han kom aldrig, uden at skjænke de Bedrøvede Trøst, han gik aldrig, uden at følges af taknemmelige, taarefyldte Blikke. Sorgen forvandledes i hans Nærværelse til veemodigt Haab, og selv den Letsindige blev alvorlig, i det mindste i de Øieblikke, han var tilstede.

Ofte gik Pater Anton op i et Værelse, om hvilket Fangevogteren fortalte, at det var Opholdsstedet for to Qvinder, som Kong Christian bortførte fra Sverrig og lod hensætte her, fordi deres Paarørende havde løftet Vaaben imod ham. Naar Pater Anton holdt Gudstjeneste, indfandt de to Fremmede sig ogsaa derved, de vare da begge beslørede og syntes at hæve deres Hjerter til Gud med stor Inderlighed.

Paa denne Tid udbredtes Rygtet om det stokholmske Blodbad iblandt Folket; det trængte og indenfor Fængslets Mure og vakte Gysen hos de mest forhærdede Forbrydere. Fangevogteren fortalte, at de to Fremmede ved at høre de Dræbtes Navne bleve rystede i deres Inderste. De stode skjælvende under Fortællingen og omfavnede hinanden; tilsidst blev den Ældre bleg som Døden og sank endelig i Afmagt, hvorpaa den Yngre, under en Strøm af Taarer, ilede hende til Hjælp. Han sluttede heraf, at de vare nær i Slægt med nogle af de Aflivede.

Siden kom atter Underretning om, at en kjæk Svensker af Vasaslægten var undkommen, og at han i Spidsen for Dalekarlene havde modsat sig de Danske. „Da de fremmede Qvinder hørte dette," fortalte Fangevogteren, „styrtede de atter i hinandens Arme. „„Seer Du Moder"", sagde den Yngste, „„jeg vidste det, han vil frelse

sit Land, han vil hevne os Alle. O, lad nu kun Tyrannen opoffre os, vi døe med Glæde, thi vi have hørt Lyden af de sønderbrudte Lænker selv i dette Fængsel."" — „„Hvis Tyrannen kun ei vil bruge os for at afvæbne ham,"" sagde den Ældste. — „„Saa forstaae vi at døe i rette Tid, før det lykkes ham,"" svarede den Anden, „„ikke sandt Moder?"" Nu omfavnede de hinanden igjen, og Taarerne strømmede fra deres Kinder. — „„Hvorfor skulle vi nu skjule os, vedblev den Yngste, vi have et Navn, for hvilket Tyranner skjælve; i Fængsel og i den dybeste Armod kunne vi være stolte deraf.""

Mange formodede af disse Ord, at de vare af en meget fornem Slægt, dog vovede Ingen at spørge dem derom. Næste Søndag kom de virkelig begge ned uden Slør. Jeg foer tilbage ved at see dem; thi jeg gjenkjendte de to deilige Qvinder, som jeg havde seet i Brüssel. Trækkene vare de samme, og det syntes næsten, som om Sorgen havde forædlet dem. Kun fandt jeg begges Udseende meget blegere end før. De gjorde et stærkt Indtryk paa Enhver, der saae dem. Alle vege tilside, for at give dem Plads; og ingen Dronning kunde herske mere uindskrænket, end disse ved deres Ulykke og værdige Opførsel herskede over Fangerne i dette Fængsel.

Hertil bidrog vel Pater Antons Anseelse meget, især den Forholdsregel, at han udpegede de Fanger, der vare skikkede til at være tilstede ved den offentlige Gudstjeneste. Saaledes udelukkedes de mere Fordærvede derfra, og kun et Udvalg mest af dem, der vare heftede for politiske Forbrydelser, samlede sig om Søndagen i den store Sal; for de Andre holdtes Gudstjenesten til andre Tider.

En Aften, da jeg mindst ventede det, traadte Pater Anton ind i mit Fængsel. Fangevogteren fulgte ham grædende og kyssede Sømmen af hans Kjortel. „Gaa ud, min Søn," sagde han og gav ham sin Velsignelse, hvorpaa Fangevogteren gik. „Elsker Du Din Eensomhed saa høit, at Du intet Selskab ønsker, saa har jeg spillet Dig en slem Streg, Zabern." — „Hvi saa, min Fader?" — „Fængselet er opfyldt, intet Værelse er ledigt, jeg har derfor udbedet mig en Plads hos Dig." — „Er Du fængslet?" spurgte jeg — „Ja, Kongen er forbittret, fordi jeg høit har misbilliget hans Opførsel i Sverrig; paa en Indberetning af Fru Sigbrit har han derfor krævet hjem, at jeg skulde fængsles." — „O, det er bedre at være med Dig i Fængselet, end at sidde med Kongen i hans fortroligste Raad." — „Ja jeg tænker, at vi skulle henbringe Tiden meget vel med hinanden," sagde Pater Anton; „Dine Papirer ere nedlagte paa et sikkert Sted hos min Ven Prioren i Benedictiner-Klosteret, hvor Du igjen kan afhente dem, naar Du faaer Din Frihed."

Pater Anton havde nu ei mere Tilladelse til at besøge Fangerne paa deres Kammere, men i den Time, hvori vi trak frisk Luft, kunde han tale med de Fleste, og om Søndagen holdt han Gudstjeneste som sædvanligt. De to Fremmede sørgede inderlig over hans Fængsling. „Det er kun en Draabe i Havet," sagde den Ældste, „en Uretfærdighed mere koster Edes Konge kun lidet." Pater Anton havde allerede før fortalt dem om min Skjæbne, og den ældre Dame gjenkjendte mig. „Tilgiv," sagde hun venlig, „jeg var ubillig mod Eder, da vi saaes i Brüssel; jeg har siden erkjendt min Uret, thi jeg erfarede vel, at I havde viist os en virkelig og betydelig Tjeneste." — Datteren sagde Intet, men hun hilsede mig

saa venligt, da hun gik bort, som om hun vilde gjøre al sin Moders Uret god igjen.

Men det varede ikke længe, saa forsvandt de svenske Fanger. Kongens Grusomhed bragte Flere til at frygte det Værste, saameget mere, da Enkelte paastode, at de vare af den faldne Steen Stures Slægt. Jeg var inderlig nedslaget ved deres Bortgang; dog trøstede Pater Anton mig med, at Kongen, der allerede følte, at han havde udgydt altfor meget Blod, af politiske Grunde Intet vilde foretage sig imod dem, og at den ædle Dronning i ethvert Tilfælde vilde opbyde Alt for at frelse dem.

Dette haabede jeg ogsaa; men mit Fængsel, der forekom mig taaleligt, saalænge de vare tilstede, syntes mig nu dobbelt mørkt efter deres Afreise. Min største Trøst var at tale om dem til Pater Anton. Engang spurgte jeg ham ogsaa om deres Navne, men han svarede: „De have ikke tilladt mig at røbe dem, min Søn; de ere af en berømt Familie, og det ydmyger i det mindste Moderen, hvis Stolthed er større, end den maaskee burde være, at Fremmede skulle kjende hendes forrige Stilling."

Kort efter, da vi talede om Gustav Vasas tiltagende Vælde, sagde Pater Anton: „Vi leve i selsomme Tider, i hvilke man ei kan stole paa Magt og Værdighed. De, som før stode høiest, komme nu ofte lavest, og de, som stode lavest, komme høiest, som man kan see ikke blot paa denne Herre, der engang var sin Død saa nær, og hvis Magt nu daglig voxer, men ogsaa paa mange andre geistlige og verdslige Mænd baade her, i Tydskland og andensteds, ja paa Paven selv, der daglig taber af sin Anseelse. Kong Christian, der var en stor og mægtig Krigshelt, bliver nu slagen af en Flok Bønder, og man seer, at paa Magt og Rigdom kan man ikke stole. Kon-

gelig Byrd kan heller ikke redde fra Gift og Underfundighed, og de der staae høit, ere knap saa sikkre som Andre. Disse Sætninger ere vel bekjendte og kunne læses baade hos Salomon, og hos Flere, men Et er at læse dem, et Andet er, at de saaledes trænge ind i vor Sjæl, at de staae skrevne der ligesom med Ildbogstaver, som i alle vore Handlinger kunne lyse for os."

Da jeg derpaa talede om Adelens Misfornøielse og om den hemmelige Gjæring, der var i dette Land, svarede han: „Gjæring er der overalt, det Gamle forstyrres, og det Ny reiser sig!" — „Ja," sagde jeg, „Du har Ret, jeg er ung, men jeg har alt levet længe nok for at see, at det Bedste ingen Bestandighed har." — „I Forstyrrelsens Tider fæster ofte en ny Herlighed Rod, min Søn." — „Er det da nødvendigt, at det Herlige skal forstyrres?" — „Naar Træet er opløst og Kullet er udbrændt," svarede Pater Anton, „da bliver kun en Haandsfuld Aske tilbage, men Flammen har dog været der, de reneste, luttrede Dele ere i deres høieste Glands stegne mod Himlen; saaledes lever den forsvundne Tid hisset i de herlige Aander, den fremkaldte, og her i Mindet om, hvad den var." — „Men hvad Herligt er skeet i vor Tid, der kan erstatte det, som nedbrydes? Hvilke Navne skrives nu paa Tidens Grund med saa store Bogstaver, at de kunne sees af tilkommende Slægter?" — „Vor Tid er liig Israels Tid i sine Trængsler!" sagde han, „da de Bedstes Hu var vendt mod det Tilkommende." — Eftersom dette syntes mig en mørk Tale, begyndte han at forklare mig de store Bevægelser i Tydskland. Jeg mærkede nu, at han var En af dem, der havde omskiftet den gamle Tro med den ny, imidlertid gik han langt fra saavidt, som man i senere Tider er gaaet. Jeg havde hidindtil kun lidet

kjendt til disse nye Meninger, men vel indseet, at det Gamle var skrøbeligt og brøstfældigt, jeg lyttede derfor med Forundring til hans Tale. Han vendte hver Dag tilbage til denne Gjenstand, og jo mere jeg hørte derpaa, desmere overbevistes jeg, saa at jeg tilsidst ganske bortkastede de gamle Vildfarelser og blev i denne Henseende, som Christus siger, et gjenfødt Menneske; ja den gamle katholske Kirketjeneste med sine Tegn og Billeder forekom mig tilsidst ikke bedre, mod Luthers rensede Lære regnet, end det gamle Testamentes Offerdyrkelse ved Siden af Christi rene Evangelium. Alle Taager faldt saaledes lidt efter lidt fra mine Øine, og jeg velsignede tilsidst det Øieblik, der havde samlet mig med Pater Anton i dette Fængsel.

Jeg erfarede ogsaa, at de to svenske Qvinder bekjendte sig til den lutherske Tro. Pater Anton, hvis Overbeviisning nu endelig var kommen til Modenhed, ansaae dette Fængsel som en Himmelens Straf over hans Langsomhed og Menneskefrygt og havde besluttet, hvis han nogensinde kom paa fri Fod, ei at vende tilbage til sit Kloster, men først at reise til Tydskland, for at høre det rensede Ord af Luthers egen Mund, og derpaa selv at forkynde det i sit Fædreland.

I denne Tid betoges jeg mere end nogensinde før af Hjemvee. Om Natten i Drømme forekom det mig, at jeg levede i de samme Egne som i min Barndom. Mit mellemliggende Liv syntes i disse Drømme forglemt, jeg troede atter at høre Skriget af de nordiske Søfugle, at see de lodrette Bjerge hæve sig fra Vandet mod Skyerne; jeg vankede i de bekjendte Dale og dysfedes i Søvn af de fjerne Bjergstrømme ligesom i min Barndom. Dobbelt smerteligt var det mig da at vaagne og at finde mig

i det mørke Fængsel. Jeg kunde ikke undlade at meddele disse Drømme til Pater Anton. Han smilede venligt ved denne Meddelelse og sagde: „Vel Dig, min Søn! at Du trofast bevarer Erindringen om Dit Ungdoms Hjem. Lad denne Længsel være Dig et Billede paa den endnu dybere Hjemvee, hvorved vi hendrages mod vort rette Hjem hiinsides Graven,“ — „Troer Du ei, at disse Savn ere beslægtede, min Fader?“ — „Jo,“ svarede han, „Der er en Klagesang i Naturen, der vækker Gjenklang i vort Bryst og lokker os, ligesom Du lokkes af Tanken om Dit Hjem, og ligesom Bjergboerne lokkes af Alpehornenes Lyd. Denne Gjenklang forstummer aldrig ganske i de bedre Menneskers Bryst, især naar vore Barndoms-Erindringer vække og fremkalde den paa ny. I vore høieste Glæder blander den sig, og vi mærke et Savn, som ei her tilfredsstilles; enhver Glæde, hvori dette Savn ikke føles, vorder let en bacchantisk Ruus, der neddrager Mennesket i en blot sandselig Tilværelse.“ — Saaledes søgte Pater Anton, uagtet han, som vi have seet, langt fra var ubekjendt med Verdens Forhold, dog ved alle Leiligheder at hendrage Sindet mod det Evige. Det var ikke altid en bestemt Villie, der virkede dette, men hans Sjæl havde, ved i den trange Celle bestandig at henvende sig mod Evigheden, faaet Liighed med den natlige Himmel, under hvilken vor jordiske Bolig kun overskues i store, dunkle Masser, men hvori de overjordiske Verdner flamme med en vel fjern, men dog klar og ophøiet Glands.

Heller ikke Pater Antons Selskab beholdt jeg længe. Efter nogen Tid kom Befaling, at han skulde føres bort; Ingen vidste hvorhen. Kong Christians Tyrannie, den Ligegyldighed, hvormed han i denne Tid udgød det ædleste

Blod, kunde vel indjage mig Frygt. Jeg mærkede ogsaa paa en forhøiet Mildhed og Venlighed i Pater Antons Væsen, og paa den forstærkede Iver, hvormed han henvendte sig i Bønner til den Evige, at han ansaae sin Død nær forhaanden. Jeg glemmer aldrig den sidste Dag, da han talede til den Menighed, han havde samlet om sig i Fængslet. Han formanede Alle til Enighed og Gudsfrygt, han bad dem at tænke paa de Sandheder, han havde lært dem, og ei at frygte de Lænker, der fængsle Legemet, men kun dem, der fængsle Sjælen. For Resten undgik han ikke blot, hvad der kunde henlede Opmærksomheden paa ham selv, men endog Alt hvad der formeget kunde røre og ryste os; og dog saae jeg selv forhærdede Forbrydere, hvilke denne Gang ikke vare udelukkede fra vor Forsamling, at fælde Taarer som smaa Børn. Endelig uddeelte han for sidste Gang, efter længe i Forveien at have forberedt Hver især, den hellige Nadvere, dog paa katholsk Viis. Med saa stor Andagt er vel sjelden denne Handling bleven ledsaget, naar man undtager i Frelserens og i de første Menigheders Tid. Endelig gik han bort, som vi troede, liig sit høie Forbillede, til Lidelse og Død, efterat han først havde lagt sine Hænder paa vore Hoveder og uddeelt Velsignelsen. En almindelig Hulken og Veeklage udbrød nu. Alle, selv de Mænd, der skulde afhente ham, trængte sig til for at kysse Sømmen af hans Klæder. Men han gik, og kastede endnu et venligt Blik tilbage, hvorefter den tunge Port lukkede sig i efter ham.

Jeg henfaldt nu atter i den dybeste Tungsindighed, mit Fængsel forekom mig som en Gravkjælder, hvori jeg laae som et Liig, der i halv Bevidsthed af sin Tilstand venter den yderste Dag. Mit Legeme led ogsaa, thi uagtet

Vinteren nærmede sig til sin Ende, følte jeg dog mere Fugtighed og Kulde end nogensinde før. Hvad endnu mere forøgede min Ulykke var, at den forrige Fangevogter kom bort, og at en mistænkelig og streng Mand traadte i hans Sted. Den ny Fangefoged var uopholdelig sysselsat med at eftersee Alt, og med at aabne og lukke de tunge Døre i Fængslet; ja meget ofte, naar jeg var falden i en kort Slummer, hørte jeg pludselig en Dør i Nærheden slaaes i og vaagnede med Forskrækkelse. Min eneste Fortrolige var Kaminilden, som jeg tændte, naar jeg undertiden til en høi Priis fik et Stykke Brænde af Fangevogteren, som dog sjelden skete. Naar Flammen da strakte sin Tunge frem, syntes mig, at den sladdrede med mig og fortalte selsomme Eventyr, medens den tillige henkastede sine afvexlende Billeder paa Væggen, og selv om jeg ikke blev gjennemvarmet, følte jeg mig dog ei ganske forladt og eensom; det var ligesom en Trøster stod ved min Side, og jeg henfaldt i Tanker om bedre Tider. Naar Flammen derimod slukkedes og betragtede mig med sit døende Øie, da blev jeg meget bedrøvet; jeg tænkte da paa den unge Pige, der var forsvunden af Fængselet, paa Pater Antons Hengang og paa Dyvekes bristende Blik.

Lidt efter lidt optøede Isen paa Fængslets Vægge; Solen steg høiere og kastede sine Straaler ned til mig. Et Par Svaler kom og byggede deres Rede under Taget nærved mine Vinduer. Snart hørte jeg de pibende Unger over mit Hoved, Forældrene fløi dristig ud og ind og bragte Ungerne Føde. Hine maae vel have mærket, at jeg ikke vilde tilføie dem noget Ondt, thi de bleve stedse dristigere og fløi tilsidst næsten lige ind i mit Kammer, hvoraf jeg havde stor Glæde. — En Dag, da jeg stod i Vinduet og betragtede dem, blev Fængselets Dør

aabnet, og til min Forundring traadte Fru Sigbrit ind, ledsaget af Fangevogteren, der i en ydmyg Stilling blev staaende ved Døren. „Nu," sagde Fru Sigbrit, „har Fængselet bøiet Eders Stivsind? Vil I tilsidst aabenbare, hvad I veed om Walkendorff?" — „Jeg veed Intet," svarede jeg. — „I seer ilde ud og gjorde bedre, hvis I gik til Bekjendelse." — „Jeg veed Intet," sagde jeg endnu engang. — „I vil da formodentlig blive dømt til Døden, naar Kongen kommer hjem," sagde hun og saae sig paa samme Tid med sin sædvanlige Nysgjerrighed om i alle Kroge. — „Eders Værelse er ureenligt og meget slet," vedblev hun, „men i Eders Stilling kan Ingen vente det bedre." — Derpaa nærmede hun sig til Vinduet. „Ei, ei," sagde hun, da hun saae Fuglereden, „der har I jo Selskab, det er ei efter Kongens Ordre, riv den ned, Fangevogter! Den fordærver kun Vinduet." Uagtet mine Bønner udstrakte nu Fangevogteren sin grusomme Haand og rev Reden ned; de uskjedrede Unger styrtede skrigende mod Stenene i Gaarden, og Forældrenes Fortvivlelse var neppe større end min. „Umennesker," sagde jeg, „der kunne berøve en stakkels Fange sin eneste Trøst." Fru Sigbrit svarede Intet, vendte sig om og gik, men jeg fældte bittre Taarer, og saae fra den Dag aldrig mine smaa Venner mere.

Neppe var Fru Sigbrit borte, før jeg svor at foretrække Døden for dette elendige Liv. Jeg var i den heftigste Lidenskab og gik, som et vildt Dyr, rundt i mit Fængsel. Endelig greb jeg med Fortvivlelsens Styrke de store Jernstænger og stræbte at bøie dem, men dette Forsøg var forgjæves og tjente kun til ret haandgribelig at

vise mig deres Styrke. At undslippe gjennem Vinduet var altsaa umuligt, thi jeg eiede ingen Fiil, ei engang et Søm, ja hvis jeg havde eiet dem og været istand til at overfile Jernstængerne, da vilde det kun lidet have gavnet; thi selv i det lykkeligste Tilfælde kunde jeg igjennem Vinduet blot undslippe ned i Gaarden, hvilket ei hjalp stort, da den var aflukket med en Jernport, hvortil Fangevogteren alene havde Nøglen.

Et Øieblik faldt det mig ind at angribe Fangevogteren, naar han aabnede mit Værelse, at berøve ham sit Nøgleknippe, at indslutte ham i mit eget Fængsel og derefter at flygte bort. Denne Plan forekom mig imidlertid, ved nøiere Eftertanke, ligesaa uudførlig som den foregaaende, thi uden at tage Hensyn til den Larm, et saadant Forsøg vilde foraarsage, saa var Fangevogteren, i min nærværende kraftløse Tilstand, mig sandsynligviis overlegen i Legemsstyrke.

Mit Øie faldt nu paa den store Kamin, og den Tanke opstod hos mig, om man ei gjennem Skorstenen kunde komme ud paa Taget, hvorfra det vel var muligt om Natten, ved Hjælp af en af mine sønderrevne Lagener forfærdiget Snor, at komme ned paa Gaden. Mit Hjerte bankede heftigt ved denne Tanke, og jeg kunde ikke oppebie Natten, for at undersøge Skorstenen, men klavrede strax op deri. Uagtet Skorstenen var meget smal, saa kunde jeg dog arbeide mig frem, og jeg steg ned med fuld Vished om, at det var muligt at undkomme paa denne Vei, og med det faste Forsæt at forsøge det næste Nat. Jeg var imidlertid endnu ikke ganske nede, da jeg tydelig hørte den tunge Jernstang skydes fra Døren; og idet jeg foretog det sidste Spring ned i Værelset, stod til min Forskrækkelse Fangevogteren for mig. „Hvad Djæve-

len," sagde han forundret, „har I at søge i Skorstenen?" — „Ak," svarede jeg forlegen, „I tillader mig ikke at spadsere i Gaarden, derfor maa jeg vel bevæge mig, som jeg kan." — „Det var en egen Bevægelsesmaade," sagde han, „Herren har ellers sværtet sine Klæder, men alt Sligt nytter ikke her; vi forstaae vel at spærre Buret for Fuglen, og for Sikkerheds Skyld maa I følge mig i et andet Logis."

Saaledes tilintetgjordes til min store Bedrøvelse denne Plan. Jeg blev nu bragt i et nyt Fængsel af samme Omfang, som det forrige. Fangevogteren førte mig strax til Kaminen og sagde: „I seer, at Aabningen her er bedre forvaret." Jeg saae virkelig, at flere Jernstænger dannede ligesom en Rist i Midten af Skorstenen. „Det er for at Herren ei skal sværte sig en anden Gang," sagde han. — „Hvad vil man dog tilsidst foretage med mig?" spurgte jeg med et Suk. — „Saamangen fornem Herre har maattet række Hals i denne Tid, saa kan I ogsaa," svarede Fangevogteren mut og gik sin Vei. —

Jeg undersøgte nu Vinduet og Døren i mit ny Kammer. Det laae ligesaa høit som det forrige, imidlertid vendte det ei ud til Gaarden, men til Gaden. Jernstængerne for Vinduet vare meget tykke, derimod stode de saalangt fra hverandre, at jeg overbeviste mig om Muligheden af at faae mit Legeme ud derigjennem, hvis jeg blot kunde overfile en af dem; men blot at overfile en eneste stod desværre ikke i min Magt.

Næste Morgen, da jeg, for at fordrive den langsomme Tid, læste forskjellige Indskrifter paa Væggene, som de foregaaende Fanger ved Hjælp af deres Negle eller af et Stykke Træ havde indgravet deri, saa jeg ogsaa et Navn, skrevet med Kul, der dog allerede var nær

ved at udslettes. Da jeg nøiere betragtede det, opdagede jeg, at det var Faaborgs Navn, skrevet med hans egen Haand. Jeg erfarede saaledes til min Forundring, at jeg befandt mig i det samme Kammer, hvori den Ulykkelige henbragte sin sidste Tid, og hvor jeg selv besøgte ham. Grunden, hvorfor jeg ikke havde gjenkjendt Stedet, var, at det ene Kammer lignede det andet ligesom Cellerne i et Kloster. Jeg gyste ved Tanken om, at jeg befandt mig paa det Sted, hvor han og saamangen Anden før ham, med Dødsangst havde talt de Minutter, de endnu havde tilbage. „De ere nu frie," sagde jeg til mig selv, „nu er Raden til Dig." Jeg kunde ikke undlade at tilbagekalde i min Erindring Alt, hvad Faaborg havde sagt mig Dagen før sin Død. Tilsidst faldt det mig ind, at han havde talt om en stor Skat, hvormed han kunde frelse sig, hvis man havde ladet ham Tid dertil. Jeg forstod ham ikke i hiint Øieblik, men nu gik der pludselig et Lys op for mig. — Skulde denne Skat være her endnu? tænkte jeg og sprang høit i Veiret ved den blotte Tanke. Jeg erindrede mig, at Faaborg for at vise, hvor den laae, havde peget til en Krog i Værelset, dog hvilket det var, kunde jeg ikke huske. „Hellige Gud! udraabte jeg, „skulde min Redning paa en saa besynderlig Maade være forberedt! og skulde Fangevogterens Forsigtighed netop føre mig min Befrielse imøde!"

Jeg gav mig nu til at gjennemsøge alle Kroge, men jeg fandt Intet, jeg bankede paa Muren for at see, om den paa intet Sted var huul, men forgjæves. Derpaa begyndte jeg at løfte paa hver enkelt Steen i Krogene, men alle de Stene, jeg rørte ved, laa saa faste, at jeg ikke kunde rokke dem af Stedet. „Du maa gaae rækkevis frem," sagde jeg til mig selv, „at Du ingen skal over-

see.“ Jeg forsøgte nu at rokke den ene Steen efter den anden, nøiagtig i den Orden, hvori de laae. Jeg havde saaledes alt undersøgt de to Trediedele af alle Kroge, da jeg tilsidst inderst mod Væggen, hvor der var meget mørkt, stødte paa en flad Steen, der syntes at sidde løsere end de andre. Det lykkedes mig efter megen Møie at løsne den aldeles og at rykke den op. Der var et Hul under den, men heller ikke her saae jeg, hvad jeg havde ventet. Dog neppe havde jeg taget lidt Jord tilside, før en liden rusten Fiil kom tilsyne; ved dens Side laae en lille Krystalflaske, der indeholdt en guulbruun, halvgjennemsigtig Vædske.

Saaledes havde jeg altsaa virkelig fundet den Skat, som jeg saa inderlig attraaede. Jeg styrtede paa mine Knæ og takkede den algode Gud, der paa saa besynderlige Veie have sendt mig Hjælp i Nøden. Jeg formodede, at Faaborg ved en af sine Stalbrødres Behændighed havde modtaget denne Fiil, og at han først havde sørget for et sikkert Gjemmested derfor, men da hans Dødsdag blev bestemt hurtigere, end han formodede, fik han ikke Tid til at tænke videre paa sin Redning. Jeg kyssede den hjælpende Fiil, der forekom mig som en trofast Ven i min Ulykke. Jeg undersøgte og det Flydende, der indeholdtes i Krystalflasken, men Nytten deraf begreb jeg ikke. Jeg dyppede endelig min Finger deri; imidlertid maatte jeg strax trække den tilbage igjen, thi det Flydende angreb den saa voldsomt, at Huden ligesom afbrændtes, og jeg fik et smerteligt Saar. Dog agtede jeg kun lidet herpaa i dette Øieblik, men da jeg frygtede for at overraskes og var bleven klog af Skade, gjemte jeg Filen og den slebne Krystalflaske i Hullet ligesom før og trykkede Stenen saa forsigtig ned igjen, at Intet kunde

sees, jeg besluttede nu kun at anvende to Timer om Natten, naar jeg sikkert vidste, at Fangevogteren sov, til at overfile en af Jernstængerne.

Den følgende Nat begyndte jeg paa mit Arbeide. Det gik imidlertid langsomt fra Haanden, og, hvad der var værre, paa det filede Sted viste Metallet sig med en blank Overflade, der dannede en stærk Modsætning til den øvrige Deel af Jernstangen, som var meget rusten. Jeg søgte vel at skjule dette ved at file langt nede mod Træet og bedække det filede Sted med Træsplinter; men naar jeg skulde overfile Stangens øverste Deel, tabte jeg dette Hjælpemiddel og indsaae, at Fangevogterens skarpe Øie muligen kunde falde paa det Sted, hvor Metallet glindsede, hvorved han let vilde opdage min hele Plan.

Da jeg tænkte over, hvorledes jeg skulde hæve denne Vanskelighed, faldt det mig ind, at den angribende Vædske ogsaa maaskee kunde yttre sin Kraft paa Jernet og at dette muligviis var denne Vædskes Bestemmelse. Jeg forsøgte det strax, og virkelig overtrak Jernet sig med en Skorpe af guul Rust, hvilken siden endog blev grøn. Jeg indsaae derfor, at denne Vædske maatte anvendes forsigtigt. Jeg mærkede desuden til min store Glæde, at den fortærede Jernet, og derved bidrog til at forkorte mit Arbeide. Jeg vedblev nu hver Nat at file paa Metallet og undertiden at overstænke det med nogle Draaber af hiint Fluidum, hvilket jeg tilsidst endog fandt paa at fortynde med Vand. Mod Morgenstunden nedlagde jeg Alt under Stenen i det Hul, hvori jeg først havde fundet det, og brugte den Forsigtighed om Dagen aldrig at nærme mig dertil; ja selv til Vinduet nærmede jeg mig paa den Tid ikke, for ei at vække mindste Mistanke.

Mod mit Arbeides Slutning brugte jeg ikke mere

den ædende Vædske, da jeg mærkede, at den angreb Metallet saa stærkt, at jeg ikke kunde beregne, til hvilken Tid Jernstangen vilde falde ned. Jeg anvendte, da jeg filede paa Stangens øverste Deel, den Forsigtighed, i den nederste Indhuling at lade et lidet Stykke Jern heelt, hvilket let kunde overfiles i det afgjørende Øieblik. Aftenen før den Nat, hvori jeg havde bestemt at flygte, lagde jeg mig tidlig til Hvile. Fangevogteren kom som sædvanlig Klokken otte og saae sig om, men han fattede ingen Mistanke og gik stiltiende bort. Jeg hørte ham lukke Døren og skyde Jernstangen for, derpaa gik han til de andre Fængsler, endelig tabte Lyden af hans Trin sig i det Fjerne. Jeg sprang nu op og anvendte det sidste Dagslys til at sønderrive mine Lagener i Strimler, som jeg, efterat have overbeviist mig om, at de vare stærke nok, sammenbandt til en Længde af fyrgetyve Fod, hvilket var meer end tilstrækkeligt for at naae Jorden. Da jeg endte dette Arbeide, slog Klokken ni, og Alt var stille omkring mit Fængsel som i en Grav. Jeg ventede nu med Længsel det beleilige Øieblik, thi jeg havde foresat mig at opsætte min Flugt til Midnat.

Jeg hørte Klokken i det nærliggende Kloster slaae sine Qvarteerslag. Jeg lyttede ved Vinduet; enkelte Menneskers Trin paa Gaden kunde jeg endnu høre, men de bleve sjeldnere og sjeldnere. Klokken slog ti paa det nærliggende Taarn. Veiret var mørkt, og det begyndte at regne, hvilket meget begunstigede min Plan; tilsidst hørte jeg intet Andet end Pladsk af Regnen, der fra de høie Tage, ligesom Kildevæld styrtede ned paa Gaden. Nu slog Klokken elleve. En Ugle skreg hæst paa Fængselets Tag, en ængstelig Tanke opstod hos mig. Mit Kammer laae i det mindste tredive Fod over Jorden; hvis den

kunstigt forfærdigede Snor ikke holdt, da kunde Intet redde mit Liv. Paa en eller anden Maade finder Du dog Befrielse, tænkte jeg; men en Gysen gik igjennem mit Bryst, og jeg følede i dette Øieblik det Vankelmod, der saa ofte betager Sjælen, naar man skal vove noget Dristigt. Imidlertid undersøgte jeg atter Snoren og fandt den sikker. Nu slog Klokken halv tolv; jeg bøiede mine Knæ mod Gulvet og anraabte Herren om sin Bistand. I dette Øieblik splittedes Taagerne, og jeg saae en Stjerne, der lyste svagt et Øieblik, hvorpaa den atter forsvandt bag en Sky. Det er et Vink fra Himlen til min Befrielse, raabte jeg, sprang op og besluttede, uagtet det endnu ikke var Midnat, ikke at opsætte min Flugt et Øieblik. Med ringe Møie rev jeg den overfilede Jernstang ned og lagde den paa Gulvet, jeg bandt Snorens ene Ende fast til den nærmeste Stang og lod den anden Ende trille ned paa Gaden. Derpaa greb jeg med begge Hænder fast om Snoren og arbeidede mig med mit øvrige Legeme ud af Aabningen. Jeg var alt halvt ude, da jeg pludselig hørte Larm; jeg forskrækkedes og trak mig tilbage, men mærkede snart, at det kun var et af de sædvanlige Slagsmaal, som jeg alt har beskrevet, og at det var langt borte. Nu greb jeg atter Snoren og var snart heelt ude af Aabningen; jeg holdt Snoren fast med begge Hænder og stødte mig med Benene bort fra Vinduet. Jeg hang nu i Luften og svingede længe før jeg kunde befæste Benene saaledes, at jeg med Sikkerhed vovede at glide ned. Endelig lykkedes det mig at omklamre Snoren baade med Hænder og Been, jeg flyttede Hænderne vexelviis og nærmede mig langsomt til Jorden. Men da jeg var kommen noget over Halvveien, mærkede jeg, at et stor Vanheld var indtruffet. Snoren nærmede

sig mere og mere til Muren, og tilsidst saae jeg, at den havde viklet sig om en udstaaende Jernkrog i et af de nedre Vinduer. Jeg maatte nu fæste Fod her paa en Udbygning af Vinduet. Til Lykke var dette Fængsel ledigt, eller ogsaa dets Beboer sov meget haardt. Jeg holdt mig nu fast ved Jernstængerne med venstre Haand og søgte med den høire at vikle Snoren løs. Dette lykkedes mig endelig, jeg greb nu atter Snoren, gav mig paa Reisen nedad og kom denne Gang til Jorden uden Hindring. Den hele Nedstigen varede kun faa Minutter. Neppe følte jeg Jorden under mine Fødder, før jeg ilede afsted i en anden Gade. Et Par Mennesker mødte mig, men agtede ikke stort paa mig. Jeg betænkte mig et Øieblik, om det var bedst at opsøge et skjult Opholdssted i Byen, eller strax at flygte derfra. Jeg foretrak endelig det Sidste, da jeg vanskeligere kunde komme bort næste Nat, naar man havde mærket min Flugt, og da Fru Sigbrit havde altfor mange Speidere i sin Sold, til at jeg kunde haabe at undslippe om Dagen.

Jeg ilede da hurtig over Volden og kastede mig i Graven, hvis slimede Vande ei kunde gjøre mig vaadere, end jeg allerede var. Bølgerne pladskede omkring mig, imidlertid haabede jeg, at det ikke skulde bemærkes, da Regnen pladskede overalt. Til min Skræk mærkede jeg dog snart, at jeg bedrog mig; jeg vilde netop stige i Land paa den anden Side af Graven, da jeg nærved blev anraabt. Jeg svarede ikke, men Skinnet af en Blindlygte faldt snart henimod mig, og to Mænd stode pludselig ved min Side. Jeg forsøgte at gjøre Modstand, men paa deres Anskrig kom der Hjælp, og jeg mærkede, at jeg befandt mig i de Toldbetjentes Hænder, der holdt Vagt for at afværge Smugleri. — „Er Du der?" sagde de, „vi

have længe nok luret paa Dig." — „I feiler," svarede jeg, „jeg er ingen Smugler." — „Er Du ikke? Hvorfor gaaer Du da ikke den ordentlige Vei? hvorfor svømmer Du?" — „Det er jo ikke fra, men til Byen, at en Smugler har noget at frygte." — „Maaskee er Dit Ansigt saa bekjendt, at Du hverken til eller fra Byen tør gaae den ordentlige Vei; men hvem Du er, saa skal Du følge med til Fru Sigbrit."

Da jeg saae, at Modstand ikke nyttede, fandt jeg mig i min Skjæbne og lod mig føre til Sigbrits Huus. Alt hendes Tyende var i Seng, men hun vaagede endnu. — „Bringe I ham?" sagde hun. — „En Smugler bringe vi, om det er ham eller en Anden, vide vi ikke." — Fru Sigbrit betragtede mig et Øieblik, derpaa sagde hun forundret: „Er det Eder, Zabern? I har rigtignok villet bortsmugle forbudne Varer. Hvor fik I ham?" Mine Ledsagere berettede nu, hvorledes Alt var tilgaaet. — „Gaaer tilside!" sagde hun, derpaa vendte hun sig til mig og sagde: „Hvorledes har I fundet Vei gjennem Fængselets Jernstænger?" — „I seer, at jeg har fundet Vei, Fru Sigbrit; Maaden hvorpaa er ligegyldig." — „Hvad man ei har i Hovedet, maa man have udi Benene, men det nytter Eder ei, I maa tilbage til Fængselet igjen." — „Fru Sigbrit, jeg har aldrig vitterlig gjort Eder Noget imod, thi at jeg havde Kjærlighed til Eders Datter, kan I ei fortænke mig i; denne Følelse opstod ei af min fri Villie; men jeg har stedse udrettet Eders Befalinger saa godt, som jeg formaaede, læg mig derfor ingen Hindringer i Veien for en Frihed, der hverken kan skade Eder eller Kongen, og der er det eneste Gode,

jeg søger i dette Liv." — „Vil I da tilstaae, hvad I har hørt om Erkebispens Sammensværgelse?" — „Jeg har Intet hørt." — „Den, som ei kan høre, maa føle," sagde Fru Sigbrit, og befalede at bringe mig tilbage til mit Fængsel.

Jeg blev ført tilbage dertil, omtrent to Timer efter min Undvigelse. Mine Ledsagere bankede længe paa Porten, før Fangevogteren hørte dem; han vidste endnu Intet om min Flugt, og foer tilbage med Forskrækkelse, da han saae mig. Mine Ledsagere fortalte nu igjen, hvor de havde grebet mig, og han kunde ikke komme tilbage til sig selv af Forundring. — „Hvordan Djævelen er I kommen løs?" spurgte han. — „I vil selv see det, naar I gaaer op i mit Fængsel," svarede jeg. — Bandende førte han mig opad Trappen og anviste mig et Fængsel ved Siden af det forrige. „I burde vansmægte i den dybeste Kjælder; men Dronningen har desværre befalet mig at give Jer et ordentligt Kammer," sagde han, medens han aabnede Fængselsdøren. Hvor ordentligt det var, kan man slutte deraf, at der hang tunge Jernlænker i Væggen, ligeledes var der en Blok til at sætte Fødderne i. — „Gik det efter min Villie," sagde Fangevogteren og viste paa Blokken, „da skulde I sidde der. Tænk forresten ikke paa at krybe ud hverken ad Skorsteen eller Vindue, de ere begge vel forvarede og skulle desuden dagllig blive undersøgte."

Jeg opgav nu reent Haabet om Befrielse og henfaldt i et langt dybere Tungsind end nogensinde før. Kun Tanken om det Formastelige og Forvovne deri afholdt mig fra at lægge voldsom Haand paa mig selv, og da Legemet stedse følger efter, naar Sjælen nedtrykkes, mærkede jeg ogsaa kjendelig, at mine Kræfter svækkedes. Jeg

glædede mig herved og ventede med Længsel det Øieblik, da jeg skulde sige Verden Farvel. Det var mig næsten kjært af Fangevogteren at erfare, at Kongen var kommen fra Sverrig, thi nu tænkte jeg, at han snart vilde bestemme, hvad han havde i Sinde med mig.

En Aften, da jeg laae i bedrøvelige Tanker paa mit Leie, kom Fangefogden, ledsaget af en ny Vogter. „For slige farlige Fangers Skyld, som I er," sagde han, „er jeg nødt til at dele min Løn med en Medhjælper, thi jeg har ikke Kræfter til alene at passe paa Eder Alle." — Jeg saae op for at betragte den ny Herre, som Tilfældet havde givet mig, men hvor forundret blev jeg ikke ved at see et længstbekjendt Ansigt. Det var min fordums Tjener, min tro Vincent, som jeg alt ved en anden Leilighed har omtalt, der nu havde givet sig i Tjeneste hos denne Fangefoged. Da denne et Øieblik vendte sig om, gav Vincent mig et Tegn, at jeg skulde være taus. Et Glimt af Haab opsteg i mit Hjerte, jeg vendte mig omkring for at skjule min Bevægelse og svarede aldeles intet paa Fangevogterens Tale, hvorpaa begge, efter nøiagtig at have undersøgt Alt, forføiede sig bort.

Jeg tilbragte Natten imellem Haab og Frygt. Jeg var nu i det mindste sikker paa at have en Ven i Fængselet og tænkte vist, at jeg skulde see ham den følgende Dag, men han kom ikke. Den gamle Fangevogter indfandt sig derimod desto oftere og brugte kun sin Medhjælper, som han sagde, til at eftersee de rolige Fanger; de urolige, hvortil han især regnede mig, forbeholdt han sig selv at passe. Der gik saaledes ikke mindre end fjorten Dage hen, inden jeg fik Øie paa Vincent; endelig saae jeg ham en Morgen meget tidlig udenfor den store Fængselsport paa Gaden. Han lod ikke til at bemærke mig;

derimod saae han sig om til alle Sider, og da han mærkede, at Gaden var tom, nærmede han sig til en Muur, ligeoverfor Fængselet og tegnede derpaa med en lille Stok en stor Halvkreds. Dette gjentog han to Gange, derpaa slog han med sin Stok tre Gange paa Muren. Under denne Forretning, der saae ud som en hensigtsløs Leg, vendte han aldeles ikke sit Øie mod mig, kort efter gik han tilbage og forsvandt i Fængselsgaarden. Det anede mig vel, at dette var Tegn, hvorpaa jeg havde at agte, men jeg begreb ikke Meningen deraf. Den anden Dag var jeg tidlig ved Vinduet. Paa samme Tid, som igaar, kom Vincent, han nærmede sig igjen til Muren, men tegnede denne Dag kun en Halvkreds derpaa, Slagene med Stokken vare tre, ligesom den forrige Morgen. Da dette var forbi, gik han igjen, uden at see sig om. Pludselig faldt det ligesom Taager fra min Sjæl, jeg forstod, at hver Halvkreds skulde betyde en halv Omgang af Solen, altsaa en Dag, ved de tre Slag betegnedes tre Timer. Altsaa, efter en Dags Forløb, tre Timer efter Solens Nedgang; eller, hvad der paa denne Aarstid var det Samme, en Time før Midnat vilde Noget skee, hvorpaa jeg maatte være forberedt. Jeg blev nu oppe denne Dags Aften, og ventede med Ængstelighed paa Gaadens Opløsning. Virkelig hørte jeg samme Nat Klokken elleve, omtrent fire Uger efter min første mislykkede Undvigelse, at Nogen nærmede sig med sagte Skridt. Nøglen dreiedes i Laasen; Jernstangen skødes tilside, og Vincent stod for mig med en Lygte og et stort Nøgleknippe i Hænderne. — „Det er godt, at I er paaklædt,“ sagde han, „derfor gav jeg Eder hine Tegn, skynd Eder nu, thi, Gud være lovet, Eders Redningstime er forhaanden.“ — „Hvor er Fangevogteren?“ spurgte jeg. —

„Frygt ikke for ham!“ svarede Vincent, „det er i Dag hans Navnedag, jeg har beværtet ham og givet ham en Sovedrik i hans Viin, jeg har lukket ham inde, kom og vær hurtig!“ — Vi ilede gjennem den lange Gang, og jeg gøs for den Gjenlyd, der tonede derfra, uagtet vi gik saa sagte som muligt. „Vær rolig!“ hviskede Vincent, „Ingen hører os uden Fangerne, og de troe, at det er mig og min Herre, som det da ogsaa er.“ — Han slukkede Lygten, førte mig over Gaarden, lukkede Porten op, laasede den atter omhyggelig efter os og tog Nøglen med sig, hvorpaa vi ilede gjennem flere Gader. — „Følg mig,“ sagde Vincent, „jeg har Ordre til at føre Jer til Eders Befrier?“ — „Er Du da ikke selv min Befrier?“ spurgte jeg. — „Villien dertil havde jeg,“ svarede han, „men var jeg ikke bleven oplært af en Anden, vilde det kun lidet have baadet.“ — Vi gik nu over Pladsen nær Helliggeistes Kirke, jeg kastede et Blik til Lindetræet ved Dyvekes Grav, vi gik derpaa forbi Sigbrits Huus, og jeg gøs ved igjen at see Lys i den aarvaagne Qvindes Vinduer. Da vi kom videre, galoperede en Deel Ryttere gjennem Gaden, vi trak os tilbage til et Hjørne, og jeg troede mig allerede opdaget, men de rede hurtig bort uden at see os, og Lyden af de jernbeslagne Hove tabte sig i det Fjerne. — „Er der Noget paa Færde?“ spurgte jeg. — „Nei,“ svarede Vincent, „men Kongen har tabt al Tiltro til Mennesker, siden han sidste Gang var i Sverrig. Hans Garde maa derfor patrouillere Dag og Nat, for at see, om intet Opløb er paa Færde.“

I dette Øieblik stode vi udenfor et anseeligt Huus, hvor det lod til at man havde ventet os, thi vi bleve strax indladte. Min Ledsager spurgte efter Junker Maximilian. Vi bleve nu førte op i et Værelse, hvori der

var Lys, og hvor en ung, noget bleg og særdeles velklædt Mand traadte os imøde. „Velkommen," sagde han artig, „jeg har i flere Dage ventet Eder." — „Kan jeg takke Jer for min Redning?" — „Kun paa anden Haand; I har den Lykke, at en høi Person interesserer sig for Eder, hun har paalagt mig at anvende alle Midler til Eders Befrielse, jeg opspurgte Eders forrige Tjener, oplærte ham, hvordan han skulde bære sig ad, og anbragte ham som Medhjælper hos Fangevogteren, det er den hele Hemmelighed." — „O, hvorledes skal jeg takke Jer!" — „I kan takke Dronningen alene," sagde han, „hun har ogsaa befalet mig at tage Eder med til Holland; mine Forretninger ere endte her, jeg ventede kun paa Eder og reiser om to Timer; I og Vincent skulle, hvis I Intet har derimod, udgive Eder for mine Tjenere." — „Lader os reise, jo før jo heller," sagde jeg. — „Det skal skee, men jeg har Ordre til først at give Jer denne Brevtaske." — Jeg gjenkjendte Brevtasken, det var min egen, jeg fandt Dyvekes Brev deri og Alt, hvad behøvedes for at sætte mig i Besiddelse af min Formue i Lübek og i Bergen. „I skjænker mig en større Skat, end I formoder," sagde jeg. — „Den kommer fra Pater Anton," svarede han, „der fandt Leilighed at overgive den i Dronningens Hænder. — „Er Pater Anton da ikke død?" — „Nei, kun hensendt til streng Bevogtning i sit Kloster, thi Dronningens Forbøn frelste ham." — „Gud være lovet! I bringer mig gode Efterretninger, min Herre." — „Kongen er ogsaa forbittret paa mig," blev han ved med et spottende, letsindigt Smiil, „thi det er ikke første Gang, jeg overlister ham, alt engang har jeg, til Trods for hans Spioner, bragt en Klage over ham til Keiseren, nu skulle vi atter skuffe ham; thi jeg har Breve til For-

deel for Erik Valkendorff, der er flygtet til Nederlandene." — „Troer I at kunne frelse denne?" spurgte jeg. — „I det mindste ville vi lindre hans Kaar," svarede han. — I dette Øieblik bragte Vincent Viin og Forfriskninger. — „Den ædle Dronnings, vor Beskytterindes Skaal," sagde Junker Maximilian, og en høi Rødme farvede pludselig hans blege Kinder. — „Gud skjænke hende den Lykke, hun fortjener," sagde jeg. — „Lykke!" svarede han, „slige Væseners Lykke er ikke i denne Verden. Mellem os, jeg har været en vild Krabat og ikke havt store Tanker om det qvindelige Kjøn før, men hun er pletfri som en Engel fra Himmelen." — „Kunde jeg dog i det mindste før min Afreise bevidne hende min Tak," sagde jeg. — „Guddommen gaaer usynlig over vore Hoveder, nedsender sine Gaver og behøver ikke vor Tak," svarede han og gik. — Jeg forundrede mig over at see denne Mand, som jeg alt før havde hørt omtale som temmelig letsindig, saa henreven af sin ædle Dronning, og jeg overbeviste mig om, at hendes ophøiede Stilling ikke var at ansee for Andet end for en kostbar Ramme, der indsluttede et saa herligt Billede, at den rigeste Indfatning kun lidet kunde forøge dets Værdi.

Jeg forklædte mig nu som Tjener. Efter to Timer holdt Vognen udenfor, jeg satte mig deri hos Junker Maximilian og indhyllede mig i en stor Kappe for at skjule mit Ansigt. Vincent satte sig hos Kudsken, og saaledes rullede vi ud af Byen i den tidlige Morgen.

Neppe vare vi komne udenfor Porten, før en ny Fare viste sig. Vincent vendte sig om med Forskrækkelse og berettede, at Ryttere af Kongens Garde vare opstillede paa Veien og syntes at vente paa Nogen. „Os lade de vel kjøre," sagde Maximilian rolig. Jeg fandt imidlertid

vor Stilling betænkelig, og neppe vare vi komne tyve Skridt videre, før Vognen blev omringet. „I Kongens Navn arresterer jeg Eder," sagde en Officeer, der nærmede sig til Vognen. Jeg blegnede og troede mig allerede forraadt, men Maximilian vendte sig til mig og sagde sagte: „Tab ikke Modet, denne Gang gjælder det ikke Jer men mig." — Officeren forlangte, at min saakaldte Herre skulde stige ud, og skjøndt han beraabte sig paa, at han var Dronningens Sendebud, bleve dog alle hans Breve og andre Papirer ham fratagne. Han beholdt imidlertid sin Fatning og sagde høit: „Værer kun rolige! Kongen vil ikke forgribe sig paa sin Gemalindes troeste Tjener, det er en Misforstaaelse. Mine Folk," blev han ved, „kunne dog frit vende tilbage?" — „Dem har jeg ingen Ordre at bemægtige mig," svarede Officeren. — „Nu vel saa gaa min Ven!" sagde Maximilian til mig. „Kun for Eder frygter jeg," føiede han sagte til, „med mig har det ingen Nød." — Den Ulykkelige forudsaae kun lidet sin Skjæbne, thi Kong Christian var desværre grusom nok til kort efter at lade ham henrette.

Jeg og Vincent ilede nu tilbage til Byen, thi fremad var Veien spærret. Jeg var raadvild om, hvor vi skulde gaae hen. Ingen Vei fra Byen kunde passeres uden Undersøgelse, og over Volden skjøttede jeg ikke om anden Gang at flye, da jeg frygtede for at falde i Sigbrits Hænder. Jeg vidste kun to Udveie, enten maatte jeg forklædt flygte til Lands, eller jeg maatte stræbe at undkomme skjult i Lasten af et Skib. Det Sidste ønskede jeg helst, da ingen Forklædning ganske sikkrede for Sigbrits Spioner. Men indtil vi fandt et saadant Skib,

maatte vi have et Tilflugtssted. Jeg besluttede derfor at henvende mig til Faaborgs Bedstemoder, der skyldte mig Taknemmelighed, og som jeg vidste ei var istand til at forraade mig.

Vi forføiede os altsaa til hendes Bolig. Vi bankede paa, og da det alt var Morgen, lukkede hun strax op. — „Ak er det Eder?“ sagde hun. „Velkommen! Jeg troede, at de havde hængt Eder med, ligesom mit stakkels Barn.“ — „Det kan skee endnu, Moder, hvis Du ikke skjænker mig et Tilflugtsted i Dit Huus.“ — „Vil Du skjule Dig hos mig, min Søn, skal Du være velkommen; var mit stakkels Barn bleven her, da var han endnu ikke død, men Nattesviir kunde den velsignede Dreng ikke undvære, det blev hans Ulykke.“ — Under disse og mange flere Ord viste hun mig et lille affides Kammer, der var indrettet af Faaborg selv og aflukket med en Dør, som ikke udvendig kunde sees. Dette blev nu min Bolig, og det var i det mindste langt bedre end Fængselet. Vincent derimod fik et lidet Værelse nedenunder Trappen.

Jeg holdt mig nu ganske stille baade Dag og Nat, hvilket var saameget mere nødvendigt, da min Flugt vakte stor Opsigt. Fangevogteren havde lagt voldsom Haand paa sig selv af Fortvivlelse derover, og Kongen og Fru Sigbrit vare saa forbittrede, at de havde udsat en Sum Penge for Opdagelsen af mit Opholdssted. Ofte hørte jeg Stemmer i det nærliggende Værelse, thi flere af Faaborgs Venner besøgte undertiden den Gamle, hvilke hun for sin afdøde Sønnesøns Skyld var godmodig nok til at beværte saa godt, hun formaaede. Men selv for disse var mit Værelse en Hemmelighed, thi Faaborg havde ladet det bygge, som en Tilflugt i den yderste Nød og kunde maaskee her have undgaaet sin Skjæbne, hvis han

ikke havde stolet for meget paa sin egen List og paa Kongens Velvillie. Jeg sendte hver Dag Vincent ud for at skaffe Plads paa et Skib, men dette havde store Vanskeligheder, eftersom Sigbrits Speideri, næret ved hendes egen Nysgjerrighed og ved Kongens Mistænkelighed, stedse mere var bleven bragt i System. Tilsidst besluttede jeg selv at forsøge min Lykke, dog var jeg saa forsigtig kun at gaae ud om Natten; jeg efterlod ogsaa min Tegnebog i den tro Vincents Hænder, da man i Mørket paa Gaderne ikke altid undgik at blive plyndret.

Jeg var imidlertid ikke heldigere end Vincent; alle Skippere fordrede en af Fru Sigbrit underskreven Reisetilladelse, og flere betragtede mig med saa mistroiske Blikke, at jeg troede det sikkrest at afbryde Underhandlingerne og hellere at flygte bort til Lands. Jeg havde netop, trættet af mange feilslagne Forsøg, fattet denne Beslutning og var paa Veien til mit Hjem gjennem en af de temmelig brede, men eensomme Gader, der føre ned til Vandet, da jeg meente at høre Hovslagene af en Hest langt borte. Dette forundrede mig at høre paa den Tid af Natten, hvori al Færdsel ellers var ophørt. Jeg standsede derfor et Øieblik, og Lyden kom stedse nærmere, endelig saae jeg virkelig en Hest, der fra et Hjørne dreiede om i den Gade, hvori jeg befandt mig. Den bar, saavidt jeg kunde skimte, en betydelig Byrde og ledsagedes af to Mænd. Toget nærmede sig til det Sted, hvorpaa jeg stod. Det var efter Midnat. Maanen i sidste Qvarteer dalede i Horizonten, og kastede sine Straaler skjævt gjennem Gaden. Dens blege Skive, der knap skinnede med Fjerdedelen af den Glands, som den har som Fuldmaane, lyste netop nok, for at jeg kunde skimte det Optog, der nærmede sig; jeg selv derimod veg tilside og

skjulede mig i de lange Skygger, der nedkastedes fra Husene. Nu bevægede Toget sig forbi mig, og jeg saae, at en Bærebør var udstrakt over Hesten, paa hvilken en lang Sæk hvilede, hvori jeg bildte mig ind at see Omridsene af et Menneske. Jeg gøs ved dette Syn, og den Samtale, som jeg engang havde havt med Kongen om Dyveke, faldt mig ind. Min Begjærlighed efter at see Enden paa dette Eventyr var imidlertid saa stor, at jeg ikke agtede den Fare, hvori jeg styrtede mig selv, men besluttede, skjult i Skyggen, med Forsigtighed at følge efter dette Optog. Førerne standsede undertiden og saae sig om, dog varede det kun et Øieblik, saa dreve de Hesten igjen fremad. Jeg nærmede mig endog tilsidst saameget, at jeg kunde høre, hvad de to Mænd talte. — „Hvor skulle vi kaste hende?" sagde den Ene. — „Nede ved Broen," var Svaret. — „Men kommer der ingen Folk?" — „Vanskelig paa denne Tid af Natten, og kommer ogsaa Nogen, vil han neppe forgribe sig paa Kongens Tjenere og hindre dem i deres lovlige Kaldsforretning." — „Hvem er hun?" — „Det veed jeg ikke, det kan ogsaa være det Samme, thi Alle blive lige, naar de komme under vore Hænder." — „Er hun allerede død?" — „Jeg tænker det, thi Baandet om Halsen er stærkt bundet." — Under denne Samtale, naaede de Søen, og Byrden blev tagen af Bærebøren og kastet i Bølgerne. Derpaa ilede de to Bødler bort med Hesten langt hurtigere, end de vare komne, og uden at see sig tilbage. I dette Øieblik gik Maanen ned bag en fremstaaende Muur, ligesom om den ikke længere vilde betragte dette Rædselssyn. Alt indhylledes nu i Nattens Dunkelhed, der dog snarere viste sig som en stærk Dæmring, end som et fuldkomment Mørke, thi det var i Juli Maaned. Jeg

troede endnu ovenpaa Vandet at øine Fligen af den Sæk, hvori den Ulykkelige var indsvøbt. Jeg ilede øieblikkelig til Broen, og da jeg var en god Svømmer, betænkte jeg mig ikke paa at springe i Vandet, paa det Sted, hvor hun var nedstyrtet. Jeg havde virkelig ikke bedraget mig, Sækken og Klæderne, der svulmede af Vand, sank langsomt, jeg greb en Flig af hiin, og med liden Besværlighed lykkedes det mig at føre den Druknede til Land. Jeg saae mig nu forsigtig om, og da jeg Ingen mærkede, løsnede jeg Sækken; et qvindeligt Hoved med lange Haar kom tilsyne; jeg søgte strax det Baand, hvormed Halsen efter Bødlernes Ord var indsnæret; jeg fandt det og overskar det øieblikkelig ved Hjælp af en Kniv, som jeg til Lykke havde hos mig. Nu bar jeg den Ulykkelige til mit Hjem, og var saa heldig Ingen at møde paa Veien, hvilket var ganske naturligt, da Veien ikke var lang, og da disse Gader bestandig og især paa denne Tid af Natten kun lidet besøgtes. Da jeg imidlertid sagte bankede paa Døren til mit Hjem, aabnedes den af Vincent, der bad mig at vente, eftersom En af Faaborgs Kammerater sad og drak hos den Gamle og endnu ei vilde gaae. Jeg viste nu Vincent, hvad jeg bragte, han forfærdedes og besvor mig ved alle Helgene at føre den Druknede tilbage, hvor jeg tog hende, da vi, ved at beholde Liget, kun vilde styrte os i den største Ulykke. Paa min udtrykkelige Befaling gav han imidlertid efter, og vi bragte den Ulykkelige med saa liden Støi som muligt, ind i hans Værelse. Døren lukkedes i Laas, hun blev lagt i Sengen, og vi tændte Lys, men jeg var nær sjunken i Knæerne af Skræk, da jeg saae, hvem jeg havde reddet. Det var den unge Jomfru, som jeg først havde seet i Brüssel og siden lært at kjende i Fængselet. Do-

dens Bleghed var udbredt over de ædleste Træk, og den ungdommelige Varm slog ikke længer. I dette Øieblik gik hiin besværlige Gjæst, og jeg meddeelte den Gamle min Hemmelighed. Vi lode nu i Førstningen den Gamle alene med den Skindøde, indtil hun havde klædt hende af. Paa min Befaling gned hun hende ogsaa med uldne Klæder, indhyllede hende deri og varmede hendes Leie. Derpaa reiste vi hende op og pustede Luft i hendes Lunger. Men der hengik over en Time, hvori alle Bestræbelser syntes forgjæves. Fortvivlet og udmattet vilde jeg endelig opgive mine Forsøg, da det forekom mig, at en lille Fjeder, der laae nær ved hendes Mund, bevægede sig. Nu vendte mit Haab tilbage, vi fordoblede vore Bestræbelser, og efter to Timers Forløb lykkedes det virkelig at bringe den Ulykkelige saa vidt, at hun aabnede Øinene. Hun blev nu forsigtig baaret ind i mit eget lille Kammer, hvor den Gamle og jeg selv vaagede over hende. „Det er det deiligste Fruentimmer, jeg har seet,“ sagde Moder Faaborg; „Gud tilgive den grusomme Konge!“ Mod Morgenstunden syntes Bedøvelsen at ophøre, den Ulykkelige drog et dybt Suk, syntes at besinde sig og saae sig om med Forundring. Endelig vendte hendes Mæle tilbage, hun saae sig igjen om til alle Sider og udbrød: „Gud i Himlen! hvor er jeg?“ Jeg lod nu atter den Gamle alene med hende; Vincent maatte skaffe en fuldstændig Fruentimmerdragt, som jeg sendte hende, og først da hun var paaklædt, vendte jeg tilbage til hendes Kammer. En høi Rødme bedækkede hendes Kinder, da hun saae mig. „Er det Eder?“ sagde hun. „O, jeg kan neppe takke Eder for min Redning. I har jo dog kun frelst den ulykkeligste af alle Skabninger.“ — Jeg bad hende at være rolig og ikke at tænke paa det

Forgangne. — „Ak, jeg maa tænke derpaa, saalænge jeg lever," sagde hun, „jeg kan aldrig glemme, hvorledes min ulykkelige Moder blegnede under sine Bødlers Hænder, hvorledes jeg selv blev bortslæbt, og hvordan de lagde den græsselige Snor om min Hals." Under disse Ord blev hun bleg som et Liig, og jeg frygtede for en ny Afmagt. — „Nei," sagde hun, da hun saae min Ængstelighed, „frygt ikke, men siig mig blot, hvorledes vi skulle undgaae Tyrannens Hænder." — „Derpaa ville vi siden tænke," sagde jeg, „nu maa I først samle Kræfter; men for Himlens Skyld tal sagte, thi Sideværelset er ikke stedse sikkert." — Hun betroede mig derpaa med sagtere Røst, at hun var af Vasas Slægt, og at den heltemodige Gustav var hendes Broder. — „Gustav Vasa, Sverrigs Befrier!" udraabte jeg. — „Ja," svarede hun, „han er min Broder; af Forbittrelse mod ham og tildeels vel opirret ved min Moders Foragt, befalede Tyrannen, at vi skulde druknes, min stakkels Moder blev bortført i Gaar Nat og nedstyrtet i Bølgerne, jeg selv skulde, som I veed, i Nat have hvilet ved hendes Side."

Jeg blev enig med Coecilia, dette var min ny Veninides Navn, om at vi forklædte skulde flygte næste Nat; men dette lod sig ikke udføre; thi den frygtelige Tilstand, hun havde gjennemgaaet, virkede saaledes paa hende, at hun allerede samme Dags Aften befandt sig ilde og endelig faldt i en hidsig Sygdom, hvori hun bestandig talede vildt. I sin Vildelse bildte hun sig ind, ved sin Broders Side, i Spidsen for den svenske Hær, at vandre gjennem Dalene og at kæmpe mod Kong Christian; hun troede at see de svenske Faner, at høre Trommers og Krigsbasuners

Lyd samt de Døendes Skrig og Pilenes Hvislen i Luften. Under disse Syner jublede hun, hendes deilige Øine funklede, og det var neppe muligt at holde hende tilbage paa sit Leie. Til andre Tider talede hun om sig selv, som om hun laae paa Havets Bund, og klagede over, at Vandslangerne saarede hende, og at fæle Fiske svømmede over hendes Hoved. Uagtet disse heftige Anfald seirede dog efter nogle Dages Kamp hendes ungdommelige kraftige Natur, og hun vendte tilbage til Livet; men nu fulgte dog paa Sygdommen en lang Svækkelse, hvori vi ikke kunde tænke paa Flugt.

I al denne Tid maatte Moder Faaborg spærre sit Huus for Fremmede under Paaskud af, at hun selv befandt sig ilde. Jeg skiftedes med hende til at vaage over den Syge; men da denne kom sig, deelte jeg Kammer med min Tjener om Natten; om Dagen sad jeg ved Coecilias Leie. Det syntes mig, at hun vænnede sig til min Nærværelse; thi naar jeg var borte, blev hun urolig, og naar jeg kom, bad hun mig med Ængstelighed ikke at forlade hende. Jeg fortalte hende nu om mit foregaaende Liv, om Dyveke og om det Indtryk, hun selv havde gjort paa mig. Hun sad nogen Tid taus, efterat jeg havde endt min Fortælling, og sagde derpaa pludselig: „O, lad os flygte til et fjernt Land! Jo længer bort desbedre!" — „Vil I da ikke vende tilbage til Eders Broder?" sagde jeg. — „Ak jeg passer nu kun lidet for hans stolte Planer," svarede hun.

Den Tid, jeg saaledes levede ved Coecilias Side, forekom mig som den lykkeligste i mit Liv. I mit Hjerte opstode dristige Forhaabninger, hvilke jeg neppe vilde tilstaae mig selv. En Aften da vi omtalte den Maade, hvorpaa vi sikkrest kunde flygte, hørte vi en heftig Ord-

strid udenfor Værelset mellem Vincent og en Mand, der vilde trænge sig ind. Vi havde neppe Tid til at indelukke os i vort lille Værelse, da Døren aabnedes, og En af Faaborgs forrige Venner styrtede ind, det var den Samme der havde været der den Nat, hvori jeg reddede Cœcilia. — „Hvad vil I?“ spurgte Moder Faaborg. „Jeg har jo sagt, at jeg ei kan modtage Jer.“ — „En Flaske Viin,“ sagde han, „kan Du dog give mig, Moder Faaborg, for gammelt Bekjendtskabs Skyld.“ Den fik han, og da han havde tømt den, lykkedes det endelig at faae ham bort. Men den næste Morgen nærved Middagstid saae vi Huset pludselig omringet af Soldater. Faaborgs Ven fulgte med og viste Vagten det Sted i Væggen, hvor Døren til vort Værelse fandtes. Den aabnedes med Magt, og Vagten bemægtigede sig vore Personer. Som vi siden erfarede, var Faaborgs forrige Stalbroder en Speider i Kongens og Sigbrits Tjeneste. Han havde alt længe formodet, at Moder Faaborg skjulede en Hemmelighed, og vi kunde den foregaaende Aften ikke saa hurtig lukke Døren, at han ei mærkede dens Bevægelse, hvilket han strax angav ikke til Sigbrit men til Kongen selv.

Cœcilia betragtede mig med et Blik, hvori Dødsangst stod malet. Jeg nærede imidlertid endnu et svagt Haab og sagde pludselig med en bestemt Tone: „før os til Kongen! Dette er en fornem svensk Fange, og jeg er Kongens forrige Secretair Vilhelm Zabern; jeg har vigtige Hemmeligheder, som jeg ikke kan betroe til nogen Anden end til Kongen selv.“ Vagtens Anfører betragtede mig med Forundring; imidlertid førte han os virkelig til Slottet og ikke til Fru Sigbrit, for hvem jeg mest frygtede. Vi bleve strax førte for Kongen. „Staae de Døde

op igjen?" sagde han og betragtede Coecilia med Forskrækkelse og Forundring. — „Jeg beder Eders Naade, før I fordømmer os, at læse dette Brev," sagde jeg og overgav ham Dyvekes Skrivelse. — „Forræder! Er det Dig?" sagde han. „Du vil neppe undgaae Døden." — Dog modtog han Brevet og brød det strax. Da han havde læst nogle Linier, sagde han: „vent mig her!" hvorpaa han gik ind i et Sideværelse. Efter nogen Tid kom han igjen, og hans Træk vare mildere end før. „Hvordan bleve I reddede?" spurgte han, og jeg maatte fortælle ham Historien om mit Fængsel og min Flugt; dog omtalte jeg ikke den Andeel, Dronningen havde i min Redning, men foregav, at jeg selv havde overtalt Fangevogterens Medhjælper til at flygte bort med mig. Efter at have hørt min Fortælling, stod han længe hensjunken i Tanker. „Du er en dumdristig Rømningsmand," sagde han, „dog har den hensovede Dyveke talt et kraftigt Ord til Din Fordeel. Hun forsikkrer ogsaa i sin Dødsstund ved den Salighed, hvorpaa hun haaber, at intet andet Forhold mellem Dig og hende fandt eller kunde finde Sted end et aldeles uskyldigt, hvordan vil Du bevise det?" — I samme Øieblik aabnedes Døren, og Dronning Elisabeth traadte ind. „O, min Gemal!" sagde hun, medens hun med langsomme Skridt nærmede sig, „jeg kjender disse to Forladte, jeg bad Eder engang i hiin ulykkelige Nat at afholde Eders Hænder fra Blod, da kunde jeg ikke standse Jer, saa lad mig ikke nu igjen bede forgjæves! Skjænk disse Ulykkelige, der Intet have forbrudt, deres Liv." — „Han har Qvinderne paa sin Side," sagde Kongen med en noget formildet Stemme, „men han er to Gange undløbet af sit Fængsel," føiede han til, „allerede derfor burde han døe." — Dronningen

stod et Dieblik ligesom tvivlraadig, endelig sagde hun: „Min Gemal, jeg vil og bør ikke længer skjule det for Eder, jeg er selv hans Medskyldige heri; da I ikke vilde høre min Forbøn, saa har jeg selv mod Eders Villie vovet at række ham Haanden til Flugt.“ — „Guds Død, Madame!“ sagde Kongen, og den store Aare, der slyngede sig over hans Pande, svulmede alt af det tilstrømmende Blod, „det vover I at sige mig i mit Aasyn!“ — „Ja, min Gemal,“ svarede Dronningen, „jeg vil heller tage en Deel af Eders Vrede paa mig, der dog bedre kan bære den, end lade den heelt hvile paa en Uskyldig, som den maaskee kunde trykke til Døde.“ — Det syntes virkelig, som om Elisabeths rene Blik udøvede en stor Magt selv paa denne lidenskabelige Konge; thi den Vredes Sky, der nylig truede, lod til at fordeles og drage bort igjen. Han taug en Tid lang, endelig hævede han sit Die og fæstede det paa Cœcilia. „De Svenske ere saa dumdristige, at de ville udvælge Eders Broder til Konge,“ sagde han, „veed I det?“ — „Nei,“ svarede hun skjælvende. — „I vorder da Prindsesse, hvis I lever, det begriber I vel?“ — „Herre, slig Ære begjærer jeg ikke.“ — „Ikke?“ sagde han og betragtede hende med et bittert Smil, „I er dog ung og skjøn; kan et saa stort og glimrende Haab ikke friste Jer?“ — „Nei, Herre, i Sandhed ikke!“ — „Hvis det er saa, kan I maaskee reddes,“ svarede han og betragtede hende med det samme hvasse Blik, hvormed Løven siges at betragte sit Bytte. — „Hvis Du, Zabern,“ vedblev han, „forbinder Dig med denne Qvinde og derved viser, at Dit Hjerte ikke saa stærkt hænger ved den, som jeg mistænkte Dig for, og hvis I, der er en høiadelig Jomfru, rækker denne Mand, der er af borgerlig Stand, og hvis Fader kun

var Kjøbmand i Bergen, Eders Haand og vorder hans Hustru, da tilgiver jeg Eder begge, hvis ei da gaae I begge til Døden." — Der blev nu en dyb Taushed, og jeg lyttede med bankende Hjerte til Coecilias Svar. „Min Gemal," begyndte Dronningen, „giv hende dog Tid et Øieblik!" — „Guds Død, Madame," svarede Kongen, „jeg giver ingen Tid, jeg vil ogsaa have min Hevn frem, den forvovne Gustav skal føle, at han ei er bedre end en anden Borger, hans herskesyge Moder skal vende sig i sin Grav af Fortvivlelse, og denne Zabern skal handle som jeg vil." — „Det afhænger jo ei alene af mig," sagde Coecilia med sagte Røst, medens en stærk Rødme farvede hendes Pande og Kinder. — „Vil Du, Zabern?" spurgte Kongen. — „Af mit ganske Hjerte," svarede jeg. — „Og I, Jomfru, vil I, eller vil I ikke? Tal kort og tydeligt, thi jeg har ingen Tid at vente." — „Han har reddet mig fra den visse Død," sagde Coecilia med nedslagne Øine, „hvis det er Eders Villie, og han selv ønsker det, da vorder jeg hans Hustru." — „Godt," sagde Kongen, „min egen Skriftefader skal strax i min og Dronningens Nærværelse vie Jer." Med disse Ord gav han Befaling til en Page, der ventede i næste Værelse. „Coecilia," sagde jeg imidlertid sagte, „er det ikke Dødsfrygt, der driver Eder?" — „Til et saadant Skridt vilde aldrig Dødsfrygt drive Gustav Vasas Søster," svarede hun. — „Ønsker I da selv denne Forbindelse?" — „Hiin strenge Konges Bud havde ikke været nødvendigt, for at bestemme mig dertil," svarede hun igjen, i det hun atter rødmede stærkt. — Kort efter traadte Kongens Skriftefader ind, og inden et Qvarteer vare Coecilias og mine Hænder for bestandig sammenføiede.

Ingen, som ikke har oplevet en saadan Overgang fra Dødsfrygt til den høieste Lykke, er istand til at forestille sig min Tilstand. Jeg svimlede næsten ved at tænke, at jeg nu virkelig besad, hvad jeg knap i Drømme havde vovet at begjære, og at det blev mig skjænket i det Øieblik, da jeg troede at have tabt Alt. Efter Vielsen gik Kongen, men Dronningen ønskede endnu at høre Fortællingen om vore Hændelser af min egen Mund. Jeg berettede hende Alt uden Forbehold, hun hørte det, uden at vise Tegn til stærk Bevægelse, men med stille Deeltagelse og med et venligt Smiil, der røbede, at hun i sit Hjerte følte inderlig Medlidenhed. „I har lidt meget, Zabern," sagde hun, „men nu er Eders Glædestime kommen. — Jeg haaber, at I og Eders unge Brud ville tillade mig at holde Eders Bryllup." — Dermed bleve vi førte over i Dronningens Værelser. Vi maatte spise ved hendes eget Taffel, og en lille Fest foranstaltedes af hendes Damer paa hendes Befaling. Brudens forrige Navn blev ikke nævnet, og jeg troer virkelig, at Dronningen sørgede for, at Ingen fik det at vide. Efter Taffelet modtoge vi prægtige og rige Gaver af Dronningens Haand, der selv vilde sørge for Brudens Udstyr. Om Aftenen foranstaltede hun endog et lille Bal, hvorved hun selv i Begyndelsen var tilstede. Endelig bleve vi henførte til et Par smukke Værelser i en Sidebygning, der laae ved Slottet, og som hun i Hast havde ladet indrette for os.

Samme Aften havde jeg et Syn, som jeg aldrig glemmer. Da jeg et Øieblik sad med Cœcilia i et eensomt Sidekammer, hvis aabne Døre dog viste os Tummelen i den nærmeste Sal, kom det mig i Tanker, paa hvilke forunderlige Veie jeg var ført til min Lykke. Mit

tidligste Bekjendtskab med Dyveke faldt mig ind, som først havde aabnet mit Hjerte for Kjærlighed. Da hørte jeg en usigelig herlig Musik langt borte, der saaledes henrykkede mig, at mit Øre lukkedes for, hvad der foregik i Salen ved vor Side. Musiken kom langsomt nærmere, en deilig Stemme, ligesom en Engels fra en høiere Verden, tonede mildt til Klangen af Harpetoner. Melodien forekom mig bekjendt, og jeg maatte tænke paa Dyvekes Sang om Havfruen, der for sidste Gang lod sig tilsyne for sin Elskede. Jeg spurgte Coecilia, om hun hørte Noget, men hun svarede nei. Nu hævede jeg mit Øie til Loftet, hvorfra Tonerne syntes at udgaae, og det forekom mig, ligesom i hiint Sagn, at Loftet adskillede sig, at en Krands af Sivlillier fremspirede deri, og at en luftig og usigelig yndig Skikkelse nedsvævede i deres Midte. Især saae jeg tydeligt de skjønneste Hænder, der strakte sig ned mellem Blomsterne over vore Hoveder ligesom om hun vilde nedbede Velsignelse over os. Den luftige Skikkelse bar Dyvekes Træk, dog vare de forædlede, og besløredes desuden af en dem omgivende Taage. Synet forsvandt snart, Loftet lukkedes, og Tonerne tabte sig i det Fjerne. Jeg sagde Intet om dette Syn til min unge Hustru, og troer heller ei, at hun mærkede det, men i mit Hjerte var jeg overbeviist om, at Dyveke selv efter Døden havde været min Kjærligheds Skytsengel, og at hun fra sin himmelske Bolig endnu engang nedkastede et Blik paa sin fordums Ven og ønskede at give ham sin Nærværelse tilkjende.

Saalænge jeg var i Kongens og Fru Sigbrits Nærhed, forekom det mig endnu, at jeg ikke var sikker paa min Lykke. Da Coecilia tænkte som jeg, opspurgte vi saa snart som muligt et Skib, der reiste til Bergen og ind-

skibede os tilligemed den tro Vincent. Jeg fordoblede endnu den aarlige Rente, som jeg havde udsat for Faaborgs Bedstemoder, som derved kom i en Art af Velstand. Vor høie Beskytterinde overvældede os med Gaver, og hvad end mere glædede os, hun kom selv til os den sidste Aften og tilbragte den hos os. Hun var usigelig venlig; „min høieste Glæde i den senere Tid," sagde hun, „er at jeg har bidraget Noget til Eders Lykke." Vi styrtede os begge for hendes Fødder, og hun udstrakte sine Hænder til os, hvilke vi vædede med Taknemmeligheds Taarer. „Mine gode Børn," sagde hun, „elsker hinanden stedse! I ere jo i den Stand, hvori det tillades Eder at være lykkelige. Men vogter Eder for de vilde Lidenskaber, der ikke blot forstyrrer denne Verdens Lykke, men der kunne hilde Sjælen i et saadant Selvbedrag, at de bedste Anlæg ikke kunne hindre dens Undergang. Selvbeherskelse, mine Børn, er Betingelsen for alle Dyder." Dermed gik hun, og vi saae hende aldrig mere.

Syv Aar efter at jeg havde forladt mit Fødested, vendte jeg saaledes tilbage dertil. Min Hustru tilskrev nu sin Broder oprigtig og fortalte ham hele sin Skjæbne og sit Giftermaal. Jeg betalte et paalideligt Bud for at ride gjennem Landet til Sverrig og afgive Skrivelsen i Gustavs egne Hænder. Efter to Maaneder vendte Budet tilbage og bragte Brev fra Gustav Vasa, hvori denne paa det venligste tilskrev sin Søster og billigede hendes Handlemaade; dog tilstod han, at han, med Hensyn til sine Planer for Fremtiden, ønskede, at et Slør i det mindste i Førstningen hvilede over dette Giftermaal.

Jeg fandt min Formue i Bergen betydelig formeret, ogsaa fra Lybek fik jeg gode Efterretninger; desuden sendte Gustav Vasa sin Søster en meget betydelig Arv.

Da vi saaledes ikke manglede Rigdom, kjøbte jeg den Eiendom mellem Bjergene, som van Claesen tilforn besad, og hvorpaa jeg havde tilbragt min tidligste Ungdom.

Cœcilia, der elskede Eensomhed og fandt, at dette Land lignede hendes eget, fulgte mig med Glæde til vor ny Bolig, hun blev ved sin Mildhed og Godhed en Velsignelse for den Egn, hvori vi nedsatte os.

Pater Anton fandt vi ikke, han havde været saa heldig at undkomme til Tydskland, men efter nogle Aar vendte han tilbage og blev en Apostel i det høie Nord, samt bidrog mægtig til at udbrede den rensede Lære, der endelig nu er antagen over hele Landet.

Underligt er det at Kong Christian ei, for at hevne sig paa Gustav Vasa, lod Søsterens Forbindelse udsprede overalt; men jeg kan tænke, at han først bevarede Hemmeligheden, for dermed at tvinge Gustav til, hvad han vilde; siden fik han saa meget at tage Vare, og der kom en saadan Sindsforvirrelse over ham, at han kun lidet huskede paa mig og mit Giftermaal.

Jeg lever nu igjen i de samme Egne, som i min Barndom, jeg hører virkelig de fjerne Vandstrømme og Fuglenes Sang som i hiin Tid; ja uagtet jeg endnu er ung, forekommer det mig dog, som om jeg havde gjennemgaaet en travl Dag, der indsluttes af en herlig Morgen og Aftendæmring. En skjøn Stjerne glimter i min Eensomhed, hvorefter jeg ubevidst i min Ungdom længtes, og jeg kan visselig ikke beklage den lange Vandring, hvorefter den opgik for mig. To Aar efter vor Ankomst til Norge hørte vi, at det var lykkedes den misfornøiede Adel, der allerede tidlig havde forbundet sig mod Christian den Anden, at drive ham i Landflygtighed. Med stor Bedrøvelse hørte vi ogsaa Dronning Elisabeths Skjæbne

der trofast fulgte ham i Ulykken. Ved Dyvekes Billede dvæler jeg derimod ofte med stille, veemodig Glæde. Naar jeg hører de hemmelige Røster i Bjergene, da tænker jeg ikke mere paa Huldren og Ellepigen, som i min Barndom, men paa min tro, hensovede Veninde, som jeg, næst Gud i Himlen, og næst den ædle Elisabeth, har at takke for min Lykke. Efter min inderlig elskede Hustru har jeg heller Ingen havt saa kjær som Dyveke, hvilken jeg vist haaber engang at see igjen paa den anden Side af den stjerneklædte Himmel. Gustav, der nu er bleven Konge, har skjænket mig et Gods paa Grændsen af Norge og Sverrig, hvorhen vi ofte reise. Den kongelige Helt har endog to Gange paa sine Reiser besøgt os, og nu, da han sidder fast paa Thronen, er han ei engang utilbøielig til at hæve det Slør, der er kastet over hans Søsters Skjæbne; men hverken min Hustru eller jeg begjære det, thi vi troe begge, at vi ere mere skikkede til en stille Virken i Eensomheden end til et glimrende Liv i Verden. Hvad mine Børn derimod angaaer, da maae de, naar de voxe til, i dette Punkt handle, som de ville. Ønske de udvortes Høihed og have Kraft til at bære den, uden at daares af forfængelig Indbildning, da skal jeg ikke hindre dem fra at gjennemgaae den Skjæbne, hvortil Gud kalder dem.

Flere Aar efter jeg var vendt tilbage til mit Fædreland, hændte det sig, at jeg med min Hustru og mine Børn opholdt mig paa den Eiendom nær de svenske Grændser, som Kong Gustav havde skjænket os. Det var Sommer, og Svalerne, der om Vinteren flyve til fremmede Lande, og som jeg stedse elskede, fra den Tid et Par af

dem havde trøstet mig i mit eensomme Fængsel, vare nylig vendte tilbage. Grantræerne saae dunkle ud mod de lysegrønne Birkeskove, der stode i deres høieste Pragt. Sneen var smeltet høit oppe i Bjergene, og alle Floder vare stegne over deres Bredder. Vi havde hørt om, at den forjagne Kong Christian med en Hær var kommen til Norge, men vi havde ingen Krigsfolk mærket i vor Egn. En Dag blev en Fremmed anmeldt, der vilde tale med mig. Da jeg kom ud i vor store Sal, saae jeg en Mand i en forhen pragtfuld, men nu temmelig tilsmudset Kappe, der vendte mig Ryggen. Han blev længe saaledes staaende. Jeg nærmede mig og spurgte, hvad han vilde. Da vendte han sig om, og jeg saa et blegt, af Lidenskaber gjennemfuret Ansigt med et Par funklende Øine, der forekom mig bekjendte. Et sort Skjæg hang uordentlig om hans Hage, og en Fløielshat med Sølv bedækkede hans Hoved. „Kjender I mig?“ spurgte han. Derpaa vendte han sig atter om, uden at vente mit Svar, og stirrede paa Dyvekes Billede, som jeg havde ladet ophænge i Salen. Da saae jeg pludselig, hvo det var. „Hjælp Gud! Herre Kong Christian!“ udraabte jeg. Men han vedblev at stirre paa Billedet og sagde: „Du hengav Dig til et ulykkaligt Menneske, Dyveke, og i en ulykkalig Stund seer jeg Dig igjen, min udvalgte Brud, thi det er Du i Sandhed, jeg har ingen elsket uden Dig alene.“ — „Ak, Herre!“ sagde jeg, „I taler, som om hun endnu levede.“ — „Levede hun,“ svarede han, „da stod det bedre til med mig og Mine, da havde jeg ikke givet de blodige Tanker saameget Rum, og vissélig sad da Christian den Anden den Dag i Dag paa den danske Throne, istedenfor at han nu fattig og forfulgt som en jaget Hjort maa flygte gjennem sit eget Land.“ — „Herre,

man fortalte, at I havde en mægtig Hær." — „Den har jeg ogsaa," svarede han, „men den staaer paa den anden Side af Floden. Jeg gik over den med saa Mænd ved Midnatstid, og da vi vendte tilbage, var Broen bortskyllet, dog Du glæder Dig maaskee derover og er vel selv En af Oprørernes Flok?" sagde han, og blev pludselig bruunrød i Ansigtet. — „Herre, jeg har Intet med Kong Frederiks Anslag at gjøre." — „Vil Du da," sagde han, og en Taare trillede ned af hans stolte Øie, — „jeg veed, at jeg ikke har fortjent det af Dig — men vil Du, for Elisabeths og den hensovede Dyvekes Skyld, skjule mig saa længe, til Floden falder, og til jeg kan komme til min Hær igjen?" — „Jeg vil, Herre," svarede jeg, „men I handlede bedre i at leve hos Keiser Carl og ei at ængste dette fattige Land med Krig." — „Ak," svarede han og viskede uvillig en Taare bort af sit Øie, „hellere Dagleier, end en forjaget Konge, der tigger sit Brød hos de Mægtige. Du veed ikke hvad Ydmygelse koster den, der er født til Høihed." — „Jeg begriber det, Herre," sagde jeg, „men skal jeg frelse Jer, maa jeg indvie min Hustru i Hemmeligheden." — „Din Hustru," sagde han, „var det ikke Dig, der ægtede ..?" — „Herre, hun er trofast, og vil vist vise Jer den Hyldest, som Eder tilkommer." — „Var det ikke hende, som jeg lod udkaste i Bølgerne?" sagde han og blev endnu hvidere i Ansigtet end før. — „Tænk ikke derpaa, Eders Naade! Nu har Herren vendt Alt til det Gode. I har tilgivet os, og Eders fyrstelige Gemalinde har viist os meget Godt, saa vi ere bjergede i en god Havn." — „Ja, kun jeg driver endnu i den vilde Storm," sagde han, „og det er ret og billigt; kan Du see Noget her mellem mine Øienbryn?" — „De ere mørke, Herre! og buskede,

og I har stærkere Rynker, end jeg saae hos nogen anden Mand." — „Det er Cainsmærket," sagde han, „Herrens Engel var hos mig, og trykkede det paa min Pande i en af de sorte Nætter, hvori Blodet fløb i Stokholm." — „Ei Herre! I taler vildt," sagde jeg, „I trænger sikkert til Hvile; derefter ville vi tænke paa, hvad videre skal skee." — Nu levede han flere Dage hos os i et afsides Værelse, skjult for alle vore Folk, thi vi bragte ham selv, hvad han behøvede. Han blev virkelig bevæget herover og sagde engang, i det han trykkede min Haand: „Hvis jeg kunde begynde mit Liv forfra, saa troer jeg vist, at det skulde gaae bedre, dog saaledes vilde vel de Fleste sige, der staae ved deres Banes Ende." — Paa den fjerde Dag faldt igjen Strømmen, og flere af hans Folk kom over Floden for at søge ham, nu behøvede han ikke at skjule sig længere; men da han gik, trykkede han atter min Haand og sagde: „Du har samlet gloende Kul paa mit Hoved, men Elisabeth vil glæde sig over, at jeg takker Dig for min Redning."

Siden hørte vi, at han var lokket ned til Danmark under Paaskud af givet Leide, hvorpaa han blev fængslet for Livstid, saa at Mester Simons Spaadom ogsaa i denne Henseende blev opfyldt.

Fortælling om Haldor.

Første Kapitel.

Det var i de Dage, da Harald Sigurdsen havde taget det hele Norrig under sig efter sin Frænde Kong Magni Død. Harald var en tapper og navnkundig Hærfører, vidt berømt ved sine Seirvindinger og ved den Snildhed og Kløgt, han overalt baade i Syd og i Nord havde lagt for Dagen; men han var tillige en streng Herre og høitbydende. Dog kunde han tvinge denne Strenghed, naar han fandt det tjenligt, ja syntes endog mild og overbærende mod dem, af hvem han ventede noget Gavn ved Udførelsen af sine Anslag. Han var derfor elsket af sine Hirdmænd, og naar han sad imellem dem, da var han ofte skjemtsom og sagde Ting, der vakte megen Gammen og Munterhed, og som tidt vidnede om stor Kløgt, saa de vel syntes værd at mindes.

Af og til viste han sig gavmild mod sine Venner, men var tillige begjærlig efter Gods og Rigdom. Derfor tyngede han Folket med Paalæg og forlangte svare Bøder, naar Nogen havde forseet sig. Ønskede da Mange den Tid tilbage, da Kong Magnus styrede Riget, thi han var ligesaa tapper som Harald, men langt mildere og mindre begjærlig efter at regjere med selvraadig Hu, dertil langt mindre hevngjerrig. Dog kunde Harald, naar han saa fandt for godt, tykkes sagtmodig, ja kunde endog i flere Aar være venlig mod den, han i Hjertet hadede, indtil han endelig fandt den Leilighed, han ønskede, thi da undlod han sjelden at tage Hevn, og

tidt allermeest over det, som de Fleste meente, han længst havde glemt.

Især bar Harald Nag til de mægtige Høvdinger, der havde staaet i størst Anseelse hos Kong Magnus, og søgte han paa alle Maader at formindske deres Hæder. Men Ingen hadede han meer end den navnkundige Einar Tambeskjælver, hvilken den afdøde Konge havde betragtet som sin Fosterfader, og der under ham stod i den høieste Gunst. Men Harald meente, at Einar, ved efter Kong Magni Død at forlade ham i Danmark, havde spildt det hele Tog for ham og hindret ham i at undertvinge Landet; til Straf herfor berøvede han ham efter sin Hjemkomst endeel af de Forleninger, han under den forrige Konge besad, og syntes kun lidet at mindes, at Einar tillige var den, ved hvis Bistand den norske Kongekrone igjen var kommen tilbage til den hellige Olafs Slægt, og at han saaledes selv skyldte ham sin høieste Hæder.

Ved Kong Haralds Hof levede en ung Mand ved Navn Haldor, der agtedes som En af de Ypperste i Kongens Hird. Han var født af den berømmeligste Slægt, thi hans Fader var Snorre Gode paa Island, der nedstammede fra Thorolf fra Moster, som først tog Land syd for Bredefjord og var En af de mægtigste og rigeste Nybyggere paa Øen. Men paa mødrene Side stammede han fra Frode den Frække og fra den navnkundige Regnar Lodbrok, Begge Konger i Danmark. Snorre selv boede i lang Tid paa Thorsnæs, paa en Gaard, som En af hans Stamfædre havde reist, og der kaldtes Helgefjeld efter et Bjerg af samme Navn, hvilket laae i Nærheden. Han var agtet som den viseste Mand paa Island, vel forfaren i Thingstrid og al Slags

Rettergang, og var hans Rygte saa stort, at selv de anseeligste Høvdinger, naar de havde en vanskelig Sag for Haanden, søgte hen til ham for at nyde Godt af hans Kløgt, og skete det sjelden, at nogen Sag gik dem imod, saalænge de fulgte, hvad han raadede dem til.

Haldor var en fager Mand med brunt krøllet Haar, med klare blaae Øine, der laae noget dybt i Hovedet, og med et skarpt og gjennemtrængende Blik. Han var rank og hærdebred, dertil høi; dog passede hans Lemmer saa godt sammen, at han ikke syntes stort over Middelhøide. Han var meget stærk og kunde svinge det tungeste Sværd med saadan Hastighed, at Ingen af Kongens Mænd mægtede at gjøre det efter. Han svømmede som en Fiskeodder, klattrede som en Reen og løb som en Elg i Skoven. Han forstod vel at føie sine Ord, syntes dog ofte faatalende, men viste sig hjælpsom, naar Nogen trængte til hans Bistand. Derimod kunde han ikke altid styre sin Hu; og om han end, naar Nogen æggede ham, en Tid lang stræbte at tvinge sig, saa hændtes det dog af og til, at han i Brede gjorde det, der siden blev ham selv til den største Skade. „Og er dette hans værste Feil", sagde hans Fader, „og slægter han deri paa sin Moders Æt, dog er han den af mine Sønner, som jeg venter mig meest af", sagde han.

Haldors Moder hed Asdis, en Datter af Viga Styr, som havde været en stor og vældig Drabsmand i sin Tid, og ham var det vel, som Snorres Ord sigtede til. Dog er det et Sagn paa Island, at Snorre selv heller ikke var synderlig sagtmodig i sin Ungdom, ja at han dengang havde været endnu uskyrligere end Haldor, men dette vilde han siden nødig vedgaae.

Haldor havde levet mellem Væringerne og deeltaget

i Haralds Hærtog baade i Grækenlands Hav og paa Sicilien, hvor han bestandig viste sig som den dueligste Hærkæmpe. Det fortælles da, at Harald engang beleirede en stor og velbefæstet By, hvori vare mange Indbyggere, der tillige syntes meget stridbare. Tilsidst, der de saae, at Beleiringen kun skred langsomt frem, bleve de overmodige og gjorde et stort og pludseligt Udfald. Maatte nu Væringerne efter Haralds Bud trække sig noget tilbage, hvorved tillige deres Bannerfører blev dræbt. Greb da Haldor Banneret og raabte høit, saa Hærkongen hørte det: „Nu gjør Du hvad man af Dig mindst skulde vente, Harald Sigurdsen, efterdi Du viger for en sammenløbet Flok af Borgere, og vil det kun være en ringe Hæder herefter at føre Dit Banner, om Du bliver ved, som Du nu har begyndt." Da gik Harald frem og stred med stor Iver ved Haldors Side; og skaanede han sig saa lidet, at han fik et dybt Saar i Bryſtet, hvoraf Mærket kunde kjendes, saalænge han levede. Men Fjenderne bleve drevne paa Flugt, og da han nu tillige havde lagt Mænd i Baghold, som angrebe Bymændene fra Siden, saa skete der et stort Mandefald, og Dagen efter fandtes der over tusinde Døde nærved Voldene. Kort efter overgav Byen sig. Siden talede Kong Harald ikkun lidet om, hvad der var skeet, og syntes det endog, som om Haldor stod i større Gunst hos ham nu end forhen; men det meente de Fleste, at han uden Aarsag havde dadlet Hærkongen, thi denne pleiede sjelden at vige for sine Fjender, uden saa var, at han med List vilde lokke dem frem, for desto sikkrere siden at overvælde dem, og saaledes skete det ogsaa denne Gang.

Nogen Tid efter, da Harald var bleven befært for

Keiseren og kastet i Fængsel, fulgte Haldor frivillig med ham i Fangetaarnet. Men da nu Harald ved den hellige Olafs og sine troe Mænds Bistand igjen blev fri, og Væringerne finge Overmagten, lod han, efterdi han ingenlunde, som meldt er, manglede Hevngjerrighed, Keiserens Øine udstinge, hvilket han endog, som Nogle paastaae, udførte med egen Haand. Dette dadlede Haldor med strenge Ord og med stor Frimodighed, men ogsaa dertil taug Harald stille.

Andet Kapitel.

Noget er endnu at sige om Haldor, som Mange, og det vel heller ei uden Grund, ville ansee som en stor Lyde, thi hvorvel den christne Tro i hans Tid var vedtagen paa Island, saa fæstede han dog endnu Lid til Landvætter og Dverge, og andre Slags hedenske Aander, der boe i Fjelde eller Vand eller nærved Flodbredderne under store Stene eller under Træer, hvorfra de sjelden vige bort, saafremt ikke en høiere Magt driver dem dertil. Og hang dette sammen med Noget, som var nedarvet i hans Æt; thi allerede den Gang, da Thorolf tog Land ved Bredefjorden, byggede han et Tempel til Guderne nær ved Helgefjeld, og erklærede dette Fjeld for helligt, saa intet Dyr der maatte dræbes og intet Blod der udgydes. Dette fandt Modstand hos Andre, som ikke vilde, at dette Fjeld skulde være helligere end andre, og manglede der da ikke paa Strid og Blodsudgydelse paa Fjeldet, saa den Lov, Thorolf havde

givet, vanskelig kunde overholdes. Dog til Trods for al Modstand syntes det snarere, som om Troen paa Stedets Hellighed stadfæstedes gjennem Tiderne, og var det et almindeligt Sagn, at Thorolf og al hans Slægt efter Døden bleve indtagne i Helgefjeld, og at de der endnu førte et hemmeligt Liv. Ja selv om Snorre Gode fortælles der, at han, naar han blev spurgt om sin Mening i en vanskelig Sag, gik op paa Fjeldet; var det da, som om Nogen hviskede ham i Øret, hvad der var raadeligst at foretage. Alt dette havde Haldor i sin tidlige Ungdom hørt, og syntes det da venteligt, at han, der nærede store Tanker om sin Faders Viisdom, ogsaa fulgte hans Mening i denne Sag.

Dog kunde Haldor, som var christelig døbt, ikke som hans Stamfader Thorolf fæste Lid til, at denne Hellighed var udgaaet fra de hedenske Guder. Han begyndte derfor at troe, at der gaves ringere Aander, som dog ogsaa vare mægtige paa deres Viis, og at Nogle af disse havde fæstet Bolig i dette Fjeld. Heri bestyrkedes han end ydermere, fordi han af og til hørte mange Slags Lyd, der udginge fra Fjeldet, hvilke snart lignede Hærblæst eller Luurtoner, snart Hundeglam og Køernes Brølen, og havde han desforuden skimtet Lys inde i Fjeldet. „Ja undertiden klinger det ligesom Svanesang fra Bjergets Inderste," sagde han; „dette har jeg ogsaa hørt paa andre Steder, endog dybt nede mod Syd, men aldrig klinger det stærkere end her i Norden, saa det let kan skjønnes, at slige underlige og sære Vætter meest elske disse nordiske Lande og helst vælge deres Bolig der."

Det mærkedes ogsaa paa Haldor, at han meente, det var godt at have disse Aander til Venner, og at

de kunde bringe Mennesker Lykke eller Ulykke, eftersom deres Hu vendte sig til eller fra dem. Ja, Nogle paastode endog, at han undertiden blotede til Diser og Fjeldvætter, paa det de skulde skjænke ham Held. „Og er dette en stor Vanhæder," sagde de, „og sømmer sig kun lidet for den, som er optagen ved Daaben i den ny Tro." Dog var Alt, hvad herom fortaltes, kun løs Tale og grundede sig ikke paa Noget, som troværdige Mænd berettede at have seet, og heller ikke fandt Nogen det raadeligt at tale til Haldor selv derom.

Forresten vare der Mange paa den Tid, som delede Haldors Tro, og kunne vi ikke Andet skjønne, end at der var stor Grund dertil, saafremt man kan stole paa troværdige Mænds Udsagn om det, som siden skete. Der manglede dog heller ikke paa Vantroende, som sagde, at den underlige Lyd, der hørtes, kom fra dybe Bjerghuler og Revner, hvoraf Vinden gik ud og ind og blandede sig med Røsten af Sælhunde eller Hvalrosser, der dengang ofte svømmede ganske nær ved Stranden, og hvis Stemmer vel kunde lignes med Hundeglam eller Kobrøl. „Men de Lys, der sees," sagde de, „ere ikke Andet end smaa Flammer af underjordisk Ild, som komme frem her ligesom i saamange andre Bjergtragter og Fjeldlier, hvor de tidt bane sig Vei gjennem den dybeste Snee, der forgjæves stræber at slukke den."

Undertiden var der endog Tale om denne Sag ved Kong Haralds Hof, og blev det omsider sagt saa høit, at Kongen hørte det.

En Dag havde Haldor bedet Fugle i den aarle Morgen, og havde forfulgt nogle Urhøns med saadan Iver, at han glemte Tiden og kom for silde hjem, saa han ikke kunde følge Kongen til Messen, som han ellers

pleiede. Men det var Skik mellem Hirdmændene, at den, som forsømte Messen, skulde give i Bod en halv Øre brændt Sølv, og dertil tømme et stort Horn med Mjød, som kaldtes Bødehornet. Da nu Hornet blev bragt til Haldor, sagde han: „Dette gjør jeg ikke, thi jeg anseer det for Noget, der vilde regnes mig til Vanhæder, men Bøden skal jeg betale, som billigt er.“ Dermed gav han en halv Øre Sølv til Kongens Huusfoged, der skulde indsamle Bøderne. Da sagde Kongen: „Det er intet Under, Haldor, at Du forsømmer Messen; thi som jeg hører, er der Noget af det gamle Hedenskab bleven hængende ved Dig, og fortælles der, at Du endnu af og til bloter til Diser og andre afgudiske Troldvætter.“ — „Dette er ikke saa, Herre,“ svarede Haldor, „og er dette Klaffer,“ siger han, „og vidste jeg, hvo der saaledes havde beført mig for Eder, da er det venteligt, at jeg engang vilde drage ham til Regnskab derfor.“ — „Men Du troer dog paa slige Vætter,“ sagde Kongen, „og raadfører Dig med dem i vanskelige Sager, og saaledes, hører jeg, har Din Fader ogsaa gjort før Dig.“ — „Jeg troer paa den gode og gavmilde Christ, Herre, og paa alle de hellige Mænd, der vandre i hvide Klæder for hans Aasyn. Dog har jeg ved mange Leiligheder fornummet, at der ogsaa gives ringere Aander, baade Vætter og Fylgier og hvad de ellers monne kaldes. Men dette er disse Aanders Natur, at de snart ere gode, snart onde, som man behandler dem til, og som det ellers kan falde sig.“ — „Havde Kong Olaf, min hellige Broder, hørt Dig saaledes tale,“ sagde Kongen, „da vilde det rimeligviis være gaaet Dig ilde. Men dette skal engang veies mod den Tjeneste, Du har viist mig, og ville vi da omsider holde Afregning

med hinanden. Dog nu vil jeg selv bringe Dig Bødehornet, og venter jeg mig da, at Du ikke vil undslaae Dig for at tømme det." — „Det er en anden Sag, Herre, naar I selv bringer det," svarede Haldor, „thi da er det heller ingen Vanære for mig at tage derimod." Dermed greb han Hornet og tømmede det i et eneste Drag, og var det Noget, som faa Mænd kunde gjøre ham efter.

Fra den Tid af fulgte Haldor sjeldnere med Kongen, end han før var van, men denne syntes ikke at mærke det eller at agte derpaa. Dog sagde han engang, da han og Haldor mødtes i Eenrum: „Haldor", sagde han, „jeg paaskjønner den Tjeneste, Du har viist mig baade her og udenlands, og Din Plads i Hirden skal aldrig fratages Dig, saalænge Du selv begjærer at være der. Men saadan, som det var mellem os i den første Tid, da vi levede sammen i Miklagard, førend vi droge til Sicilien, saaledes bliver det aldrig meer." — „Jeg takker Eder, Herre," svarede Haldor, „fordi I denne Gang taler oprigtig med mig, thi det mener jeg, at I ikke altid har gjort; og er det nu raadeligst, at I lader mig fare tilbage til Island igjen." — „Derom kunne vi tale en anden Gang," sagde Kongen, „for det første vil jeg, at Du skal blive her." Dette sagde han, forbi han dengang tænkte paa at gjøre et nyt Tog til Danmark, og vilde han da nødig undvære den, han ansaae for sin dueligste Stridskæmpe og for En af de bedste Hærførere efter sig selv.

Tredie Kapitel.

I de Dage levede en Mand ved Kong Haralds Hof ved Navn Kalf. Han var født paa Hedemarken i Oplandene, og fik derfor Kjendingsnavn efter sin Fødeegn, dog kaldtes han ogsaa Kalf Guldsmed, thi han var saare kunsterfaren og forstod godt at arbeide i Sølv og Guld. Men han var tillige underfundig og avindsyg, dog forstod han ikke altid, naar hans onde Sind kom over ham, at skjule sine Paafund saa godt, som han for at sikkre sig selv gjerne vilde.

Kalf var af en stor og anseelig Slægt, thi han var Frænde til Einar Tambeskjælver, og desuagtet gjerne seet af Kongen. Han brugtes derfor af og til for at mægle mellem Kongen og Einar; thi han vidste at gaae dem begge under Øine og at give dem de Efterretninger, som de helst vilde høre, betænkte sig heller ikke paa at lægge Noget til af sit Eget, naar han troede, det kunde være dem til Behag.

Denne Mand talte ofte til Kongen om Islændernes Hovmod og Uregjerlighed. „Det er et uroligt Folk," sagde han, „hvis Fædre bleve drevne bort herfra, fordi de ikke vilde tjene deres rette Herre, som det sømmer sig, og denne Opsætsighed sidder dem endnu i Blodet. Ja hvorvel de ere fødte paa en gold og ufrugtbar Ø høit imod Nord, saa prale de ikke desmindre med deres Rigdomme og store Æt, og mene, at de ere bedre end vi, som dog sidde i langt anseeligere Vilkaar. Men saafremt Norrigs Konger gjorde dem deres Ret, saa skulde vi snart kue deres Overmod," sagde han. „Mig tykkes, Du er noget for streng imod dem," svarede Kongen.

„Jeg siger kun, hvad sandt er,“ vedblev Kalf, „thi selv naar de komme udenlands og see Konger og Jarler fremtræde i deres Pragt, saa lade de dog, som om der var ligesaamegen Herlighed hjemme hos dem paa deres fattige Ø; og gaaer denne deres Hovmod saavidt, at endog Haldor, En af Eders egne Hærkæmper, skal have sagt, at hans Fader Snorre Gode paa Island var langt mere ætstor, end Eders egen Fader Sigurd Syr, høie Herre.“ — „Har han sagt det,“ udbrød Kongen, men taug derefter igjen, saa Ingen kunde gjætte, hvad hans Mening var om denne Sag.

Kalf havde ogsaa vundet Kongens Yndest ved at smede kunstige Armspanger og Ringe samt Guldkjæder til ham, hvilke han, endog han havdeført mange Klenodier og Kostbarheder hjem fra Miklagard, satte stor Priis paa og betalte ham rigelig; thi saaledes var Haralds Natur, at han undertiden var saare gavmild, undertiden paaholdende, ja endog karrig, eftersom hans Hu og Lune var til, hvilket selv de, der kjendte ham allernøiest, vanskelig kunde forud bestemme.

Engang havde Kongen været i Gjæsteri paa Hordeland, og vilde nu seile tilbage til Vigen, hvor han i de Aar helst opholdt sig, thi det laae beqvemmest, naar han vilde samle sin Flaade for at feide paa Danmark. Men der han kom paa Høiden af Stavanger, blev han overfalden af en vild Storm, hvorfor han søgte ind til Byen, hvor han eiede en stor Kongsgaard, og maatte han nu ligge der i tre Uger og vente paa Bør. Han havde dengang kun smaa Skibe, dog fulgtes han af den hele Hird. Ogsaa Kalf fra Oplandene ledsagede ham, hvilken Kongen regnede med mellem sine Gjæster.

En Dag, der Mænd sadde ved Drikkeborbet, blev det hemmelig sagt til Haldor, at der var en Islænder i Et af Byens Herberger, som ønskede at tale med ham. Haldor gik strax derhen. Traadte da en Mand ham imøde og hilsede ham. Denne Mand var stærkt bygget, dog noget undersætsig, han havde en kostbar Zobelskinds-hue paa, men den var endnu vaad af Søvand. „Mit Navn er Ketil Gunlaugsen,“ sagde han, „jeg er født i Midfjord paa Island, men har tilbragt min meste Tid paa Søen, og har længe faret mellem England og Saxland, ja lige ned til de vendiske Kyster. For to Aar siden kom jeg til Tønsberg med et rigtladet Skib, da ogsaa Kong Harald var der. Han forlangte Forkjøbsret og tog Alt hvad ham lystede, men betalte kun lidet derfor, saa mig tyktes, jeg havde gjort en maadelig Handel. Siden kom jeg til Danmark til Kong Svend, som tog hæderlig imod mig, og betalte mig godt for mine Varer. Derfor digtede jeg et Qvæde om ham, hvori jeg roste hans Gavmildhed og jevnførte ham med Kong Harald, paa hvis uhøimodige Opførsel jeg ikke lagde synderligt Dølgsmaal. Men nu har Stormen slaget mit Skib i Stykker; mine Mænd ere druknede, og jeg har Intet frelst uden min Pengepung og de Klæder, jeg gaaer i. Desforuden er jeg kommen derhen, hvor jeg nødigst vilde, thi jeg hører, at Kong Harald er her i Byen, og vil det da nok gaae mig ilde, saafremt jeg bliver kjendt paa dette Sted.“ — „Det er rimeligt nok, at Du vil have haarde Vilkaar at vente,“ sagde Haldor, „thi Dit Qvad er vidt bekjendt, og i Sligt har Kongen en god Hukommelse.“ — „Nu er det min Bøn til Dig,“ siger Ketil, „at Du vil lægge et godt Ord ind for mig, saafremt det behøves; thi jeg veed, at Du staaer i høi

Anseelse ved Haralds Hof og er agtet som hans bedste Stridsmand." — „Det vilde nok kun lidet nytte Dig," svarede Haldor, „thi det er blevet noget koldt mellem Kongen og mig i den sidste Tid; og er dette en vanskelig Sag," siger han, „dog vil jeg see, om jeg kan hjælpe Dig paa en anden Vei." — Dermed gik han ud og leiede en Robaad med fire Mand. „Nu skal denne Baad føre Dig til Sole, hvor Aslag Erlingsen boer," siger Haldor, „hvilket vel kan skee, endog Vinden er Dig imod, thi Stormen er nu i Aftagende, og Veien er ikke lang; og skal jeg give Dig et Kjendingstegn med til Aslag, der er En af de mægtigste Mænd i Landet." — „Dette er et godt Tilbud," svarede Ketil, „thi jeg veed, at Aslags Fader Erling var Snorre Godes Gjæsteven, venter jeg da, at Aslag vil tage godt imod mig for Din Skyld." — „Det er bedst at gjøre hvad fornødent er, og siden at tale saalidet derom, som skee kan," sagde Haldor. Gav han derefter Ketil en Ring, som han skulde vise Aslag. „Denne Ring har Erling givet til min Fader Snorre," sagde han, „og venter jeg, at Aslag vil gjenkjende den." Kort efter seilede Ketil bort, og er der Intet meer at sige om ham, end at han kom til Sole, og blev vel modtagen af Aslag, der gjenkjendte Ringen, og siden skaffede ham Leilighed til hemmelig at komme bort af Landet.

Ketil var bleven kjendt af To af Kongens Mænd, som talede sammen derom seent paa Aftenen, da Kongen allerede var gaaet til Sengs. Men Kalf fra Oplandene var endnu tilstede og sad og lyttede til deres Tale. Den næste Morgen gik han hen til Herberget og forespurgte sig videre. Erfoer han da snart, hvorlunde Alt var tilgaaet, og varede det nu heller ikke længe, før han

underrettede Kongen derom. „Det var venteligt, at Haldor ikke vilde spørge os til Raads i denne Sag," svarede Kongen, „han vil helst gaae sin egen Vei, dertil er han van." Siden gik han ned i Borgestuen, hvor Hirdmændene vare samlede, og skjemtede med dem, som han pleiede. Kun mærkede man en sær Bevægelse om hans Mund, da Haldor kom ind og satte sig paa sin vante Plads nærved Kongens Høisæde, men han talede dog ikke til ham om Sagen den Aften.

Næste Morgen lod han Haldor kalde til sig i sit Lønkammer. „Jeg hører," sagde han, „at Du har hjulpet en Mand bort, om hvem det er vitterligt, at han har digtet Nidviser om os; er dette saa i Sandhed?" — „Herre," svarede Haldor, „jeg havde hellere gjort Noget, der vilde være Jer meer til Behag, dog tyktes det mig, at jeg ikke kunde negte en Landsmand min Hjælp, naar han bad mig derom." — „I Islændere tykkes bestandig at det er bedre at følge Eders eget Hoved, end at gjøre Noget til dens Gavn, som er Eders Herre, og som I ere Lydighed skyldige," sagde Kongen, derefter sad han en Stund taus.

Men saaledes var Haralds Natur, at han sædvanlig, naar han i nogen Tid havde grublet over en Fornærmelse, som han meente sig tilføiet, blev meget vredere, end han var i Begyndelsen. „Jeg har længe baaret over med Dig, Haldor," sagde han tilsidst, „og ville Mange tænke, at jeg har været noget langsom til at værne om min egen Hæder, men nu skal det skee, som Du mindst venter Dig." Derefter kaldte han paa sine Drabanter og befol, at Haldor skulde føres i Fængsel og sidde der i nogen Tid. „Dette er ingen god Løn," sagde Haldor, „fordi jeg saa tidt har baaret Eders Banner,

og har været Eder følgagtig og har kæmpet for Eder fra min tidligste Ungdom. Men endog jeg er en ringe Mand mod Eder baade i Magt og udvortes Vilkaar, saa kunde det nok være, at dette engang bliver hevnet."

Mærkede man da, at Kongens Læber dirrede, og blev han ganske rød i Ansigtet. „Sætter ham nu i Fjæder paa det mørkeste Sted i Taarnet," siger han, „og paa ringe Kost, paa det han kan tabe Noget af sit Overmod, siden ville vi overveie, hvad videre skal skee." Blev da Haldor ført bort til stor Forundring og Bedrøvelse for de øvrige Hirdmænd, thi de elskede ham saare meget. Men Kalf mødte ham udenfor og sagde: „Hvo der trækker i Reb med den Stærke, han vil snart fornemme, at han kommer tilkort; og sømmer det sig kun lidet for Dig, Haldor Snorresen, der kun er en Bondesøn fra Island, at sætte Dig op imod den mægtigste Drot i Norden." — „Nu veed jeg, hvo der har sat Ondt for mig hos Kongen," svarede Haldor og fulgte derefter rolig med sine Vogtere.

Fjerde Capitel.

Mellem Kongens Hirdmænd befandt sig en Mand ved Navn Bard, han var uforfærdet og fritalende og vel forsøgt i Strid; dertil klog og yndet af Kong Harald. Hans Plads var i Stavnen paa Kongens Skib ved Siden af Haldor, med hvem han havde sluttet et fast Venskab. Der Bard hørte hvad skeet var, blev han saare mismodig og gik strax til Kongen for at tale med

ham om Sagen. „Saafremt I skrider frem mod Haldor, som I har begyndt, Herre, saa vil I engang fortryde det," sagde han. — „Det maa nu komme an derpaa," sagde Kongen. „Haldor er af den største Slægt, vedblev Bard, „og har Frænder mellem de mægtigste Mænd paa Island." — „Saa stor er dog vel neppe deres Magt, at de kunne skille mig ved Riget i Norrig," svarede Kongen, „heller ikke kunne de hindre mig fra at raade i denne Sag saaledes, som jeg vil." — „Det kunne de vistnok ikke," svarede Bard, „men de kunne dog tilføie Eder adskilligt Ondt og megen Forsmædelse, hvor store Bedrifter I end har udført." — „Hvorlunde skulde det gaae til?" spurgte Kongen. — „Islænderne ere kløgtige Folk," vedblev Bard, „vel forfarne i Skjaldskab og alle Slags Frasagn, hvori de stundom lægge Noget til eller drage Noget fra, alt som det lyster dem, og dog bliver det anseet for Sandhed af de Fleste. Tænker jeg da, saafremt I bruger Eders Overmagt imod Haldor, at de ville digte Nidviser om Eder og skadelige Eventyr, samt nedlægge dem i stærke Runer, saa de aldrig ville glemmes, men gjentages i Tiderne paa mange Maader; og ville de saaledes formindske og formørke Eders Hæder, saa det vel skal mærkes, at det er en farlig Sag selv for den største Høvding at have dem til Fjender." Disse Ord tog Kongen sig til Hjerte og blev meget alvorlig derved. Omsider, efter at have grublet længe, befol han, at Haldor igjen skulde løses af Fjæderen og føres tilbage til hans Lønkammer.

Da Haldor igjen stod for Kongens Aasyn, talede han ham saaledes til: „Endog Du ingenlunde har handlet imod mig, hverken denne Gang eller flere, som jeg af Dig havde ventet, saa kunne vi maaskee endnu blive

forligte, saafremt Du vil modtage de Vilkaar, jeg tilbyder Dig." — „Hvilke ere de?" spurgte Haldor. „Jeg har ofte tænkt derover," vedblev Harald, „endog jeg altid har taget vel imod Islænderne, og viist dem Venskab meer end Andre, at, hvis Norrigs Konger vilde bruge deres Ret, da burde de sende deres Hærflaade op til Island og lægge det under sig, ligesom tidligere er skeet med Orkenøerne og Hjaltland, og med andre Øer og Landstrækninger, der først bleve bebyggede af Nordmænd, thi alle disse ere pligtige at betale Skat til det Rige, hvorfra deres Høvdinger ere udgangne. Dog vilde jeg nødig gaae frem med Vold og Overmagt i denne Sag, men hellere afgjøre den i Mindelighed, saafremt saaledes skee kan." — „Det er et stort og vanskeligt Værk, som I der tænker paa," sagde Haldor. — „Er dette nu mit Vilkaar," vedblev Harald, „at Du, som Du alt tidligere har tænkt paa, drager hjem til Island, og at Du der taler med dem, som have størst Myndighed paa Øen, og at Du og Dine Frænder gjøre Alt hvad I formaae, for at bringe den under de norske Konger, som skyldigt er. Vil jeg da forsyne Dig baade med Pendinge, Guldringe og andre Kostbarheder, som Du kan behøve for dermed at vinde de mægtigste Høvdinger, og vil jeg endnu lægge til, at saafremt denne Sag vinder Fremgang, og Landet kommer under sin rette Herre, som alt fra Begyndelsen af burde være skeet, da udnævne vi Dig til vor Jarl over Island, og Du skal styre Øen i vor Fraværelse med samme Myndighed som vi selv, og vil da Din Magt blive saa stor, at hverken Din Fader Snorre, eller nogen anden Mand paa Island, hvor anseelige de end forhen tyktes, skulle kunne jevnføres med Dig."

Da sagde Haldor: „Hvor høi end den Værdighed er, som I tilbyder mig, vilde den dog blive noget for dyrt betalt, ifald jeg skulde forraade mit Land for at naae den," siger han. „Dette er intet Forræderi," svarede Harald, „thi Island er ligesaavel som Øerne nord for Skotland, eller som Jæmteland hinsides Kjølen, fra først af bebygget af Nordmænd, og fra dem nedstamme, som vitterligt er, alle de store Slægter, som nu have deelt Landet imellem sig. Er det da billigt, som sagt, at det kommer tilbage til Norrig, hvilket først er udgaaet derfra." — „Nei, Herre, dette gjør jeg ikke, svarede Haldor, „thi Alt hvad I kunde byde mig, ja selv Eders høieste Gunst og Venskab, kunde dog aldrig opveie den Spee og det Hadingsnavn, som jeg maatte bære, naar jeg solgte mit Hjemland til Dig for Guld og udvortes Hæder."

Da blev Kongen igjen rød som Blod i Ansigtet. „Ifald Du hellere vil det saa," sagde han, „da kan Du tage min Ugunst og mit Uvenskab og see, hvorlunde det vil bekomme Dig." — „Saa takker jeg den barmhjertige Christ med samt den store misundelige Gud," svarede Haldor, „fordi jeg har et Hjem andenstedes, hvor jeg, saafremt jeg kan naae derhen, ikke behøver at frygte for Din Vrede. Og er det godt, at der gives en saadan Ø indenfor Verdens Kreds, hvorhen ingen Konges Hevn eller Uretfærdighed kan naae," siger han. — „Sætter ham nu i Fjædren igjen," raabte Kongen, „thi nu er alt Venskab brudt imellem os." — Derefter blev Haldor anden Gang sat ind i Fangetaarnet og spændt i de tunge Jern.

Men da talte Bard atter med Kongen og bad ham betænke, hvorlunde det gik Hakon Jarl den Mægtige og

Andre, der dog ogsaa vare navnkundige Mænd og seirrige samt erfarne Krigshøvdinger, og hvilket ondt Rygte de havde faaet, uagtet alle deres store Bedrifter, fordi de havde vakt Islændernes Vrede; ja hvorlunde alle Tænderne vare faldne ud af Munden paa Jarlen under Sangen af et Tryllequad, som en islandsk Skjald havde digtet til hans Forhaanelse. Da blev Kongen igjen noget betænkelig, og tyktes det ham en vanskelig Sag, som han havde begyndt paa. Omsider sagde han: „Lad ham kun sidde nogle Dage endnu i den stærke Fjæder; thi dette kan jeg vel paa andre Maader affone, saa jeg ikke skal miste mine Tænder for den Sags Skyld, om der ellers er nogen Sandhed i dette Frasagn, hvilket jeg ingenlunde anseer for saa vist, som Du mener. Dog skader det ei at være forsigtig," sagde han.

Femte Capitel.

Nogle Dage senere, da Afreisen nærmede sig, lod Kongen atter Haldor kalde. „Jeg vil nu mere tænke paa forrige Tider," siger han, „end paa hvad nylig er foregaaet imellem os; endog jeg ikke troer det ubilligt, at nogen Straf er fulgt derpaa. Men nu vil jeg skjænke Dig Din Frihed igjen, og kan Du da reise hjem til Island, eller følge med mig paa Tog til Danmark, som Dig lyster; dog tykkes mig det Sidste bedre, efterdi Du da vil have Leilighed til at oprette Noget af det, som Du nu har forspildt." — „Nei, Herre," svarede Haldor, „det er nu kommet saavidt imellem os, at det tjener os

Begge bedst at skilles ad, dog mener jeg, at I skylder mig nogen Opreisning for den Spee og Vanhæder, jeg har lidt." — „Jeg vil ikke være altfor nøieregnende med Dig," sagde Kongen, „og skal Du ikke ganske savne en Hædersgave, saafremt Du nu vil drage bort, hvorvel Din seneste Opførsel ikke har lagt synderlig Meget til i min Velvillie mod Dig. Dog har jeg betænkt, at Du, foruden den Løn, der endnu tilkommer Dig, skal modtage en Gave af tolv Mark Guld, hvilket er langt mere, end jeg nogensinde har givet selv til mine kjæreste Hofsinder, eller til de Bedste blandt mine Hirdmænd, naar vi bleve enige om at skilles ad." — „Dermed er jeg fornøiet," svarede Haldor, „og vilde det heller ikke have sømmet sig, hvis jeg kom tomhændet hjem fra en saa mægtig Herres Tjeneste."

„Dog vil denne Gave blive noget formindsket, inden vi skilles ad," sagde Kongen, „og skulle vi nu afgjøre den Mellemregning, hvorom jeg tidligere har talt. Thi for den Trods og det Egensind Du nylig har viist, samt fordi Du endog har truet os selv med Hævn, dømme vi Dig først til en Bøde af tre Mark Guld; for Dine Haansord, dengang vi feidede paa Sicilien, og da den græske Keiser blev blindet, bør Du ligerviis bøde tre Mark Guld; endelig fordi Du, som kalder Dig en christen Mand, endnu er fangen i hedenske Vildfarelser, skal Du end ydermere bøde tre Mark Guld; men fordi Du lod Ketil Islænder undslippe, endog Du vidste, at dette var ganske mod vor Villie, lægge vi en Bøde af to Mark Guld til. Bliver der da endnu en Mark tilbage. Denne tilligemed den Løn, der skyldes Dig, skal inden kort Tid blive Dig bragt uden videre Afkortning." — Efter disse Ord stod Haldor taus en Stund, omsider sagde han:

„Dette er kun en liden Gave for saa lang en Tjeneste og for saa stor en Herre." — „Dog bliver den neppe større denne Gang," svarede Kongen, „og maa Du nu see at komme bort, om Du kan, hvilket ikke vil blive saa let, thi jeg mener, at de fleste islandske Skibe nu ere bortseilede." Herpaa svarede Haldor Intet, men vendte sig om og gik. „Dette blev mig givet til Spot og ei til Belønning," sagde han, da han kom udenfor, hvorefter han leiede sig ind i et af Byens Herberger; thi til Hirden vilde han ikke meer vende tilbage.

Kort efter fik han et Besøg af Kongens Skatmester, der bragte ham en Mark i Guld tilligemed den Løn, han endnu havde tilgode. „Hils Kongen," sagde han, „og tak ham, endog her kun er Lidet at takke for. Men siig ham tillige, at nu anseer jeg mig for ganske løst fra hans Tjeneste, og at hvad jeg saa begynder paa i Fremtiden, deri vil jeg følge mit eget Hoved, og lidet vil jeg agte paa, om det er ham til Behag eller ei." — „Det er farlige Ord," svarede Skatmesteren, „som jeg ingenlunde vil bringe for Kongens Øren, og det meest for Din egen Skyld." — „Gjør, som Du vil," sagde Haldor, „men dog bæres det mig for, at Afregningen mellem Kongen og mig endnu ikke er ganske til Ende."

To Dage derefter noget før Middagstid traadte Kong Harald forbittret og bleg ind imellem sine Mænd og erklærede, at Haldor skulde være fredløs over hele Norrig, og at hver den, der husede og beskyttede ham, eller hjalp ham til at undkomme, skulde straffes paa Livet; „og skal den blive rigelig belønnet, der kan bringe ham enten død eller levende," føiede han til.

Men Haldor var ikke saa let at finde, thi udi Herberget havde han ikke været siden forrige Dags Aften,

og fandtes der heller ingen Spor af ham paa de Skibe, der laae i Havnen, endog Kongen lod dem alle nøie gjennemsøge. Siden sendte han Bud til de nærmeste Lensmænd og til alle Havne baade Nord og Syd i Landet, og befol strengelig, at intet Skib maatte seile ud i Havet, ja ikke engang den mindste Fiskerbaad maatte lægge fra Land, før der var Vished om, at Haldor ikke var der ombord.

Derefter ventede Kongen endnu nogle Dage i Stavanger, for at paasee, at hans Bud nøie bleve overholdte. Omsider seilede han bort, og kunde Ingen af hans Mænd mindes, at de nogensinde havde seet ham saa vred og ilde tilmode, som han dengang var.

Hirdmændene talede tidt i de Dage mellem sig om, hvorlunde det var gaaet til, at Kongen igjen var bleven saa forbittret paa Haldor, endog det nylig hed, at de vare forligte; imidlertid varede det ikke længe, før Sandheden kom for Dagen. En Qvæghyrde, som vogtede Faar udenfor Byen, havde ligget i Skjul bag nogle Buske, og havde seet, hvorlunde Kongen kom alene gaaende; thi det var hans Skik at gjøre lange Spadseregange uden Følge, og faldt det ham aldrig ind, at Nogen vilde driste sig til at angribe ham. Da traadte Haldor pludselig frem bag en Høi, hvor han, som det lod, havde siddet i Baghold. Han havde en blanksleben og meget bredegget Stridsøxe i Haanden, dertil Hjelm paa Hovedet og var heelt klædt i Jern, dog havde han intet Skjold. Forelagde han da Kongen tvende Vilkaar: „Enten skal I nu give mig hvad I mig skyldig er uden mindste Afkortning," siger han, „eller I skal lade Livet paa dette Sted; og om jeg saa selv siden skal følge Ier efter, det agter jeg kun lidet mod den Spot og den Vanhæder,

som I har tilføiet mig." Kongen blev ganske meget forbauset og traadte noget tilbage; men der Haldor løftede den brede Stridsøxe, og Kongen ikke tvivlede paa, at han vilde udføre sin Trudsel, sagde han, at han gjerne vilde føie ham, men dette var ikke noget godt Sted at kræve Penge paa. „Vent, til vi komme hjem," sagde han, „da skal der sluttes et godt Forlig mellem os, og da skal Du faae Alt, hvad Du begjærer." — „Jeg kjender Eder," svarede Haldor, „lod jeg Eder denne Gang undslippe og fæstede Lid til Eders fagre Ord, da vilde I nok snarest lønne mig paa den Maade, hvormed jeg mindst kunde være tjent." — Da strøg Kongen et prægtigt Guldsmykke af sin Arm og sagde: „Dette er langt mere værdt end de elleve Mark Guld, Du forlanger." — „Saafremt det er mere værdt, skal jeg sende Jer Overskuddet, saasnart jeg er kommen hjem til Island og finder Leilighed dertil," sagde Haldor. Dermed skiltes de ad, hver til sin Side.

Hvorvel Kongen ellers var en modig og uforsagt Herre, saa kunde man dog nok begribe, at han, som ikke var saa velbevæbnet og heller ingenlunde saa stærk som Haldor, dengang gjorde det, hvortil han allermindst var van, og at han, som ellers saae den sikkre Død for Øie, maatte finde sig i hvad han nødigst vilde. Men det meente de Fleste, at Harald selv nu havde lidt en langt større Vanhæder, end den, han forhen havde tilføiet Haldor.

---

speide efter Bytte, kunde man dengang see ved Fjordene langt inde i Landet paa Steder, hvor man nu forgjæves vilde søge dem.

Men rundt paa Fjeldskrænterne, hvor Mosset voxer, vandrede Flokke af Rensdyr, medens Hjorte græssede længere nede paa Sletterne. Ogsaa den vilde Elg saae man dengang i store Skarer, hvorvel den nu fast er uddød i det hele Land, dog fandtes den meest øst for Fillefjeld. Paa Hermeliner, Maarer, Jerver, Ræve og Fiskeoddere var der heller ingen Mangel, medens Bæveren, uden endnu at frygte for Mennesket, byggede i de afsides Vande. Dog ogsaa Bjørnen mødte man af og til, naar man steg op paa Fjeldlierne, hvor den enten mættede sig med alle Slags Bær og Rødder, eller lurede bag Klipper og Steenur paa den forbivandrende Reen. Men som den i de Tider fandt rigelig Næring, hvor den vendte sig hen, saa var den mindre farlig for Mennesket end nuomstunder.

Spørger man, hvoraf det kommer, at denne store Overflod af vilde Dyr i vor Tid er forsvunden, da høres mange forskjellige Meninger derom. Nogle paastaae, at det er Menneskene, der i deres umættelige Begjærlighed have udryddet Alt, uden at agte paa, at de ogsaa ødelagde Skabningen for deres Efterkommere. Andre formene, at det er Gud selv, der i sin retfærdige Fortørnelse over Menneskets Udyd og Egennytte, har draget sin Haand bort fra disse Dalstrøg og har lagt Alting øde. Vist er det ogsaa, at de, der boede nærmest ved hine Steder, hvor Jagt og Fiskeri lykkedes bedst, i Tidernes Løb have lagt stor og ubillig Tynge paa deres Naboer, naar disse ogsaa vilde nyde Godt af denne Guds store Miskundhed, ja der berettes endog, at de

dreve de Fremmede bort med Hug og Slag, sønderreve deres Garn, og ødelagde deres Jagtredskaber, samt at de undertiden toge veifarende Mænd af Dage, naar de meente, disse kom for at jage i Skovene eller for at fiske i Floder og Fjorde. „Derfor har Gud," siger man, „i sin retfærdige Harme, for at straffe Tidernes Ondskab, maget det saa, at de, som vilde tilrane sig Alt med Vold, nu Intet have kunnet frelse for deres Efterkommere, saa disse maae lide Mangel der, hvor tidligere fandtes den største Overflod og Velsignelse."

Der gives dog ogsaa dem, som have en anden Mening om denne Sag; „thi," sige de, „hverken Vildtet og Fuglene i Skoven, eller Fiskene i de dybe Vande ere for Alvor og i Sandhed forsvundne, men de have nu ikkun bedre lært at vare sig for Menneskets Efterstræbelser. Dette kjendes end ydermere derpaa, at det sædvanlig kun er unge Dyr, hvad baade deres Been og Legemsbygning vise, hvilke lade sig fange af Mennesket, derimod er det saare sjeldent, at en Jæger skyder en gammel Fugl eller et ældre fiirføddet Dyr, i det mindste mellem de Arter, som ere begavede med nogen List og Klogskab." Dette synes ogsaa det Rimeligste, efterdi Gud i sin Viisdom vel maa forstaae at beskytte selv de Umælende fra Undergang; og vilde det kun lidet stemme med hans Miskundhed og retfærdige Styrelse, saafremt han, fordi Menneskenes Ugudelighed og Misundelse havde vakt hans Vrede, tillige vilde tilintetgjøre de uskyldige Skabninger, som han ellers havde tiltænkt et længere Liv."

Syvende Kapitel.

Som da Vilddyrenes Mængde var saa stor i Haldors Tid, og som de i disse ubebyggede Bjergdale endnu ikke havde lært at frygte Mennesket, saa kunde han, der var en duelig Jæger og havde Bue og Pile med, aldrig mangle den nødvendige Føde, endog han tog Veien igjennem de Dalstrøg, hvor Ingen endnu havde fæstet Bo. Tvertimod maatte han kun altfor ofte, naar han skjød et større Dyr, lade det Meste deraf blive liggende til Føde for Jerven og den vilde Ræv, thi han kunde selv ikkun fortære den ringeste Deel deraf. Forresten tiltog Dyrenes Mængde meer og meer, jo længere han kom ind mellem Bjergene, og maatte han tilstaae sig selv, at, hvorvel Island ogsaa var rig paa Vildt, saa kunde det dog heri ingenlunde sammenlignes med de norske Fjeldstrøg, hvilket vel kom deraf, at Skovene her vare større og anseeligere, saa de gave et bedre Læ baade for Yngelen og for de Voxne, og at Jorden tillige var frugtbarere, saa den frembragte i rig Overflod Alt, hvad behøvedes til Vildtets Føde og Underholdning.

Da Haldor havde taget Fyrstaal med, og der var nok af tørre Qviste og Grene i de store Skove, saa faldt det ham aldrig vanskeligt at tænde den Ild, hvorved han kunde koge eller stege sin Føde. Sit Leie redte han af de bløde Mosarter, der findes i stor Overflod paa Stene og Træer eller langs ved Fjeldkløfterne, og sov han derefter rolig den hele Nat, uden at forstyrres af Rovdyrenes Skrig, som hørtes rundtomkring. Sædvanlig tændte han ogsaa et stort Baal, hvorpaa han lagde saameget Brændsel, at det holdt sig vedlige den hele Nat;

og da han nu redte sit Leie nær derved, og tillige var bleven meget hærdet paa de Krigstog, hvori han tidligere havde deeltaget, saa fornam han kun lidet til Nattekulden, endog det var paa den Tid, at Efteraaret nærmede sig, og Nætterne bleve lange.

Det var Haldors Tanke, at vandre høit op imod Nord, indtil han naaede Halogaland og de Fjelddale, der grændse nær op til Finmarken; thi her var Kongens Myndighed ikke ret stor, efterdi han sædvanlig havde sit Ophold saa langt derfra. End ydermere boede her flere mægtige Slægter, som fra gammel Tid vare van at trodse Kongernes Villie. Meente derfor Haldor, at han paa disse Steder kunde finde en sikker Tilflugt, saalænge Vinteren varede, indtil han, naar det blev Foraar, kunde see Leilighed til at undslippe paa Havet.

Han kom nu dybt ind imellem Fjeldene, hvor der var langt til alle Bygder, og han havde allerede vandret i flere Dage uden at møde nogen Jæger, og uden at finde nogen Sæterbolig. Derimod bleve Fjeldene bestandig høiere, og Klipperne stege brattere i Veiret, medens gamle Fjeldskred laae spredte i Dalene. Men høit under Bjergtinderne drede Vandene deres dristige Spil; og kunde han undertiden tælle ti til tyve Vandfosser, der styrtede sig ned i den samme Dal. Det forekom ham ogsaa, som han af og til hørte selsomme Toner og Røster, hvilke udginge fra Klipperifterne og mindede ham om hvad han havde fornummet i sin Barndom, naar han lagde sig til Hvile nærved Helgefjeld.

En Dag kom han ved Middagstid ind i en Bjergdal, der tyktes ham saare fager. Dalen var spærret med høie Fjelde mod Nord og mod Øst, men fra Syden skinnede Solen med stor og usædvanlig Kraft. Baade

Dalen og Fjeldskrænterne stode fulde af blaae og gule Blomster, hvis Farver vare forunderlig klare og gjennemsigtige, og undredes han saameget mere derved, da Aarstiden nu var saa vidt fremrykket, at et saadant Syn ikke længere var at vente. Haldor havde den Dag vandret en lang Vei, han satte sig da til Hvile paa en Steen nærved et anseeligt Vandfald, der styrtede sig i et brat Fald vel tredive Favne ned fra en Klippetinde, medens det tillige udsendte store Skumtaager i Luften, hvilke heelt skjulte den Tragt, hvori det nedsank.

Han henfaldt da i en underlig Tilstand mellem Drøm og Vaagen, og var det ligesom Vandaanderne talede til ham med mangfoldige flydende Tunger i et dunkelt Sprog, hvilket dog ikke var ham ganske uforstaaeligt, og som de berettede mange Ting om en skjult Herlighed i deres eget hemmelige Hjem, mod hvilken Alt, hvad Menneskene i deres fattige Liv paa den ydre Jordskorpe kunne opleve, var for Intet at regne. Timerne glede hurtig forbi i denne halve Drømmetilstand; thi da han vaagnede, endog han syntes, at han ikkun havde siddet ved Vandfaldet en ganske liden Stund, var Solen nærved sin Nedgang; og tyktes det ham endnu, som han saae en stor og fager Qvindeskikkelse, der svævede i Skumtaagen over Vandfaldet, dog varede det kun et Øieblik, saa forsvandt hun igjen.

„Jeg veed ikke, om jeg er anderledes skabt end andre Mænd," tænkte Haldor, „men vist er det, at jeg gjerne vilde fæste Bo ved en saadan Vandfos, der bestandig falder og falder, og er det ligesom min Hu da blev draget ind i Fjeldet og ført hen til hemmelige Steder, hvor jeg oplever Eventyr, som jeg aldrig før har tænkt paa, og mod hvilke alle Jordens store Be-

drifter tabe deres Glands, i det mindste saalænge Drømmen varer; og kan jeg nu begribe, hvad det vil sige at blive fortryllet og taget ind i Bjerget," sagde han til sig selv.

Ottende Capitel.

Haldor havde endnu ikke paa den Dag skudt noget Vildt, men havde stillet sin Hunger med de Levninger, som vare blevne tilovers fra forrige Aften; siden standsede han ikkun af og til for at plukke nogle af de Bær, der voxede paa Skrænterne eller i Læ af de gamle Fjeldskred. Men da han nu reiste sig op og speidede rundt omkring for at opdage et eller andet spiseligt Dyr, som han kunde nedlægge for deraf at tilberede sit Aftensmaaltid, hørte han til sin Forundring en Lyd, der lignede Hundeglam. „Jeg maa have hørt feil," tænkte han, „det har været en Ræv, som skreg." Han fornam dog snart, at han havde hørt ret, thi noget efter saae han en Mand med et langt hvidt Skæg, der fulgtes af en Hund og traadte frem bag en Klippe ganske nær ved ham. Denne Mand saae gammel ud, og tillige var der Noget i hans Ansigt, som tydede paa, at han havde kjendt megen Sorg og Modgang. Han bar en Bjørneskindshue paa Hovedet med samt et bredt Bælte, skaaret af Dyrehud. Hunden var af det Slags, der ofte findes i Bygderne; den syntes af Middelstørrelse og havde spidse Øren, dertil var den rødbruun, men hvid paa Brystet, og med en hvid Ring om Halsen. Det lod til, at denne Mand

kom fra Jagten, thi han holdt en ung Hjortekalv i Haanden, men i hans Bælte hunge to Fjeldharer, med samt en stor Tiur. I den anden Haand holdt han en Bue og havde et Pilekogger paa Ryggen.

„Jeg har nu boet her i meer end fjorten Aar," sagde den Gamle, „og er Du den første Fremmede, som i al den Tid har fundet Vei til dette Sted, hvilket og er vanskeligt nok, formedelst de mange Uføver, der ligge rundtomkring." — „Jeg er en Jæger," svarede Haldor, „der har forvildet sig imellem Bjergene, og har jeg ikke været heldig i min Jagt, som Du seer; thi omendskjøndt her ere nok af vilde Dyr baade i Skovene og paa Fjeldlierne, saa kommer jeg dog hid med tomme Hænder." — „Mange have Lykken med sig, der ikke see saa anseelige ud som Du," sagde den Gamle, „enten maa det da være, at Du ikke er saa dygtig, som Du seer ud til," siger han, „eller Du har en anden Grund end Jagten, der driver Dig op imellem Bjergene. Dog dette kommer ikke mig ved, hvorfor jeg ikke skal forske meer i denne Sag; men nu vil jeg byde Dig Natteherberge hos mig, saafremt Du vil tage derimod, og hvor ringe det end kan være, saa vil Du dog neppe finde noget, der er bedre paa dette Sted."

Haldor takkede og fulgte den Gamle, der førte ham langsmed Strømmen, indtil de komme noget bort fra Vandfaldet. Tilsidst standsede han paa et Sted, hvor den store Bjergflod trængte sig sammen, men tillige randt stærkere med megen Larm og Susen. Vare der her flere Stene, som ragede frem af Vandet, saa man ved at springe fra den ene til den anden, naar man stod nogenlunde sikkert paa sine Fødder, vel kunde komme over paa den modsatte Flodbred. „Nogen bedre Bro finder Du

ikke her," sagde den Gamle, „dog tænker jeg, da Du seer ud til at være en rask Mand, at Du vel kan naae over; for mig vil det blive noget vanskeligere, som jeg ikke har saa Lidet at bære paa." — „Lad mig skille Dig ved Noget deraf," sagde Haldor og tog Hjortekalven ud af den Gamles Haand. „Den kan jeg godt bære og Meer dertil," sagde han, „giv mig derfor endnu de to Fjeldharer, der hænge ned fra Dit Bælte." — „Det gjøres ikke nødigt," svarede den Gamle. Derefter viste han ham en laug Stav, der laae nær ved Floden, og sagde, at han gjorde vel i at tage den med for at støtte sig dertil, saafremt han tabte Ligevægten, „thi den er lang nok til paa de strideste Steder at naae Bunden af Elven," sagde han. — „Det behøves ikke," svarede Haldor, „til Sligt er jeg ikke van." Han skred derefter dristig frem, og behøvede han kun at gjøre ti til tolv store Spring fra Steen til Steen, saa stod han alt paa den anden Flodbred.

„Du er en behændig Mand," sagde den Gamle, der nu, skjøndt noget langsommere, havde fulgt ham efter, medens Hunden søgte et stillere Sted i Floden, hvor den svømmede over. „Sligt har jeg ofte prøvet," svarede Haldor. — „Det undrede mig at see, hvorlunde Du flere Gange sprang dobbelt saa langt, som fornødent var, ligesom Du lod haant derom at træde paa de mellemliggende Stene, og dog kom Du godt derfra, og stod fast selv paa de glatteste Steder." — „Jeg er øvet deri," svarede Haldor, „endog i min tidlige Drengealder var det min bedste Leg i lange Spring at sætte over de stride Fjeldbække."

Hiinsides Floden laae en Skov, hvori voxede El, Birk og Bæverasp, ogsaa Hasseltræer og Hæg paa en-

kelte Steder, mens langsmed Flodbredden stode mange Seliepile. Denne Skov var ikke ret bred, men strakte sig saa langt, som Dalen gik, saa Haldor ikke kunde see, hvor den endte.

„Hvad hedder Din Hund?“ spurgte Haldor. „Den hedder Glam,“ svarede den Gamle. „Det er et godt Navn for en Hund,“ sagde Haldor, „men hvad hedder Du selv?“ — „Da jeg levede mellem Mennesker, kaldtes jeg Vermund Ingolfssen,“ svarede den Gamle, hvorefter de i nogen Tid ginge tause ved hinandens Side. „For Dig behøver jeg ei at skjule det,“ sagde omsider Vermund, „thi Du vil neppe forraade mig og kan det vel heller ikke. Jeg er en Mand, som maatte flygte i Kong Magnus Olufssens Tid, fordi jeg havde dræbt En af Kongens Gjæster. Jeg vandrede da over Fjeld og forbi store Ufører, indtil jeg kom hid i denne Dal, hvor mig syntes det var godt at være, og er jeg nu bleven saa vant til denne Eensomhed, at jeg ikke begjærer meer at vende tilbage mellem Menneskene, endog det er rimeligt nok, at Ingen nu meer tænker paa den Gjerning, jeg har udøvet.“ — „Mange ville finde dette sært,“ sagde Haldor, „dog tykkes mig, der er Noget deri, som jeg kan begribe.“ — „Jeg vilde dog være eensom, om jeg saa tog Ophold i den største By,“ sagde Vermund, „saasom jeg har seet, at den maatte døe, som jeg havde meest Lyst at leve med.“

Derefter spurgte Haldor, om han kunde sige ham den nærmeste Vei over Fjeldene, der førte op mod Romsdalen og endnu høiere mod Nord. „Veiløst er det her til de fleste Sider,“ svarede Vermund, „lettest er det dog at komme ned til Fjordene mod Vest, endog de Fleste ville finde dette vanskeligt nok.“ — „Øde er det visselig

mellem disse Fjeldtragter," sagde Halbor. — „Det kommer an paa, hvorvidt Øiet rækker," svarede Vermund; „desforuden er der her, hvor Alt endnu er ubygget af Mennesker, en skjult Herlighed, som ikkun den kan mærke, der har levet her i længere Tid, og er det ligesom der gik en Morgenluftning over Bjergtinderne, hvilken endnu minder om Dagenes Begyndelse." — „Du taler vel for Dig," sagde Halbor, „men dog ikke saaledes, som andre Mænd, og undrer det mig, at Du ganske ikke har glemt Dit Mæle her i denne Fjelddal, hvor Du vel neppe har Nogen, som Du kan tale med." — „Een har jeg dog endnu, som jeg kan tale med," svarede Vermund. — „Leve da flere Mennesker paa dette Sted?" spurgte Halbor. „I de første syv Aar, hvori jeg boede her, var jeg aldeles alene," svarede Vermund, „dog vandrede jeg undertiden ned til den nærmeste Fjord, hvor jeg vidste, jeg ei var kjendt, og hvor Jagter lægge til, der siden seile ud i Havet og drive Handel med de større Kjøbmandsskibe. Der byttede jeg da baade Maar og Hermelin og andet Forværk med de Varer, jeg trængte til og ikke paa anden Maade kunde faae." — „Gjør Du ikke saa endnu?" spurgte Halbor. — „Der jeg nu engang for syv Vintre siden vendte hjem over Fjeldene med en ung Buk og et Par Gjeder og med denne Hund, som Du her seer, og som dengang kun var en Hvalp, hørte jeg et Barn græde; og da jeg gik efter Lyden og kom nærmere, saae jeg en lille Dreng ved Randen af en Fjeldkløft, hvori han sagde, at hans Moder var falden ned. Siden fornam jeg, at hun vilde vandre med ham over Bjergene til en anden Dal, men havde forvildet sig i de tykke Taager. Jeg tog nu Drengen med mig hjem, men maatte da baade for hans og for Hjordens Skyld i lang

kelte Steder, mens langsmed Flodbredden stode mange Seliepile. Denne Skov var ikke st bred, men strakte sig saa langt, som Dalen gik, saa Haldor ikke kunde see, hvor den endte.

„Hvad hedder Din Hund?" spurgte Haldor. „Den hedder Glam," svarede den Gamle. „Det er et godt Navn for en Hund," sagde Haldor, „men hvad hedder Du selv?" — „Da jeg levede mellem Mennesker, kaldtes jeg Vermund Ingolfsen," svarede den Gamle, hvorefter de i nogen Tid ginge tause ved hinandens Side. „For Dig behøver jeg ei at skjule det," sagde omsider Vermund, „thi Du vil neppe forraade mig og kan det vel heller ikke. Jeg er en Mand, som maatte flygte i Kong Magnus Oluffsens Tid, fordi jeg havde dræbt En af Kongens Gjæster. Jeg vandrede da over Fjeld og forbi store Ufører, indtil jeg kom hid i denne Dal, hvor mig syntes det var godt at være, og er jeg nu bleven saa vant til denne Eensomhed, at jeg ikke begjærer meer at vende tilbage mellem Menneskene, endog det er rimeligt nok, at Ingen nu meer tænker paa den Gjerning, jeg har udøvet." — „Mange ville finde dette sært," sagde Haldor, „dog tykkes mig, der er Noget deri, som jeg kan begribe." — „Jeg vilde dog være eensom, om jeg saa tog Ophold i den største By," sagde Vermund, „saasom jeg har seet, at den maatte døe, som jeg havde meest Lyst at leve med."

Derefter spurgte Haldor, om han kunde sige ham den nærmeste Vei over Fjeldene, der førte op mod Romsdalen og endnu høiere mod Nord. „Veiløst er det her til de fleste Sider," svarede Vermund, „lettest er det dog at komme ned til Fjordene mod Vest, endog de Fleste ville finde dette vanskeligt nok." — „Øde er det visselig

et høit Led af kunstigflettede Vidier, men ovenover saaes et Brædt med skarpe Søm, saa intet Dyr kunde komme derover.

Da Vermund aabnede Ledet, sprang en rank, halvvoxen Dreng ham imøde med tykt lyseguult Haar, som krøllede sig om hans Tindinger, og med deilige blaae Øine. Han saae ud til at være tretten til fjorten Aar, og gik klædt i en Dragt af Skind ligesom Vermund, men var, uagtet sin ringe Dragt, saare fager at see til. Glam sprang ham strax imøde og logrede med Halen, bjæffede og gav ham mange Kjærtegn, som Drengen med stor Glæde gjengjældte. Men da han fik Øie paa Haldor, som i Begyndelsen stod skjult bag de høie Tjørnebuske, blev han ganske meget forbauset og veg nogle Skridt tilbage. „Det er intet Under," sagde Vermund, „thi han har aldrig seet nogen Fremmed før." Siden, der Vermund kaldte paa ham, kom han igjen nærmere, og da denne forlangte det, rakte han Haldor Haanden. Dog trak han den snart igjen tilbage, og blev ved at betragte ham med Forundring, ja stødte selv Glam bort, der ved sine Kjærtegn og Spring hindrede ham fra at skjænke Haldor al den Opmærksomhed han ønskede.

Fra det mindre Huus hørtes en stærk Brægen af Kid og af Geder. „I dette Huus staaer min Gedehjord," sagde Vermund, „den stammer heelt ned fra de to Geder jeg bragte med, dengang jeg fandt min lille Fosterson paa Fjeldet; der gjemme vi ogsaa den Vinterføde den behøver, og end ydermere det Forværk, vi samle, indtil jeg kan faae Leilighed til at bytte det bort paa de Vilkaar, jeg ønsker."

Nærmere ved Fjeldet laae et tredie Huus, der var saaledes skjult bag Ellebuske, at Haldor ikke saae det,

før han kom det ganske nær. Det lignede meer et Skuur end et Huus og var det Mindste af dem alle. „Det er min Smedie,“ sagde Vermund, „og kan jeg der smede Søm og Spidser til mine Pile, og adskilligt Andet, som jeg trænger til, endog jeg kun har en Steen til Ambolt og maa hjælpe mig med ringe Værktøi i alle Maader.“

„Har denne Dal intet Navn?“ spurgte Haldor. — „Vi kalde den Elvedalen,“ svarede Vermund, „men Strømmen i Midten af Dalen har Drengen kaldet Storelven, og dette Navn maa den nu beholde.“

Derpaa førte Vermund sin Gjæst indenfor i Vaaningshuset, hvori kun fandtes en eneste Stue, hvis Vægge vare sværtede af Os og Røg. Paa Arnestedet, der var bygget af Steen midt paa Gulvet, brændte en Ild, som, hvorvel den var stærk nok til at udbrede Lys til alle Sider, dog ikke ganske kunde jage Skyggerne bort af Krogene. Røgen, der steg op fra Arnestedet, samlede sig under Taget, hvori var et Røghul, gjennem hvilket den lidt efter lidt forsvandt. Der fandtes og et Vindue, hvilket, som Haldor den næste Dag bemærkede, var dækket med en halvgjennemsigtig Tarmehud. Men nu, efterdi Solen var gaaet ned, og det begyndte at mørknes udenfor, blev det tillige lukket med et Spjæld af Træ. Nærved dette Vindue hunge to Øxer, en Sav, en Meisel og et Par Tælgeknive ved Siden af andet Jernværktøi. Desforuden bemærkede Haldor flere Medestænger, der strakte sig langs ad Væggene, og der, saavidt han kunde skjønne, hvilede paa store Søm. Ogsaa Haandspyd saae han med samt Buer og Pile. End ydermere fandtes der et Bord, et Par Bænke af Træ, og et lidet Skab eller Aflukke nærved Indgangen. Ogsaa den indvendige Deel

af Huset og Alt, hvad deri fandtes, vidnede om en større Arbeidsdygtighed end venteligt var paa et Sted, hvor endnu ingen Snedker eller Tømmermand havde sat sin Fod.

„Megen Møie maa det have kostet Dig, inden Du fik Alt istand, hvad her findes," sagde Haldor. — „Det er vist, at jeg ikke havde det saa beqvemt i Begyndelsen," svarede Vermund, „og maatte jeg dengang sove enten i Steenhuler eller under aaben Himmel, som det kunde falde sig; ja mangen Vinternat har jeg ligget ude i den bare Snee. Men siden, da jeg havde samlet en Deel Maar og Rævebælge, dertil Odderskind og en Mængde Graaværk, blev det mig ikke saa vanskeligt, naar jeg kom ned til Fjorden, at bytte dem bort mod det Jernværktøi, jeg trængte til. Og da jeg alt, før jeg kom hid, havde nogen Kyndighed i at hugge og skære i Træ samt i at smede Jern, saa har jeg nu lidt efter lidt indrettet Alt for mig saaledes, som det tyktes mig bedst at være."

Derefter sagde Vermund til Hroald, dette var Drengens Navn, at han skulde sætte Mad paa Bordet. Gik da Hroald hen og aabnede Skabet, kom derefter tilbage med en flettet Vidiekurv, hvori vare Levninger af et Par stegte Fugle, dertil en Ost af Gedemelk; ligeledes satte han foran Haldor et Trækar fuldt af nymalket Melk. „Dermed maa Du tage til Takke i Aften," sagde Vermund, „vi have intet Andet at byde Dig." — „Dog er det bedre, end jeg kunde vente det, saafremt Du ikke havde buden mig hjem til Dig," svarede Haldor.

Efterat Haldor havde endt sit Maaltid, hvori ogsaa Vermund og Hroald deeltoge, gav han sig til at tale med denne sidste. Hroald fattede da snart Tillid til ham og fortalte, hvorlunde han forstod at fange alle Slags

Dyr i Fælder. „Jeg har ogsaa en stor Medestang," siger han, „og vi have nylig været oppe mellem Bjergene ved den Sø, hvorfra Storelven kommer, og ere der langt flere Fiske i den Sø end her nede i Dalen. Men ogsaa her veed jeg at finde de Steder, hvor Forellerne bide bedst, jeg veed ogsaa, hvor Ravnen bygger sin Rede, og jeg kan finde Vei derhen, hvor Egernet gjemmer sine bedste Nødder."

„Det er endnu intet Storværk, der er værdt at tale om," sagde Vermund.

Men siden, da Drengen gik ud, sagde han: „Det er vist, at han er flink nok for sin Alder, han har et hvast og sikkert Øie og er behændig baade til at klattre og til at løbe; han forstaaer ogsaa ganske godt at træffe baade med Steen og med Haandspyd; tænker jeg derfor, at der med Tiden vil blive en duelig Jæger af ham."

„Rimeligt er det," sagde Haldor, „men," siger han, „hvor gammel var Hroald, der Du først fandt ham?" — „Sex til syv Aar, tænker jeg." — „Kunde han da slet Intet berette, om hvorfra han kom, eller om hvor han før havde været?" — „Nei, intet Synderligt," svarede Vermund, „han sagde kun, at de vare gangne gjennem Bygderne, havde ligget ude om Natten og havde seet flere Mænd, der Intet vilde give dem, og der talede dem haardt til." — „Det er da rimeligt, at han er et fattigt Barn," sagde Haldor, „som har vandret vidt omkring med sin Moder og betlet om Føde." — „Det kan være," svarede Vermund, „dog var der en Mærkelighed ved ham, der ikke vidnede om Fattigdom, thi han havde en Snor om Halsen, hvori hang en Sølvplade, i hvilken var ristet Runer. Men som jeg, endog jeg har stræbt

at skaffe mig en Deel andre Kundskaber, aldrig har lært at tyde slige Tegn, saa kan jeg ikke vide Meningen deraf."

„Vil Du vise mig den Sølvplade, inden jeg drager bort?" spurgte Halbor. — „Den kan jeg vise Dig strax," siger Vermund, „thi jeg har ladet Hroald beholde den om sin Hals, da det jo dog kan være, at der følger nogen Lykke dermed." — Kaldte han da paa Drengen, som var ifærd med at rede et Leie til Halbor. Der han var kommen hen til dem, tog Vermund Sølvsmykket af hans Hals og rakte det til Halbor. Denne betragtede det nøie og med stor Opmærksomhed, endelig sagde han: „Underligt er det, at Drengens Moder ikke har solgt denne Sølvplade; thi den synes ingenlunde at være noget uanseeligt Klenodie. Men endog jeg ikke er meget forfaren i at raade Runer, saa er jeg dog ikke ganske uden Kundskab deri." Dermed holdt han Sølvsmykket hen imod Ilden. „Der staaer otte Bogstaver deri," siger han, „som naar de lægges sammen, betyde Styrkvar, hvilket, som Du veed, er en Mands Navn, og nedenunder er der ristet en Piil i Sølvet, som nok skal sige, at samme Styrkvar har været en duelig Bueskytte." — „Det er kløgtig udlagt," sagde Vermund, „maa det vel være, som Du siger, og dog giver det ingen videre Kundskab om Drengens Herkomst eller om den Æt, hvorfra han stammer. Men nu er det bedst, at Du gaaer tilsengs," vedblev han, „som Du kan trænge til Ro efter Din lange Vandring; og vil Du følge mit Raad, saa bliver Du her i Morgen og i Overmorgen, eller endnu i flere Dage, thi der staaer et Uveir mellem Fjeldene mod Nord, hvor Du agter Dig hen, og ville de derfor i denne Tid endnu være mere ufremkommelige end ellers."

Haldor takkede ham for hans Tilbud, og sagde, at saaledes skulde det være, som han havde raadet ham.

Tiende Capitel.

Derpaa ønskede Vermund ham at sove vel; „jeg selv tilligemed Hroald vil ligge i Høladen," siger han, „nærved Gedestalden, dertil ere vi van, ligetil Vinteren kommer," derefter gik han. Haldor lagde sig nu paa Gulvet, hvor der var opdynget en Mængde Hø og Mos, over hvilke laae to Rensdyrshuder; tyktes Haldor da, at han længe ikke havde ligget paa saa blødt et Leie. Men hvorvel han havde vandret en lang Vei den Dag, saa laae han dog en Stund vaagen og tænkte paa det underlige Liv, som Vermund og Hroald her maatte føre saalangt borte fra alle Mennesker. Alt imellem hørte han Jervens Skrig og Rævens Glam, der paa en sær Maade blandede sig med Elvens Susen i det Fjerne og med Natfuglenes Stemmer, hvilke fløi hen over hans Hoved. Omsider faldt han i en dyb Søvn, hvoraf han først vaagnede næste Morgen, dengang Dagslyset trængte ind ad det aabne Røghul i Taget.

Da Haldor kom udenfor, stode Vermund og Hroald og stirrede opad det nærmeste Fjeld. „Hvad seer I efter?" spurgte Haldor. — „Efter Gederne," svarede Vermund, „som vi nylig have sluppet ud, og ere de nu saa langt borte, at snart Øiet ikke kan naae dem." — „Jeg seer dem endnu!" raabte Hroald, „den Hvide gaaer foran,

efter den kommer Bukken med alle de Andre. Nu ere de der, hvor de store Stene skjule dem, men der komme de frem igjen, jeg kan godt see dem endnu." — Da saae ogsaa Haldor opad Fjeldet, og maatte han undre sig over Hroalds skarpe Syn, thi hvorvel han selv havde gode Øine, var det neppe nok, at han kunde skimte dem, men Hroald vedblev at paastaae, at han endnu kunde see dem tydelig.

„Ikkun i den strengeste Vinter holde vi dem inde," sagde Vermund, „men endog seent paa Efteraaret, naar Rimen lægger sig paa Græsset, slippe vi dem ud, og selv naar Barfrost falder paa, kunne de endnu nære sig af Træernes Bark." — „Ja, og hver Aften vende de af sig selv hjem", sagde Hroald, „og vide de saa vel at vare og at værge sig, at hverken Los eller Bjørn kunne komme dem nær." — „Sandt er det," sagde Vermund, „ikkun mellem de ganske Unge kan det af og til skee, at En eller Anden ikke vender tilbage igjen, og er det ei at undres over, eftersom disse vel ikke have den rette Kløgt og Forfarenhed endnu."

Da de havde spiist Frokost, sagde Hroald, at han vilde gaae ud for at see til sine Fælder og Fuglesnarer. — „Er Du ikke bange for, at Du skal møde nogen Ulv eller Bjørn i Skoven, der vil gjøre Dig Meen?" spurgte Haldor. „Der er liden Fare derfor," svarede Vermund, „desforuden følger Glam med, og han er en Ven, som vi kan stole paa." — „Men har han ogsaa Styrke nok til at stride mod Ulven?" spurgte Haldor." — „Ulven har sit Hjem hiinsides Fjeldene i de mørke Granskove og ved de store Indsøer mod Øst, den er endnu aldrig, saavidt mig bekjendt er, gaaet over Filefjeld, men Bjørnen

opholder sig sædvanlig høiere tilfjelds, der hvor Rensdyrene søge hen, og den kommer vanskelig ned til os." — „Mig synes dog, at jeg af og til hørte Ulvehyl paa min Vei herhid," sagde Haldor. „Det maa have været Lossen, Du har hørt, thi dens Hyl ligner Ulvens, saa de let kunne forvexles." — „Lad mig dog følge med Drengen," sagde Haldor.

De ginge nu Begge ind i Skoven, hvor Hroald havde stillet sine Snarer ud, og som det var paa den Tid, hvori Rønnebærrene modnedes, havde han brugt dem til Lokkemad. Hang der da en Kramsfugl, en Ringdrossel eller en Solsort næsten i hver Snare, og vare der Saamange, at den Vidiekurv, Hroald havde taget med, blev ganske fuld deraf. Derpaa førte han Haldor hen til nogle Fælder, som han havde opstillet for Maarer og Hermeliner. Men her var Lykken ham mindre god, thi han fandt kun en eneste Hermelin, som laae knuust under den flade Steen, der dannede Fældens Laag. „Om Vinteren gaaer det bedre," sagde Hroald, „da kan jeg fange fire til fem i en eneste Nat."

De vare nu komne ned til Floden eller til Storelven, som Drengen kaldte den, noget nedenfor Vandfaldet, paa et Sted, hvor to anseelige Klippestykker ragede frem nærved Flodbredden. Imidlertid blev Glam, der hidtil trolig havde fulgt dem, noget tilbage, ventelig fordi han havde fundet Sporet af et vildt Dyr, som han nu fulgte. Standsede da Hroald pludselig. „Der sidder en Odder," hviskede han, satte Vidiekurven i Græsset og greb en Steen, hvorefter han listede sig frem imellem Buskene, men blev dog af og til staaende, gled saa igjen frem med sagte Trin og lignede han fast en Vildkat, naar den vil overliste en Fugl, uden at denne skal mærke det. Nu

saae Haldor Odderen, der sad paa det ene Klippestykke og fortærede en Ørred, som den havde hentet op af Floden, medens den af og til lukkede Øinene. Var da Hroald kommen den ganske nær, kastede derefter pludselig Stenen og traf Odderen i Tindingen, dog faldt den ikke død ned, som Hroald ventede, men havde endnu Kraft til at løbe ned til Floden. Men da kom Glam tililende, greb Odderen, før den havde naaet Vandet og bed den ihjel. „Havde jeg havt en større Steen," sagde Hroald og klappede Glam, „da skulde jeg ikke have behøvet Din Hjælp." — „Du sigter godt," sagde Haldor, „og bæres det mig for, at Du blev født til større Bedrifter end dem, Du kan øve her i denne afsides Fjelddal," siger han.

Der de kom hjem, havde Vermund trukket Skindet af den Hjortekalv, han Dagen før havde skudt, og var nu ifærd med at stege Kjødet over Ilden. Satte da Haldor sig hos ham ved Arnestedet, hvorimod Hroald gik ud for ogsaa at trække Skindet af den Hermelin og den Odder, han havde bragt hjem.

„Bliver det dog ikke undertiden lidt eensomt for Dig her i disse Ødemarker?" spurgte Haldor, „især om Vinteren, naar Mørket har saa stor en Magt?" — „Man vænner sig til Alt," sagde Vermund, „dog skal jeg ikke negte, at jeg undertiden i de lange Sommerdage er stegen op paa Fjeldet og har lagt mig plat ned paa Jorden, blot for at speide efter Røgen fra den nærmeste Sæter, og kunde jeg da undertiden, naar Luften var meget klar, see den flere Mile borte, ligerviis som de Taager, der svæve over skjulte Vandaarer i Jordens Dyb." — „Underlig maa Du da have været tilmode," sagde Haldor. — „Nogen stor Længsel efter Mennesker har jeg dog

sjeldent følt," vedblev Vermund, „meget mere længtes jeg efter Havet, hvor jeg tidt færdedes i min Ungdom, og er det et af mine største Savn her imellem Bjergene, at det ligger saa langt borte." — „Hvor langt er der herfra til de nærmeste Bygder?" spurgte Haldor. — „De ligge alle nede ved Fjordene," svarede Vermund, „og kunde jeg sjeldent vandre derhen i kortere Tid end i to Dage. Mod Øst derimod er der kun Vildføre og høie Bjerge, hvorpaa Sneen aldrig smelter, og raader jeg Ingen at vove sig didhen, thi der boe mange Slags Fjeld- og Flodvætter, som ikke gjerne see, at man forstyrrer dem i deres Ro." — „Har Du selv mærket noget til dem?" spurgte Haldor. — „Visselig har jeg", svarede Vermund. — „Hvorledes gik det til?" vedblev Haldor. „Undertiden seer jeg klare Lys brænde høit paa Fjeldtinderne, hvor Mennesker aldrig have sat deres Fod, til andre Tider, naar jeg forfølger et Dyr, forsvinder det for mig, som om det sank ned i Jorden eller blev taget ind i Bjerget, kan jeg da tænke, at det er kommen i deres Varetægt, som ikke ville tillade Menneskene altfor egenmægtig at raade over Vilddyrenes Liv." — „Men har Du selv nogensinde seet Huldreqvinden?" spurgte Haldor. — „Det er bedst ikke at tale derom," svarede Vermund. — „Kommer hun ikke undertiden frem oppe ved Vandfaldet?" vedblev Haldor. — „Baade der og andensteds," svarede Vermund; „naar Taagerne trække sig sammen i Fjeldene, og der falder en Solstraale derpaa, saa pleier hun af og til at vise sig, og har jeg da seet hendes Øines glimte ligesom Morild i Havet, men det varer ikke længe, saa forsvinder hun igjen." — „Det har jeg ogsaa seet," sagde Haldor, „saavel her som hjemme paa Island." — „Men baade hun og de andre Fjeld-

vætter have den Natur," vedblev Vermund, „at de helst ville drive deres Leg usect, thi de begjære ingen ydre Navnkundighed saaledes som Mennesket, er det derfor bedst ikke at tale formeget om dem, thi det er ikke godt at have deres Vrede." — „Det er vist," svarede Haldor, „fornemmelig naar man boer dem saa nær som Du."

Ellevte Capitel.

Den næste Dag sagde Haldor til Vermund: „Som Du ikke har dulgt for mig, hvorfor Du har taget Dit Ophold her mellem Klipper og eensomme Skove, saa synes det billigt, at Du af mig nyder samme Skjel; vil jeg da heller ikke dølge for Dig, hvad mig hændet er, og hvad der har drevet mig til at flygte hid, hvor de vilde Fjeldvætter have deres Bo." Derefter berettede han, hvad han hed, fra hvilken Æt han stammede, samt hvad ham tidligere var vederfaret, og endelig, hvorlunde han var kommen i Ufred med Kong Harald; lagde han heller ikke Dølgsmaal paa den Hevn, han tilsidst havde taget, „og tyktes det mig da bedst", siger han, „at flygte bort og søge mig et Skjul, hvor jeg kunde finde det."

„Store ere de Tidender, Du forkynder," sagde Vermund, „og kunde jeg vel mærke paa Dig, at Du var en Mand af Anseelse, dertil en god Hærkæmpe og en duelig Idrætsmand; men saaledes som Sagerne nu staae, tjener det Dig visselig bedst at holde Dig skjult en Tid lang, thi den Spee, Du har tilføiet Kongen, er altfor stor, til

at han ei skulde stræbe at hevne den, saafremt han kan." — „Falder jeg i hans Hænder, da venter jeg mig ikke Andet af ham end den værste Vanhæder og Ulykke," svarede Haldor. „Rimeligt er det," sagde Vermund. — „Og dog vilde jeg ikke for al Verdsens Guld," vedblev Haldor, „at denne Hevn skulde være glippet for mig; og var det ikke for Pendingers eller for ydre Vindings Skyld, at jeg fuldkommede den, men alene for at gjengjælde den Skjændsel og Haan, der var mig overgaaet." — „Jeg skal ikke dadle Dig derfor, thi dertil har jeg mindst af Alle nogen Ret," sagde Vermund; „men nu vil jeg byde Dig, saalænge Vinteren varer, at fæste Bo hos mig, thi til denne Fjelddal rækker neppe Kong Haralds Magt, og vil Du sidde ligesaa sikker der, som om Du sad hjemme paa Island paa Din Faders Gaard." — „Jeg havde ellers tænkt at vandre høiere mod Nord, indtil jeg naaede Halogaland," svarede Haldor. — „Det kan Du ikke paa denne Aarstid," sagde Vermund, „thi jeg har i Nat hørt Sneeuglen skrige over mit Hoved, og det betyder, at Vinteren allerede er kommen i de nordlige Fjelde. Men ned til Havet tør Du heller ikke vove Dig; thi der sidde Kong Haralds Lensmænd, som sikkerlig have streng Ordre at vogte paa Dig, og hvoraf Flere nok have seet Dig ved Haralds Hof." — „Sandt er det," svarede Haldor, „og er det venteligt, at jeg vil modtage de gode Vilkaar, Du byder mig, dog ønsker jeg at betænke mig derpaa endnu i nogen Tid," sagde han.

Den følgende Dag tilbragte Haldor paa Jagt med Hroald, og fulgte da Glam med dem, der viste sig meget duelig til at forfølge Dyrenes Spor; men seent paa Aftenen sad Haldor igjen hos Vermund ved Ildstedet, og hørte han da et underligt Skrig af en Fugl, som han

ikke kjendte. — „Hvad var det for en Fugl, der skreg?" spurgte han. — „Det var Natravnen," svarede Vermund; „ikke vidste jeg, at den var her endnu." — „Er det ikke nu ved Jevndøgnstid?" spurgte Haldor, men Vermund svarede ham ei og sad en Tidlang taus. — „Nu synes det, som den ene Fugl varsler imod den anden", sagde han endelig; „thi forrige Nat hørte jeg Sneeuglen, og den berettede, at Vinteren var nær for Døren; men i Aften skriger Natravnen, og den spaaer, at vi endnu skulle have milde Dage. Kan jeg da tænke, at Snee-uglen blot vilde fortælle, at nu var det Vinter i den nordlige Deel af Landet, hvorimod Natravnen forkynder, at det end skal vare nogen Tid, før Vinteren kommer til os, og den vil jeg troe paa," siger han, „thi baade i dette og meget Andet har den meer end Menneskevid."

Den næste Morgen saae Haldor, at Vermund havde bredet en Mængde Forværk ud nærved Huusdøren, og var der mange kostelige Skind, ja endog tykke Bæverskind, derimellem. Af alt dette gjorde han et Udvalg og bandt det sammen, saa det indtog saa liden Plads som muligt var. „Nu tykkes mig," sagde Haldor, „som Du vil, at Hroald og jeg skulle sidde her alene i nogen Tid, og som Du selv tænker paa igjen at drage ned til Fjorden." — „Saaledes er det," svarede Vermund; „thi jeg har nu besluttet, da Veiret tegner til at ville holde sig i nogle Dage, og da der er Adskilligt, som jeg har Brug for, igjen at foretage denne Gang, som jeg længe har tænkt paa; og vil jeg da bede Dig at blive her i det mindste i den Tid samt at tage vare paa Drengen, thi hvorvel han er klog nok for sin Alder, saa er jeg dog meest rolig, naar Du er hos ham." — „Det er min Skyldighed," svarede Haldor. „Venteligt er det, at jeg da ogsaa kan

faae nogen Oplysning om Kong Haralds Anslag imod Dig selv," vedblev Vermund. Derefter tog han nogle stegte Levninger med af en ung Reen; „thi jeg kan ikke standse min Gang for at nedlægge noget Vildt underveis," sagde han. Endelig tog han Afsked og vandrede bort, og var det endnu saa tidlig paa Morgenstunden, at Solen neppe var kommen frem bag de høie Fjelde mod Øst.

Samme Dag steg Haldor op paa et Bjerg i Nærheden, og saae han da, at Fjeldene mod Nord og mod Øst overalt vare dækkede af Snee eller skjulte bag Uveirsskyer, saavidt hans Øie kunde række. Han besluttede derfor at følge Vermunds Raad og at stadfæste sig hos ham, saalænge Vinteren varede.

Hroald fattede snart stor Kjærlighed til Haldor og fulgte som oftest med, naar han jagede mellem Bjergene; vidste han da saa godt at klattre fra Steen til Steen og at springe over de vilde Bjergstrømme, at Haldor saare meget undredes derover. Men allerede tidligere havde Haldor skaaret en Green af et Asketræ, som han bøiede til en Bue saaledes som den passede for Hroalds Alder. Siden satte han en Buestreng deri og lærte Drengen selv at skæfte Pile dertil. Derefter begyndte han nøie at vise ham, hvorlunde han skulde bruge Buen paa bedste Maade, og varede det ikke længe, før Hroald skjød saa godt, at han sjelden feilede det Maal, hvorefter han sigtede.

Til andre Tider ginge de ud at fiske i Floden, og viste Hroald ogsaa deri en stor Behændighed, saa han endog undertiden fangede flere Fiske end Haldor selv, hvilket da var ham til stor Glæde. En Dag, medens de endnu vare alene, vandrede de op til den Bjergsø, om hvilken Hroald tilforn havde talt, og af hvilken den store

Elv, der strømmede gjennem Dalen, styrtede frem fast som en hvæsende Vandslange, der skyder sig i mange Bugter, medens den glider afsted mellem Klipperne. I denne Sø fangede de endnu flere og større Foreller, end de vare van at fange nedenfor i Elvedalen. Dog vare de røde Pletter, der sidde i disse Fiskes Hud, ikke saa stærkt farvede her, som hiinsides Vandfaldet, hvor Solen havde mere Magt. Forresten kastede de en Deel af deres Fangst ud i Søen igjen og toge kun de allerstørste med. Vidste da Harald god Besked om, hvorlunde de skulde hænges op under Loftet paa de Steder, hvor Røgen var tykkest og længst blev staaende, thi dette havde Vermund lært ham, der paa denne Maade pleiede at bevare det Vildt og de Fiske, der ikke i Øieblikket kunde bruges, og som han vilde berede til Vinterføde.

Tolvte Capitel.

Efter syv Nætters Forløb kom Vermund igjen hjem; „og har jeg gjort en god Handel", sagde han, „men jeg maatte gaae langsomt, fornemmelig paa Tilbageveien, thi jeg havde Tungt at bære paa." Han bragte flere Jernvarer med, blandt Andet ogsaa forskjellige Medekroge, som Hroald modtog med stor Glæde. Han bragte ogsaa Linned hjem med, samt flere Fiskesnører, dertil en Deel uforarbeidet Jern og meget Andet, der er nødvendigt for den, som skal leve fast alene, og ikke kan vente nogen synderlig Haandsrækning af Andre.

Haldor talte nu til ham om hans og Hroalds Fjeldvandring og om de mange Fiske, de havde fanget. „Men hvad der undrede mig langt mere end al denne Overflod af Fisk," sagde Haldor, „det var den Mængde Bær, der endnu, skjøndt det er saa seent paa Aaret, voxe paa Bjergene rundt om Søen." „Saaledes er det hvert Aar," sagde Vermund, „lige fra den varmeste Sommertid til over Jevndøgn. Alle disse Fjelde, naar de kun ei ere altfor høie, staae da fulde af alle Slags spiselige Bær, saa de undertiden synes ganske røde eller gule at see til. Og er det ligesom den misfundelige Gud havde dækket den hele Fjeldstrækning som et stort Bord, paa det alle hans Kreaturer, hvormange de end ere, kunne mættes til Overflod." — „Det er vist," sagde Haldor, „og endog denne Dal ligger saa eensomt og saa høit imod Nord, saa mangler den ikke Noget af det, der behøves til Dyrs og Menneskers Nødtørft." — „Dog har jeg seet de Steder," vedblev Vermund, „hvor baade Skoven og Havet endnu ere meget rigere, men der er en lang Vei derhen, og dette Land er i vor Tid, som om det var forsvundet fra Jorden." — Haldor vilde gjerne have hørt noget Mere derom, men da Vermund pludselig taug og vendte sig bort, saa vilde han denne Gang ikke udspørge ham videre.

Siden talte Vermund om Haldors Handel med Kong Harald. „Sagnet derom gaaer nu rundt i Landet", sagde han, „og er Du derved bleven en navnkundig Mand, endog denne Din Navnkundighed neppe vil baade Dig synderlig i Begyndelsen; thi Kongen har dømt Dig fredløs over hele Norrig, og er der givet streng Befaling til alle Høvdinger og Lensmænd om, at de skulle gribe Dig, alle Skibe blive jevnlig undersøgte for at see, om Du ikke

findes der; og vil den blive rigelig lønnet, der slaaer Dig ihjel og bringer Dit Hoved til Kongen, vil han da faae Tilgivelse, hvormeget han end har forskyldt tilforn." — „Saafremt det er bestemt af Skjæbnen, saa vil det skee," svarede Haldor, „dog har jeg en bedre Tro til min Lykke, og vil jeg nu med Tak tage imod det Tilbud at blive hos Dig i Vinter." — „Saaledes skal det være," sagde Vermund.

Haldor blev da i Elvedalen i det Halvaar, og var der godt Venskab imellem ham og Vermund, hvilket bestandig tiltog, altsom de lærte hinanden bedre at kjende. De ginge nu tidt paa Jagt sammen og nedlagde mange Dyr, hvorved ogsaa Glam viste sig som en duelig Medhjælper; skete det da som oftest, at de komme svart belæssede hjem, enten med en Reen paa Ryggen, eller en ung Hjort, eller med flere Harer og Fjeldfugle, som det kunde falde sig. Men om Aftenen sadde de sammen ved Ildstedet og arbeidede paa deres Jagtredskaber, eller bødede paa deres Klædebon, og syntes især Vermund heri at have stor Færdighed. Han vidste ogsaa godt at tilberede Dyrenes Skind, saa de bleve fast ligesaa brugbare til Klæder som de, man med stor Bekostning kjøber i Byerne, og hvorvel det af og til hændte sig, at han opholdt sig i sin Esse om Dagen for at smede Jern, saa vendte han dog sædvanlig tilbage til Vaaningshuset om Aftenen.

Naar de saaledes sadde sammen ved Ilden, talede de om mangehaande Ting, som de havde oplevet eller spurgt paa fjerne Steder, og kom det da end ydermere frem, at Vermund havde været vide om i Verden og havde foretaget lange Reiser i sin Ungdom; dog var han ingenlunde saa udførlig, naar denne Sag blev bragt paa Bane, som Haldor ønskede. Men ogsaa om Dyrenes

Sædvaner og Færd, om Stenes og Metallers Natur og Væsen og om de Vidundere, der skjules i Bjerghuler eller paa Havets Bund, vidste Vermund god Besked, ligerviis om Stjernernes Gang og Stilling i de forskjellige Aarstider. Paa alt dette hørte Haldor med stor Opmærksomhed, og sagde han ofte siden efter, at han havde vundet meer i Kundskaber i den Tid, han levede sammen med Vermund, end forhen i de mange Aar, han havde tilbragt ved Hoffet eller paa sine Krigstog i Grækenlands Hav.

Mellem Haldor og Hroald blev Venskabet bestandig fastere, saa at det siden i deres hele Liv aldrig svigtede, og gjorde Hroald saadan Fremgang i Alt, hvad Haldor lagde for ham, og tiltog han under hans Veiledning saaledes i Vaabenfærd, at der neppe vare Mange i hans Alder, som heri kunde jævnføres med ham.

Der hørtes dengang mange underlige Stemmer i Elvedalen, som vare fremmede for Haldor, men om hvilke Vermund vidste god Besked; og kunde han fornemme af den mindste Lyd, endog naar den hørtes langt borte, fra hvilken Fugl eller andet Dyr den kom. „Du er meget forfaren i mange Ting", sagde Haldor engang til ham, „og forstaaer Du Dig ogsaa vel paa Fuglenes Tale og Tungemaal." — „Deres Røster kjender jeg, det er vist," svarede Vermund. „Men Du kan ogsaa udlægge Meningen deraf," sagde Haldor, „om det er en Fjende, de frygte for, eller en Ven, de hilse paa, om de forkynde Storm eller Frost eller andre Forandringer i Luften. Og ikke alene derom veed Du Besked, men Du forstaaer Dig ogsaa paa de Varsler, der komme frem i Vinden, eller udgaae fra det rindende Vand." — „Naar man har sin Bo i Eensomheden i den mørke Vinter og de lange

Sommerdage," svarede Vermund, „da aabnes Øiet for Adskilligt, som de fleste Mennesker i deres Ligegyldighed og urolige Færd kun lidet agte paa." — „Er Du fremsynet?" spurgte Haldor, „saa Du kan see Mere end Andre." — „Der findes vel dem, om hvilke dette med langt mere Føie kan siges end om mig", svarede Vermund, „men hvorvel der ere mange Gaader, som jeg ikke forstaaer at raade, saa har jeg dog lært at mærke paa de Vink, hvorigjennem Fjeldet og Luften og den hele umælende Verden, som vi i vor Uvidenhed kalde den, synes at advare Menneskene."

En anden Gang spurgte Haldor ham, om den store Kundskab, han besad, ikke havde sit Udspring fra Huldreqvinden eller fra Dvergene i Jordens Indre, og om han ikke havde noget nøiere Kjendskab til dem. „Det være langtfra," svarede Vermund, „hvad jeg veed, det grunder sig kun paa Erfaringer, jeg selv i et langt Liv har gjort, og paa en Stemme, der taler i mit eget Bryst; men fra Vætterne har jeg bestandig holdt mig borte, saavidt jeg kunde, thi dette troer jeg at være Mennesket tjenligst."

Hvad ogsaa meget forbausede Haldor, det var det milde Veir, der endnu herskede i denne Dal, hvorvel Vinteren rimeligviis var begyndt rundtom i det øvrige Land. „Det er vist," sagde Vermund, da Haldor talede til ham derom, „hvad enten dette nu skyldes det Læ, som Bjergene give, eller andre Aarsager, at Efteraaret ikke saa sjelden varer længere her, og at Vinteren ogsaa tidt er noget mildere i denne Dal end paa de fleste andre Steder i Landet, og saaledes synes det ogsaa at ville blive i Aar," sagde han.

Trettende Capitel.

En Dag i Løvfaldstiden, da Veiret var meget klart, skete det, at Haldor igjen kom nær op til Vandfaldet. Solen skinnede mellem Bjergene med en besynderlig Kraft og med en Varme, som den hos os paa denne Aarstid næsten aldrig har, saa man skulde troe, at Sommeren ved en sær Fortryllelse nu igjen vilde vende tilbage. Han satte sig da ned igjen paa den samme Sten, hvorpaa han sad den første Dag, han kom ind i Elvedalen. Nedsank han derefter igjen i den halve Drømmetilstand, hvoraf han dengang betoges, og var det atter, som om Vandaanderne talte til ham med deres mangfoldige Tunger i et dunkelt og dog halvforstaaeligt Sprog og berettede vidunderlige Eventyr om deres skjulte Liv. Dog havde han en Fornemmelse af, at det ikke var raadeligt at sidde altfor længe her, ikke desmindre kostede det ham Møie at rive sig løs, ligerviis som det koster Møie at rive sig løs fra de Drømme, der fængsle Menneskets Hu i Morgendæmringen. Men der han nu reiste sig op og slog sit Øie i Veiret, saae han igjen den samme Qvindeskikkelse som første Gang; dog svævede hun ikke nu i Skumtaagen, men sad paa en Klippe høit oppe nærved Fossen, og spandt hun paa en uhyre Rok, der susede med en underlig Lyd, medens hendes lange guulblege Haar faldt ned igjennem Luften og løb i Et med Skumtaagen, saa man vanskelig kunde see, hvor Haaret endte, og hvor Taagen begyndte. Om Hovedet havde hun en deilig spraglet Krands, og syntes det uvist, om den var flettet af de vilde Fjeldblomster, hvorvel de fleste

af disse nu vare visnede, eller om den var kunstig sammensat af kostbare Stene fra Bjergets Dyb. Dog varede det ogsaa denne Gang kun et Øieblik, da var hun igjen forsvunden, og saae man nu kun Gjenskinnet af Solstraalerne, der svævede som en Regnbue i Kreds over Vandfaldet. -

Haldor følte sig heel sær tilmode over dette Syn og kunde ikke undlade, da han kom hjem, at tale til Vermund derom. „Saa nær har jeg aldrig seet hende," sagde Vermund, „det synes da, som hun har fattet en sær Godhed for Dig, og meget er Du alt blevet fristet, vil jeg derfor raade Dig, at Du ingensinde meer sætter Dig til Hvile ved Vandfaldet." — „Troer Du da, hun har Lyst til at tage mig ind i Bjerget?" spurgte Haldor. — „Det er vist, at Du kunde blive fristet saa stærkt, at Du ikke længere kunde modstaae," svarede Vermund; „thi vel har Du viist, at Du har en fast Villie, som selv den anseeligste og egenraadigste Konge ikke kunde bøie; men hvad den mægtigste Herre ikke formaaer, det formaaer undertiden en fager Qvinde, sær naar hun har sit Hjem i Tryllelandet, som her Tilfældet er." — „Hvad skulde hun kunne gjøre mig?" spurgte igjen Haldor. — „Hun kunde bringe Dig til at glemme Dig selv, saa Du blev en Træl for hendes Luner," svarede Vermund, „og nyttede det Dig da kun lidet at leve i et Vidunderland, ja om Du vandt al Afgrundens Herlighed, naar saa var, at Du havde tabt Dig selv." — „En Træl vilde jeg nødig være," svarede Haldor, „og aldrig skal det skee," siger han. Fra den Dag af satte Haldor sig ingensinde meer til Hvile ved Vandfaldet.

Noget efter samlede sig tykke Skyer mellem de nærmeste Fjelde, og kom der tilsidst et vildt Uveir med dri-

vende Snee. Men efter nogle Dage klaredes Veiret atter, og gik der da en saadan Glands ud fra Sneen og fra den blaa Luft, at Mørket ingenlunde blev saa stærkt, som man skulde have formodet, endog Solen nu stod lavt paa Himlen, ja tilsidst ikke kunde sees over de høie Bjerge selv ved Middagstid. Forresten var det sædvanlig ganske stille i Dalen, og man fornam der sjeldent nogen stærk Blæst. Kun paa enkelte Dage afbrødes Stilheden af Sneestorme, hvilke, da Vinden klemmedes inde mellem Bjergene, rasede med dobbelt Styrke, saa det tyktes, som var der et heelt Hav af Snee i Luften, hvori de lange, opretstaaende Bølger dreve mellem Himmel og Jord, og kastedes tilbage i vilde Hvirvler fra de faste Klipper.

Men i de klare Vinternætter, naar Maanen skinnede, var det ligesom utallige store Krystalbygninger blinkede fra Bjergene, og uvist er det, om nogen Sommerdag, endog den er fuld af Blomster og grønne Skove, kan give et saa prægtigt Syn, som disse sære Krystalslotte, der syntes byggede med overnaturlig Kunst af de kløgtige Fjeldvætter, og hvorpaa Maanen skinnede med al den sære Glands, hvormed den meer end noget andet Lys forstaaer at fortrylle Menneskets Øie.

I disse Nætter kunde Haldor ikke altid sove; hændtes det da undertiden, at han stod op, greb sin Bue og sit Pilekogger, kastede dem over sine Skuldre og begav sig ind i Skoven eller op paa Fjeldlierne, som oftest ledsaget af Glam, medens de Andre laae i den dybeste Søvn; og gjorde han da tidt i slige Nætter den allerbedste Jagt. Dog fornam han tillige, at de hemmelige Magter, som han ellers ønskede at holde borte, nu igjen vandt noget Herredømme over ham, og tyktes det ham

undertiden, naar han jog i Skoven, at han saae Huldreqvindens Aasyn komme frem mellem Træerne der, hvor Maanen skinnede skarest. Af og til hørte han ogsaa Stemmer fra de susende Vandbølger, som ingen Vinteris kunde binde; men der han mærkede dette, holdt han op med at jage om Natten, og var det da ogsaa, som om Trylleriet tabte sin Magt, og fornam han i al den Tid, han endnu opholdt sig i Elvedalen, aldeles Intet hverken til Huldreqvinden eller til de Aander, der fulgte hende.

Fjortende Capitel.

Vinteren forløb meget hurtigere, end venteligt var, og forstod Vermund at forfærdige mange Slags Arbeider, hvorved han forkortede de lange Aftener, og som da ogsaa Haldor søgte at tilegne sig Færdighed i. Blandt Andet vidste han af Dyrenes Tarme, som han syede sammen, at danne lette Klæder, der egnede sig til Brug om Sommeren, naar Heden var meget stærk. Ligerviis forstod han at indrette brede Skoe, hvorved baade han og de Andre kunde skride hen over den dybeste Fjeldsnee; dog laae Sneen ikke saa høit i denne Vinter, at de synderlig trængte dertil. Derimod glede de tidt frem paa Skier, som Vermund godt vidste at tilhugge enten af Birk eller Asketræ, og komme de da saa hurtig frem, at de kunde indhente baade Hjort og Reen og med Lethed naae hen til de Steder, hvorhen de om Sommeren ikke kunde finde Vei.

„Tvende Ting undre mig," sagde Haldor en Aften, da han og Vermund igjen sadde sammen ved Ilden, efterat Hroald var gaaet til Sengs. — „Hvilke ere de?" spurgte Vermund. „Først undrer det mig, at Du aldrig har forsøgt at avle Korn her i denne Dal, hvor dog Solen skinner med en saadan Kraft, og hvor Efteraaret er saa mildt, at det vel maa kunne modnes. Dernæst er det sært, saafremt Du ikke kunde føre Køer over Bjergene, at Du ikke har forsøgt at tæmme de unge Rener, af hvilke Du kunde have større Gavn end af denne Gedehjord, som Du pleier med saamegen Omhu." — „At tæmme den vilde Reen har jeg forsøgt," svarede Vermund, „dog uden Held, men at undvære Brød, dertil er jeg bleven saa van ved at færdes paa Steder, hvor det vanskelig kunde haves, at jeg ikke synderlig savner det." — „Vidt maa Du have været omkring i Verden," sagde Haldor, „og Meget maa Du have seet og oplevet, før Du næmmede alt det, Du nu veed." — „Lidet er det jeg veed mod det, jeg savner Kundskab om," svarede Vermund, „og hvorvel det kan tykkes Dig, at jeg kjender noget til Skov- og Fjelddyrenes Vilkaar og til den Nytte, de kunne bringe Mennesket, saa har jeg dog været der, hvor jeg saae mangfoldige vidunderlige Kreaturer, om hvis Kaar jeg Intet vidste, og som hverken jeg selv eller Nogen af dem, med hvilke jeg dengang fulgte, forstod at nævne ved Navn." — „Vare der da flere vilde Dyr der end her?" spurgte Haldor. — „Om der vare flere i Antal, veed jeg ikke saa lige," svarede Vermund, „men ganske vist vare der mange flere Slags og Arter, og er det visselig et af de frugtbareste og rigeste Lande indenfor denne Verdens Kreds; dog havde det været bedre for mig og mange Andre, baade Mænd og fagre

Qvinder, saafremt vi aldrig havde fundet Veien derhen," siger han.

Derefter sadde de en Stund tause, endelig tog Haldor igjen Ordet: „Snart kommer nu den Dag, hvor vi maae skilles ad," sagde han, „endog jeg sjelden har truffet nogen Mand, med hvem jeg hellere vilde have levet min længste Tid." — „Det Samme siger jeg om Dig", svarede Vermund. — „Venter jeg da, at Du ikke betragter det som blot Nysgjerrighed af mig, naar jeg gjerne vil vide Besked om Dine tidligere Hændelser, omendskjøndt jeg vel har formærket, at Du nødig taler derom." — „Dette skal nu ikke negtes Dig," svarede Vermund, „hvorvel jeg vanskelig kan fortælle derom uden at tænke paa den allerstørste Sorg, noget Menneske har gjennemgaaet. Dog maa Du ikke vente nogen vidtløftig Beretning af mig; thi en Mand kan være lang Tid om at opleve det, som ikke desmindre i megen Korthed kan sammentrænges, ligervíis kan den største Sorg og Ulykke tidt berettes i ganske faa Ord."

Femtende Capitel.

„Jeg er født i Ryfylke," sagde Vermund, „hvor min Fader eiede en anseelig Gaard, og blev han anseet for en meget velstaaende Mand. Jeg havde endnu en yngre Broder ved Navn Halgrim, han var stille og sagtmodig, men fra ham blev jeg tidlig skilt, og forekommer han kun lidet i det, jeg her skal berette. Men den Natur

havde jeg i min Opvæxt, at jeg, hvorvel det siden blev mig beskæret at leve i Ensomhed og langtfra Menneskene, dog dengang higede stærkt ud i Verden og efter at see mig om i fremmede Lande. Jeg begyndte derfor tidlig at følge med Kjøbmænd paa deres Reiser, og var jeg neppe tyve Aar gammel, da jeg alt havde været vidt omkring, baade paa Vesterhavsøerne, i Østerleden og paa de vendiske Kyster. Tilsidst skete det, at jeg gjorde Bekjendskab med Thorfin Karlsefne, som den Gang beredede sig til en stor Reise i Nordhavet, og faldt det ham ikke vanskeligt at overtale mig til at deeltage i dette Tog. „Og vil jeg helst have unge Mænd med," sagde han, „saasom jeg agter at forsøge mig en Deel i Verden, men disse ere de modigste, naar der skal begyndes paa noget Nyt." Forresten ansaaes Thorfin for en god Anfører og en duelig Statsmand, der var kløgtig til at finde Raad i de vanskeligste Sager. Dog havde han den Natur, at han ikke var saa udholdende, naar Noget skulde sættes igjennem, der fordrede lang Tid, som han var dristig til at fatte nye Anslag.

Thorfin styrede nu sit Skib imod Grønland og havde god Overfart og seilede ind i Eriksfjorden, hvor vi med stor Venlighed bleve modtagne af Leif den Lykkelige, der boede paa Brattalid, hvor hans Fader Erik den Røde før ham havde boet, og havde vi vort Ophold der den hele Vinter. Leif var bleven meget navnkundig, baade fordi han først havde indført Christendommen i Grønland, og tillige formedelst den store Reise, han gjorde til Viinland; thi hvorvel Bjørn Herjulfsen havde seet Landet tidligere, saa var dog Leif den Første, der bragte vis Kundskab derom og undersøgte det nøiere; var det ogsaa ham, der først gav Landet Navn. Men som jeg dengang

var kommen i stor Gunst baade hos Leif og Thorfin, var jeg ofte tilstede, naar de talede om Leifs store Reise og om andre mærkværdige Sager.

Det var i de Dage, da Rygtet om Slaget ved Svolder og om Olaf Tryggvesens store Tapperhed bredtes rundt i alle Lande, og ansaaes han som den største Heltedrot, der havde levet i Norden, siden Hrolf Krake, som i gammel Tid regjerede i Danmark; thi deri lignede begge disse Konger hinanden, at de, hvorvel de overvældedes af Overmagten og fældedes ved Forræderi, dog bleve langt mere berømte ved deres Nederlag og jordiske Undergang, end nogen Anden er bleven det ved den største Seier.

Leif havde vel kjendt Kong Olaf, og var det gaaet ham saaledes, som det gik de Fleste, der havde nydt Kongens Omgang, at de aldrig mere kunde glemme ham; heller ikke kunde han blive træt af at gjentage sine Samtaler med ham. „Det var ham," sagde Leif, „der lagde mig det saaledes paa Hjerte, at jeg skulde indføre den rette Tro i Grønland, saa jeg aldrig havde Ro, før jeg havde opfyldt hans Begjæring; det var ogsaa ham, der først talede til mig om det store Land i Vest, thi han havde selv været vidt omkring i det irlandske Hav, og saae han da store Træstammer og Grene komme drivende, og vare der Træer imellem dem, som Ingen nogensinde havde seet i disse Lande, „men de komme alle med den store Strøm fra Sydvest," sagde han, „deraf slutter jeg, at der maa være et anseeligt Land paa denne Kant."

„Jeg var hos ham og tog ved Troen netop i den Tid, da Ormen blev bygget," vedblev Leif, „og var det et stort Vidunder i sit Slags, ligesom Kongen i sit, men det blev den største Ulykke, som Norrig nogensinde har

lidt, at det paa engang skulde tabe en saadan Konge og et saadant Skib. Mange af Kongens Venner raadede ham ogsaa fra at reise til Venden, og er det rimeligt nok, at han, der ingenlunde manglede Syn for Fremtiden, havde nogen Betænkelighed derved, men som hans Hustru Thyra saa haardt æggede ham, troede han det neppe sømmeligt at undslaae sig derfor. „For mig kommer det ikke an paa at leve længe," sagde han, „men paa at lægge den sikkre Grund, hvorpaa Christendommen her i det yderste Norden kan bygges; bedre er et kort Liv med Hæder, end en lang Alderdom uden Daad og Bedrift."

„Det er min Villie," sagde han til Leif, „at Du skal reise tilbage til Grønland og see at christne Landet, som Du haver lovet mig; dog bæres det mig for, at Du ogsaa vil komme langt bort til andre Steder, vil jeg derfor give Dig min Lykke med og bede Gud om at sende Dig det, som jeg maaskee ikke selv ret længe vil have nogen Brug for."

„I to Ting ville vi komme til at ligne hinanden," sagde han omsider, da de saaes for sidste Gang. „Tykkes det mig en stor Hæder," svarede Leif, „hvis jeg kan komme til at ligne Jer i nogen Ting, og er det langt meer, end jeg kunde vente, thi jeg er kun en ringe Mand mod Eder." — „Deri ville vi komme til at ligne hinanden," sagde Kongen, „at vi hver paa sin Maade skulle begynde paa den største Bedrift, men dog kunne vi ikke fuldbringe den aldeles; dette skulle Andre gjøre, og ville de tage Navnet og Æren derfor, endog de kun gaae frem paa den Vei, vi først have viist dem."

Siden talte Thorfin meget med Leif om dennes Reise til Viinland, og kom det saavidt, at Thorfin selv

besluttede at søge derhen. „Jeg har alt tidlig havt Forlængsel derefter," sagde han, „og er det egentlig derfor, at jeg er kommen til Grønland." — „Saafremt Du vedbliver med det Forsæt," svarede Leif, „saa raader jeg Dig at styre derhen, hvor jeg tog Vinterophold, thi omendskjøndt jeg ogsaa har gjæstet andre Steder langs med Kysten, saa mener jeg dog, at dette Sted er i alle Maader det bedste." Her havde ogsaa Leif ladet bygge et stort Huus nede ved Stranden, „dette Huus vil jeg laane Dig," sagde han, „vil jeg ogsaa give Dig nogle Mænd med, som have fulgt mig, dengang jeg seilede derhen, og endelig vil jeg bede Gud at forunde Dig den samme Lykke paa denne Reise, som han tidligere har skjænket mig selv."

Nu beredede Thorfin sig til Reisen, og vare vi i Alt tresindstyve Mand, der fulgte ham; mellem disse vare ogsaa de Mænd, som havde gjort Reisen før, og som Leif havde lovet os. Desforuden toge vi meget Boskab med, thi vi havde godt Haab og vilde bebygge Landet, saafremt det stod os an og ellers lod sig gjøre. Ogsaa Hunde førte vi med samt en stor Tyr og fire Køer, „thi tamt Qvæg findes der ikke i Landet," sagde Leif, „i det mindste ikke paa de Steder, hvor jeg har været."

Vi ginge da under Seil mod Foraarets Ende, i klart Veir og med en god Nordostvind, der jevnlig blæser ved denne Aarstid, og var det den bedste Vind, vi kunde have, sagde Leif. Vi agtede bestandig paa Ledestjernen imod Nord, saa vi havde den paa Styrbordssiden, dog noget nærmere mod Bagstavnen; seilede vi saaledes ned mod den Verdenskant, hvor det ubekjendte Land skulde ligge. Men efter otte Dages Reise sprang Vinden om

imod Syd, og vi finge taaget Veir og tyk Luft, saa vi seilede i fem Døgn uden at vide, hvor vi vare. Dog finge vi af og til Solen at see og mærkede deraf, at Vinden nu kom fra Sydost. Omsider klaredes Veiret igjen, og vi saae en stor Fiskeørn komme fra Vesten, siden mødte vi flere Havmaager og tilsidst endog Landfugle. Fornumme vi deraf, at vi ikke vare ret langt fra Kysten, og varede det heller ikke længe, før vi saae hvide Spidser af Sneebjerge, hvorfor vi minkede Seilene og styrede ind ad Landet til. Men der vi komme nærmere, saae vi høie Brændinger, hvorfor vi igjen seilede længere ud paa Dybet, indtil vi funde sikker Grund, hvor vi kastede Anker. Derefter sendte vi en Baad ud med sex Mand ombord, hvilke nærmere skulde undersøge Landet. Kort før Solnedgang komme de tilbage og berettede, at de havde seet høie Fjelde med gammel Snee paa og med store Iisbræer. Men som det var bleven noget silde, ginge de ei i Land; forresten syntes Havet rigt paa Fisk, sagde de, men det var koldt, og længere borte mod Nord saae de svømmende Iisbjerge.

Mange troede da, at vi vare drevne tilbage til Grønland igjen, thi derom vidnede de høie Iisbjerge, meente de; men Andre, der havde større Forfarenhed, sagde, at dette ikke kunde saaledes være, som vi nu vare komne saa langt frem i det vestlige Hav, at Grønland vanskelig kunde strække sig derhen, hvor vi nu vare.

Sextende Capitel.

Vi bleve liggende for Anker Natten over, men i Dagbrækningen sendte Thorfin igjen Baaden ud, og var det denne Gang mig, som styrede den. Vi roede med Forsigtighed langs med Stranden, men fundе ingensteds nogen god Havn, ikkun Klipper og Skjær overalt. Ved et af Skjærene sloge vi en stor hvid Sælhund ihjel, dog var Snuden sort og havde den to brune Pletter paa Ryggen, der lignede to Halvmaaner. Kjendte vi da til hvad Art den hørte; thi vi havde seet fleer af samme Slags under vort Ophold i Grønland. Vi skimtede ligeledes Iisbjerge, der glindsede stærkt i Sollyset. Desforuden saae vi flere Hvalrosser; dog holdt de sig saa langt borte, at vi ikke kunde dræbe dem. Men noget under Havspeilet opdagede vi ligesom et uhyre Bjerg af alle Slags Fisk, der gik ned i Dybet og ingen Ende tog; og kunde vi have ligget her vort hele Liv igjennem og fanget hver Dag, hvad vi behøvede til vort Ophold, uden at der vilde være kommen nogen synderlig Formindskelse i Fiskenes Antal. Ligerviis vrimlede der af Søfugle, som svævede op og ned over Fiskebjerget. Endelig funde vi en liden Bugt, hvor vi lagde ind med Baaden; men Dalene vare fulde af Sand, og Landet tyktes ufrugtbart og lidet lysteligt til deri at fæste Bo, endog vi formedelst den store Rigdom af Fisk aldrig kunde have savnet den nødvendige Føde.

Der Thorfin erfoer, at her var en saa stor Overflødighed af Fisk, lod han kaste Garn ud, og finge vi da et langt større Forraad, end vi havde Brug for. Kort

efter seilede vi ned imod Syd og havde god Bør, dog maatte vi holde længere ud i Havet, som der vare mangfoldige Klipper og Skjær ved Stranden, hvilke gjorde det farligt at komme dem nær.

Nu begyndte Solen at skinne med stor Kraft, og tiltog dette bestandig, altsom vi naaede længere sydefter. Omsider saae vi Tang og Søgræs komme drivende, og mellem Græsset funde vi Grene, blandt hvilke var een med fremmede Frugter paa. Vi dreiede da igjen ind imod Landet, og komme der atter Fugle flyvende. Derefter saae vi paany Bjerge, dog uden Snee. Men to af Leifs Huuskarle, der fulgte med, gjenkjendte Bjergene og sagde, at nu kunde vi styre nær mod Land, thi her fandtes ingen Skjær eller farlige Grunde, og var der nu ikke langt til det Sted, hvor de før havde havt deres Vinterophold," sagde de.

Noget senere saae vi et Næs, hvor Leif havde opstillet et Sømærke, vidste vi da, at vi vare nær ved det Sted, hvor han havde bygget sit Huus. Vi bleve nu Alle glade samt tyktes at have gjort en god Reise, og lagde ind i den Fjord, eller rettere i den store Vig, ved hvilken Huset stod, og funde her en stor Ankerplads. Kort efter lode vi vort Boskab føre op til Huset og bragte vort Qvæg i Land. Men endog Køerne kun havde været os til liden Gavn undervejs, saa begyndte de nu snart, da de finge det friske Foder, at give rigelig Mælk.

Den Dal, hvori Huset stod, var frugtbar paa Græs og mange Slags Urter. Rundt omkring laae store Løvskove, men i Dalen selv voxede megen Underskov, dog fandtes der ogsaa aabne Sletter. Længere borte saae vi Bjerge med Gran og Fyr, der ginge lige op til Toppen deraf. Mellem Bjergene kom en Flod frem, som vidnede

om, at Landet var anseeligt og stort, thi den var saare bred, og maatte have løbet en lang Vei og optaget mange Elve, før den kunde blive saa rig paa Vand. Der fandtes ogsaa mindre Strømme i Dalen, hvilke alle fulde i den store Flod. Men i Skovene funde vi det vanskeligt at komme frem, som Træerne stode saa tæt, at deres Grene snoede sig ind i hverandre og tidt spærrede Veien for os.

Af vilde Dyr fandtes der en utallig Mængde, og kunde vi i Begyndelsen vanskelig sove om Natten for de mange Skrig og underlige Stemmer, der hørtes fra Skovene. Ofte komme ogsaa Hjorte og Daadyr frem for at græsse paa Sletterne. Elsdyr funde vi ligerviis, men de holdt sig længere borte mellem Fyrretræerne. Desforuden fangede vi mangehaande Væsler, der gave det bedste Forværk, med samt røde og sorte Ræve, dertil mangfoldige Egern, hvoraf nogle endog havde Vinger og kunde flyve. Endvidere funde vi meget store Vildkatte, der syntes saare blodtørstige, hvorvel de flygtede, naar de mødte Mennesker. Fandtes der ogsaa Edderslanger, der vare meget farlige. End ydermere saae vi mangfoldige Dyr, hvilke vi ikke vidste at nævne med Navn; dog var det ikke let at fange dem, da de søgte Skjul imellem Træerne, hvor vi ikke kunde følge dem efter. Ogsaa Ænder og Gjæs mødte vi store Flokke, dertil mangfoldige andre Sø- og Dykkefugle, endvidere mange Slags høibenede Styltegængere, med samt Skovduer og flere Landfugle; baade røde, gule, blaa eller spraglede.

I Floden faldt megen Lax, der var større end den, som her findes. End ydermere boede store Fiirbeen deri med mange spidse Tænder og med en Hud som Horn; disse vare meget farlige, især for vore Hunde, hvilke de

grebe, naar de vilde drikke Vandet, og mistede vi saaledes de fleste af dem. Men i Havet svømmede store Hvaler og Hvidfiske, og varede det ikke længe efter vor Ankomst, da fangede vi en Hval, der tyktes meer end tredive Favne lang og drev paa Land i Ebbetiden. Men den Mærkelighed var der ved denne Fangst, at, medens vi endnu hugge Kjødet fra Benene, komme mange smaa Haier svømmende, der flængede en Deel af Kjødet løst. Og kunde vi ikke holde dem borte, endog vi sloge Flere af dem ihjel.

Landet funde vi i alle Maader saaledes, som Leif havde beskrevet, og skuede vi store Hvedeagre, der bare Frugt af sig selv uden at være pløiede eller tilsaaede af Menneskehaand. Ligerviis voxede der Viindruer i Overflod, saa vi kunde fylde hele Baade dermed; dog sagde en sydlandsk Mand, der fulgte med os, at de ikke vare saa søde af Smag som de, der voxe i Spanien og Welskland. Fandtes der endnu mange flere Herligheder og Vidundere, saaledes komme om Sommeren Fugle flyvende, der glimtede som Solstraaler og Guld og Ædelstene. Derfor troede Nogle, at vi nu vare nærved Indialand paa Grændserne af Paradiset, hvor slige Vidundere egentlig høre hjemme; men dette negtede Thorfin, thi, sagde han, som sandt er: „Indialand ligger langt imod Øst mod Solens Opgang, men vi ere komne til det yderste Vesten, hvorfor disse Lande maae ligge vidtadskilte og kunne vanskelig støde sammen.“ —

„Men saae Du ingen af de Vidundere, som her findes?“ spurgte Haldor, „Ingen af de Vætter og Huldreqvinder, der hos os bygge i Vandet og i Bjergene?“

„Til dem fornumme vi aldeles intet,“ svarede Vermund, „med mindre Du vil regne et eget Slags Sø-

uhyre dertil, som vi saae en Morgen ved Mundingen af den store Flod, og som vel i visse Maader kunne lignes med en Havfrue."

„Hvorlunde saae hun ud?" spurgte Haldor.

„Hun var meget grim og graa i Ansigtet, desforuden var hun større end et Menneske, havde tillige en bred Mund, dertil Bryster som en Qvinde, samt korte tykke Arme. Men hun reiste sig op lige til Navlestedet og saae ind over Landet. Da raabte vi til hende og spurgte, hvo hun var, og om hun kunde tale. Dog vilde hun ganske Intet svare, men vilde hellere brøle som en Ko, hvorpaa hun dukkede ned i Vandet igjen. Meente de Fleste da, at hun var et af de Halvtrolde, som kaldes Margyger, og som undertiden skulle vise sig, naar en Storm er i Vente.

Men den Natur havde Landet, at Vinterdagen var længere og Sommerdagen kortere end hos os, hvorfor ogsaa mangfoldige Stjerner komme frem om Natten selv midt om Sommeren, som her i Norden paa den Tid ikke kunne sees. Om Dagen derimod steg Solen høit op paa Himmelen og brændte med stor Varme; og hvorvel der undertiden faldt stærk Regn, saa ginge dog af og til flere Maaneder hen, hvori den udeblev; ikke desmindre stod Græsset grønt, hvilket foraarsagedes af Dugdraaberne, der faldt med stor Overflødighed og glindsede paa Marken og paa Træerne, endog naar Solen alt længe var opstaaet.

Som vi nu fangede saa mange Dyr med glindsende og tyk Haarvæxt, saa lærte jeg ogsaa nogenlunde at berede Skindene, deels ved at indgnide dem med Fedt, deels ved at rense dem i Vand og hænge dem op i Røg, deels paa andre Maader, som jeg her ikke videre skal omtale:

Fremdeles øvede jeg mig ganske vel i at bruge min Øxe; thi som vi ikke havde Plads nok i Leifs Huus, saa byggede vi flere Træboder ved Siden af, i hvilket Arbeide vi Alle deeltoge, fik jeg ligervíis ved samme Leilighed nogen Forfarenhed i Smedekunsten, der siden i denne min Eensomhed har været mig til stor Nytte.

Syttende Capitel.

Hvorvel Leif havde talt om, at en af hans Brødre var bleven dræbt af de Indfødte, saa fornumme vi dog i Begyndelsen intet til dem, og gik den hele Vinter hen, uden at vi finge dem at see. Men i det næste Foraar saae vi en Morgen flere Mænd komme frem af Skoven. Disse Mænd vare smaa af Væxt, de havde sorte, tykke, stride Haar og tyndt Skæg, dertil store runde Hoveder med samt brede hæslige Tænder, og lignede mere de Dverge, der af og til komme frem af Bjergene end virkelige Mennesker. Forneden ginge de klædte i Forværk, de bare ogsaa Bælter af Elsdyrshud, men deres Bryst og deres Arme vare nøgne. Forresten havde de Buer og Pile med, dertil Graaværk og Bæverskind, som vare bundne sammen i Bylter. Maatte vi da formode, at de havde været flere Dage i Skoven, saasom de havde havt Tid til at trække Skindene af de Dyr, de havde fældet.

De komme frem nær det Sted, hvor Køerne ginge paa Græs; vendte da strax den store Tyr sig imod dem og begyndte stærkt at brøle. Derudover bleve de ganske

meget forfærdede og løbe ind i Skoven igjen. Kastede da et Par af dem for at kunne løbe desbedre deres Bylter bort; men vi samlede Skindene op og funde dem gode og meget kostbare, hvorfor vi bleve vel tilmode og ønskede kun at kjøbe flere slige Varer til samme Priis.

Da sagde Thorfin: „Dette er intet godt Forvarsel, thi hvorvel de ikke ere saa anseelige og heller ikke saa føre af Lemmer som vi, saa kunne de dog blive farlige, saafremt de komme med altfor stor Hærstyrke. „Vi Andre meente derimod, at vi ikke havde stort at frygte af slige Mænd, og gave vi dem Navn af Skrælinger, saasom de syntes saa smaa og kraftløse, naar man vilde jævnføre dem med os.

Thorfin havde giftet sig i Grønland med en ung Enke, som var besvogret med Leif, og fulgte hun med paa denne Reise tilligemed tvende Tjenesteqvinder, som vare givne hende til Opvartning. En Dag, der de sadde og malkede Køerne, komme igjen Skrælinger frem af Skoven. Dog denne Gang bleve de staaende og gjorde Tegn og pegede paa Skindene, saa vi fornumme, at de vilde handle dermed; men Qvinderne viste dem Mælken og vinkede, at de skulde komme nærmere. Komme de da ganske nær og drukke med Begjærlighed af Mælken, og lagde saa Skindene paa Jorden, forstode vi da, at de dermed vilde betale for, hvad de havde modtaget. Saaledes komme de flere Gange igjen, men dette var deres Kjøbmandskab, at de gave Qvinderne deres Skind og drukke med Begjærlighed af Mælken, og finge ingen anden Betaling end den, de modtoge gjennem deres Mund samt bare bort i deres Bug; men da nu Skindene vare kostbare, thi der var endog sorte Bæverskind derimellem, tyktes det os godt at sætte dem et saadant Kjøbstævne;

levede vi nu en Tidlang i Fred med dem paa disse Vilkaar.

En Dag skete det, at Gudrid, saaledes hed Thorfins Hustru, sad nærved Huset med et rødt Tørklæde om Halsen. Da komme flere Skrælinger til hende og betragtede Tørklædet. Men hun tog det af og lod dem føle derpaa, dog slap hun det ikke af Haanden. De syntes da meget forundrede over dets Blødhed og Fagerhed; og blev Enden derpaa, at de lode hende vælge mellem deres bedste Skind, hvilke hun lystede, og byttede dem imod det røde Tørklæde, med hvilket de meget fornøiede ginge bort.

Det varede ikke mange Dage, saa komme de igjen, og behøvede vi da kun at vise dem en nogenlunde stor rød Lap, saa gave de deres bedste Skind derfor. Men nu traf det sig saa, at Qvinderne havde flere røde Tørklæder og Klædebon med; disse skare de med stor Glæde i Stykker, paa det de kunde gjøre en god Handel med Skrælingerne. Saaledes finge vi for godt Kjøb baade Bæverskind og andet kosteligt Forværk, ja endog Zobelskind, som de enten selv havde ført med sig fra nordlige Egne, eller tilbyttet sig af deres nordlige Naboer.

Det varede ikke ret længe, før vore Qvinder ved visse Tegn lærte at forstaae Skrælingerne. Naar de da ved Hjælp af slige Tegn spurgte dem, hvorfra de vare komne, pegede de bestandig mod Norden. Forresten undredes de meget ved at see vort Huus, endnu mere bleve de forundrede, da de saae vort Skib, hvilket vi ikke, efterdi det var saa stort, havde trukket op paa Land, og der undertiden, naar vi heisede vore Seil for at lufte dem, syntes at bevæge sig, som om det var et levende Dyr. Sagde da vore Qvinder, som allerede meente at forstaae

Noget af deres Sprog, at de kaldte det en stor Fugl, Andre kaldte det en stor Baad med Vinger, der havde ført os over den brede Saltsø.

Forresten tyktes de meget graadige, thi omendskjøndt Skovene vare fulde af Dyr, saa de ikke kunde mangle Føde, søgte de dog ned til Stranden og aade med Begjærlighed Muslinger og Søsnegle, med samt alle Slags Orme og Vandkryb, som komme frem paa Sandet i Ebbetiden, saa vi Alle bleve heelt forbausede derover. Derimod syntes de ei at vide, hvortil Korn brugtes; thi da vi gave dem Brødkager af den Hvede, der voxede vildt paa Marken, kastede de dem bort med Foragt. End ydermere maa det bemærkes, at de i den hedeste Sommertid bleve ganske borte, og viste det sig ved mange Tegn, at de ikke kunde fordrage den stærke Brand af Solen. Vi formeente derfor, at de egentlig havde deres Hjem høit imod Nord, og at de ikkun ved en sær Hændelse vare komne saalængt ned imod Syd, hvor de dog nu, som vi siden erfore, i stor Mængde havde fæstet Bo.

Disse Skrælinger ginge ei klædte i Hærklæder, de brugte hverken Hjelm eller Skjold og kjendte aldeles intet til Jern. Derimod vare de væbnede med Steenøxer og havde Steenspidser paa deres Pile, Andre brugte Spydsodder af Been eller Fisketænder. Men saasnart de ret finge vore Jernøxer og Jernspyd at see og fornumme, hvor skarpe de vare, bleve de meget begjærlige derefter, saa de nu vragede baade Mælken og det røde Klæde, og ikkun vilde kjøbslaae om vore Vaaben, men om intet Andet. Dette forbød Thorfin strengelig, hvorfor de ginge bort med stor Fortrydelse, komme dog igjen efter nogle

Dage og stormede strax hen til Huset, hvor de nu vilde tage det med Vold, hvad de ikke kunde faae med det Gode. Men vi dreve dem tilbage med stor Tapperhed, og efter at Flere af dem havde ladet deres Liv, flygtede de Andre ind i Skoven igjen.

Vi tænkte dengang paa at bygge en By paa dette Sted og stadfæstes der for bestandig, saasom Landet tyktes os godt og frugtbart, men Thorfin sagde: „Det vil ingen Fremgang have; thi disse Skrælinger, som I kalde dem, ville ingensinde lade os i Ro, men gjæste os saalænge med Ufred og stor Overmagt, til de have drevet os bort, eller slaaet os Alle ihjel.“ — Vi Andre meente derimod, eftersom de nu have lært vore Vaaben at kjende, at de neppe vilde fordriste sig til at gjæste os med Vold en anden Gang.

Attende Capitel.

Der gik igjen en rum Tid, hvori vi ikke mærkede nogen Ufred, men da Foraaret kom, maatte vi dog sande, at Thorfin tildeels havde Ret. En Morgen, som vi vare ifærd med at bygge et stort Huus og ikkun lidet tænkte paa nogen Feide, saae vi igjen Skrælinger, som alle paa deres Viis vare velbevæbnede. Denne Gang ginge de ikke alene frem af Skoven, men Mange komme ogsaa nedad Floden paa smaa Baade, og varede det ikke længe, før der baade fra Baadene og fra Skoven havde samlet sig en stor Hærstyrke.

Vi saae da Nogle, som ginge foran de Andre, og bare røde Bælter og Hovedsmykker, som rimeligviis vare tilskaarne af de Klædningsstykker, vi havde givet dem. Vi fornumme ogsaa snart, at de ansaae dette for den ypperligste Høvdingsdragt, thi de, der bare den, viste sig aabenbart at være de Andres Anførere.

Strax da Thorfin fik Øie paa Skrælingerne, bød han os lade Alt staae og at væbne os det snareste, vi kunde. Imidlertid holde de sig endnu langt tilbage og tyktes at vente, til de Alle bleve samlede. Thorfin befol, at vi skulde tage Plads ved en Høi foran Huset, hvor vi havde noget Skjul bag Træer, og hvor vi ikke desmindre kunde see vore Fjender; desforuden løb der rindende Vand ved Siden af, saa de vanskelig kunde omgaae os eller falde os i Ryggen. „Ville vi nu stille Tyren forrest," sagde Thorfin, thi den have de Frygt for; men I skulle holde Jer stille nogen Tid og heller søge Skjul bag Skjoldene, indtil I see dem løbe frem i Uorden, da først er det raadeligt at angribe dem." Dette gjorde vi, ganske som Thorfin havde befalet det.

Nu begyndte Skrælingerne at udskyde deres Pile, der komme drivende ligesom Snee om Vinteren. Og endog de ikke kunde gjennembore vore Skjolde og Rustninger, saa sigtede de saa vel, at flere Pile trængte ind, hvor der vare Aabninger i Hærklæderne og hvor de ikke fuldt sluttede sammen; bleve derved adskillige Mænd saarede. Der Skrælingerne fornumme dette og tillige saae, at vi ikke gjorde Modstand, meente de, at vi frygtede dem, løbe da frem med stærke Krigsraab og i stor Uorden, saaledes som Thorfin havde forudsagt. Rammede da to af deres Pile vor store Tyr, og endog Saarene ikke vare ret dybe, blev den dog vild og rasende derved, og foer

med stærke Brøl og stor Vrede frem paa Sletten. Men som dette er Tyrens Natur, at den særlig opirres af den røde Farve, saa vendte den sig fornemmelig mod Høvdingerne, der bare røde Vælter og Hovedsmykker. Den gjennemborede strax en af dem med sine Horn og trampede ham under Fødder. Nu styrtede ogsaa vi Andre frem og stunge med vore Spyd samt hugge hvast med vore Stridsøxer. Imidlertid foer Tyren afsted paa sin Viis og søgte bestandig hen til Høvdingerne, hvorudover Skrælingerne, da de saae disse falde, bleve saare forfærdede og vendte sig til Flugt. De Fleste søgte ind i Skoven, men Andre sprunge i Baadene og lode dem drive ned ad Fjorden til; og som vi ikke skjøttede om at øde vore Spyd og vore Pile paa dem, saa undkomme de lykkelig paa den Vei. Dog lode de flere Baade tilbage, af hvilke nogle vare af Skind, andre af Birketræernes Bark. Siden talte vi meer end tyve Skrælinger, som laae døde paa Sletten, og havde Tyren alene dræbt tre Høvdinger; saae vi desuden meget Blod af de Flygtende paa Veien til Skoven. Dog havde vi selv syv Saarede, og som Pilespidserne brødes og vare vanskelige at skære ud af Saarene, saa blev dette de Flestes Bane, ikkun en Eneste kom sig og vandt sin fulde Førlighed tilbage.

„Større Styrke skal der til for at sætte sig fast i dette Land, end vi have at raade over," sagde Thorfin, „maae vi derfor tænke paa snarlig at vende hjem, saafremt vi ville vel fare." Flere mellem os bleve ganske forbausede ved denne Tale, thi vi funde Landet godt, og tyktes det os sært, at vi nu skulde forlade det, netop da vi havde vundet den største Seir. Heller ikke frygtede vi for nogen Fare i Fremtiden; thi Een af os, meente vi, kunde lettelig magte fem til sex af disse Skrælinger og

dræbe dem, naar saa skulde være. Dog stode de Anseeligste og Ældste paa Thorfins Side, som Alle havde meest Tillid til; og da han syntes ypperlig og forstandig i alle Maader, saa fik hans Mening Overhaand. Neppe havde vi da begravet vore Døde og reist Kors over dem nede ved Stranden, saa begyndte Thorfin at lade Skibet med det kosteligste Forværk; han lod ogsaa hugge mange anseelige Træer i Skoven, hvilke her voxede i Overflod, hvorimod der, som bekjendt, er stor Mangel derpaa i Grønland. Iblandt disse Træer var der Eet, som vi kaldte Masur, det var meget haardt, men kunde tillige modtage den allerstørste Glands, og havde den Natur, at det aldrig blev angrebet af Orme; derfor agtede vi det som det Kostbareste fremfor de Andre, og hugge saameget deraf, som vi kunde overkomme. Desforuden toge vi to af Skrælingernes Baade med, dertil en Deel selvsaaet Hvede med samt Viindruer, som vi havde opbevaret i Savspaaner. Alt dette gjorde vi, paa det vi ikke skulde mangle Hjemmel eller tykkes at fare med Tant, naar vi meldte Noget om Landets Vilkaar og sære Beskaffenhed og om de Herligheder, som derudi findes.

Jeg havde i den Tid flere Samtaler med Thorfin, hvorudi jeg forestillede ham, at det var den allerstørste Skade, vi skulde forlade et saa rigt og frugtbart Land, hvis Lige vi vanskelig vilde gjenfinde paa noget andet Sted i den ganske Verden, „og have vi været her udi trende Vintre," sagde jeg, „uden at Skrælingerne finge stor Magt over os." — „Dog have de dræbt sex af vore bedste Mænd," svarede han, „og mange Flere ville de dræbe endnu, saafremt vi ei sætte Grændser derfor. — Ikke kan det hjælpe Bjørnen," vedblev han, „at den er

stærk og meget viis, den falder dog tilsidst, naar Hundene staae i Kreds om den, og den maa stride Een imod Mangfoldige."— Hvorvel jeg oftere talede med ham om denne Sag, og han bestandig svarede mig med Høflighed, saa blev han dog fast i sin Mening; „thi dette er os ikke beskæret," sagde han, „her som i alt Andet maae vi dog tilsidst lade Skjæbnen raade."

Thorfin havde ogsaa Lykken med paa Hjemreisen, og seilede vi bort tre Uger efter Midsommer. Paa den Aarstid er Veiret meget klart i Viinland, thi Himlen er da sær gjennemsigtig og om Natten fuld af Stjerner. Og som vi havde Strømmen med os, der løb stærkt imod Nord, saa gik Reisen godt fremad. Ikkun een Gang, da vi meente at være nær oppe under Grønland, finge vi hvast Veir, saa vi dreve langt ned i Havet; men kort efter dreiede Vinden sig, og vidste da Thorfin at styre sit Skib saa vel, at vi, endnu før Isen lagde til, langede ind i Eriksfjord, thi derhen havde Thorfin lovet at komme tilbage, saafremt han engang vendte hjem igjen. Naaede vi saaledes Brattalid, hvor vi sagde Leif Tidender og af ham bleve modtagne med aabne Arme. Der gik da snart et stort Ord om, at der aldrig i Norden var kommen en kostbarere Ladning hjem end den, Thorfin medbragte, og begyndte man meget at tale om det frugtbare Land i Sydvest, som det Sted, hvor man i kort Tid kunde erhverve de anseeligste Rigdomme.

Nittende Capitel.

Paa denne Tid kom der et Skib fra Sundmør i Norrig, hvilket stævnede ind i Eriksfjorden og førtes af tvende Brødre, Helge og Finboge, som Begge vare fødte paa Island, dog af norsk Slægt. Dette Skib var saare vel bygget og vidt berømt som En af de ypperligste Seilere. Da disse Brødre havde hørt de store Sagn om Viinland, finge de Lyst at forsøge deres Lykke paa den Vei, og komme nu til Brattalid for at tale med Leif om Sagen. Raadede da Leif dertil, men Thorfin raadede snarere derfra. „Det er en meget farlig Reise," sagde han, „thi Veien er lang og usikker, saa man let kan forvilde sig; men saafremt I komme derhen, saa gjør I bedst i ei at blive der forlænge, men reise bort strax, naar Eders Skib er ladet, thi Skrælingerne ere ingenlunde til at stole paa," siger han.

Thorvald hed en Bonde, som eiede en stor Gaard længere nede ved Eriksfjorden, han var meget rig og gift med en Søster til Leif, som Freidis hed. Hun holdtes for en dristig og mandhaftig Qvinde, men slægtede dog kun lidet sin Broder Leif paa, thi hun var grum og underfundig, dertil begjærlig efter Andres Gods, dog kjendtes hendes Nu ikke dengang saavel som siden efter; og da hun var fager at see til, saa øvede hun en stor Magt over sin Mand Thorvald, som sjelden gjorde Andet, end hvad hun raadede til, dog agtede hun ham ikke meget og havde ikkun ægtet ham for hans Rigdoms Skyld.

Der Freidis fornam, at de tvende Brødre tænkte

paa at drage til Viinland, kom hun selv til Brattalid, hvor Leif havde givet dem Begge Vinterophold. Hun talte dem venlig til og sagde, at hun ønskede at gjøre Følgeskab med dem, men Brødrene optoge dette vel; blev det da aftalt, at Helge og Finboge skulde udruste et Skib tilsammen, hvorimod Freidis vilde udruste et andet. Dog maatte der kun være fem og tredive Mand paa hvert Skib; skulde de da i Alt have lige Vilkaar, og omsider, naar de skiltes ad, skulde de dele Fordelen i lige Dele mellem begge Skibene. Da dette var aftalt, gik Freidis til sin Broder og bad ham at sælge hende det Huus, han eiede i Viinland. „Sælge det vil jeg ikke," sagde han, „thi det kunde være, at jeg selv engang havde Brug derfor, men jeg vil laane Dig det, ligesom jeg tidligere har laant det til Thorfin."

Nu berede begge Brødre sig paa bedste Maade til Afreisen, og førte de ligesaameget Qvæg og Bohave ombord, som Thorfin tidligere havde medført. — Desuden toge de fem Qvinder med, den Ene var Helges Hustru, den Anden hendes yngre Søster, ved Navn Sigrid; og havde de to Søstre saa stor en Kjærlighed til hinanden, at de helst vilde følges ad, endog Leif tilbød Sigrid Ophold paa Brattalid, saalænge Reisen varede. De ledsagedes af tre Tjenesteqvinder, som, hvorvel de vare fribaarne, ikke vilde skilles fra deres Herskab. Derimod tog Freidis ti Mænd flere med, end aftalt var, og skjulte dem nede i Lasten, saa vi ikke finge noget derom at vide før længe derefter; thi Freidis truede sine Mænd med stor Piinsel og Straf, saafremt de aabenbarede noget om denne Sag.

Nu kommer jeg til at omtale det, som Ingen, der her seer mig, skulde vente, og som, hvorvel det ligger

saalangt tilbage i Tiden, dog nok bliver det, jeg senest glemmer. Jeg havde, saalænge Vinteren varede, daglig talt med den unge Sigrid, og tyktes hun mig den Fagreste blandt alle de Qvinder, jeg nogensinde havde mødt, ja endog jeg har seet den drivende Snee i mangfoldige Vintre siden den Tid, saa tykkes hun mig saa endnu. Hun havde de deiligste Øine, som nogen Qvinde har eiet, men hendes Haar var askegraat, noget krøllet og dog blødt som Silke. Tidligere var jeg tilsinds at reise hjem til min Faders Gaard for der at nyde Godt af det Gods, jeg havde samlet, thi Thorfin viste sig meget gavmild imod mig, og havde jeg ogsaa med Fordeel solgt det Meste af det Forværk, jeg havde bragt hjem fra Viinland. Men der jeg nu hørte, at det blev til Alvor med Brødrenes Reise, og at den fagre Sigrid vilde følge dem, besluttede jeg endnu engang at friste Lykken og at prøve, hvad den vilde beskære mig; gik jeg da til Helge Islænder og tilbød at drage med ham paa Reisen. Som nu Brødrene vidste, at jeg havde været med i Viinland før, og at jeg kjendte noget til Landets Beskaffenhed, saa bleve de glade over mit Følgeskab og bade mig selv vælge de Vilkaar, jeg lystede. Desforuden lovede Leif at gjemme mit Gods og mine Penge, medens jeg var borte; tog jeg da en kjærlig Afsked med ham og Thorfin, dog tænkte jeg den Gang ikke paa, at jeg aldrig meer skulde see dem igjen.

Tyvende Capitel.

I Sommerens Begyndelse lagde vi ud af Fjorden, og stødte nu Freidis til os med sit Skib; mærkedes det da vel, at vi seilede bedst, thi der vi komme noget ud i Havet, kunde vi snart ikke mere see Freidis's Fartøi. Siden finge vi svare Regnbyger og tykke Taager, og saae vi ikke Freidis igjen før lang Tid efter, da vi samledes i Viinland; dog havde det været bedre for os, hvis hun havde ligget paa Havsens Bund, og vi aldrig meer vare blevne samlede med hende. Ogsaa efterat Taagerne vare forsvundne, havde vi en Deel Vanskeligheder at overvinde, indtil vi endelig komme længere ned mod Syd, da finge vi stadig Medbør, og Reisen gik vel fra Haanden. Endelig der Solen begyndte at brænde varmt og kom høit op paa Himmelen, styrede vi mere mod Vest indad Landet til; blev da Enden derpaa, at vi igjen saae Bjergspidser og Kjendingstegn og langede ind, hvor Leifs Huus laae, og hvor den brede Flod løber ud, mod hvilken alle de Vandstrømme, som findes her i Norden, ere for Intet at regne. Derefter førte vi vort Boskab og vort Qvæg i Land, ligesom forrige Gang, men til Freidis's Skib saae vi endnu intet.

I de store Skove var det om Sommeren, saalænge Solen skinnede, ganske stille, men om Natten hørte vi igjen de mange Stemmer, som forstyrrede vor Søvn. Ogsaa denne Gang nedlagde vi langt flere baade smaa og store Dyr, end vi behøvede til vort Ophold. Baade i Havet og i Floden fangede vi mange Fisk, og var der en saa stor Forskjel og Mangfoldighed mellem dem, og havde de tidt en saa sær Glands og en saa deilig Farve,

at vi vanskelig finde Noget her, der kan sammenlignes med dem.

End er det at mærke, hvad der kan synes underligt nok, at vi denne Gang i al den Tid, vi opholdt os i Landet, ikke finge Skrælinger at see. Vi formodede derfor, at de nu havde vendt sig bort fra denne Egn og vare vandrede tilbage til Norden igjen, hvorfra de først vare komne. Derover bleve Flere mellem os ilde tilmode, „thi," sagde de, „nu kunde Handelen med de kostbare Zobel- og Bæverskind ikke finde Sted;" vist er det ogsaa, at der ikke var noget Dyr paa det Sted, hvor vi havde fæstet Bo, hvis Forværk kunde lignes med dem.

Baade paa Henreisen og under vort Ophold i Viinland havde jeg mange Samtaler med den fagre Sigrid, og blev hun mig hver Dag kjærere, jo længere jeg levede med hende. Engang spurgte jeg, om hun havde Lyst at stadfæstes i dette Land. „Nei," svarede hun, „det vilde jeg nødig." — „Og dog findes her de største Kostbarheder og Rigdomme," sagde jeg. — „Ja, men der findes ogsaa farlige Edderslanger og hæslige, rovgjerrige Dyr i Floden; tykkes mig desuden, at baade Fjeld og Vand ere langt fagrere hjemme hos os, derfor vilde jeg helst vælge min Bolig i Norrig," svarede hun. — „Kunde Du da beqvemme Dig til at følge mig, saafremt jeg tog Ophold der?" spurgte jeg. — „Derom maa Du spørge dem, der have meer at sige over mig end jeg selv," sagde hun.

Tilsidst kom det saavidt mellem os, at jeg med hendes Villie gik til Helge Islænder og spurgte ham, hvorlunde han vilde optage det, hvis jeg forlangte Sigrid til Hustru. Baade Helge og Sigrids Søster svarede

høflig hertil; og som de tillige vidste, at jeg havde en god Arv at vente baade i Jordegods og Løsøre, og at jeg desforuden havde Penge staaende hos Leif, saa optoge de min Tale vel. Fæstede jeg da den fagre Sigrid med hendes Frænders Samtykke, og skulde Bryllupet staae strax, naar vi komme hjem fra Viinlandsreisen. Dermed var baade Sigrid og jeg vel fornøiede; kan jeg da sige, at jeg aldrig har oplevet gladere Dage end dem, jeg dengang oplevede.

Først da Efteraaret stundede til, saae vi Freidis's Skib seile ind i Fjorden. Kort derpaa lod hun Ankeret falde og steg i Land med samt sit Følge. Vi spurgte, hvorlunde det var tilgaaet, at hun kom saa seent, men hun syntes misfornøiet og vilde Intet svare. Af hendes Mænd derimod erfore vi, at de havde forvildet sig og vare komne høit op imod Nord. Endelig finge de klart Veir og saae Sneebjerge, men der de langede ind mod Stranden, stødte de paa Grundskjær og maatte søge Tilflugt i en Vig mellem nogle Udholme, hvor de, eftersom Skibet havde taget Skade, bleve liggende i længere Tid. Landet var fuldt af Bakker og Høie, og voxede der intet Græs, men ikkun Lyng; rundt omkring saae de store Fyrreskove. I den Tid, de levede der, maatte de meest ernære sig af Fisk og Sælhunde, dog skjøde de ogsaa Elg i Skoven. Engang fældede de en Bjørn, der var større end Nogen af dem, som findes hos os; og nedlagde de den først, efterat den havde revet tre Hunde ihjel og dræbt En af deres Mænd. Men der Kvęrne komme paa Land, vilde de Intet æde af Lyngen, hvorfor de maatte fødes med Søtang og tørt Hø, med samt noget lidet Græs, der voxede paa Udholmene. Siden blev alt Qvæget sønderrevet af de vilde Bjørne, hvoraf

der var en stor Mængde, en eneste Ko beholdt de tilbage, dog døde ogsaa denne noget efter. Omsider der Skibet var udbedret, vilde Thorvald seile hjem, thi han meente, at de alt havde gjennemgaaet nok af Fortrædeligheder, men Freidis sagde Nei, og som hun var den, der havde Magten, satte hun snart sin Villie igjennem og havde nu tilsidst, skjøndt efter megen Besværlighed fundet Veien hid.

Et og tyvende Capitel.

Førend Freidis kom, havde de to Brødre benyttet Leifs Huus og ladet en Deel af deres Bohave henstaae der. Men herover blev hun meget vred og spurgte, hvad det skulde betyde. „Saadan meente vi, at Aftalen var," svarede Helge, „og at vi burde dele ligeligt indbyrdes heri, som i alt Andet." — „Saaledes skal det ikke være," sagde Freidis, „Huset er mit, thi mig har min Broder givet det, her tør ingen Deling finde Sted." — „Derom skal ingen Strid komme mellem os," svarede Helge og lod strax alt deres Bohave flytte hen i det andet store Huus, som vi havde bygget ved Siden af Leifs, endog Finboge var noget misfornøiet dermed.

Helge var en sindig og sagtmodig Mand og søgte helst at undgaae Strid, saalænge han kunde, men dog var han tillige tapper og fast i sine Beslutninger, naar det behøvedes. Finboge var mere heftig, men lod sig som oftest tale til Rette af Broderen, hvilken han ansaae som den Klogeste. Blev da Enden derpaa, at Freidis

ikke blot raadede i Leifs Huus, men at hun ogsaa bemægtigede sig en stor Deel af de andre, „og behøver jeg større Plads," sagde hun, „saasom jeg har medbragt en større Hærstyrke."

Thi nu lagde hun ikke længere Dølgsmaal paa, hvad hun i Begyndelsen søgte at skjule, at hun havde medbragt flere Mænd, end aftalt var. Da vi bebreidede hende dette, svarede hun: „Dertil var jeg meget nødtvungen, saafremt jeg vilde vel fare, efterdi mit Skib er tungere end Eders, derfor trænger jeg til flere Folk, der kan skiftes til at sidde ved Aarerne." — „Hvi sagde Du ikke dette strax?" spurgte Helge, „thi det maatte Du dog vide, at Du kun lidet vilde forøge Din Hæder, naar Du brød den Aftale, Du i Vidners Paahør havde sluttet." — „Mænd finde sig bedst i det, som ikke kan anderledes være," svarede Freidis.

Der Brødrene nu saae, at denne Sag ei lod sig forandre, saa taug de omsider stille. Men snart kom det for Dagen, at dette ikke var det Eneste, hun havde dulgt for os, og førte hun hemmelig baade Zobelskind og andet kostbart Forværk med sig fra det Land, hvor Skibet maatte ligge stille for at kjølhales. Thi ogsaa til dette Sted komme Skrælinger, og som Freidis havde taget meget rødt Klæde med, begyndte hun strax at handle med dem. Men efterdi der kun vare faa Indfødte paa disse Steder, blev hendes Fordeel ikke saa stor, som hun havde ventet; og var hun da seilet ned til Viinland, ei alene fordi hun vilde nyde Godt af det Forraad, vi havde erhvervet, men ogsaa fordi hun haabede her at møde flere Skrælinger, som hun kunde handle med. Alt dette blev os betroet af nogle Mænd, som havde været med paa den tidligere Reise, og som nu fulgte Freidis.

Men hvad Skrælingerne angaaer, saa havde Freidis ganske bedraget sig, thi af dem fandt hun Ingen hos os. Derudover blev hun meget ilde tilmode og sagde, at Thorfin havde handlet som en Daare, thi det var ham, der havde skræmmet dem bort, sagde hun; „og ville nu de Fleste vel betænke sig, før de begynde denne besværlige Reise, naar de erfare, at den bedste Rigdomskilde er lukket for dem.“ Siden klagede hun bestandig over de store Udgifter, hun havde havt, og over det meget kostbare Klæde, hun havde ført med, hvilket nu var til intet Gavn. „Har nu Thorfin spildt al den Nytte, vi Alle kunde have af min Broders Opdagelse,“ sagde hun.

Det varede ikke ret længe, før Freidis lod sig forlyde med, at vi burde dele vort Qvæg med hende, „thi saaledes blev det aftalt,“ siger hun, „at vi skulde dele Alt med hverandre, baade Tab og Vinding, og er det billigt, da jeg har havt Uheld med mig, at I bære den halve Skade.“ — „Det er da ligeledes billigt, at Du deler med os det kostbare Forværk, som Du gjemmer i Dit Skib,“ siger Helge. — „Hvo har fortalt Dig det?“ spurgte hun. — „Det vil Du neppe faae at vide af mig,“ svarede Helge. — „Selv om Du havde Ret,“ sagde hun, „saa er dette kjøbt paa andre Steder og kommer ikke vor Aftale ved.“ — „Dit Qvæg blev ogsaa dræbt paa andre Steder, og kommer dette da heller ikke vor Aftale ved,“ svarede Helge, „dog ville vi ikke negte Dig saamegen Mælk, som Du selv bruger.“ — „Ikke vil jeg tigge nogen Almisse af Jer,“ sagde hun og gik vred bort, men betænkte sig dog siden og modtog det Tilbud, Helge havde gjort. Noget efter hørte vi, at hun havde anstillet strenge Undersøgelser for at erfare, hvo

der havde talt til os om det Forværk, hun holdt skjult, men herom kunde hun ingen Vished faae.

I al denne Tid fældede vi daglig Dyr i Skoven, hugge ogsaa meget Ved og Tømmer, men af det kostbare Træ Masur finge vi kun lidet, thi dette voxede ingenlunde i Overflod, og havde Thorfin ladet borthugge det Meste, hvad i Nærheden var at faae. Herudover blev igjen Freidis meget vred og mismodig, og foreslog hun tilsidst, at vi skulde dele os i smaa Hobe samt trænge dybere ind i Landet for at see, hvilke Herligheder der kunde findes; men dette vilde Brødrene ingenlunde, thi de vovede ei at forlade deres Skib, mistænkte desuden Freidis's Mænd og vidste ikke, hvad de kunde falde paa, naar de mødte vore Folk vidt adspredte i smaa Hobe paa Steder, hvor ingen Hjælp kunde ventes.

Vist er det ogsaa, at de Fleste af hendes Mænd, fornemmelig de, hun havde taget med imod Aftale, vare vel oplagte til al Slags Voldsdaad, og blev det tilsidst aabenbart, at de vare de værste Ildgjerningsmænd, som kunde findes udi det ganske Land.

Allerede meget kort efter deres Ankomst begyndte de at kives med os, endog der var ikkun liden Grund dertil. Saaledes sagde de, at vi, som kjendte Landets Vilkaar, havde nyttet Tiden, før de komme, og hugget alt det kostbareste Træ bort, ligerviis havde vi tilvendt os det bedste Forværk, hvilket vi vel forstode at gjemme for deres Øine, hvorimod det, vi lode dem see, var af slet Art og havde liden Værd. Vi, som vidste os aldeles uskyldige heri, svarede vredelig igjen og sagde, at de maatte være meget uduelige, saafremt de endnu ikke havde lært, at det Forværk, der falder om Sommeren, ikke er nær saa tykt og glindsende, altsaa heller ikke har nær

den Værdi, som det, der faaes ved Vintertid. Herpaa svarede de kun med Spot og med Haansord, og da vi ikke vilde taale dette, kom det til Strid med Vaaben, desforuden sloges vi og paa Baadene med Aarer og Baadshager. Bleve da Flere saarede, dog meest paa vor Side, efterdi de Andre sædvanlig, før de begyndte paa Sligt, sørgede for at have den meste Mandsstyrke. Naar vi nu klagede til Freidis derover, sagde hun, at vi kun havde modtaget, hvad vi vel fortjente, og var netop hendes Husbond Thorvald den, som med størst Underfundighed udbredte løgnagtige Rygter om os. Derudover tabte endelig de tvende Brødre Taalmodigheden og sagde, at da Freidis ikke agtede paa nogen Aftale, heller ingen Fred vilde holde, saa var det raadeligst, at de skiltes ad. Begyndte de derefter, endog det var seent paa Efteraaret, at berede sig til Afreisen, thi de vilde hellere søge sig et eller andet Sted i Nærheden, sagde de, hvor de kunde overvintre i Ro, end leve her i bestandig Kiv og Uenighed.

Der Freidis fornam, at det var Brødrenes fulde Agt at drage bort, syntes hun pludselig at skifte Sind og kom en Morgen ganske tidlig til det Huus, hvori de pleiede at sove. Thi saaledes var det indrettet for Pladsens Skyld, at alle Qvinderne vare sammen om Natten, men de to Brødre delede Seng med hinanden i et lidet Huus ved Siden af. Finboge laae endnu i Sengen, da Freidis kom, hvorimod Helge var paaklædt, dog var han ganske nylig staaet op. — „Finder I intet Behag meer i dette Land?“ spurgte hun, „som I allerede nu ville forlade det.“ — „Landet er godt,“ svarede Helge, „derpaa er Intet at klage.“ — „Da er det sært, at I ville

drage bort," sagde hun, „og endnu mere sært, at vi skulle være saa uenige uden nogen skjellig Grund." — „Sandt er det," svarede Helge, „men Skylden er ikke vor." — „Det kan vel være, at jeg har nogen Skyld," sagde hun, „og at min Hu er bleven noget forandret ved den megen Fortræd, jeg har gjennemgaaet; men nu vil jeg bede Ier at glemme Alt, hvad der har været imellem os, og lover jeg da at holde strengt over, at Ingen af mine Mænd skal tilføie Eder nogen videre Skade. Vi ville da leve i godt Venskab, saalænge Vinteren varer, men til næste Sommer kan I jo drage hjem og nyde langt bedre Vilkaar, end I nu ville faae, saafremt I flygte bort i Utide." — Dette tyktes Finboge at være et godt Tilbud, men Helge var dog noget seen til at modtage det. Ikke desmindre talede hun saa længe og saa vel for sig, at ogsaa han samtykkede i at blive Vinteren over, og skulde de siden dele Fordeel og Skade saaledes, som det var bestemt fra Begyndelsen af.

Der gik da nogen Tid hen, hvori Freidis syntes venlig og veltilfreds, og taalte hun det nu ikke længere, naar hendes Folk vilde begynde paa nogen Trætte med os, men straffede det strengelig, hver Gang hun mærkede det. Hun indbød ogsaa vore Mænd til sig om Aftenen, saalænge Vinteren varede, paa det de kunde deeltage i Leg og Lystighed saaledes, som brugeligt er imellem Venner. Men dette havde ingen ret Fremgang, saasom der vare Mange mellem Freidis's Følgesvende, der søgte Leilighed til Strid, hvor de kunde finde den. Dog gav hun dem nu ingenlunde Medhold, som meldt er, men stiftede ligelig Ret imellem os, saavidt skee kunde. Desforuden udsatte hun Belønninger for dem, som bragte det bedste Forværk, hermed vare vi vel fornøiede, saasom de due-

ligste Jægere fundes mellem os; havde vi saaledes, der Afreisen stundede til, samlet et ganske anseeligt Forraad af de Frugter og Herligheder, som Landet tilbød, og hvorvel vi ikke kunde føre saadanne Rigdomme hjem som Thorfin, saa meente vi ikke desmindre at kunne være velfornøiede med vor Reise.

To og tyvende Capitel.

Det hændtes dog ogsaa af og til i denne Tid, at Freidis sad taus og hensjunken i Tanker, som grublede hun paa Noget, der endnu ikke var kommen frem for Dagen. Endelig en Morgen meget tidlig kom hun igjen til Brødrenes Huus. Hun var ikkun halvpaaklædt og barfødet, endog der endnu, skjøndt det var langt hen i Foraaret, faldt en kold Dug, og havde hun kastet en stor Mandskappe over Skuldrene. Det traf sig ogsaa denne Gang saa, at Helge var oppe, medens Finboge laae i Sengen. Satte da Freidis sig ned, men Helge hilsede hende høflig. „Jeg trøster mig ikke til at drage over Havet med det slette Skib, jeg har," siger hun, „og er min Bøn derfor, at I ville bytte det med Eders, hvilket I, som ere saa gode Styrmænd, vel uden Fare kunne gjøre." — „Det kan ikke skee," svarede Helge, „thi vort Skib er en stor Kostbarhed, ja et af de bedste, der er bygget i Norden, og er det blevet os ligesom en kjær Ven, som vi, saalænge vi leve, ikke ville skilles fra." Aldeles det samme sagde ogsaa Finboge. „Men Dit Skib er ingenlunde slet," vedblev Helge, „og omendskjøndt

det ikke seiler saa godt som vort, saa er det dog trofast bygget, og er der Intet i Veien for, at det kan føre Dig sikkert over Havet, saafremt Vind og Veir ikke blive saaledes, at intet Værk, bygget af Menneskehaand, kan kæmpe derimod."

Der Freidis det hørte, reiste hun sig op uden at svare et Ord, heller ikke hilsede hun til Afsked, som brugeligt er, men gik strax hjem og lagde sig til Sengs med kolde Fødder, der tillige vare vaade af Morgenduggen, hvorved Thorvald, som laae ved Siden af, vaagnede.

„Er Du syg," siger han, „efterdi Du har saa kolde Fødder?" — „Liden Grund har den til at være frisk," svarede hun, „der har saa usel en Mand, som Du er." — „Hvori har jeg nu igjen forseet mig?" spørger han. „Fornam Du da aldrig, hvorlunde Helge haaner os, og hvorlunde disse Brødre tilegne sig de største Fordele, medens vi kun have Skam, Tab og Ulykke af denne Reise; og dog ville de ingen Erstatning give, saaledes som Aftalen var, thi de vide kun altfor vel, hvor usel Du er, og hvorlidet det kan ventes, at Du vil hevne vor Vanære." Da sprang Thorvald op, greb med Vrede sin Stridsøxe og spurgte, hvad hun vilde, han skulde gjøre.

„Nylig var jeg hos dem," vedblev hun, „for at kjøbe deres Skib, thi det vilde dog give os nogen Opreisning i vor Vanskjæbne, saafremt vi kunne faae det paa taalelige Vilkaar, men de fore op imod mig med Skjældsord og dreve mig bort med Haan; ja Helge truede mig endog paa Livet, saa jeg maatte kaste mine Skoe og løbe paa bare Been for at undkomme desto hurtigere. Men nu vil jeg sige mig skilt fra Dig i Alles Paahør, og lade Dig tilbage her og drage hjem til min Broder

Leif, paa det han med hele vor Slægt kan see, hvilken Mand Du er, saafremt Du ikke tilsidst tager Mod til Dig og hevner den Spee, der er os overgaaet." — „Jeg kan ikke længer taale Din forsmædelige Tale," svarede han, „siig mig da, hvilken Hevn Du begjærer, saa skal Du mærke, at jeg ingen Usling er, og at jeg vel er Mand for at udføre den."

Der hun nu fornam, at hun havde vendt hans Hu til Grumhed, og at han var rede til at gjøre, hvad hun vilde, raadede hun ham igjen til at gaae varsomt frem og til ikke at røbe deres Anslag før Tiden. Derefter samlede hun sine Fortrolige om sig, hvilke tillige, som meldt er, vare de største Ugjerningsmænd, og dog havde meest at sige over de Andre. „Det vil jeg ikke dølge for Eder," sagde hun, „at Alt, hvad vi have vundet paa dette Tog, kun er lidet mod den Rigdom, Leif og Thorfin førte hjem tilforn. Men skulle vi desforuden dele vor Forraad med de tvende Brødre, da bliver det endnu mindre, og ville vi da have langt større Tab end Fordeel af denne Reise; dette gaaer mig især til Hjerte for Eders Skyld, thi jeg havde tænkt, at I skulde komme hjem som velhavende Mænd. Dog kunde dette skee endnu," siger hun, „saafremt I have Mod til at slaae disse Brødre ihjel med samt deres hele Følge og tage det med Magt, hvad de neppe ville give Jer med det Gode, men hvad I dog vanskelig kunne undvære."

Da hendes Mænd det hørte, svore de, at intet Menneske skulde komme levende hjem af alle dem, som fulgte Brødrene. „Vi kunde dog maaskee have skaanet dem," vedblev Freidis, „saafremt de havde givet os deres Skib, thi da var det ikke blevet vanskeligt at tvinge dem til de Vilkaar, vi vilde, uden just at dræbe dem, efterdi

vi da havde raadet baade over det ypperste Skib og den anseeligste Hærstyrke. Men nu er det bedst at vise dem Venlighed en Stund," siger hun, „og mage det saa, at de Intet mærke, før vort Anslag kommer til Udførelse."

Kort efter ginge hendes Mænd bort, og gave de Andre Kundskab om, hvad der var besluttet. Derpaa toge de dem i Ed og truede dem med den værste Piinsel og den grummeste Død, saafremt de aabenbarede til Nogen af os, hvad nu skulde skee. Men Nogle, til hvilke Freidis ingen ret Tiltro havde, sendte hun ombord paa sit eget Skib og befol dem at udføre hvad Arbeide der forefaldt, uden at agte paa det, der skete paa Landjorden. Og havde de Alle saa stor Frygt for hende, at endog de, der følte Medynk med os og gjerne havde advaret os, ikke desmindre uden Modstand gjorde, hvad hun havde befalet.

Alt hvad jeg her beretter, erfoer jeg først længe derefter, da det ikke meer kunde være os til mindste Gavn; men dengang vidste vi aldeles Intet derom. Nu kom Freidis igjen til Brødrene og undskyldte med fagre Ord, at hun nylig havde forladt dem i Vrede; „thi jeg veed vel selv, at jeg ikke altid kan tvinge min Hu og min Heftighed," sagde hun, „men dette maae I holde mig tilgode, saasom det engang er min Natur, hvilken jeg vanskelig kan forandre." Heller ikke hendes Mænd syntes nu saa kivagtige og trættekjære som i fordums Tid, ja de komme endog af sig selv til os, og tilbøde os deres Hjælp ved vort Arbeide; thi vi havde dengang Meget at varetage, baade med at fælde Træ i Skoven, og med at laste Skibet paa bedste Maade. Burde vi dog vel af den særdeles store Venlighed, som Freidis og hendes Mænd viste, have formærket, at noget Ondt var at vente,

ligerviis som man af det usædvanlige Havblik og det pludselige Vindstille kan forudsige, at en Storm stunder til, men dette gjorde vi ikke; ja ei engang Helge, som dog nok var endeel klogere end alle vi Andre, havde den mindste Mistanke om, hvad der forestod.

Freidis sad nu liig en giftig Edderkop i sin Væv og speidede efter den beqvemmeste Leilighed, og valgte hun en Maaneskinsnat for i den at udføre sit Niddingsværk, da vi, efter at have arbeidet den hele Dag, komme mødige hjem og meget længtes efter Ro; bød da Freidis alle sine Mænd i Stilhed at væbne sig. Men der hun formærkede, at vi laae i dyb Søvn, vinkede hun dem frem og skred selv foran med en Fakkel i den ene Haand og med et stort Krogspyd i den anden. Hun havde deelt sine Folk i flere Hobe og sendte nu en Hob ind i hvert af de smaa Huse, hvori Brødrenes Mænd laae. Da disse sove haardt, bleve de Fleste dræbte, før de endnu havde aabnet Øinene, Andre bleve kneblede og ledte udenfor, hvor de nedhuggedes i Freidis's Paasyn, og havde hun ladet antænde mange Fakler, paa det Ingen skulde undløbe eller skjule sig paa Steder, hvor Maanen ikke skinnede. Helge sprang op, der han saae Morderne komme, kaldte paa sine Følgesvende og værgede sig tappert, saa han fældede tre Mænd, inden han selv fik Banehug; ogsaa Finboge værgede sig vel og uddeelte mange Saar, indtil ogsaa han blev overvældet og nedhugget.

Men der nu alle Mandspersoner, som det lod, vare dræbte, og ikkun Qvinderne syntes at være tilbage, da fandtes der ingen af Drabsmændene, hvor onde de end vare, som havde Lyst til at ihjelslaae dem. Tog da Freidis selv en skarpsleben Øxe og vinkede Thorvald med

tvende fakkelbærende Mænd, hvorefter de ginge indenfor, og hug hun med egen Haand de fire Qvinder til Døde; men Sigrid reiste sig forfærdet, da hun saae hende komme, og som Ingen standsede hende, undveg hun halvnøgen af den aabenstaaende Dør, medens de Andre bleve dræbte.

Jeg selv sov ikke i noget Træhuus, men i et lidet Telt af Dyrehud, hvor der var en stor aaben Indgang uden Dør. Da dette Telt laae noget skjult bag Buske, saa havde Drabsmændene vel ikke seet det, eller de meente ei, at Nogen sov deri, var dette vel Aarsagen til, at jeg i længere Tid undgik deres Angreb; forresten stod dette Telt temmelig nærved Qvindernes Bolig. Jeg var falden i den dybeste Søvn, og vaagnede ikke, før jeg hørte et Skrig og saae Sigrid staae ved Indgangen i Maaneskinnet. „Vaagn op, Vermund!" raabte hun, „og lad os flygte til Skoven, thi Freidis vil dræbe baade Dig og mig, hun har dræbt min Søster samt de andre Qvinder og alle vore trofaste Mænd."

„Jeg sprang da hurtig fra mit Leie og greb en Haandøxe, der stod ved Siden af mig. Men der vi traadte ud af Teltet, mødte vi Freidis, fulgt af Thorvald og flere vaabenklædte Drabsmænd, hvoraf To bare Fakler. „Hun skal døe," raabte Freidis, „Ingen skal undkomme, som kan forraade Noget om denne Sag." Dermed løftede hun den blodige Øxe og hug efter Sigrid, men jeg sprang frem, afbødede Hugget og saarede Freidis i Skulderen, saa hun skreg høit og tabte Øxen. Da løbe de Andre til og hugge mig dybe Saar; dog kunde jeg endnu see, inden jeg faldt, hvorlunde Thorvald, der han fornam, at Freidis var saaret, foer frem, liig et glubende Dyr, og myrdede den fagre Sigrid, saa hun

sank til Jorden udi sit eget Blod. Mindes jeg kun endnu, at jeg samlede min sidste Kraft og kastede min Øxe mod hans Hals, hvorefter det svimlede for mig, saa jeg tabte al Kundskab om hvad siden skete.

Tre og tyvende Capitel.

Freidis og Thorvald vare Begge haardt saarede og maatte bringes bort af deres Mænd, hvilke da kun lidet agtede paa mig, der laae som død henstrakt paa Jorden, og som de troede, de alt havde dræbt. Nogle Timer efter komme To af Skibsfolkene, der skulde bære Ligene bort. Disse funde endnu Livstegn hos mig, og da de havde været med paa den forrige Reise, og havde nogen Godhed for mig fra tidligere Dage, saa bare de mig ombord paa Freidis's eget Skib og lagde mig ned i Lasten, hvor hun paa bedste Maade havde ladet indrette et skjult Aflukke for de Folk, hun mod Aftale tog med sig; foregave de da, at det var en Stridsmand, som Finboge havde saaret, der her blev henlagt. Som de Fleste, der vare ombord paa dette Skib, hørte til dem, der ikke havde været med imellem Drabsmændene, og da de endog bare et hemmeligt Nag til Freidis formedelst hendes Ugjerninger, saa lykkedes det, hvad ellers kunde synes vanskeligt nok, at skjule mit Ophold paa Skibet for hende.

Allerede længst havde Freidis bestemt, at hun med samt sine troeste og dristigste Mænd skulde drage hjem paa Brødrenes Skib; vilde hun da sige, at hun havde

byttet Fartøi med dem, og at de vare blevne tilbage med Fleer af hendes egne Folk for at samle endnu større Rigdomme; kunde det da let siden blive troet, naar det hed, at de ved et eller andet Uheld havde tilsat Livet.

Sit eget forrige Skib vilde hun ikke føre med sig hjem, saasom dette kunde vække Mistanke imod hende. Hun besluttede derfor at sende det langt imod Øst til Skotland eller Syderøerne og at sælge det der tillige med alt det Forværk, hvortil hun ikke selv havde Plads. Men som hun ingen ret Tillid havde til Mandskabet, satte hun tvende Befalingsmænd over dem, paa hvilke hun meente, hun kunde stole. Disse bød hun at komme til Grønland og aflægge Regnskab, naar Skibet og Ladningen vare solgte; skulde de da sige, naar de komme hjem, at det Skib, hvorpaa Brødrene seilede, var bleven sønderslaget paa Klipper og Skjær, og at de med nogle Flere havde frelst sig af Skibbruddet. Det samme skulde de Andre sige, saafremt de vendte tilbage, og truede hun dem med den blodigste Hevn, hvis de i denne Sag vare hende overhørige.

Allerede den Gang vi under Thorfins Anførsel opholdt os i Viinland, begyndte vi at perse Saften af de vilde Druer, og pleiede vi, paa det den kunde faae den fornødne Sødme, at blande den med Honning, hvoraf fandtes stor Overflod i Landet, saasom der vrimlede af vilde Bier i Skovene. Ved at lade denne Saft gjære, finge vi en stærk Drik, som de Fleste af os meget elskede, og som de derfor tilberedte i stor Mængde. Det berettedes ogsaa, at Freidis i den Nat, da hun lod Helges Mænd ihjelslaae, havde ophidset Drabsmændene med denne Drik. Men nu traf det sig saa, at de tvende Høvdinger, hun havde sat over Skibet, vare meget for-

faldne hertil, hvorfor de lode føre en rigelig Mængde deraf ombord. Derpaa var det, at mine Redningsmænd især stolede, da de vovede at skjule mig i Lasten; thi som de to Skibshøvdinger sadde ved Drikkebordet fra Morgen til Aften, saa viste de ingenlunde den Aarvaagenhed, som Freidis af dem havde ventet.

I Begyndelsen mærkedes kun svage Livstegn hos mig, og jeg henlaae i lang Tid, uden at vide, hvad der foregik om mig. Siden vaagnede jeg og fornam, at det var mørkt, og at Bølgerne brusede ovenover. Jeg mærkede ogsaa Smerter, naar jeg vilde røre mig, og tyktes det mig, som jeg havde drømt, og i Drømmen gjennemgaaet en meget stor Sorg, men hvori den bestod, kunde jeg ikke mindes. Siden aabnedes en Lem, saa Lyset trængte ned, og saae jeg da to Mænd komme hen imod mig. „Det er sært nok," sagde den Ene, „men nu troer jeg, at hans Saar ville lukke sig." Derefter bragte de mig at spise og drikke, men forbøde mig at tale, thi jeg havde et stort Saar i Brystet, sagde de, som derved kunde bryde op igjen, hvorvel det nu var isærd med at læges.

Maa det da vel have været saaledes bestemt, at jeg ikke skulde døe dengang, thi uagtet jeg, der jeg mindedes, hvad skeet var, faldt tilbage i en svar Sygdom, saa lukkedes dog mine Saar lidt efter lidt, og jeg beholdt kun nogle store Skrammer og Ar som Mindetegn derefter; men tillige forekom det mig, som Hjertet i mig var dødt, og som jeg aldrig kunde blive glad meer i dette Liv.

Imidlertid havde de to Mænd, som Freidis satte over Skibet, i deres Drukkenskab ladet sig forlyde med, at Nogle af Mandskabet, hvilke hun især mistænkte, skulde

Træ, saa han ikke kunde see mig, men der han nu kom nær til Faklerne ved Indgangen, traadte jeg hurtig frem, greb og holdt ham fast: „Mit Navn er Vermund Ingolfssen," sagde jeg, „og tænker jeg, Du mindes mig endnu fra den Tid, vi vare sammen i Viinland." Men der han saae mit Ansigt i Fakkelskinnet og hørte min Røst, var det ligesom Tungen lammedes i hans Mund, saa han ikke engang kunde raabe om Hjælp; ventede jeg da ikke længe, men løftede min Øxe og skilte med et eneste Hug hans Hoved fra Kroppen. Derefter løb jeg hen mod Udgangen af Gaarden, hvor jeg mødte En af Kongens Tjenere med en Fakkel. „Siig til Kong Magnus," raabte jeg, „at Vermund Ingolfssen har dræbt Thorvald for at hevne det ubarmhjertigste Mord samt for at straffe hans løgnagtige Opspind om Helge og Finboge, hvilke han og hans Hustru ved Forræderi have taget af Dage i Viinland."

Derefter skyndte jeg mig ud af Porten, som endnu stod aaben, og undkom lykkelig, hvorvel jeg hørte høie Raab efter mig og saae Fakler lyse ligefra Kongens Hal til langt ned imod Stranden. Siden gik det mig ligesom Dig, at jeg frygtede for at søge hen til nogen Vig eller Skibshavn, thi der meente jeg, man allersnarest vilde gribe mig. Flygtede jeg derfor op imellem Fjeldene, indtil jeg kom til denne Bjergdal, hvor jeg troede mig sikker og hvor jeg nu har bygget og boet i alle de Aar, der ere forløbne fra den Tid af."

„Underlig har Livet leget med Dig," sagde Haldor, „ligesom Bølgerne lege med Skibet, men mig tykkes, at Du ikke burde være flygtet, Du burde have fortalt Kongen Sandheden, vilde han da, som han var en retfærdig og god Herre, ganske vist have tilgivet Dig." —

„Det er dog ikke saa sikkert,“ svarede Vermund, „thi denne Sag forefaldt i Begyndelsen af hans Regjering, og var han dengang langt mere streng og iilsindet, end han, efter hvad jeg har fornummet, siden blev; især straffede han det med stor Haardhed, naar Nogen angreb dem, han havde taget i sin særdeles Beskyttelse.“

„Meget har Du oplevet,“ vedblev Haldor, „som vel er værdt at lytte til, men Intet hørte jeg dog hellere, end hvad Du i Begyndelsen berettede om Kong Olaf Tryggvesen, endog det var Lidet imod det Øvrige, og langt mindre, end hvad jeg om ham ønskede at høre. Og vilde jeg hellere have været med Olaf paa Ormen,“ sagde han, „og være falden med ham, end jeg vilde som Leif have levet lang Tid derefter og kaldes den Lykkelige.“

„Hver har sin Tilskikkelse,“ svarede Vermund, „og sit Maal, der er ham bestemt; og bør Du ikke nedsætte Leif, fordi han gik en anden Vei end Kong Olaf, kan det dog være, at han vil mindes ligesaa længe.“

„Hvorvel Olaf Tryggvesen ei, som hans Frænde den anden Olaf, bærer Navn af en Helgen,“ sagde Haldor, „saa er der dog Ingen, hvis Hellighed tykkes mig større, og som jeg hellere vilde paakalde end ham og skal han være min Helgen,“ siger han, „og den, jeg helst vil henvende mig til, saafremt fornødent er.“

„Det mindes nu kun af Faa, at Normænd og Islændere have været i Viinland,“ sukkede Vermund; „men hvad Kong Olaf angaaer, som Du holder saa høit i Ære, saa er der den Mærkelighed ved ham, at han, hvorvel han selv var den største Heltedrot, dog i visse Maader maatte føre Krig med den gamle Tid, hvori ikke

desmindre alle Heltegjerninger have deres rette Hjem, og hvortil derfor en indvortes Drift oftere drog ham tilbage, end han selv ønskede det." — „Det hændes vel Fleer end ham," svarede Haldor.

Fem og tyvende Capitel.

Endelig kom den Tid, da Isen smeltede paa Bjergene, og Engene grønnedes, snart myldrede ogsaa Fjeldblomsterne frem af Jorden, Bladene sprunge ud i Skoven og Trækfuglene vendte tilbage; meente da Haldor, at han ikke længere burde udsætte sin Fjeldvandring. Noget før havde Vermund været nede ved Fjorden, hvor han erfoer, at Kongen samlede Skibe til sit Tog imod Danmark; dog var det endnu strengt befalet at gribe Haldor, hvor han lod sig see. Imidlertid havde Vermund talt med nogle Mænd, som tjente den mægtige Einar Tambeskjælver, der udøvede stor Myndighed i Thrøndelagen, og havde disse sagt, at Haldor ganske vist vilde blive vel modtagen, saafremt han kunde naae derhen, hvor Einar havde Herredømmet.

Der nu Vermund kom hjem, havde han en lang Samtale med Haldor, og blev Enden derpaa, at denne besluttede at drage over Fjeldene til Einars Bo, thi dertil var det lettere at naae hen end til Halogaland høit imod Nord, hvor han først havde tænkt at vandre hen. „Jeg har nu seet, hvorlunde Du fremfor alle Mænd er duelig til Klattren og Bjergstigning," sagde Vermund, „derfor haaber jeg nok, at det vil gaae, saasom Aars-

tiden nu er nogenlunde gunstig; thi paa de vilde Veie mellem Fjeldene vil Kongen vanskelig finde Dig, men naar Du først er over Dovre, da har Du ikke ret langt til Einars Gaard."

Noget efter tog Haldor Afsked fra sine troe Venner i Elvedalen, og vare de meget bedrøvede og fulgte ham et langt Stykke opad Bjergene. Hroald søgte dog at skjule sin Sorg, efterdi han havde hørt, at det ei ansaaes for mandigt at overlade sig altfor meget dertil. Omsider løste han det Sølvsmykke, han bar om sin Hals. „Dette skal Du have, Haldor," sagde han. — „Nei, det bør Du aldrig skille Dig ved, og vil jeg nok mindes Dig uden det," svarede Haldor. — „Du maa tage det," vedblev Hroald. — „Tal ham dog til Rette, Vermund", sagde Haldor, „og fortæl ham, at Saadant ikke bør skee." — „Det kunde dog hændes, at dette var det Bedste," svarede Vermund, „derfor beder ogsaa jeg Dig om at beholde det." — „Jeg vil da gjemme det i nogen Tid, og bevare det for ham," sagde Haldor; tog derefter en tyk og kostbar Guldring frem, som han bar skjult under sine Klæder. „Denne skal Du have," sagde han til Hroald, „som et Minde om mig, og skal Du ikke forglemme, saafremt jeg engang kommer lykkelig hjem, at Du har en Broder paa Island, som, hvis Du gjæster ham, vil dele Alt, hvad han eier, med Dig." Derefter fulde de hinanden om Halsen og omfavnede hinanden med stor Kjærlighed, hvorpaa de skiltes ad, og blev Hroald endnu staaende og saae efter Haldor, saalænge hans Dine kunde naae ham. Siden fulgte han Vermund hjem med Taushed, og var han i flere Dage ganske betagen af Sorg og Græmmelse.

Haldor vandrede nu igjen over Steenur og høie

Bjergtinder, vadede gjennem Moser, sprang over Kløfter og Regnbække eller svømmede gjennem Fjeldvande; og maatte han for at finde Vei agte nøie paa Solens Stilling, ligerviis paa den Lysning, der saaes paa Himlen efter dens Nedgang eller før dens Opgang. Til andre Tider var Luften taaget, skete det da ikke saa sjelden, at han gik vild i Taagerne, hvorved hans Vandring meget forlængedes. I denne Sommer var ogsaa Veiret mere foranderligt end i den foregaaende; og kom der undertiden pludselige Regnskyl tilligemed Fjeldskred, der faldt dybt ned i de trange Dale, hvorved Vandet af og til steg saa høit, at det naaede ham op til Brystet. Dog var det ham til stor Hjælp, at han denne Gang ikke holdt sig saalangt borte fra Mennesker som paa sin forrige Vandring. „Thi," tænkte han ved sig selv, „Kongen har nu vel Andet at tage Vare paa, end at forfølge mig; venteligt er det ogsaa, at de fattige Bønder, der sjelden komme udenfor deres afsides Dale, ikke vide synderlig Besked om de Befalinger, Kong Harald lader udgaae, og om den Løn, han har udlovet til den, der bringer mig død eller levende."

Han besøgte derfor ikke saa sjelden Bjergsæterne, hvor Mænd vare ifærd med at sætte Huse istand og bøde paa, hvad Storm og Vintersnee havde ødelagt, eftersom Qvæget nu skulde drives derop. Hos dem fik han Besked om, hvad Vei han skulde gaae; og endoa de ikke altid forstode at udtrykke sig ret tydelig, saa vidste han dog, som han var en øvet Fjeldvandrer, vel at benytte de Vink, som de fleste Andre neppe vilde have forstaaet; dog maatte han undertiden, naar der kom langvarigt Regnveir, blive paa slige Steder i flere Dage. Men som han havde sin Bue med og sine Pile og gav sig ud

før en Jæger, som havde forvildet sig paa sin Jagt imellem Bjergene, saa vakte han aldeles ingen Mistanke. For end ydermere at sikkre sig, gik han klædt i en ringe Dragt, som Bermund havde syet, og hvori han med stor Snildhed havde anbragt skjulte Gjemmesteder for Penge og andre Kostbarheder.

Skuede da Haldor tilsidst det navnkundige Romsdalshorn, som rager høit op i Luften med sine Tinder og ender den vidtløftige Bjergkjæde, der løber midt igjennem Landet. Lykkedes det ham saaledes at naae de Dale, der ligge nordenfor Fjeldet; men her iagttog han igjen den største Forsigtighed, og omendskjøndt han maatte forlade Bjergene, søgte han dog at undgaae de store Bygder, og holdt sig helst til de eensomme Skovstrækninger, hvor kun faa Mennesker boede sammen. Og saasom mangfoldige Dale selv nordenfjelds, hvor nu kun voxe faa Træer, dengang vare dækkede med Fyr og Gran, saa faldt det ham ikke saa vanskeligt ogsaa her at komme frem uden at vække nogen synderlig Opmærksomhed.

Einar boede paa en stor Gaard i Thrøndelagen, der kaldes Gimsar, og var han høilig elsket af Bønderne, hvis Forsvar han ved alle Leiligheder paatog sig, saasnart han meente, at Kongen vilde tilføie dem nogen Overlast. Og hvorvel han havde tabt noget i Indkomster, da Harald berøvede ham en Deel af hans Forleninger, saa mærkede man dog ikke, at dette gjorde noget Skaar i hans Anseelse; thi han førte et ligesaa stort Huus nu som forhen, og naar han drog til Thinge eller Kongsstævne, da fulgtes han som oftest af fem til sexhundrede Mand, eller seilede med syv til otte Langskibe, som det kunde falde sig. Og oversteg dette ingenlunde hans Evne,

som han ikke blot selv eiede store Rigdomme, men tillige havde faaet et anseeligt Løsøre og meget Jordegods i Medgift med sin Hustru Bergliot, en Datter af Hakon Jarl den Mægtige, som før Olaf Tryggvesen havde styret det hele Norrig.

Einar var vennesæl og dertil meget sindig, saa han sjelden lod sig forlede til Heftighed eller Vrede ved det, der forbittrede de fleste Andre. Han var dertil stærk og behændig og den ypperste Mand i Norrig til al Slags Idrætter. Det berettes ogsaa, at Kong Magnus, for hvem Einar havde banet Vei til Norges Throne, vilde have udnævnt ham til Jarl, men han havde undslaaet sig derfor. „Thi," sagde han, „af Jarler har der været Fleer i Norrig, der i Magt kunne overgaae mig, men mellem Bønder er jeg den Første, og det vil jeg gjerne vedblive at være." Dog modsiges dette af Andre, som kundgjøre, at Grunden til den Uenighed, der reiste sig mellem Einar og Knud den Mægtige af England, netop kom af, at Knud engang havde lovet ham en Jarls Værdighed, hvilket Løfte han ikke holdt, „og var det derfor," sige de, „at Einar drog til Garderige og hentede Kong Magnus hjem, hvorefter de Begge dreve Knytlingerne ud af Landet."

Sex og tyvende Capitel.

Da Haldor kom nær til Einars Gaard, saae han en liden Kratskov foran Gaarden, og meente han, det var sikkrest at lægge Veien igjennem den. Der han kom

noget frem i Kratskoven, naaede han en aaben Plads, hvor Heste ginge paa Græs. Saae han da to unge Møer, som havde hver sin Vidiekurv i Haanden, hvoraf de toge Brød ud, som de gave Gangerne at spise. Og var fornemmelig den Ene af disse Møer saare fager, hun havde den rankeste Væxt og det deiligste lysegule Haar, dertil to Øine, der lignede den dunkle og dog klare Bjerghimmel, saaledes som den ikkun viser sig, naar man kommer op over Skyerne paa de høieste Fjeldtinder. Hun bar en stor nedhængende Sølvkjæde om sin Hals; forresten syntes hun meget yngre end den Auden, og lignede halvt en voxen Jomfru, halvt et Barn.

Der nu de to Møer saae den Fremmede, hvis Klæder vare af Gedeskind liig dem, der bæres af fattige Fjeldhyrder, og tillige vare hullede og ilde tilredte af den lange Vandring, da bleve de heel forfærdede og løbe hen at skjule sig i Buskene. Dog løbe de ikke ret langt, men bleve staaende halv synlige mellem Bladene og stirrede paa ham, ligesom Vildtet i Skoven, der hurtig flygter, naar en Vandrer nærmer sig, men dog igjen siden standser, og, naar det troer sig sikkert, vender sig om, hvorefter det betragter ham med nysgjerrige Blikke fra de Aabninger, der dannes imellem Løvet og Grenene.

Haldor blev saare forundret, da han saae de klare Øine, som stirrede paa ham imellem Bladene; raabte han da til dem, at han paa ingen Maade vilde tilføie dem nogen Meen, men ikkun ønskede at tale med Einar Tambeskjælver. Da kom den Yngste og Fagreste mellem de unge Qvinder igjen frem paa Sletten og nærmede sig forsigtig, og fulgte den Anden langsomt efter hende.

Haldor hilsede dem og bad dem ei at forundre sig over hans ringe Dragt; „thi saaledes maatte jeg klæde

mig for at skuffe mine Fjender," sagde han, „og da jeg har vandret over Klipper og Ufører og gjennem det vilde Tjørnekrat, saa er det intet Under, at mine Klæder ere sønderrevne; men nu ønsker jeg at tale med Einar, og haaber jeg vist, naar han hører hvad mig hændet er, at han vil tage mig i sin Beskyttelse." — „Einar er ikke hjemme," svarede den unge Jomfru. — „Et stort Vanheld er det for mig," sagde Haldor. — „Men Bergliot er hjemme," vedblev hun, „Einars Hustru, der tidt modtager Fremmede i hans Fraværelse, og hvad hun raader og gjør, det tykkes ham som oftest at være det Bedste." Dette sagde hun med venlig Stemme, thi nu havde hun, ved nærmere at betragte Haldor, tabt al sin Frygt; „vil Du, da skal jeg melde Dig hos hende," vedblev hun.

Haldor takkede og sagde, at dette vilde han gjerne. De fulgtes nu ad igjennem Kratskoven, og betragtede hun ham da af og til fra Siden, naar hun meente, at han ikke mærkede det. „Det er Skade, han er saa slet klædt, Thorhalla," hviskede hun endelig til sin Ledsagerinde. „Anseelige Mænd have tidt skjult sig under slette Klæder," svarede Thorhalla, „og seer han dog ellers godt ud," sagde hun.

De førte nu Haldor hen til Indgangen af et Huus, der laae i Gaarden ved Siden af den store Hovedbygning. „Vent her!" sagde de unge Jomfruer, hvorefter de ginge indenfor. Siden komme der mange andre Qvinder, som betragtede Haldor med nysgjerrige Blikke, men han lod, som han ikke agtede derpaa. Endelig kom Odny, saaledes hed den Fagreste mellem de unge Møer, tilbage igjen og sagde, at Bergliot ventede ham, førte ham derefter ind i en Hal af Middelstørrelse, i hvilken Væggene vare beklædte med Tæpper, hvori baade fiir-

fødede Dyr og Fugle vare indvævede, paa andre Steder saae man jernklædte Kæmper, som strede med hverandre, og var Alt virket med stor Kunst. Men Vinduerne vare af Glar, hvilket Einar havde ført hjem fra England, og betragtedes dette som store Klenodier, hvis Lige sjelden dengang vare seete her i Norden. I Midten af Hallen paa den fornemste Plads sad Bergliot. Hun var en stor og anseelig Qvinde, og kunde man vel see, at hun havde været fager, endog hun nu ikke længere var ung. Noget længere tilbage sadde hendes Terner, hvoraf Nogle dreiede Tenen, Andre sloge Væven, Andre sømmede det fineste Liin, mellem disse tog Thorhalla Plads, men Odny satte sig paa et høiere Sæde nærved Bergliot.

„Hvo er Du?" spurgte Bergliot, „og hvad er Dit Ærinde her?" — „Hellere havde jeg sagt det i Eenrum," svarede Haldor, „men dog skal jeg ikke fordølge det, endog Flere ere her tilstede, end fornødent var; mit Navn er Haldor," siger han, „en Søn af Snorre Gode paa Island, og har jeg været med Kong Harald i mange Tog og længe tjent i hans Hær, dog skiltes vi ikke med noget stort Venskab, dengang jeg sidst saae ham."

Da fæstede Alle med Forundring deres Øine paa Haldor, men Bergliot taug en Stund stille. „Jeg tænker dog, at Du har hørt noget om denne vor Skilsmisse," vedblev Haldor. — „Tilvisse har jeg hørt derom," sagde hun, „men hvorlunde beviser Du, at Du i Sandhed er den, Du giver Dig ud for?" Da strøg Haldor en kostbar Guldring af sin Arm, som han bar skjult under sine Klæder, og hvori Kongens Mærke med samt hans Krone vare indgravede. „Denne Ring var det, jeg tvang Kongen til at give mig i Erstatning for de Penge, han skyldte mig," sagde Haldor. Derefter fremviste han en

liden Kniv, hvori Heftet var af Guld, og hvori hans Faders Navn stod ristet med Runer. Disse Smykker betragtede Bergliot med stor Opmærksomhed. „Sikkre Jertegn ere disse," siger hun, „og vel har Du valgt Din Vei, dengang Du vendte Dine Fjed til Einars Bolig." — „Dog var det en lang Vandring," svarer han, „og ligger der mange Fjelde og Ufører mellem Haralds Hof og Eders Hjemstavn." — „Vidt er Din Handel med ham bekjendt," sagde hun, „og seent vil den glemmes, thi mener jeg bedst at opfylde Einars Villie ved at modtage Dig saa vel, som jeg formaaer."

Nu lod hun Haldor føre ind i et andet Kammer, hvor der blev tilberedt et Bad for ham. Til samme Tid sendte hun ham en kostbar blaa Kappe med Underklæder, derefter gav hun ham et fagert Sværd og lod tillige sige, at dette Sværd skulde han aldrig skille sig ved, saasom det længe havde været i hendes Slægt, og fulgte der Lykke dermed. Desforuden sørgede hun for ham i alle Maader, saa han dermed kunde være vel tilfreds. Tilsidst bød hun ham igjen ind i sin egen Hal, men da hun saae ham i den ny Dragt, sagde hun: „Havde Du viist Dig saaledes for mig fra Begyndelsen af, da havde jeg maaskee ei forlangt saa strenge Beviser, før jeg fæstede Lid til Dit Ord." Dernæst spurgte hun ham nøiere ud, om hvad havde tildraget sig mellem Kong Harald og ham, og maatte han fortælle Alt med stor Vidtløftighed. Omsider sagde hun: „Jeg indseer ikke, at Du kunde handle anderledes, naar Du vilde værne om Din Hæder saaledes, som sømmeligt var, dog er det fast for et Vidunder at regne, at Du saaledes er undsluppet Kongens Hævn." — „Endnu veed heller Ingen, hvorledes denne Sag vil ende," svarede Haldor. —

„Vanskelig vil han dog naae Dig der, hvor Du nu er," sagde Bergliot.

Den følgende Dag, der Aftenen stundede til, kom Einar hjem. Efter at have talt i Eenrum med Bergliot, lod han Haldor kalde ind i sin store Hal. Han havde fjernet sine fleste Mænd, kun ganske Faa af hans fortroligste Venner vare tilstede. Langs ad Væggene hunge Hjelme med Ringbrynier og Sværd og forgyldte Skjolde, men rundtomkring brændte Fakler; thi omendskjøndt det var lyst udenfor, syntes dog Hallen dunkel. Gav det da et sært Gjenskin, naar Fakkellyset glimtede paa Brynierne, paa de blanke Sværd og de gyldne Skjolde, saa Haldor ikke meente selv i Kongshallen at have seet noget fagrere Syn; og passede det Ene vel til det Andet, thi ham tyktes heller ikke at have seet nogen anseeligere Høvding end Einar, endog han alt dengang nærmede sig til Oldingsaarene.

„Min Hustru har fortalt mig hvem Du er," sagde Einar, „og skal det nu komme Dig til Gode, at Kong Harald forfølger Dig; thi saaledes staae Sagerne mellem os, at det som han vil, det tykkes mig bedst om at hindre." Haldor takkede ham for hans gode Modtagelse. — „Dog ere Dine Vilkaar vanskelige nok," vedblev Einar, „og selv af Sveriges Konge skal han have faaet Løfte om at standse Dig, saafremt Du maatte undkomme derhen." — „Rimeligt er det," svarede Haldor, „thi han skyer ingen Omvei, naar det gjælder om at hævne sig, og i Sverige er jeg godt kjendt, saasom jeg har været der i hans eget Ærinde." — „Nu kunde jeg vel sende Dig bort med et saa stort Følge," sagde Einar, „at Kongens Lensmænd kun lidet skulde lystes ved at angribe Dig, men dette vilde lede til aabenbar Feide, og

dog er det mig vigtigt udvortes at have Fred med ham i denne Tid. Holder jeg det da for tjenligst, at Du seer Leiligheden an, indtil han har begyndt sit Tog imod Danmark, da vil det blive lettere at skaffe Dig ubemærket ud af Landet."

Ogsaa til Einar maatte Haldor med stor Vidtløftighed berette, hvorlunde Alt var tilgaaet mellem ham og Harald; dog gjorde han det nødig, da han meente, det saae ud, som han vilde prale med sin Gjerning. Men Einar havde stor Glæde deraf; „det er vist, at Du ikke kan stole synderlig paa Kong Haralds Venskab efter den Bedrift," siger han, „og er der sikkert aldrig før overgaaet ham en saa stor Vanære, som den, Du har tilføiet ham."

„Hvilken Forskjel er der ikke mellem denne Konge," blev han ved, „og den berømmelige Olaf Tryggvesen, under hvem jeg har stridt i min Ungdom; thi Konning Olaf higede kun efter at udbrede Christendommen paa Eders Ø og satte det ogsaa igjennem, men begjærede Intet for sig selv, hvorimod Harald ikkun søger sin egen Fordeel og vil have den hele Ø for sig selv, og er det ham lige kjært, om det skeer med Ret eller Uret."

Syv og tyvende Capitel.

Haldor levede nu en Tidlang paa Einars Gaard i stor Anseelse og deeltog med dennes Mænd baade i Kampleg og andre Slags Idrætter. Viste det sig ogsaa her, at han i Vaabenfærdighed overgik de Fleste, kun

for Einar selv stod han noget tilbage, især i Bueskydning, endog han derved havde vundet stor Berømmelse, da han levede ved Kong Haralds Hof. Men derom vidne mangfoldige Frasagn, at Ingen i Norrig har været Einars Ligemand i den Kunst at skyde med Bue, og havde han allerede tidlig derved vunden Berømmelse fremfor alle andre Mænd.

Einars Bue var gjort af en Mester fra Finmarken, dog efter hans egen Anviisning, og pleiede han selv at snoe Buestrengen dertil, thi ingen Anden kunde gjøre det saa godt, at han dermed var tilfreds. Han brugte meget tunge Pile, der dog fínge saadan Kraft under hans Haand, at de rakte dobbelt saa langt, som de, der udskydes af de fleste Andre. Desforuden eiede han mange mindre Haandbuer, som han brugte til Fugleјagt, og fløi der sjelden nogen Ørn saa høit, at han ikke forstod at hente den ned af Luften med sin Piil, naar han kun nogenlunde tydelig kunde see den.

Engang der Mænd skjøde til Maals, og Haldor havde viist sig meget at staae over de Fleste med sine Pileskud, pegede En af Stridskæmperne paa Einars store Bue, der hang i den aabne Forhal. „Da Du skyder med saa stor Færdighed," sagde han, „saa skulde Du dog prøve denne Bue." — „Det vilde jeg nødig gjøre, saafremt Einar ikke selv tillader det," svarede Haldor. — „Det er et Forsøg, som ikke negtes Nogen," sagde Stridskæmpen, „Mange have prøvet derpaa, og derover vil Einar ikke vredes." Da greb Haldor Buen, som var meget stor, betragtede den fra alle Sider og trak i Buestrængen, dog meer for Spøg end for Alvor; mærkede han da vel, at det ikke var noget let Arbeide, han havde før, og at der behøvedes større Kraft dertil end

den, de Fleste havde at raade over. Endelig tog han al sin Styrke sammen og forsøgte, hvad hans Evner mægtede; men hvorvel Buen bøiede sig ganske meget under hans Hænder, saa naaede han ikke fuldelig at spænde den, og hvorvel han flere Gange gjentog sit Forsøg, saa maatte han dog tilsidst opgive det. Satte han den da igjen mismodig tilbage paa dens Plads; „det havde jeg ikke ventet," sagde han, „at Sligt skulde overgaae mig, at jeg, der endnu er ung, aldeles ikke kan magte det Vaaben, som en Mand i Einars Alder med Lethed forstaaer at bruge."

Disse Ord hørte Einar, som havde nærmet sig, uden at Haldor gav Agt derpaa. „Dette skal Du ikke tage Dig nær," sagde han, „thi neppe lever der nogen Mand uden Einar i det hele Norrig, som forstaaer at spænde hans Bue, og heller ikke tænker jeg, der findes nogen Saadan paa Island," siger han.

Naar Kæmperne legede i Thunet eller paa Gaardspladsen foran Einars Hal, da skete det ikke saa sjelden, at Nogle af Bergliots Qvinder komme frem paa den Svale, der omgav Hallen, for at see paa Kamplegene, og indfandt Odny sig ligeledes der undertiden. De Andre gave da deres Bifald lydelig tilkjende, naar der vistes nogen stor Behændighed eller Styrke, men Odny taug for det meste stille, endog hun fulgte Legen med Opmærksomhed og sjelden gik, før den var til Ende. Til andre Tider mødte Haldor hende enten i Lunden eller i Udmarkerne, hvor Qvæget græssede. Naar hun da fulgtes af sin Terne, eller Andre vare tilstede, og Haldor tiltalede hende, da svarede hun ham venlig, men dog kort; skete det derimod, at han mødte hende alene, da svarede hun som oftest slet ikke, men ilede hurtig bort, saa Haldor

igjen maatte tænke paa de skye og letfodede Vilddyr, ligesom han gjorde, da han saae hende første Gang.

Paa hiin Dag, da han forgjeves havde forsøgt at spænde Einars Bue, mødte han hende igjen alene; dog sprang hun ikke tilside denne Gang, eller skyndte sig bort, som sædvanlig, men blev staaende og begyndte selv Samtalen. „Jeg saae Dig vel i Dag," sagde hun, „da Du skjød til Maals og viste Dig som den Dueligste mellem dem Alle, men jeg saae Dig ogsaa siden, dengang Du vilde spænde Einars Bue." — „Da saae Du det, som jeg nødigst vilde, Du skulde see," svarede Haldor, „thi jeg formaaede jo ei at spænde den." — „Det er vist," svarede hun, „men Du var dog nær derved." — „Neppe har dog dette Forsøg forøget min Hæder," svarede han. — „Det er Skade, at Du ikke kunde spænde den, Haldor, og maa det da vel være sandt, som Bergliot siger, at der ikke fødes saadanne Kæmper nuomstunder som i gamle Dage."

Haldor svarede intet hertil, men der hun var gaaet, vendte han tilbage til Gaardspladsen, hvor Flere af Einars Mænd endnu vare tilstede. Gik han da, uden at mæle et Ord, ind i Forhallen og greb igjen den store Bue, og syntes det nu, som Odnys Tale ganske meget havde styrket hans Kræfter, thi efter et Par forgjæves Forsøg lykkedes det ham til Alles Forundring og store Forbauselse, dog med megen Vanskelighed, at drage Buestrængen saalangt ud, at han kunde fasthefte den der, hvor den skulde fæstes, naar den var spændt. Men hermed lod han det ogsaa beroe, thi han forsøgte aldeles ikke paa at udskyde nogen Piil dermed. Da traadte Einar til igjen, „en duelig Mand er Du," sagde han, „og er dette en større Bedrift, end jeg havde ventet selv af

Dig; men om Du ogsaa har forstaaet at spænde Einars Bue, saa vil det maaskee dog vare noget, før Du ret lærer at figte og at skyde dermed." — „Dertil kommer jeg aldrig," svarede Haldor, „og maa det vel være sandt, hvad Eders Hustru siger." — „Hvad siger hun?" spurgte Einar. — „At der ikke fødes slige Kæmper nu som i gamle Dage," svarede Haldor. — „Meget har Du dog udført," sagde Einar, „og har Du viist, at de gamle Idrætsmænd ei have nødig at skamme sig ved Dig." Var han derefter endnu venligere mod Haldor end hidindtil, thi det glædede ham, baade at Haldor formaaede saameget, og at han dog ikke desmindre stod tilbage for ham selv, saa der endnu var nogen Forskjel imellem dem.

Otte og tyvende Capitel.

Der gaves ingen Mænd, om hvem Einar hellere talede end om Kong Olaf Tryggvesen, og hvorvel der var hengaaet lang Tid siden, kunde han dog aldrig glemme, hvorlunde han havde stridt under ham i hans sidste Strid ved Svolder og seet ham med rolig og mandig Hu, endog han havde den sikkre Undergang for Øie, i en haard og langvarig Kamp at trodse den femdobbelte Overmagt. Som nu Ingen fandtes, der hellere vilde høre Noget om denne Konge, end Haldor, saa skete kun, hvad venteligt syntes, naar de oftere komme til at tale om ham. „Thi uagtet han nu er død," sagde Einar, „saa ere hans Bedrifter af den Art, at han end virker langt mere paa Menneskets Hu, end de Fleste af dem, der leve, og tænker

jeg, han skal vedblive saadan at virke, saalænge Mænd bygge i Norrig." — Visselig maa det have været en Gammen at stride under en slig Høvding," sagde Haldor, „thi er det sandt, hvad om ham berettes, da sparede han aldrig paa Guld eller Hæder, naar Nogen fulgte ham med Troskab og brugte heller aldrig Undersundighed hverken mod Ven eller Fjende."

„Naar Tiderne ere mørke," sagde Einar, „naar Egennytte sidder ved Roret, og ingen virkelig Stordaad mere øves, da drager Sindet sig tilbage fra det Nærværende, og man mindes da dobbelt gjerne de gamle Dage med samt det Bedste, hvad dengang skeet er." — „Under hvormange Konger har I levet," spurgte Haldor. — „Jeg har levet under Fleer end syv Herrer," svarede Einar. — „Og hvorledes vare de, naar de holdes imod hverandre og jevnføres indbyrdes?" spurgte Haldor.

„Den Første var Hakon Jarl," svarede Einar, „han var en mægtig Herre, dristig, klog og tapper, men dog er Sandheden den, endog han er min Hustrus Fader, at han ingen Grumhed skyede, naar han troede, den kunde være ham til Gavn. Efter ham kom Olaf Tryggvesen, han var den bedste Konning, som Norden har eiet, og hans Lige faae vi aldrig igjen; var der heller Ingen, der enten i Leg eller Alvor kunde kappes med ham. Saa komme Jarl Hakons Sønner Erik og Svend, de vare gode Høvdinger og tappre Mænd, dertil troe mod deres Venner, men kunde dog ingenlunde sammenlignes med Olaf Tryggvesen. Saa kom Olaf Digre, som nu kaldes en Helgen; han tyktes os en streng Herre, og har jeg staaet ham haardt imod, men dog styrede han Landet med Hæder. Derefter komme Dronning Alfifa og Kon-

ning Svend, men om dem er kun lidet Godt at sige. Efter dem regjerede min Fostersøn Magnus den Gode, han var kjæk og seiersæl, og er den af Alle, som kommer den første Konning Olaf nærmest. Men nu sidder den ved Roret, der er gjerrig, og falsk mod sine Venner, og om hvilken jeg siger, ligesom min Herre Olaf Tryggvesen, at han, hvorvel han er en snild og tapper Hærfører, dog mere ligner en Viking end en Konge."

„Naar sagde Olaf Tryggvesen det?" spurgte Haldor. Dertil taug Einar stille, vendte sig om og gik. Sluttede Haldor deraf, at de havde Ret, der paastode, at Kong Olaf havde levet længe efter Svolderslaget; thi ellers kunde han vanskelig have vidst Noget om Kong Harald, som ikke var født til Verden, dengang dette Slag stod.

Siden, der de igjen talede sammen om Olaf, og efterat Einar havde fattet endnu større Tillid til Haldor, tilstod han, at han havde Beviser og Jertegn, hvorefter han maatte troe, at Konning Olaf var undkommen af Slaget, „men han selv ønskede ei, at det skulde vides, derfor taug jeg helst stille derom," sagde han. — „Hvi kom han da ikke tilbage til Norrig?" spurgte Haldor, „hvor dog Alle vilde have hilst ham med den største Kjærlighed." — „Meente han vel at tjene Gud bedre paa andre Veie," svarede Einar, „men endog han kun regjerede i faa Aar, saa har han ikke alene grundlagt Christendommen i Norrig, men han har ogsaa ladet christne Grønland og Island, Ørkenøerne, Hjaltland og Færøerne, og alt dette udrettede han i fem Aar, endog den maatte kaldes stor, der havde udrettet saameget i et halvt Aarhundrede." — „Det er vist," svarede Haldor, „men naar var det, han sagde, at Harald lignede en Viking?" — „Det sagde han, der han erfoer, hvorlunde han havde

blindet den græske Keiser; forresten kan jeg ikke tvivle paa, at Olaf nu alt i flere Aar har været død."

Mellem Einars Tyende var der en frigiven Mand, som hed Surt, han var en duelig Jernsmed og havde Opsynet over Einars Huuskarle. Denne Mand kunde Einar godt lide og havde stor Tillid til ham; derimod var Surt ilde seet af de andre Huusfolk, thi han var ond og bagtalersk, dog vidste han saaledes at blande Sandhed med Løgn, at han fandt Tiltro hos Mange. Han var ogsaa meget avindsyg, naar Einar skjænkede nogen Anden sin Gunst; derfor havde han intet godt Øie til Haldor, endog han med Smiger søgte at vinde og bedaare ham. Forresten talede han heller ikke godt om Einar selv, naar han troede, han kunde gjøre det med Sikkerhed. Saaledes sagde han engang, da Haldor roste Einar: „Sjelden er en Mand saa fuldkommen, at han ikke har sine Lyder og sine Feil; er det saaledes Einars Feil, at han lytter altfor meget til, hvad andre Folk sige, og har han ofte derved ladet sig bedaare, saa han unddrog dem sin Gunst, der allermindst fortjente det. Dette vil Du maaskee selv engang erfare," sagde han, „dertil er han misundelig, og seer nødig, at Andre komme ham nær i nogen Ting; og har det neppe forøget hans Godhed for Dig, at Du kom ham saa nær i Bueskydning." — „Lidet sømmer det Dig at tale saaledes om ham," svarede Haldor, „thi af Dig har han mindst fortjent det." — „Dette er en Misforstaaelse," gjenmælede Surt, „thi Ingen veed bedre end jeg, hvor brav og duelig Einar er; men saaledes gaaer det med de Fleste, at Ondt og Godt ere blandede, saa det Ene holder det Andet Ligevægten, derfor skal man hverken laste eller rose Nogen altfor meget," sagde han.

En anden Gang talede Surt om Bergliot. „Det er vist, at hun er en mandig og høisindet Qvinde," siger han. — „Deri har Du Ret," svarede Haldor. — „Hun er ogsaa ætstor meer end nogen Anden, „thi hendes Fader styrede det ganske Norrig, og havde større Magt end de fleste Konger efter ham; dog dalede han noget mod Sidstningen, der han maatte søge hen med sin eneste Træl i en Svinesti." — „Det kan ikke regnes hende til Vanhæder," sagde Haldor." — „Vilde det dog være godt, at hun tænkte derpaa undertiden, paa det hun nogenlunde kunde dæmpe sit store Overmod; thi det er hendes Feil, at hun bilder sig altformeget ind af sin Byrd, saa hun fast anseer det som en ringe Hæder at være gift med en Mand som Einar, der, hvor mægtig han end er, dog ikkun kaldes en Bonde og ei bærer Jarls Navn." — „Det har jeg dog aldrig fornummet," svarede Haldor." — „Da har jeg fornummet det," sagde Surt, „og som hun er, saa er hendes Fosterdatter Odny, thi hende har hun opdraget paa den Viis, at hun er bleven endnu mere hovmodig end hun selv; og bilder hun sig allerede saameget ind af sin Skjønhed og store Rigdom, at hun neppe vil svare, naar en Mand som jeg mæler et Ord til hende." — „Ond er denne Tale," sagde Haldor, „og er Du en langt slettere Mand, end jeg har troet, efterdi Du saalebes vil bagvaske dem, der aldrig have viist Dig Andet end Velgjerninger." — „Jeg veed dog ikke, hvilke Velgjerninger Bergliot og Odny have viist mig," svarede Surt, „jeg har aldrig formærket Andet end Hovmod og Stolthed hos dem." — Fra denne Dag af fattede Surt et endnu større Nag til Haldor, end han før havde, og besluttede at tilføie ham alt det Onde, han kunde.

Ni og tyvende Capitel.

En Dag, da Haldor havde vandret gjennem Udmarken og kom derhen, hvor den grændsede op til Kratskoven foran Einars Gaard, saae han Noget, der blinkede i Græsset. Der han traadte nærmere, gjenkjendte han den Sølvkjæde, Odny pleiede at bære, og var der gaaet en Ring i Stykker deri, saa hun vel havde tabt den uden at mærke det. Men der han nu betragtede den nøiere, saae han, den var befæstet til en liden Sølvplade, hvorpaa stod en Indskrift ristet med Runer, som ganske lignede Indskriften paa det Smykke, Hroald havde givet ham selv, der stod nemlig Styrkvar, og nedenunder var indgravet en Piil. Da tog Haldor sit eget Smykke, hvilket han bar om Halsen, og sammenlignede begge Sølvpladerne, saae han da ei alene, at Indskrifterne ganske stemmede med hinanden, men at Pladerne selv vare indbyrdes lige, saa den ene hverken tyktes større eller mindre end den anden, og var den eneste Forskjel den, at Hroalds Brystsmykke ikke hang i nogen kostbar Kjæde, men i et ringe og uanseeligt Baand.

Haldor stod endnu ganske betagen af Forundring og Forbauselse over dette sære Sammentræf, da Odny og hendes Terne Thorhalla komme frem af Lunden, og søgte de overalt baade i Græsset og i Buskene med saa stor Iver, at de ganske ikke mærkede Haldors Nærværelse. Da han vel kunde vide, hvad de søgte, saa gik han dem imøde og gav Brystsmykket i Odnys Hænder. Men der han nu betragtede hende efter den Opdagelse, han havde gjort, gik det pludselig op for ham, hvad han aldrig før havde tænkt paa, at hun saare meget lignede Hroald; thi

hun havde ei alene det samme Slags lysegule Haar som han, kun at det var endnu længere og fagrere, men ogsaa i Øine og Aasyn var der en sær Lighed, saa Ingen kunde tvivle paa, at de maatte være nær beslægtede.

Odny blev saare glad, da han gav hende Smykket, og takkede ham derfor med stor Venlighed. „Jeg eier selv en Kostbarhed, der i visse Maader ligner denne," sagde Haldor og rakte hende det Smykke, som Hroald havde givet ham, „og vilde jeg gjerne vide, om Du kjendes derved." Odny tog Smykket og betragtede Indskriften med megen og stor Forundring; endelig sagde hun: „Hvorledes er dette kommet i Dine Hænder?" — „Jeg kan ikke troe Andet, end at det tilhører En, der staaer Dig meget nær," sagde han, „dog vil jeg helst tale derom med dem, der maaskee kjende Din Æt noget bedre end Du selv. Viis dette Smykke til Einar eller til Bergliot," vedblev han, „og siig, at jeg er rede til at underrette dem om, hvor den er at finde, som jeg bestandig endnu anseer som dette Smykkes rette Eiermand."

Odny tog Smykket og skyndte sig bort dermed. Kort efter, da Haldor kom tilbage, blev han kaldet til Bergliot, thi Einar selv var draget bort paa nogen Tid til en stor Gaard, som han eiede i Opdalen. Der Haldor kom ind i Bergliots Hal, fandt han hende siddende ved et Bord med begge Smykkerne foran sig, som hun med stor Opmærksomhed betragtede. Ikkun Odny var tilstede, alle de andre Qvinder vare borte. Maatte nu Haldor vidtløftig fortælle om sit Ophold i Elvedalen, og om hvorlunde han der havde fundet Hroald, som fattede Venskab for ham og gav ham Smykket til Afsked. „Dog har jeg aldrig betragtet det som en Gave," vedblev han, „snarere som et Laan, hvilket jeg modtog for ei at be-

drøve ham, men som dog engang bør gives tilbage igjen!" — „Jeg kan, efter at have seet dette Smykke, ikke tvivle paa, at Hroald er Odnys Broder," sagde Bergliot, „og hedder han egentlig Eilif," siger hun, „hans Fader nedstammer fra Styrkvar, ligesom Einar selv, og var Styrkvar den bedste Bueskytte i sin Tid, ligesom Einar nu, derfor lod han indgrave en Piil paa sine fleste Smykker. Men Eilifs Fader var en mægtig Høvding ved Sognefjorden, og hans Gaard laae nærved Stranden. Troede vi derfor, at Eilif var druknet i Fjorden, ved hvilken en Tjenesteqvinde, der skulde vogte paa ham, havde ladet ham alene, og var han dengang tre Aar gammel. Men nu er det klart, at han er bleven stjaalen af en Betlerske, og at det er ham, som Du har mødt mellem Fjeldene hos den gamle Vermund."

Derom er ingen Tvivl," svarede Haldor, „og har jeg aldrig seet nogen større Liighed, end den, der er mellem ham og hans Søster Odny; ja denne Liighed er saa stærk, at den maatte aabenbare deres Frændskab, selv om vi ikke havde andre Beviser derpaa, og er det sært, at dette aldrig er kommen mig i Tanke før. Men nu vil jeg tilbyde, endog om jeg derved skal forspilde min Reise til Island, at vende tilbage over Fjeldene og berette denne Sag til Hroald selv; maae vi derefter see, hvorlunde vi paa bedste Maade kan bringe ham herhid." — „Derom ville vi først høre Einars Mening," sagde Bergliot.

Da Einar kom hjem og hørte hvad hændet var, blev ogsaa han saare forbauset. „Det Eneste, jeg ikke kan forstaae," sagde han, „er, at den omvankende Betlerske ikke har solgt denne Sølvplade." — „Maaskee har hun tænkt, at der kunde følge nogen Lykke dermed," svarede Haldor. — „Det kan være," sagde Einar, „imid-

lertid er det neppe raadeligt, at Du selv henter ham, thi vi savne her ingenlunde Mænd, der ere behændige i Bjergstigning, og nogen Veiledning kan Du vel ogsaa give dem." — „Dette vilde jeg nødig," svarede Haldor, „thi derved kunde den gamle Vermund udsættes for en ny Forfølgelse, og vilde det kun være en slet Løn for hans Tillid og Venskab." — „Frygt ikke derfor," sagde Einar, „jeg kjender noget til Vermunds Sag, og vistnok gjorde han vel i at undgaae Kongens Harm i Begyndelsen; men siden blev det oplyst baade ved hans Broders Udsagn og ved Efterretninger fra Grønland, at han havde Meget at hævne; behøvede han derfor ei at have skjult sig i saa lang Tid, og var dette grundet paa Vildfarelse." — „Naar saa er, da kan jeg vel give nogen Oplysning om Veien," sagde Haldor. Blev det derefter bestemt, at Einar skulde sende et Skib langt ind i Fjordene mod Vest, og da Haldor vidste Navn paa en Bjergsæter, der laae fire Miil fra Elvedalen, og tillige paa de høieste Fjelde deromkring, saa meente Einar, at det vel skulde lykkes at finde Vei derhen.

Tredivte Capitel.

Det led allerede nær mod Midsommer, uden at Kongen endnu havde begyndt sit Tog til Danmark, og tilsidst hed det, at det skulde udsættes til næste Aar, efterdi de fornemste Høvdinger gjorde Vanskeligheder, og Kongen ikke havde faaet en saa stor Flaade samlet, som nødvendigt var. I denne Tid kom Kalf fra Oplandene tilbage til Gimsar, og sagdes der, at han skulde underhandle med

Einar, og byde ham gode Vilkaar, saafremt han vilde understøtte Kongens Anslag med noget større Iver end hidindtil.

Da Kalf, som Einar meente, havde afvendt Adskilligt hos Kongen, der kunde være bleven ham til Skade, og da han desforuden, som meldt er, var i Slægt med ham, saa blev han vel modtagen paa Gimsar, hvorimod Haldor just ikke blev synderlig glad ved at see ham der.

Kort efter gik Haldor til Einar selv og talte til ham om Kalfs Bagvaskelse, om hvorlunde han havde sat Ondt for ham hos Kongen. „Men dette vilde jeg ikke omtale før," sagde han, „som jeg vidste, at han var Din Frænde; dog venter jeg ikke Andet, end at han ogsaa vil forfølge mig her, saaledes som han tidligere har gjort; og saafremt Kongen ikke vidste det før, saa vil han dog sikkert nu faae god Underretning om Alt, hvad mig angaaer." — „Jeg har alt mærket det," svarede Einar, „at der er noget Uvenskab imellem Eder, men dette haaber jeg skal nu forandres til det Bedre, forresten vil det neppe falde Kalf ind at melde Noget til Kongen, som jeg vil, at han skal tie med; dog kan det nu vel være, at Du maa blive her hos mig noget længere, end først var bestemt," siger han.

Det syntes da en Tidlang, som Kalf ikke længere vilde lægge Haldor Noget i Veien. Ja, en Dag gik han endog af sig selv hen til ham og sagde, medens Einar hørte derpaa: „Det er bedst," sagde han, „at vi nu forglemme, hvad før har været os imellem, og kan der vel have været nogen Overilelse paa begge Sider." — „Det venter jeg af Eder, at I leve i god Forstaaelse i Fremtiden," sagde Einar, „og vil jeg troe, at I sætte liden Priis paa mit Venskab, hvis det ikke skeer; ønsker

jeg derfor, at I nu slutte et godt Forlig i min Nærværelse." — Da rakte Kalf Haanden frem, og omendskjøndt Haldor var noget langsom til at modtage den, saa gjorde han det dog tilsidst. „Dette gjør jeg," sagde han, „især for Einars Skyld, og lover jeg at glemme Alt, hvad forhen skeet er, saafremt Du ikke lægger nogen ny Forhaanelse til." — „Vil det neppe gaae den vel, der først bryder dette Forlig," sagde Einar.

Hvorvel nu Kalf, af Frygt for Einar, ikke vovede at tilføie Haldor alt det Onde, han ønskede, saa hadede han ham dog i Hjertet ligesaa stærkt som før; ja dette Had voxede endnu i Styrke, der han fornam den store Deeltagelse, som baade Bergliot og Odny viste ham.

Thi Kalf havde allerede tidlig fæstet sine Tanker til Odny, og havde beilet til hende hos sin Frænde, medens hun endnu kun var et Barn. Men Einar svarede ham kort: „jeg har tænkt paa et bedre Giftermaal for hende," og afslog ganske hans Begjæring. Herover blev Kalf noget mismodig, dog opgav han aldrig ganske Haabet. Men nu begyndte hun at frygte for, at Odny kunde vende sin Hu til Haldor; thi endog hun ikke søgte hans Omgang, men snarere undgik ham, saa var hun dog som oftest tilstede, naar han legede med Einars Kæmper, og fulgte hans Leg med stor Opmærksomhed. Desforuden havde Kalf hørt Adskilligt af Thorhalla, som han ofte samledes med, hvoraf han sluttede, at Odny satte Haldor høiest mellem alle Idrætsmænd næst efter Einar selv, og tvivlede han da heller ikke paa, at Haldor havde gjort Alt, hvad han kunde, for at vinde hendes Gunst.

Det bør nu heller ingenlunde fordølges, at Kalfs Mistanke, i det mindste hvad Haldor angik, ei var uden Grund, thi vist er det, at denne aldrig meente at have

seet nogen Qvinde, som meer behagede ham, og som han hellere ønskede til Hustru end Odny. Var det da meget vanskeligt for Kalf, efterat denne Mistanke havde fæstet Rod i hans Hu, endog imod Einar at tvinge sig saaledes, som han tidligere fandt det raadeligst.

„Det er vist," sagde Kalf til ham engang, „at der er Noget hos Haldor, som jeg ikke kan ret forstaae, hvorvel jeg anseer ham for en tapper Mand og en duelig Hærkæmpe. Men det synes mig meest underligt, hvorlunde han kunde mage det saa, at fast alle de Mænd, som forfulgte ham, forvildedes eller styrtede ned imellem Klipperne, saa de finge en ynkelig Død. Heller ikke begriber jeg, hvorlunde han kunde saa sporløst forsvinde, og ere der dem, som troe, at han i hele denne Vinter har været indtaget i et Bjerg og har levet der imellem de Vætter og Dværge, som han alt i mange Aar har holdt Venskab med."

„Dette grændser nær til Fredsbrud," svarede Einar, „og tager Du storlig feil, thi han har nøie beskrevet den Egn, hvor han i Vinter har fundet Tilflugt, og kan der ingen Tvivl være derom, saasom han der har fundet Odnys Broder, hvilket han fuldelig og med et sikkert Jertegn har beviist."

„Ja", svarede Kalf, „Noget har jeg ogsaa hørt derom, dog kan jeg ikke forstaae det anderledes, end at han har levet paa et Sted, hvor han hørte underlige Toner i Bjergene og saae fremmede Fugle, og hvor det var Sommer, medens det var Vinter i det øvrige Land, og hvor Dagene svandt hen som et Slags Drømme. Tilstaaer han ogsaa selv, at han har seet Huldreqvinder og Fjeldvætter; dog mener jeg, at han langtfra føler Drift til at aabenbare alt det, han har oplevet, ja hvad der er

det Allerforunderligste, det vogter han sig nok for at omtale."

„Dette kan jeg ingen Lid fæste til," sagde Einar, „med mindre Du beviser det, og er det kun lidet rimeligt, at en saadan Mand giver sig af med Troldbom og hedenske Kunster, forbyder jeg Dig derfor alvorlig, saafremt Du ikke vil have min Vrede, at tale videre til mig om denne Sag."

Desuagtet kunde Kalf ei undlade at bagvaske Haldor, hvor han saae Leilighed dertil, og meente at kunne gjøre det ustraffet. Saaledes sagde han engang til Surt, i hvis Værksted han som oftest arbeidede: „Jeg er forvisset om," sagde han, „at den Dreng, han bilder dem ind at være Odnys Broder, ikke er Andet end en Vætte fra Fjeldet; thi slige Trolde kunne jo skifte Ham, saa tidt det lyster dem. Og kan Alt, hvad han siger om de sikkre Kjendingstegn, der ere fundne, være grundet paa Kogleri altsammen, og er det vel anlagt paa, at skille den fagre Odny ved hele den store Rigdom, som hun ellers vilde faae." — „Rimeligt er det," svarede Surt.

Et og tredivte Capitel.

I denne Tid havde Haldor en underlig Drøm. Det tyktes ham, som han igjen sad ved Vandfaldet i Elvedalen, og at han saae Huldreqvinden øverst paa Klippen, der spandt paa sin store Rok saaledes, som han før engang havde seet hende. Men pludselig var det, som hun

steg ned og vandrede gjennem Strømtaagen, medens Rokken dreiede sig af sig selv, og endelig stod hun ved Siden af ham. „Hvi kom Du ikke oftere hid til Vanfaldet," spurgte hun, „hvor jeg helst vil sidde, naar jeg stiger frem af Bjerget? Kunde der da være blevet et stort Venskab imellem os; thi jeg havde meget i Sinde med Dig, og Du skulde have lært megen Herlighed at kjende, som Du nu aldrig faaer at see." Hertil svarede Haldor intet, men betragtede hende med sær Forundring, thi hun var saare fager, og havde hun endnu den store Krands af blaae og spraglede Blomster om Hovedet, som hun bar, der Haldor sidst saae hende; tyktes han da at fornemme, hvorlunde der gik en stærk og bedøvende Duft ud derfra. „Der er noget Trodsigt ved Dig", sagde hun, „noget Fremmed, der adskiller os, og som jeg ikke kan begribe, men dog er der ogsaa Noget, som drager mig til Dig, og vil jeg derfor give Dig en Gave," siger hun, „der skal være Dig et Tegn paa, at ikke alle Baand imellem os endnu ere brustne." Dermed lod hun et halvgjennemsigtigt Slør falde ned i hans Skjød; det var ikke meget stort og lignede en let Skytaage, hvorpaa Midnatsmaanen skinner imellem Bjergene. „Dette vil jeg give Dig", sagde hun, „og har det den Natur, at naar Du lægger det paa en sovende Qvindes Bryst, og Du spørger hende derom, da maa hun sige Dig, hvad hun skjuler inderst i Hjertet, endog det aldrig før er kommen frem over hendes Læber." Efter disse Ord var hun forsvunden, men Haldor vaagnede og saae Maanen, som skinnede med lange Straaler klart paa hans Leie; thi for Hedens Skyld havde han trukket Vinduesklodden bort. Vilde han have anseet det Hele for et Gjøglespil af Drømmen, saafremt han ikke havde seet Sløret lig-

gende paa hans Seng, liig et bævende Vandskum, og gik der endnu den samme Glands ud derfra, som han havde seet i Drømmen.

Han sprang da op med det faste Forsæt at kaste Sløret bort, thi det var et Trolddoms Værk, meente han, hvoraf intet Godt kunde fremkomme. Dog betænkte han sig siden og forandrede sit Forsæt, efterdi det tyktes ham en slet Gjengjældelse for Fjeldvætternes Gave, at kaste den bort med Foragt. „Og vil jeg derved paadrage mig deres Hevn og Vrede," siger han, „hvilken jeg dog hidindtil har holdt det for raadeligst at undgaae." Han foresatte sig da at gjemme Sløret, uden nogensinde at bruge det. Derefter lukkede han sit Vindue til, saa at Maanens gjøglende Lys ikke længere kunde komme ind i hans Kammer; faldt han da tilsidst i en dyb Søvn, hvoraf han først silde den næste Morgen vaagnede.

Der han nu igjen aabnede sit Vindue for Lyset, saae han atter det tynde halvgjennemsigtige Slør, som Huldren havde givet ham, men mærkede da ingen Lysglands, som derfra udgik. Det syntes meget fiint og hvidt som Snee, og kunde det saaledes sammenrulles, at det vilde have fundet Plads selv i en Nøddeskal. Han tog det da og lagde det forsigtig i det Bælte, han havde baaret paa sin Bjergvandring, hvilket var indrettet til deri at gjemme Kostbarheder. Dog kunde han ikke undlade, der det blev Aften, at tage det frem, og saae han igjen et svagt Lysskjær at udgaae derfra, men dette syntes nu meest at ligne det, som de forvildende Lygtemænd udsprede, naar de dukke frem af Moserne for at forlokke Vandreren med deres bedragelige Flammer.

En Morgen, to Dage derefter, greb Haldor sin Haandbue og gik ud at skyde Fugle i en nærliggende

Skov. Der han nu vendte tilbage, kom han forbi en liden Sø, som laae skjult bag Vidietræer og El. Nærved et Sted, hvor Vidietræerne heldede sig ud over Vandet, saae han Odny og Thorhalla liggende i dyb Søvn, og formærkede han tillige, at deres Haar var vaadt. Begreb han da, at de havde badet sig i den tidlige Morgenstund, og at de siden, da de bleve døsige efter Badet, havde lagt sig i Skyggen for at undgaae den stærke Hede og vare faldne i Søvn. Haldor standsede og betragtede Odny, der aldrig var forekommen ham saa fager som nu, da hun laae i Græsset nær ved Søen, medens de vilde Fjeldroser blomstrede rundt om hende, og medens en lang smekker Green, fuld af de deiligste, nysudsprungne Roser bøiede sig ud over hendes Hoved. Da tænkte han paa den Gave, Huldreqvinden havde givet ham, „havde jeg den her," tænkte han, „da vilde det være vanskeligt at modstaae den store Fristelse."

Om det nu kun var en tilfældig Hændelse, eller en Tilskikkelse af de underlige Væsner, som syntes at blande sig i hans Skjæbne, det er vanskeligt at udgrunde; men vist er det, at han, da han alt stod i Begreb med at gaae, pludselig formærkede, at han i denne Morgenstund havde taget det Bælte paa, hvori han gjemte Tryllesløret. Han tog det nu frem, og det rullede sig af sig selv op under hans Hænder. Glemte han da ganske sit Forsæt aldrig at gjøre Brug deraf, og var det ligesom en uimodstaaelig Magt tvang ham til at lægge det paa Odnys Bryst, hvilket han ogsaa gjorde.

Han stod et Øieblik taus, men endelig bøiede han sig over hende og hviskede: „Hvorledes vilde Du tykkes om at have Kalf til Mand?" — „Det varede noget, inden han fik Svar, og han troede allerede, at Trylleriet

ingen Virkning vilde have, men da bevægede hendes Læber sig, hvorvel det syntes at skee med nogen Besværlighed. — „Kalf var den Sidste, jeg vilde have," svarede hun med sagte Røst, og syntes det, som om Ordene hviskedes af en Stemme, der kom dybere fra hendes inderste Hu end sædvanlig. Da spurgte Haldor igjen, og var det som ogsaa han kun med Besvær mægtede at faae Ordene frem. „Tykkes Dig bedre om Haldor?" spurgte han. — „Det er ikke bestemt, at vi To skulle leve sammen," svarede hun, „og det kan aldrig skee, dog tykkes mig bedre om ham." — „Bedre end om nogen Anden?" spurgte han igjen. — „Bedre, bedst af alle Mænd," svarede hun. Nu fornam Haldor, at Thorhalla bevægede sig; han greb da Sløret med Hast og skyndte sig bort. Følte han sig derefter meget underlig tilmode, og var der ligesom en Kamp af stor Fryd og af hemmelig Sorg i hans Bryst; thi vel glædedes han over at have Vished om det, han helst af Alt ønskede at vide, men tillige tyktes det ham, som han havde tilføiet Odny en stor Uret, ja som han havde udøvet et Værk, der, hvis det kom for Dagen, maatte spilde al hans Lykke. Fra denne Stund blev hans Kjærlighed til Odny endnu større, og syntes han, at han aldrig mere kunde blive glad, saafremt nogen Anden hjemførte hende som Brud.

To og tredivte Capitel.

Kalf og Surt bleve snart gode Venner, thi de formærkede vel, at de vare enige, i det mindste naar det

gjaldt om at skade Haldor. Dog havde Surt sin egen Mening om denne Sag, som han just ikke skjøttede om at sige til Kalf. „Bedst er det, at de ødelægge hinanden indbyrdes," tænkte han ved sig selv, „saa vil Ingen blive tilbage, der kan gjøre mig Einars Gunst stridig."

Nogle Dage efterat Haldor havde fundet Odny sovende i Græsset, mødte han Surt udenfor Gaardspladsen. „Det er godt, at jeg finder Dig alene," sagde Surt, „thi endog Du ikke behandlede mig synderlig vel, der vi sidst taledes ved, saa ønsker jeg ikke, at en duelig og anseelig Stridskæmpe, som desforuden er i Einars Gunst, skal lide nogen Forhaanelse, vil jeg derfor vare Dig ad i Tide." — „Hvad har Du at sige mig?" spurgte Haldor. — „Intet vil jeg sige Dig, men Du skal selv see med egne Øine, thi ellers kunde Du igjen tænke, at jeg foer med Usandhed; dog nu vil jeg vise Dig, hvorvel Du maaskee har nogen Tvivl derom, at jeg er Din Ven og er Dig tro."

Haldor fulgte nu med Surt, som førte ham ind i sit Værksted, hvor der stod et Bord og et Par Stole, og hvor der hunge Tænger, Hamre og andet Slags Jernværktøi rundt omkring paa Væggene; desforuden stod der en Smeltedigel nærved Skorstenen. Tog da Surt et stort forgyldt Bæger frem af et Skab og stillede det op paa Bordet. „Dette Bæger har Kalf forfærdiget," sagde han, „thi det kan ikke være Dig ubekjendt, at han er en stor Mester i slige Arbeider; og har han tidligere smedet flere Klenodier baade til Einar og Bergliot, ogsaa til Odny har han foræret Adskilligt, baade Halssmykker og Armbaand; men hvor hovmodig hun end er, saa troer jeg dog neppe, at hun har afslaaet at modtage dem." —

„Dette er et fagert Arbeide," sagde Haldor, „men hvad kommer det mig ved?" — „Meget kommer det Dig ved," svarede Surt, „er det derfor bedst, at Du betragter det nærmere."

Tog nu Haldor Bægeret og betragtede det med stor Opmærksomhed, medens han tillige dreiede det rundt i Haanden, og saae han da, at der var indgravet tvende Billeder deri. Paa den ene Side stod en Dværg eller Bjergvætte med en spids Hue paa Hovedet, et langt Skæg med samt en Hammer i Haanden, foran ham knælede en Mand, udi hvis Aasyn han troede at gjenkjende sine egne Træk, dog paa en særlig Maade fordreiede, og syntes denne Mand at tilbede Bjergvætten. Paa den anden Side stod ogsaa et Billede af ham selv, og holdt det et stort Drikkehorn i Haanden, der lignede det saakaldte Bødehorn, som han maatte tømme paa Kong Haralds Befaling; Kalf havde ligeledes indskaaret Kongens Billede, som stod ved Siden af og smilede haanlig ved Haldors Færd. „Dette Bæger tænkte han først at give til Bergliot," fortalte Surt, „men har dog ikke vovet det; nu taler han om, saafremt Leilighed gives, at sende det til Kong Harald; og har jeg selv hørt ham sige, det var Skade, at han ikke smedede det tidligere, medens han var hos Kongen, „thi", sagde han, „dette vilde have været til stor Gammen og Glæde baade for Harald og hans hele Hof."

Ved disse Ord meente Surt at mærke en stærk Forandring i Haldors Ansigt, dog vidste denne endnu at tvinge sig. „Jeg vil lade Einar dømme udi Sagen," siger han. — „Dette vil jeg dog helst bede Dig at undlade," svarede Surt, „thi derved maatte Du røbe, hvad jeg som en Hemmelighed har betroet Dig, og blev dette ingen god Løn for min Troskab imod Dig; vil det synes

mandigere, at Du med egen Haand hævner denne Skam, og ikke vælter det over paa Andres Skuldre, hvad nærmest kommer Dig selv til."

Hertil svarede Haldor intet, men vendte sig om for at gaae. „Tøv lidt!" raabte Surt, „dette er ikke det Eneste, Du har at hævne, thi han har ogsaa digtet Nidviser om Dig, som han jevnlig gjentager for Einars Mænd, og vel ogsaa i Qvindestuen, naar han seer Leilighed dertil. Jeg har selv hørt en saadan Vise, og tykkes det mig en stor Skam, at Sligt skal taales; dog mindes jeg endnu Noget deraf, som jeg her skal gjentage for Dig. Derefter fremsagde han følgende Qvad:

Herlig er Føden i Einars Hal,
Og meget vil Haldor glædes derved,
Han som er van med Hestekjød
Paa Island at stille sin Hunger.

Der Haldor hørte disse Ord, blev han betagen af stor Forbittrelse; „nogen Løn skylder jeg vel ogsaa Dig selv for Din gode Hukommelse," sagde han og greb efter sit Sværd. — „Nei, lad ikke Din Harme træffe den Uskyldige!" raabte Surt, „jeg blev jo selv ligesaa vred derover, som Du er, og har jeg alene gjentaget det, paa det Du kan vide, hvad Du har at hævne; og tænker jeg da vel, at Du vil mage det saa, at han herefter ikke digter meget Meer af det Slags." — „Veed Du, hvor han nu er?" spurgte Haldor. — „Jeg venter ham hid inden denne Times Ende," svarede Surt, „thi Einar har tilladt ham at arbeide her i dette Værksted, og det har jeg ingen Magt til at forhindre."

Da gik Haldor bort uden at tale videre til Surt om, hvad han havde i Sinde. Derefter valgte han sig en Plads bag nogle Buske, hvor Kalf maatte forbi, naar

han vilde besøge Surt; varede det da heller ikke ret længe, saa kom Kalf, og havde han Sværd ved Siden, dertil et let Brystpandser, som han var van at bære. Haldor havde intet Pandser paa, men traadte frem med draget Sværd; „Du har havt meget Arbeide for min Skyld," siger han, „men nu skal det gjengjældes og betales Alt paa engang." — Kalf blev da noget forbauset og veg tilbage; „vogt Dig for Einars Hævn!" raabte han. — „Det er ilde for Einar, at han har en saa bagtalersk Nidding til Frænde som Du," sagde Haldor; brug nu Dit Sværd og forsvar Dig!" — „Ikke er det venteligt, at jeg vil staae rolig under Dine Hug", svarede Kalf og drog sit Glavind, thi han var ingenlunde uforsøgt i Vaaben, manglede heller ikke Mod; desforuden haabede han, det skulde blive ham til Fordeel, at Haldor intet Pandser havde paa. Men efter en kort Kamp, hug Haldor ham igjennem Brynien og gav ham et dybt Huulsaar i Brystet, hvorefter han sank til Jorden, og kom Døden strax over ham.

Da skete det, at Odny, der havde været i Lunden, som hun daglig paa denne Tid var van, hørte Vaabengnyet og traadte frem ganske nær ved Haldor; saae hun da, hvorlunde Kalf fik sit Banehug. Hun blev derover betagen af stor Forfærdelse. „Nu har Du gjort det," sagde hun, „hvad Einar aldrig vil tilgive Dig, er det derfor bedst, at Du flyer, og dog veed jeg intet Sted, hvor Du kan skjule Dig for Einar."

Men nu var den vilde Aand vaagnet i Haldors Bryst, der, om den end syntes langsom til at reise sig, dog ingen Modstand agtede, naar den først havde faaet Magten. „Ikke vil jeg flye, uden Du følger mig", sagde han, „hvis ikke det skeer, da kan Einar tage mit Liv

eller ogsaa Harald, som det kan træffe sig; men Du skal følge mig", vedblev han, traadte hende derpaa nærmere og vilde gribe hendes Haand og føre hende bort med sig, dog undveg hun ham med stor Behændighed. „Aldrig skal det skee," siger hun, „at jeg følger Dig mod mine Frænders Villie; men jeg vil give Dig et bedre Raad, gaae strax til Bergliot og fortæl hende, hvorlunde Alt er tilgaaet, hun vil da nok vise Dig, hvilken Vei Du skal gaae, thi hun er klog, dertil tro mod sine Venner og mod alle dem, hun har taget i sin Varetægt."

Odny talte denne Gang med langt større Klogskab og Besindighed, end man efter hendes Vilkaar og unge Alder kunde vente; ja det syntes, ligesom hun i nogle faa Dieblik var bleven flere Aar ældre, og var det sært at mærke, hvorlunde hendes Ord fast med Tryllemagt dæmpede Vildskaben i Haldors Bryst og spredte de Taager, der havde lagt sig om hans Sjæl. „Det skal være, som Du siger," svarede han, „og beder jeg Dig at tilgive den Vildelse, hvoraf jeg nylig var betagen." Gik han derefter til Bergliot, og forkyndte hende Kalfs Drab og spurgte, hvad han nu skulde gjøre, „og vil jeg bede Dig om Din Bistand," sagde han, „endog Dig maaskee tykkes, at jeg ikke ganske fortjener den."

„Ilde er dette gaaet," svarede hun, „og vil Du her endnu være værre faren, end da Harald forfulgte Dig; thi nu har Du med den Mand at gjøre, fra hvis Haand det end er vanskeligere at undslippe." — „Dog venter jeg af Dig, at Du ikke unddrager mig Din Hjælp og Dit Raad," svarede han. — „Først maa jeg vide Besked om Alt," siger hun; Ingen kan raade i den Sag, som han kun halvveis kjender." — „Intet vil jeg dølge for Dig," svarer han og fortæller hende nu Alt, hvad der

havde tildraget sig mellem ham og Kalf lige fra den første Begyndelse af. — „Haardt er Du bleven ægget,“ sagde hun, „og har jeg maaskee endnu Frænder, som for min Skyld ville tage sig af Dig, saafremt Du ellers kan naae derhen.“ — „Nødig vilde jeg igjen skjule mig som en Misdæder,“ siger han. — „Et andet Raad kan jeg ogsaa give Dig, men der er nogen Fare derved.“ — „Hvilket er det?“ spurgte Haldor. — „Du skal selv gaae til Einar og bekjende Drabet og lægge Dit Hoved i hans Hænder; thi som han er høimodig og storsindet, vil han maaskee give Dig Fred, men vil han ikke det, da er Du neppe stort værre faren, end Du nu er.“ — „Dette vil jeg gjøre,“ siger Haldor.

Tre og tredivte Capitel.

Han gik da hen til Einar, der syntes meget rolig, hvorvel han alt havde hørt Noget om Sagen. „Jeg kommer for at give mit Hoved i Dine Hænder,“ sagde Haldor. — „Fortæller Du mig min Frændes Drab?“ spurgte Einar. — „Dette maa jeg svare til,“ siger Haldor, „gjør nu i denne Sag, hvad Dig selv synes.“ — „Du har hugget mig nær,“ gjenmælede Einar, „og ere der Faa, hvis Død vilde gaae mig mere til Hjerte.“ — „Dog var der kun ringe Lighed imellem Jer,“ svarede Haldor. — „Ikke desmindre ville Kalfs Frænder vente, at jeg tager mig af denne Sag; dog vil jeg følge det Raad, Kong Olaf engang gav mig, at man skal lade nogen Tid hengaae, inden man dømmer i en Sag, der

angaaer En selv; men det Sværd, hvormed Du slog min Frænde, skal Du strax give mig." — „Dette vilde jeg nødig," sagde Haldor, „thi jeg har faaet det af Eders Hustru Bergliot, og hun sagde, der skulde følge Lykke dermed." — „Dog maa Du finde Dig deri," svarede Einar, „thi hvis saa skeer, at Dommen gaaer Dig imod, og Du endnu har Dit Sværd tilrede, da turde det hændes Fleer, hvad nu er hændet Kalf; men dette kunde neppe forbedre Din Sag, thi jeg vilde dog tilsidst faae Magten over Dig."

Da spændte Haldor Sværdet fra sin Side og rakte det til Einar, men denne gav det igjen til Surt, som stod i Nærheden, og bad ham at forvare det vel, derefter sagde han: „Nu skal Du gaae til Bords og spise med mig, maa Du derefter endnu have Fred til i Morgen tidlig, da først vil jeg bestemme, hvad videre skee skal."

Gik da Haldor til Bords med Einar, og de spiste og drukke sammen i god Ro, som om Intet var forefaldet; og mærkedes der ingen Vrede hos Einar, heller ingen Frygt hos Haldor. Men efter Maaltidet gik Haldor til Bergliot og fortalte hende, hvorlunde Alt var tilgaaet. „Det er Skade, at Du maatte give Sværdet fra Dig," sagde hun, „dog haaber jeg vist, at han nu ikke vil forlange Dit Liv. Men skulde han gjøre det, da lover jeg, at det skal skee, hvad han allermindst venter, og er det derfor godt, at han har udsat sin Kjendelse til i Morgen."

Der Haldor igjen kom udenfor, mødte han Surt, som ventede paa ham. „Vil jeg nu raade Dig som Din Ven," sagde Surt, „at skynde Dig bort, mens Porten endnu staaer aaben." — „Hvad mener Du dermed?" spurgte Haldor. — „Jeg mener, at Du skal flye jo før

jo heller; thi Ingen veed, hvorledes Einar vil dømme, og skal Du ikke stole paa, at han seer saa venlig ud: thi det er just hans Vane, naar han har meest Ondt i Sinde." — „Ikke vil jeg unddrage mig hans Dom nu," sagde Haldor, „da jeg frivillig har lagt min Sag i hans Hænder." — „Jeg raader Dig dog at betænke Dine Vilkaar i Forveien," vedblev Surt, „thi naar Dommen først er falden, kunde det maaskee blive for sildigt." — Men Alt dette sagde han alene, fordi han frygtede, at Einar skulde tilgive Haldor, hvorimod denne, saafremt han flygtede, rimeligviis vilde falde i Kong Haralds Hænder, fra hvem der vel neppe var nogen Tilgivelse at vente.

Den følgende Dag samlede Einar alle sine Mænd til et stort Thing. Paa dette Thing indfandt sig ogsaa Bergliot tilligemed en Skare af væbnede Kæmper, som hun havde samlet om Natten, thi hun besad store Eiendomme i Nærheden, og vare der Mange, som alene gjorde hvad hun bød dem. Kort efter traadte Einar frem, og saae han da temmelig alvorlig ud. „I vide Alle," sagde han, „hvad skeet er, og at min Frænde Kalf er bleven dræbt paa min egen Gaard, hvor han dog burde have været meest sikker for voldeligt Overfald; dog vil jeg ikke dømme her, før vi nøiere have undersøgt Sagen, skal Du derfor nu berette, Haldor, hvad der har bevæget Dig til dette Drab." Da fortalte Haldor, hvorlunde han allerde tidligere var bleven lagt for Had af Kalf, hvorlunde denne havde smedet et Bæger, i hvilket han indgrov Billeder til hans Forhaanelse, og endelig, hvorlunde han havde digtet Nidvers over ham. Traadte nu ogsaa Flere af Einars egne Stridsmænd frem og vidnede, at dette var sandt, og at de selv havde hørt Nid-

visen. Da hævede sig Røsten fra flere Sider, der raabte, at Haldor var meget at undskylde, og at han havde været saare nødtvungen til sin Gjerning. — „Paa mange Maader er han visselig bleven udæsket," sagde Einar, „men dog var Kalf min Frænde, og ikke vilde det være sømmeligt, om jeg tog dette saa ligegyldigt, som om det ikkun var en Hund, der var bleven dræbt for mig."

Nu hævede pludselig Bergliot sin Røst. „Du kan gjøre det, som Andre ikke kunne," sagde hun, „thi Mange ville mene, at Hævn er nødvendig for at befæste deres Anseelse, men Din Anseelse er saa stor i Forveien, at dette ikke behøves; og vil Enhver vide, saafremt Du her giver noget efter i Din Ret, at Du gjør dette af Høimod og af ingen anden Grund." — „Du taler vel for Dig, Bergliot, og kan det være, Du har Ret, men hvi kommer Du her med saamange vaabenklædte Mænd?" — „For at stride med Dig, Einar, saafremt det skulde falde Dig ind at gaae videre i denne Sag, end jeg ønsker." — „Nu gaaer det, som det pleier, at Qvinderne ere egensindige og ville raade," sagde Einar, „dog kommer dette mig noget uventet," siger han. — „Ikke bør det komme Dig uventet, at jeg er tro imod mine Venner," svarede hun, „men dette vil jeg endnu lægge Dig paa Hjerte, at Du, saafremt Du tager Haldors Liv, allermeest vil glæde den, som har gjort Dig selv den største Skade."

Da blev Einar noget tankefuld og taug en Stund stille; endelig sagde han: „Nu vil jeg spørge Dig, Haldor, om der er Noget i den Beretning, at Du har offret til Diser og hedenske Guder, eller nogensinde har levet inde i Bjerget hos Fjeldvætterne." — „Jeg har aldrig offret til Diser eller Afguder," svarede Haldor, „heller

ikke har jeg været indtaget i noget Bjerg, endog jeg ikke vil negte, at Fjeldvætterne haardt have fristet mig." — „Tør Du besværge dette ved den hellige Christ og i Korsets Navn?" spurgte Einar. — „Det tør jeg," svarede Haldor. — „Saa vil jeg troe Dig," sagde Einar, „og kan det, efter Alt, hvad vi nu have hørt, heller ikke negtes, at det var Kalf og ikke Dig, som først brød det Forlig, jeg stiftede mellem Eder. Skal det nu ogsaa komme Dig tilgode, at Du med saamegen Kjærlighed har holdt Dig til den, som jeg sætter øverst blandt alle Konger; vil jeg derfor ikke alene skjænke Dig Dit Liv, men tillige de samme Villkaar, som Du før har havt hos mig, og vil jeg selv af mit eget Gods betale de Bøder, som Kalfs øvrige Frænder med Billighed kunne forlange." — Da blev Haldor vel tilmode, og takkede baade Einar og Bergliot for den store Høimodighed, de havde viist ham. Meente da Alle, at han var kommen langt bedre fra denne Sag, end venteligt var.

Noget efter at Thinget var sluttet, der Surt sad alene i sit Værksted, traadte Odnys Fortrolige Thorhalla derind, og saaes det, især da hun kom ud derfra, at hun var meget bedrøvet og havde fældet mange Taarer.

Fire og tredivte Capitel.

Om Thorhalla er det at berette, at hun allerede tidlig var bleven forlokket af Kalf, og paa det han end ydermere kunde bedaare hende paa den Maade, som han

vilde, havde han givet hende saadanne Løfter, at hun ganske vist troede, han vilde vælge hende til Hustru. Og kunde hun saameget deslettere troe dette, da hun, hvorvel hun tjente Odny som Terne, nedstammede fra en fribaaren Slægt, som endog i ældre Tider ikke havde været uden Anseelse.

Den Morgen, Haldor fandt Thorvald i Græsset ved Siden af Odny, sov hun ikke saa dybt, som han troede, men vaagnede ganske, dengang han lagde Trylleſløret paa Odnys Bryst; dog holdt hun sig endnu stille for at see, hvad det skulde blive til. Saaledes fornam hun Alt, hvad der foregik; men som hun fra Begyndelsen af havde fattet Godhed for Haldor, saa røbede hun det endnu ikke. Ja ikke engang til Kalf eller Odny sagde hun noget derom, thi om Kalf vidste hun, at han strax vilde bruge hendes Fortælling til Haldors Skade, men saafremt Odny fik den at høre, da vilde hun ganske vist vredes, fordi Thorhalla ikke havde hindret, hvad skeet var.

Dog nu, da Kalf, til hvem hun havde sat alt sit Haab, var falden for Haldors Haand, forvandledes hendes forrige Godhed til Had og Forbittrelse, og som hun vel vidste, at Surt var Haldors Fjende, saa meddeelte hun ham under mange Taarer, hvad hun hiin Morgen havde seet og hørt; „og maa Du gjerne sige det til Einar," sagde hun tilsidst, „thi jo mere Du nu kan skade ham, deskjærere er det mig."

„Dette skal blive hans Undergang," gjensvarede Surt, „og have vi nu en langt større Sag imod ham end den, der nylig blev forligt." Gik han derefter strax til Einar og berettede, hvad han nylig havde erfaret. Einar hørte paa ham med stor Taushed, lod derpaa Thorhalla kalde,

der ganske bekræftede Surts Angivelse. Einar befoel nu at hente Haldor selv, og mærkede Surt vel, at det faldt ham vanskeligere end sædvanlig at skjule sin Vrede.

Der Haldor var kommen, maatte Surt gjentage sin Fortælling i hans Nærværelse. „Er dette sandt?" spurgte Einar. Haldor stod en Stund taus med dødblege Kinder, endelig sagde han: „Ja, det er sandt." — „Saa er alt Venskab ude mellem os," sagde Einar, „og havde da Kalf Ret, dengang han beskyldte Dig for at drive de fordærveligste Kunster." — „Noget kunde der siges til min Undskyldning," svarede Haldor, „men det er nu ikke værd at tale derom." — „Havde Du tjent ved Olaf Tryggvesens Hird, ja været den, han høiest elskede mellem sine Mænd," vedblev Einer, „og han havde siden erfaret, at Du øvede slige Trolddomskunster, da var Du bleven bortviist med Skjændsel, ja maaskee var den værste Død bleven Din Løn; og heller ikke vil jeg taale Saadant, thi nu ere alle Baand brudte mellem os." — „Ikke skal jeg bede Dig at knytte dem igjen," svarede Haldor. — „Da jeg engang har skjænket Dig Fred, saa skal dette ikke forandres," vedblev Einar, „men bedst gjør Du nu i at vende Dig derhen, hvor Tilgivelse for slige Synder alene kan faaes, og skal jeg sørge for at sende Dig sikkert over Fjeldene til Sverrig; derfra kan Du maaskee dog undkomme, skjult i en Pilegrimsdragt, men her i Landet skal Du ikke blive." — „Det maa nu gaae, som det vil og kan," svarede Haldor, men Din Hjælp og Beskyttelse modtager jeg ikke længer." Dermed vendte han sig om og gik.

Men der han kom udenfor, da vege alle Kæmper tilbage for ham, selv de, der tidligere vare hans hengivne Venner; thi Thorhalla lagde nu ikke længere Dølgsmaal

paa, hvad hun vidste, blev det ogsaa snart bekjendt, hvad der var foregaaet mellem ham og Einar. Men han syntes ei at see, hvad der foregik omkring ham, og sagde da siden en Qvinde, der gik ham forbi, at alt Blodet var veget bort fra hans Kinder, „og endog han ellers er en fager Mand," sagde hun, „saa tyktes han mig dog nu snarere liig et Gjenfærd eller en Drauge, som kommer frem af Høien."

Der han nu et Øieblik standsede, medens alle de Andre vare bortvegne fra ham, og han stod forladt og alene, traadte Odny frem af Qvindestuen og nærmede sig til ham; ogsaa hun tyktes meget bleg. „Er det sandt, Haldor?" spurgte hun, „hvad der fortælles om Dig? Jeg vil ikke troe det, før Du siger det selv." — „Jo", siger han, „det er sandt; jeg havde et underligt Syn, hvori en Huldreqvinde gav mig hiint Slør, og der jeg kort efter fandt Dig sovende, kunde jeg ikke modstaae den Drift, jeg fornam hos mig til at prøve dets Kraft paa Dig." — „Saa kan det aldrig skee, hvad jeg undertiden har drømt om, og ere vi nu skilte for bestandig, og har Du selv forspildt det," sagde hun. — „De onde Vætter have forspildt det," svarede han. Derefter vendte han sig om og gik.

Fem og tredivte Capitel.

„Dette vil maaskee dog ikke gaae ganske hen uden Hævn," sagde Haldor, og havde nu igjen den trodsige

og mørke Aand reist sig i hans Bryst, som undertiden drev ham netop til det, der kunde blive ham selv til den største Skade. Han drog derfor ikke strax bort, men skjulede sig i Skoven, indtil Tusmørket kom; gik han da med stor Forsigtighed hen til det Huus, hvori Surt havde sit Værksted, og hvori han tillige sov om Natten. Dette Huus laae noget afsides, saa man vanskelig kunde høre paa Gaarden, hvad der foregik. Surt var ikke selv tilstede, men en Træl arbeidede i Værkstedet, hvori en Lampe, der hang ned fra Loftet, udbredte et svagt Lys, og var Døren endnu ikke lukket i Laas.

Da traadte Haldor indenfor, greb Trællen og holdt ham fast. „Hvis Du skriger," sagde han, „saa slaaer jeg Dig ihjel, men saafremt Du holder Dig rolig, skal Dig intet Ondt vederfares," hvorpaa han greb et Reb, der laae paa Gulvet, og bandt Trællens Hænder og Fødder. Denne var bleven saare bange og gjorde ganske ingen Modstand; bar da Haldor ham ind i et lidet Aflukke, hvor Surt havde sin Seng. „Lig nu der til i Morgen," sagde han, „saa komme nok de, der ville løse Dig." Derefter undersøgte Haldor Værkstedet, fandt han da snart sit eget Sværd, hvilket Einar gav Surt i Forvaring, og som denne havde hængt op paa Væggen i Værkstedet. „Det træffer sig godt," sagde han, derpaa skjulte han sig i den mørkeste Krog, han kunde finde.

Noget efter kom Surt og kaldte paa Trællen, dog denne svarede ham ikke, men laae ganske stille; da traadte Haldor frem. „Slet har Du gjemt det Glavind, der var Dig betroet," siger han, „og kommer jeg nu for at lønne Dit Venskab for mig, som Du saa tidt med pralerske Ord har rost Dig af." — Sprang da Surt tilbage, greb en Stridsøxe, hvoraf der stode fleer i Værk-

stedet og hug efter Haldor; men Haldor afbødede Hugget og gjennemborede ham med sit Sværd, saa han faldt død ned uden at give en Lyd fra sig.

Derpaa saae Haldor sig igjen om i Værkstedet og greb en liden Haandbue med samt et Kogger fuldt af Pile, som han nu blev vaer; ligervíis et Hestebidsel, der laae henkastet i en Krog, alt dette tog han med sig. Begav han sig derefter hen til det Sted, hvor Einars Heste ginge paa Græs, thi som Aarstiden nu tillod det, ginge de ude ogsaa om Natten. Det var endnu saa klart, uagtet det led over Midnat, at han vel kunde kjende den, der ansaaes for den ypperste Løber imellem dem alle, og paa hvilken Einar selv var van at ride; var det ogsaa fornemmelig til den, at Odny hver Morgen pleiede at bringe Føde. Han lagde Bidselet i Hestens Mund, hvorefter han sprang op paa dens Ryg, uden at agte det synderlig, at han ingen Sadel havde. Red han siden frem ganske nær til Einars Hal, hvor han standsede Hesten og raabte høit: „Dette maa Du hævne, Einar, thi nu er ogsaa Surt ihjelslagen." Disse Ord gjentog han flere Gange, indtil han fornam, at Mænd vare vaagne i Hallen, saa han meente, de havde hørt ham, derpaa red han bort; og kom dette meget uventet, thi saa stor Dristighed og Trods havde Ingen troet, at nogen Mand turde vise mod Einar. Men der alle Stridskæmperne nu vare uforberedte, og efterdi Haldor red paa den Ganger, som ingen anden kunde naae, saa lykkedes det ham dog at undslippe.

Haldor red bestandig mod Øst mod den store og vidtudstrakte Fjeldstrækning, der kaldes Kjølen og adskiller Norge fra Sverrig; thi det indsaae han vel, at han under slige Vilkaar, da han havde to saadanne Fjender

som Einar og Kong Harald, ingenlunde kunde blive længere i Landet. Men det blev ham til Held, at Kongen vel havde ladet Kysten bevogte, men ikke havde sørget for at standse ham, saafremt han monne flye over Fjeldene, hvor det, saasom Kjølen er en lang og øde Bjergstrækning, heller ikke vilde have været let at finde eller gribe ham.

Da nu Haldor omsider kom derhen, hvor de høie Bjerge begynde, og hvor ingen Hest med Sikkerhed kunde træde, tog han Bidselet af sin Ganger. „Tænker jeg, Du er klog nok for at finde Veien hjem uden min Hjælp," sagde han, hvorpaa han lod den løbe, hvorhen den vilde. Varede det da heller ikke ret længe, før den kom tilbage til Einars Gaard og af sig selv forføiede sig derhen, hvor den var van at græsse.

Sex og tredivte Capitel.

Lidt efter lidt, da den Grumhed og Hævntørst, der en Tidlang havde havt Herredømmet over Haldor, begyndte at sagtnes, blev han saare mismodig og nedslagen. „Hvad skal jeg nu tage mig til?" sagde han, „Odnys Kjærlighed, der var min høieste Glæde, har jeg forspildt; de Høvdinger, der før syntes mig gunstige, ere nu mine værste Fjender og stræbe mig efter Livet; hjem til Island, som jeg forlod for at erhverve et stort og berømmeligt Navn, ønsker jeg nu allermindst at komme; thi saaledes har Lykken vendt sig, at jeg snarere har vundet

Skam end Hæder ved min Færd, eftersom jeg snart vil kaldes en ond Troldmand over det ganske Land. Veed jeg da intet Bedre end at søge hen til en affides Fjeldbal, ligesom Vermund, for at leve der et eensomt Liv, adskilt fra Mennesker, indtil Døden omsider ender min Landsflygtighed."

Saaledes drog han nu frem med megen Bekymring og stor Bedrøvelse. Med sine Pile nedlagde han de Dyr, han behøvede til sin Føde, men ellers brød han sig kun lidet om, hvor han kom hen, thi han vidste nu, at han havde naaet den Fjeldgrændse, hvor hans Fjender ikke saa let kunde opspore ham, og havde han forresten intet Maal og intet Med for sin Vandring.

Da kom det ham i Tanke, om der ikke maaskee var noget Nedarvet i hans Slægt, hvorfor han blev mere fristet af de onde Vætter end Andre. „Det berettes jo, at Flere af min Æt efter Døden ere blevne indtagne i et Bjerg," sagde han, „men derhen vil jeg aldrig følge dem; heller ikke skal nogen Dværg eller Fjeldvætte mere faae Magt over mig, hvorlunde det saa forresten skal gaae." Derefter greb han Huldreqvindens Trylleslør, som han endnu bar i sit Bælte, og rev det i mange Stykker. Reiste sig da en Hvirvelvind, hvori de sønderrevne Stykker stege i Veiret, ligesom vilde Fugle, eller ligesom visne Blade i Efteraarsstormene, og forsvunde, og syntes han at høre Vindene sukke, medens de førte dem bort.

Efter at være gangen i flere Dage, naaede han omsider en Fjeldsæter, hvori han blev vel modtagen, og havde han her henimod Morgenstunden en forunderlig Drøm.

Det tyktes ham, at han saae en høi og deilig Herre staae ved sit Leie. Han var iført et skinnende Pandser og havde en gylden Hjelm paa Hovedet, og et Sværd i Korsets Lignelse hang ved hans Side. „Forgjæves skal Du ikke have sat Din Lid til mig," sagde han, „og skal Du vende tilbage til Einar og minde ham om den Mand, der løskjøbte ham af sine Fjenders Vold paa den vendiske Kyst, samt om den Gjengjæld, denne Mand forlangte af ham. Forresten mener jeg, at Du nu har fornummet, hvorlunde de Aander hjælpe Mennesket, der ikke have deres Hjem i Himlen, thi naar man giver dem Magt til at raade, saa raade de som oftest saa, at det, der i Begyndelsen syntes os til Held, før Enden kommer, vender sig til vort Vanheld og til vor største Skade."

Efter denne Drøm rettede Haldors Hu sig igjen op, og han følte sig paany besjælet af det fasteste Haab, og fuld af Tillid til de gode Magter, der vaagede over ham. Thi han tvivlede ingenlunde paa, at det var Kong Olaf selv, som havde aabenbaret sig for ham i Drømmen, endog han nu saae langt herligere ud end nogen Konge paa denne Jord; meente Haldor desforuden at have seet et klart Lys over hans Hoved, hvorved han end ydermere styrkedes i den Tro, at den første Kong Olaf, ligesaavel som hans Frænde, der fulgte ham efter, burde ansees som En af Herrens udvalgte Helgene.

Han besluttede da at vende tilbage, saasnart ske kunde, og begav sig strax paa Vei den samme Morgen. Brugte han nu ikke længere den Forsigtighed som forhen, og gjorde ingen Omvei for at undgaae de store Bygder, men vandrede ligefrem i fuld Fortrøstning til Kong Olafs Bistand, og som det nu vel ogsaa var saa, at hellige Magter fra Himlen vaagede over ham, saa mødte han

heller ikke denne Gang nogen Vanskelighed paa sin Vei, men ankom efter fire Dages Gang lykkelig igjen til Einars Gaard.

Som han nu standsede ved den Kratskov, der laae foran Gaarden, og grublede over, hvorlunde han uden at sees af Andre, bedst kunde faae Einar i Tale, hørte han pludselig en Hund gjøe, og bares det ham for, som det var Vermunds Hund Glam, der gjøede. Kort efter hørte han sit Navn nævne og saae da Hroald komme frem af Skoven samt løbe henimod sig; men Glam kom endnu tidligere og lagde ved mangfoldige Kjærtegn sin Glæde for Dagen over at see ham igjen. Hroald omfattede ham med stor Kjærlighed, og kunde han da ikke, skjøndt han gjerne havde villet det, holde sine Taarer tilbage. „Du skal ikke bryde Dig om, at jeg faaer lidt Vand i Øinene," sagde han, „men Gud være lovet, at Du er her igjen; nu vil nok Alt blive godt; thi Vermund er ogsaa her, og han har fortalt saameget om Dit Ophold hos os, at Einar er bleven noget uvis i sin Dom over Dig; har Du desuden en tro Veninde i hans Hustru Bergliot, der selv paa den Dag, da alle de Andre vendte sig fra Dig, vedblev at paastaae, at Du ikke var nær saa skyldig, som det saae ud til."

Derefter fortalte han, at et Par af Einars Mænd havde fundet Vei til Elvedalen, „hvilket rigtignok i Begyndelsen vakte nogen Uro hos Vermund," sagde han, „men der vi erfore, hvad hændet var, og tillige, at Vermund selv intet Meer havde at frygte, da bleve vi glade igjen. Dog var det først efter lang Betænkning og efter mange Bønner fra min Side, at Vermund lovede for en Tid at forlade Elvedalen samt at følge med mig til Einars Gaard. Løb da Glam med os over Bjergene, og

vi naaede snart ned til Fjorden, hvor vi funde Einars Skib, og var det alene, fordi vi bleve forsinkede af Modvind, at vi ikke komme her før. Vi bleve modtagne med stor Kjærlighed baade af Einar og af hans Hustru, men især af min Søster Odny. Dog gjorde det et stort Skaar i vor Glæde, da vi erfore den Ufred, som var opstaaet mellem Dig og Einar."

Nu berettede Halbor, at han bragte Tidender med, der maaskee kunde vende Einars Hu til Forsoning. „Men vigtigt er det for mig at tale med ham snart og alene," sagde han.

Syv og tredivte Capitel.

Einar pleiede, naar intet Andet var til Hinder derfor, hver Morgen at gaae omkring til sine Arbeidere og at undersøge, hvorlunde deres Værk gik fra Haanden; thi han havde bestandig meget Arbeide for, enten Husebygning eller Jernsmedning eller Andet, som fornødent syntes. Men efter Surts Død, der var den af hans Opsynsmænd, som han meest stolede paa, blev han endnu aarvaagnere end før. Denne Morgen havde han været i Skoven hos sine Tømmerarbeidere, og kom nu derfra, ledsaget af to Mænd, da han ved at bøie om paa en smal Sti, mødte Halbor og Hroald. Einar blev staaende, da han saae Halbor, som nærmede sig og hilsede ham, men Einar gjengjældte ikke hans Hilsen. — „Kommer Du nu atter for at minde mig om, at jeg har Noget at hævne?" spurgte han, „det mener jeg dog, at Du ikke

behøver." — „I maa handle mod mig, som I vil," svarede Haldor, „thi jeg veed, at jeg er i Eders Vold, men dog beder jeg, før I tager Eders Beslutning, at I først hører, hvad jeg har at forebringe." — „Stor er Din Dristighed," mælede Einar, „dog vil jeg endnu engang mindes vort tidligere Venskab, derfor skal dette tilstaaes Dig," siger han. — „Hvad jeg har at berette, ønskede jeg helst at sige Jer i Eenrum," vedblev Haldor. Da gav Einar sine Mænd et Vink, hvorefter de ginge tilside, og fulgte da Hroald med dem.

Nu fortalte Haldor den Drøm, han havde havt, og hvorlunde Kong Olaf bad Einar at mindes hiin Mand, som paa den vendiske Kyst befriede ham af hans Fjenders Vold, med samt den Gjengjæld, som denne Mand ventede sig af ham. Han lagde heller ikke Dølgsmaal paa den Advarsel, Kongen havde givet ham selv med Hensyn til de Uvætter, der ville forføre Mennesket. „Og har jeg nu udrettet Konning Olafs Ærinde," sagde han, „og som han befol, givet mig frivillig i Dine Hænder, hvorvel jeg allerede var kommen derhen, hvor Du, endog Du næst Kongen er den mægtigste Mand i Landet, vanskelig vilde kunne naae mig."

Da stod Einar en Stund i dybe Tanker. „Dette kunde Du ikke have udgrundet ved Din egen Kløgt," sagde han, „og saavidt rækker vel heller ei Fjeldvætternes Syn, at de have nogen Kundskab herom; maa det da være sandt, hvad Du beretter, og kan jeg ikke tvivle meer derpaa, at Konning Olaf selv har betroet Dig denne Hemmelighed. Kan Du vel heller ikke være saa skyldig, som jeg meente, efterdi en saadan Aand tager Dig i sin Varetægt. Følg mig derfor hjem," siger han, „thi

nu vil denne Sag nok faae en anden Udgang, end jeg tænkte."

Efter Einars Befaling komme de to Mænd med samt Hroald igjen tilbage, og ginge de Alle tanse, indtil de naaede Gaardspladsen foran Einars Hal. „Nu ville vi tale med Bergliot," sagde Einar, „thi som hun aldrig har fæstet Lid til de Beskyldninger, der gjordes imod Dig, saa er det billigt, at hun bliver En af de Første, som erfarer, hvad der kan tjene Dig til Forsvar og Opreisning."

Blev da Bergliot kaldet ud, og talede de Tre længe sammen. Efter Einars Ønske gjentog Haldor atter sin Beretning om det Syn, han havde havt. End ydermere fortalte han, hvorlunde han blev fristet af Huldreqvinden, baade medens han opholdt sig i Elvedalen, og senere paa Einars Gaard. „Dette bekræftes ogsaa ved den gamle Vermunds Ord," sagde Bergliot, „og mener jeg da, Einar, at Du har større Uret imod Haldor, end han imod Dig." — „Det troede jeg dog ikke hidindtil," svarede Einar. — „Den Uret har Du imod ham," vedblev hun; „at Du lod det Rygte udbrede sig; at han var en Troldmand, og derfor skylder Du ham en stor Opreisning." — „Dog har Ingen, saalænge jeg kan mindes, trodset mig saa dristig som han," sagde Einar, „men saa underligt føier nu Alt sig, at dette netop maa blive ham til Befrielse og Frelse."

Derefter samlede han igjen sine Mænd til et Huusthing, og tog da saaledes til Orde: „Ingen taler gjerne om sin egen Fornedrelse; dog skal dette siges, at jeg i den første Tid efter Svolderslaget ikkun havde slette Vilkaar at vente, og mene de Fleste, at jeg strax faldt i Erik Jarls Hænder, og at han alt dengang gav mig

Fred, men saaledes er det ingenlunde. Sandheden er, at jeg, der alle vore Mænd vare slagne, og Kongen selv var forsvunden, sprang overbord, hvorpaa jeg med to Andre blev optagen af Vandet af svenske Mænd, og som vi vare afmægtige af Kamp og af Blodtab, finge de Magt over os, og vi bleve alle Tre spændte i Fjæder. Men der Natten faldt paa, toge Skibsmændene feil af Veien og komme ind under den vendiske Kyst, hvor de tilsidst, da Skibet havde taget Skade, maatte søge Havn. Men der de nu mærkede, at Landets Indvaanere vare fredelig sindede, og desuden erfore, at Trælle her bleve godt betalte, saa toge de den Beslutning at sælge os paa dette Sted. Førte de os da op paa Stranden, dog uden at løse os af de tunge Jern, og satte Kjøbstævne nærved en stor Fyrreskov; men som de forlangte en høi Priis for os, kunde længe intet Kjøb sluttes. Endelig kom en stor Mand, der var klædt som en Munk, og havde han trukket Munkehætten langt ned over Ansigtet, saa at Intet kunde sees uden Øinene, hvilke skinnede med en ganske særegen Glands. Efterat han havde tinget noget om Prisen, bleve vi solgte til denne Mand, som strax lod os løse af Fjæderen og førte os med sig ind i den store Skov. Da sagde jeg: „Saafremt det er Din Agt at beholde os som Trælle, bærer Du Dig meget uforsigtig ad, thi venteligt er det, at vi ikke have nogen stor Lyst hertil, og kunde det da blive vanskeligt nok for Dig, som er alene, at kæmpe mod os Tre.“ — „Det har dog truffet sig før,“ sagde han, „at jeg har bjerget Livet, endog jeg har kæmpet Een mod Tre, forresten kan det vel hændes, at jeg ikke vil beholde Eder som Trælle. Seer I her en Sti,“ vedblev han og pegede mod Jorden, „naar I følge den, da ville I finde et Skib, der hører

Nordmænd til, disse ville føre Eder hjem til Eders Land." Derefter talede han nogle Ord med de Andre, hvilke jeg ikke her skal nævne, som dette er denne Sag uvedkommende; tilsidst vendte han sig til mig. „For Dig er endnu i dette Liv megen Lykke bestemt," sagde han, „thi Du skal komme hjem og faae Fred af Jarlerne, der endog ville give Dig deres Søster til Hustru, og skal Du naae en høi Alder og overgaae de fleste Mænd i mange Henseender; men af Dig alene venter jeg Gjengjæld." — „Og hvilken Gjengjæld forlanger Du?" spurgte jeg. — „Den Gjengjæld forlanger jeg," svarede han og trak Munkehætten noget bort fra Ansigtet, „naar det saa skeer, at Du har den Mands Liv i Din Haand, som har gjort Dig allermeest imod, da skal Du skjænke ham Fred for min Skyld. Dog dette begjærer jeg endnu, at I ikke taler om, hvad her er foregaaet, medens I kan tænke, at jeg er i Live. — Men tager Eder nu i Agt," raabte han, „thi der ride vaabenklædte Mænd igjennem Skoven." — Vende vi os da om for at see efter disse, dog formærkede vi Intet, og da vi atter saae os tilbage, var Munken borte; vidste vi nu Alle, at det var Konning Olaf, der havde talt med os. Men jeg havde allerede kjendt ham tidligere, der jeg saae hans Øine glimte. — Dog nu er det skeet, at en Mand har ægget mig meer, end Nogen før har gjort, og at jeg har hans Liv i mine Hænder; troede jeg derfor allerede, dengang han havde dræbt min Frænde, at det var ham, Kongen meente, men nu veed jeg det sikkert, da jeg har modtaget et ubedrageligt Vidnesbyrd derom. Er det da vist Haldor, at det er Dig, han byder mig at tilgive, derfor skjænker jeg Dig hermed Liv og Frihed, og vil jeg lægge mit Venskab til, eftersom jeg nu tillige har erfaret, at Du

ingenlunde saaledes er skyldig i Trolddom, som jeg før har troet."

Otte og tredivte Capitel.

Allerede før Thinget havde Haldor besøgt den gamle Vermund, der, uagtet han var bleven meget glad over Hroalds Held og villig havde fulgt ham, dog nu igjen længtes snart tilbage til den Bjergdal, hvor han saalænge havde levet, og gik dette saavidt, at han blev syg af den stærke Forlængsel. Haldor hilsede ham kjærlig og spurgte om Alt, hvad der havde tildraget sig i Elvedalen, siden han drog bort. — „Intet har tildraget sig," svarede Vermund, „undtagen dette, som Du veed, at vi have forladt den. Dog blev Een af Einars Mænd tilbage, der lovede at passe min Hjord og tage Vare paa alt Andet, som vi efterlode, indtil jeg selv kom derhen igjen; men jeg vilde nu vel heller ikke have nogen stor Glæde der, saafremt jeg skulde leve skilt fra min Fostersøn Hroald eller Eilif, som de nu kalde ham."

„Saare forskjellig er Menneskets Hu og Attraa," sagde han kort efter, „Nogle tænke alene paa at vinde Hæder og Anseelse med samt et stort Navn, Andre tørste fornemmelig efter Gods og Rigdom, Andre hige efter at komme vidt ud i Verden og efter at opleve forunderlige Hændelser; endelig gives der ogsaa dem, endog de ikke ere ret Mange, hvilke helst søge hen til den dybeste Ensomhed, hvor deres Navne aldrig nævnes af Menneskene, og maa jeg vel selv henhøre mellem disse, thi dengang

jeg saae Fjeldene i Elvedalen lukke sig bag mig, da var det, som om Een hviskede til mig, at nu vilde jeg ikke leve længe derefter; men dette skal Du dog ikke fortælle Hroald," sagde han.

Det er at mærke om Hroald, eller om Eilif, som vi herefter ville kalde ham, at han, endog han ikkun var fjorten Aar gammel, dog var saa fremmelig baade i Vid og i Legemsstyrke, at han tyktes de Fleste meget ældre. Han vandt ogsaa snart baade Bergliots og Einars Kjærlighed, hvilken sidste endog paatog sig at oplære ham i al Slags Vaabenfærd og at fortsætte, hvad Haldor havde begyndt; viste det sig da snart, at denne havde Ret, dengang han paastod, at Eilif var født til større Bedrifter end dem, han, saafremt han var bleven i Elvedalen, havde kunnet udføre.

Men der nu Eilif nøiere blev underrettet om, hvad der var vederfaret Haldor, siden de skiltes ad, gik han en Dag til Bergliot og tiltalte hende med disse Ord: „Dette vil jeg sige Dig, Huusmoder, at jeg, endog jeg endnu er aldeles uforsøgt, dog har mærket saameget paa Haldor, at han ønsker min Søster Odny til Hustru, og ham vilde jeg give hende, saafremt det stod til mig," sagde han. — „Endnu er Du ikke saa voxen, at Du her kan raade," svarede Bergliot. — „Maa det saa være, at Du har Ret heri, men naar jeg engang bliver voxen, skal det skee," siger han, „og vil jeg bede min Søster, at hun indtil den Tid ikke fæster sig bort til nogen Anden." — „Hverken hun eller Du kunne raade i denne Sag," svarede Bergliot.

Odny havde allerede tidlig, som venteligt var, havt mange og anseelige Beilere, men Einar havde hidtil, saasom hun tyktes ham altfor ung, ikke villet indlade sig

med dem. — Dog nu talede Bergliot igjen til ham om denne Sag; „og mener jeg vist," sagde hun, „at Beilernes Antal herefter noget vil aftage, som hun, da hendes Broder er gjenfunden, vil tabe den største Deel af sine Rigdomme." — „Rimeligt er det," svarede han. — „Dog veed jeg Een, som neppe vil vrage hende af den Grund," vedblev Bergliot. — „Du tænker nok paa Haldor," sagde han. — „Det er vist," svarede hun, „thi Haldor er af en stor og berømmelig Æt, og tæller han baade Jarler og de mægtigste Konger blandt sine Forfædre; nogen Opreisning skylde vi ham desuden for den Spee, han har gjennemgaaet, der han blev udraabt for en Troldmand, er det da ogsaa ham, vi have at takke for, at Eilif blev gjenfunden." — „Jeg skal ikke have saameget derimod," svarede Einar, „saafremt Haldor kan faae den anseelige Arvelod igjen, der tilkommer ham, men som nu er i Andres Hænder; desforuden bør vi dog ogsaa høre, hvad Odny siger dertil." — „Odny vil neppe have noget derimod," sagde Bergliot.

Der Einar var gaaet, lod Bergliot Haldor kalde og underrettede ham om, hvad nylig var bleven forhandlet mellem hende og hendes Husbond. „Have vi seet Prøve paa, hvor kjær hun er Dig," sagde hun, „og skylde vi Dig ogsaa nogen Gjengjæld for den Forfølgelse, Du har gjennemgaaet." — „Nu har Du forkyndt mig den høieste Lykke, der her paa Jorden kunde times mig," svarede Haldor, „dog frygter jeg meget for, at Odny ikke ganske vil optage dette saaledes, som jeg ønsker." — „Det kunne vi strax spørge hende om," sagde Bergliot.

Lod hun da Odny kalde og forkyndte hende, hvad Bestemmelse Einar og hun havde taget. Odny hørte derpaa med nedslagne Øine, og meente Haldor at see

Taarer, der runde paa hendes fagre Kinder. Men derefter svarede hun til Bergliots store Forbauselse: „Dette kan aldrig skee,“ sagde hun, „Haldor veed det godt selv, jeg har allerede før sagt ham det.“ — „Men har Du da ikke hørt, at han er uskyldig i alt det Onde, som siges ham paa?“ — „Mod mig er han dog ikke uskyldig,“ svarede Odny. — Og hvor tidt end Bergliot og selv Einar talede til hende om denne Sag, saa blev hun dog ved med uforanderlig Hu at sige: „Dette kan aldrig skee!“

Herved vakte hun megen Bedrøvelse hos Haldor; men der han formærkede, at Bergliot endog tænkte paa at sætte denne Sag igjennem med Magt og imod Odnys Villie, sagde han: „Nei, det maa ikke være, thi hun har ganske Ret, og fornemmer jeg vel, at jeg har begaaet en svar Synd imod hende. Derfor er det nu heller ikke min Agt strax at vende hjem til Island, men jeg vil først vandre ned mod Syd, som Einar engang raadede mig, til de Steder, hvor Aflad for slige Synder bedst kan faaes.“

Ni og tredivte Capitel.

Nu spørges det pludselig over det hele Land, at Kong Harald med en stor Flaade var seilet ned til Danmark, og havde han ladet udbrede det Rygte, at han først vilde drage afsted til næste Sommer, for at gjøre sine Fjender trygge. Det vilde da neppe være blevet saa vanskeligt for Haldor at vende hjem til Island, men

dette vilde han ikke længere; „thi nu staaer min Hu til at besøge Syrland," sagde han, „hvor Kong Olaf har boet, og til at see de Steder, hvor de helligste Mænd have vandret, og er det mit eneste og sidste Haab, at jeg der kan faae Tilgivelse for mine Synder."

Da Eilif hørte, hvad Beslutning Haldor havde taget, sagde han, at han vilde følge med og dele hans Vilkaar. „Hos mig skal Du ikke spore noget Vankelmod, saaledes som hos min Søster Odny," sagde han. — „Nei, Eilif," svarede Haldor, „dette tør ingenlunde skee; thi Du har Andet at tage Vare og bør nu forsøge Dig i Bedrifter, saaledes som det anstaaer den, der nedstammer fra en saa stor og berømmelig Slægt som Du; heller ikke bør Du nu forlade Din Fosterfader Vermund, der langt mere behøver Din Bistand end jeg."

Der Haldor nu beredte sig til sin Reise, og Einar tilligemed Bergliot vilde give ham kostbare Gaver ved Afskeden, takkede han dem og sagde: „Dette vil jeg gjerne modtage som Tegn paa Eders Venskab, saafremt jeg engang vender tilbage, men nu tør jeg intet Andet føre med, end hvad høist nødvendigt er; derfor beder jeg Eder ogsaa, at I indtil den Tid ville gjemme de Kostbarheder, som jeg i tidligere Dage har erhvervet." Dette lovede de, hvorefter han med meget Venskab tog Afsked baade fra dem og ligeledes fra Eilif og Vermund, hvilke især vare meget bedrøvede over hans Bortreise. „Neppe mødes vi To meer paa denne Jord," sagde Vermund. — „Rimeligt er det," svarede Haldor. — Odny lod sig i denne Tid kun sjelden see, nævnede heller aldrig Haldors Navn; dog syntes hun noget blegere end før, og var heller ikke saa munter meer, som i fordums Dage.

Haldor vandrede da ned til Syrland og Jerusalem,

og hørte man i lang Tid ingen Efterretning fra ham. Kort efter hans Bortreise døde den gamle Vermund til stor Sorg for sin Fostersøn. I sine sidste Dage meente Vermund at være kommen tilbage til Elvedalen og at vandre der ved Siden af sin Ungdomsbrud, den fagre Sigrid; „og er det godt, at hun nu er kommen tilbage til Norrig igjen," sagde han. Disse vare de sidste Ord, man hørte fra hans Læber.

Noget efter at Vermund og Eilif havde forladt Elvedalen, spurgtes det, at et Fjeldskred var faldet derned, hvilket siden fulgtes af flere, saa at en stor Deel af Dalen dækkedes med Gruus og Steen. Om denne Sag fik dog Vermund Intet at vide; det lykkedes ogsaa den Mand, der var bleven der tilbage, at redde Vermunds Gedehjord, som han drev bort over Bjergene, men Husene styrtede alle sammen. Mærkeligt var det, at det første Fjeldskred netop kom paa samme Tid, da Haldor havde sønderrevet Huldreqvindens Tryllesløр.

Kort efter Vermunds Død gjorde Eilif Bekjendtskab med den berømmelige Helt Hakon Iversen, som var en Frænde til Bergliot, og som siden blev En af de navnkundigste Mænd i Norrig. Dengang beredte Hakon sig til et stort Vikingetog i Vesterhavet; fulgte da Eilif med ham paa dette Tog, og finge de Seier, hvor de komme, og erhvervede sig derved en stor Anseelse. Dog ligger dette udenfor denne Saga, og skulle vi derfor ikke længere opholde os derved.

Da nu to Aar vare forløbne siden Haldors Bortreise, modtog Einar et Besøg af hans Ven Bard, som saa trofast havde forsvaret ham, dengang han endnu levede ved Kong Haralds Hof. Bard havde ligeledes forladt Kongens Hird, efterdi han vel mærkede, at han

mistænkte ham som Medskyldig i Haldors Flugt; siden var ogsaa han draget ned imod Syd, thi allerede dengang begyndte Pilegrimstogene at tiltage i alle de christne Lande.

Bard bragte Tidender hjem fra Haldor, som han havde mødt i Syrland, hvor han havde vandret igjennem de store Ørkener, og hvor han knælede ved Kong Olafs Grav, og havde de der fornyet deres Venskab. Men som nu Bard kort efter beredede sig til sin Hjemreise, bad Haldor ham at gjæste Einar og Bergliot og bringe dem sin Hilsen, „og maa Du da heller ikke glemme at hilse Eilif," sagde han, „og Vermund, hvis han endnu lever, og Eilifs Søster Odny, saafremt hun vil modtage nogen Hilsen fra mig; thi jeg selv kommer neppe til Norrig, saalænge Konning Harald lever." — „Det bliver vel det Sikkreste," svarede Bard. — „Nu vil jeg besøge Jerusalem og Jordans Flod," vedblev Haldor; „thi naar Konning Olaf, der dog stod øverst mellem alle Mænd, og havde kæmpet mere for Troen end nogen Anden, ikke desmindre fandt det nødvendigt til sin Sjæls Frelse at forlade Land og Rige og at henleve sin sidste Tid i Ensomhed, saa kunne vi Andre, der staae saalangt under ham, vel ligeledes have nogen Bod nødig."

Bard maatte derpaa berette Alt, hvad han vidste om Haldor. „Jeg kjender ham vel fra gammel Tid," sagde han, „naar han tager sig Noget for, da udfører han det redeligere end de fleste Andre, og vil han neppe vende hjem, før han er bleven renset fra alle sine Synder, og har faaet fuld Befrielse derfor." — Siden blev Bard i flere Uger hos Einar og modtog rige Gaver ved Afreisen.

Endelig efter fire Vintres Forløb kom ogsaa Haldor

igjen tilbage. Tog han da først hjem til Island, hvor han med megen Kjærlighed blev modtagen af sine Frænder, og var der Ingen, som nu efter hans Pilegrimsgang til Jerusalem, fæstede Lid til de onde Rygter, der forhen havde været i Omløb om ham. Men det meente de Fleste, at Faa havde været mere forsøgte og havde viist større Mandighed i fremmede Lande end han. Nogen Uenighed opstod der, som venteligt var, mellem ham og hans Brødre, da han forlangte sin anseelige Arv udbetalt, men dette blev bilagt i Mindelighed ved andre Høvdingers Mellemkomst. Helgefjeld fik han dog ikke tilbage, thi denne Gaard var tidligere med hans Faders Minde gaaet over i Andres Hænder, derimod kjøbte han den store Gaard Hjardarholt, hvor den berømmeligste Slægt før havde boet, og fik han den paa meget gode Vilkaar, hvorvel den blev anseet for En af de bedste Gaarde paa Vestkanten af Island.

Dog havde Haldor efter sin Hjemkomst ingen ret Ro paa sig, thi det bares ham bestandig for, at han engang endnu maatte tale med Odny. Kom det og saavidt, at han begyndte at udruste et Skib til en Norgesreise: „thi jeg maa see hende igjen, om det saa gjaldt mit Liv," sagde han.

Fyrretyvende Capitel.

Da skete det, der Vintren var forbi, og før Haldor endnu havde sit Skib færdigt, at han modtog et uventet Besøg af Eilif og Bard, der Begge komme til Island

alene for at see ham igjen. Haldor favnede dem med den allerstørste Kjærlighed, men spurgte tillige strax efter Tidender fra Einar og Bergliot. Fortalte nu Eilif ham til hans store Forfærdelse, at Einar ikke levede længer, men at Kong Harald ved et skjændigt Forræderi havde taget ham af Dage. „Thi der skal ikke være to Konger her i Landet," sagde han, hvorefter han med fagre Ord lokkede ham til en Sammenkomst, hvor han, da han allermindst ventede det, blev dræbt ved et voldeligt Overfald.

„Og var der da Ingen af Einars mægtige Frænder der vilde hævne dette?" spurgte Haldor.

„Vi vilde Alle hævne det," svarede Eilif; „og alle Thrønderne reiste sig for at drive den falske Harald ud af Landet, men da fornumme vi først, hvor listig han er, og sparede han dengang heller ikke paa sine Rigdomme, som han har ført hjem fra Miklagard. Derved og tillige ved store Løfter til de Mægtigste af Einars Frænder, bragte han det endelig saavidt, at de indginge Forlig med ham; men vist er det, at saafremt Alle havde tænkt som Bergliot og jeg, da skulde han nu have siddet sin meste Tid paa Norriges Kongestol."

„En eneste Mand, hvor mægtig han end er, kan kun lidet udrette mod en Drot som Harald," svarede Haldor, „og dog er det den største Sorg, at en slig Uretfærdighed ikke skal faae sin fortjente Straf." — „Ja, og at en saa herlig Høvding skal ligge uhævnet i sin Grav," sagde Eilif.

Imidlertid fortalte han aldeles ikke, hvad dog de Fleste meente, at den Beskyttelse, Einar havde tilstaaet Haldor selv, ganske meget havde forøget Kongens Hevngjerrighed og styrket ham i hans onde Forsæt.

Siden talede de sammen om gamle Tider og om Bermunds Død, men især om den fagre Odny. „Jeg veed intet vist om, hvorhen hendes Hu har vendt sig,“ sagde Eilif, „dog giver hun alle sine Beilere Afslag, og ere der Mange, som troe, at hun vil hensidde ugift sit hele Liv.“

Nu fortæller Haldor, at han selv vil gjæste Odny, „jeg vil endnu engang høre hendes Mening,“ siger han, „og vil jeg derfor atter gjæste Norrig, om det saa skal koste mit Liv.“ — „Det træffer sig godt,“ svarede Eilif, „thi som jeg tænkte, at Sligt kunde rinde Dig i Hu, og dog ikke ønskede, at Du skulde udsætte Dig for Kong Haralds Hevn, saa har jeg formaaet hende til at tage ned til Danmark, hvor vi have mange Frænder, og kan Du endnu finde hende der,“ sagde han, „ja hvis Du vil, skal jeg selv føre Dig til hende.“ Derover blev Haldor meget glad, og da heller ikke Bard havde noget imod at gjøre Reisen med, blev det besluttet, at de alle Tre skulde seile ned til Danmark.

Noget før deres Afreise havde Haldor en hemmelig Samtale med Bard. „Jeg har et Ærinde til Kong Harald,“ sagde han, „hvorved jeg trænger til en klog Mands Bistand.“ — „Hvad tænker Du paa?“ spurgte Bard. — „Det Smykke, jeg tvang ham til at afstaae, der vi sidst skiltes ad, var dog nok en Deel mere værdt, end de Penge, han skyldte mig, og lovede jeg at betale ham Overskuddet, naar jeg kom hjem til Island. Nu har jeg ladet det vurdere, og bliver der en Rest af tolv Mark Guld, som han bør have.“ — „Det vilde dog neppe være raadeligt at give ham dem ligefrem,“ sagde Bard. — „Det er rimeligt,“ svarede Haldor, „men nu mener jeg, at Du, som har levet saalænge ved Haralds

Hof og kjender Leiligheden, kunde mage det saa, at de hemmelig bleve henlagte foran hans Høisæde, eller andensteds, hvor de meest faldt ham i Øinene, og hvor han kunde finde dem, uden at han nogensinde erfoer, paa hvilken Vei de vare komne derhén; og skulde der da ristes Runer paa Pengepungen, hvori det berettedes, at Haldor Snorresen hermed betalte sin Gjæld til Kong Harald." — „Giv mig Pengene," sagde Bard, „saa skal jeg see, hvad jeg kan gjøre."

Kort efter lagde de ud i Havet og finge god Bør, og komme uden Vanskelighed ned til Danmark, hvor de langede ind i Isefjord. Derpaa toge Haldor og Eilif Heste og rede hen til den Gaard, hvor Odny opholdt sig hos En af sine rige Frænder.

Eilif gik strax op til Odny og sagde, at Haldor var kommen fra Island og ønskede at tale med hende. „Og beder jeg Dig at svare ham venlig," sagde han, „og at minde, at uden ham havde vi To aldrig fundet hinanden." Odny var, som meldt er, bleven noget blegere end før, og dog klædte det hende vel; men den Stund Eilif forkyndte hende Haldors Ankomst, blev hun rød som Blod, talede dog aldeles intet og fulgte Eilif ned i Hallen, hvor Haldor ventede hende. Derefter gik Eilif bort. „Nu ere fem Aar henrundne," sagde Haldor, „fra den Stund vi sidst saaes; og har jeg knælet ved Christi Grav siden den Tid, og bøiet mit Hoved for de hellige Mænd, der vandrede i hans Fodspor; jeg har ogsaa badet mig i Jordans Flod, i hvilken selv de største Synder kunne aftvættes. Vær da Du ikke haardere end Herrens Helgene, thi disse have, som jeg visselig veed, skjænket mig Syndsforladelse; og maa Du nu bestemme, om jeg stedse skal henbringe min Tid i Sorg og Savn,

eller om der endnu er nogen Trøst for mig at haabe paa Jorden."

Da stod Odny en Stund maalløs med nedsænket Hoved. — „Jeg har tilgivet Dig alt for længe siden," sagde hun endelig, „allerede fra den Dag af, da Bard fortalte om Din Vandring paa bare Fødder gjennem Ørkenen." — Ved disse Ord blev Haldor saare glad, men der han havde fattet sig noget efter den meget store Glæde, sagde han: „Aldrig har nogen Fugl sjunget en fagrere Sang for mig, dog synes det mig sært, at Du ikke talte et Ord derom til Din Broder." — „Jeg kunde ikke tale derom til nogen Anden," svarede hun, „men maatte vente, til Du selv kom og spurgte mig; men var Du ikke kommen, da havde jeg ventet eensom, til mit Liv var forbi."

Der Eilif hørte, at Odny og Haldor vare forligte, blev ogsaa han betagen af stor Glæde. „Havde jeg vidst det før," sagde han, „da havde jeg bedet hende at følge med til Island." — „Til Island var jeg dog neppe kommen," svarede hun.

Nu blev Odnys og Haldors Bryllup holdt med stor Pragt, og saae man der blandt andre fornemme Gjæster ogsaa Dronningen af Danmark, thi hun var, som bekjendt, en nær Slægtning til Bergliot. Men Eilif erklærede, at Odny skulde gaae i lige Arv med ham selv; „og har Haldor vel fortjent det af mig," sagde han, „thi uden ham havde jeg aldrig seet en Pending af det Gods, jeg nu eier, og bliver der nok tilbage for Hver af os, selv om vi dele det." —

Noget efter fulgte Odny med Haldor til hans Hjem paa Island. Allerede før den Tid var Bard draget til Norrig. Da han kom hjem, vidste han med megen

Snildhed at udføre det Hverv, Haldor havde betroet ham; thi han overtalte En af Kong Haralds Bordsvende, der var ham meget hengiven, og som han vidste var en klog og sikker Mand, til hemmelig at henlægge de tolv Mark Guld paa et Sted, hvor Kongen fandt dem, saaledes blev Haldors Gjæld betalt og hans Løfte indfriet, uden at det nogensinde blev bekjendt, hvorlunde det var skeet.

Et Aar senere sendte Kong Harald en Mand til Island og lod Haldor indbyde til sit Hof med mange kjærlige og fagre Ord. „Nu skal Alt være glemt," lod han sige, „hvad der er foregaaet imellem os, og lover jeg Dig Et af de anseeligste Len i Norrig, dertil mit fuldkomne Venskab; thi jeg har nu, da Du er borte, vel erfaret, hvad en Mand som Du er værd." — Men Haldor takkede og undslog sig. „Jeg kjender ham," sagde han siden, „kom jeg, da vilde han hænge mig i den høieste Galge."

Men da der efter Haralds Død kom Høvdingeskifte, og hans Sønner Magnus og Olaf styrede Landet, hvilke kjendte Haldor fra deres Ungdom af og havde Godhed for ham, blev det ikke vanskeligt for Eilif at forlige ham med Kongerne. Vendte han da tilbage til Norrig, hvor han med stort Venskab blev modtagen af Eilif og Bergliot. Derefter kjøbte han en anseelig Eiendom i Nærheden af Eilifs Gaard, hvor han og Odny levede længe sammen med megen Kjærlighed og Glæde.

Allerede før Einars Død havde Eilif, fulgt af et Par dristige Fjeldvandrere, igjen gjæstet Elvedalen, og fandt han den til sin Bedrøvelse saare meget forandret. Selv de store Klipper ved Vandfaldet vare styrtede sammen, saa at Floden havde taget en ny Vei, hvorved en

Deel af Skoven var bleven ødelagt. Ja det syntes endog, som om de høie Fjelde, der stode liig Skjolde, nedrammede dybt i Jorden, og værnede mod Stormenes Anfald, nu havde givet nogen Plads, saa Vind og Veir finge større Magt. Men derved blev Vinteren strengere og Dalen koldere, saa mange Fugle med samt andre Dyr, som før havde boet der, nu flygtede bort. Ikke desmindre lykkedes det Eilif, hvorvel med stor Bekostning, at rydde Marken og flytte de fleste Stene bort, og lod han tillige lægge Vei over Fjeldene, saa Mænd lettere kunde naae hen til Dalen. Siden førte han Nybyggere derop og reiste en Kirke der, hvor Vermunds Huus havde staaet. Omsider lod han sin Fosterfaders efterladte Levninger føre derhen og jordfæstede dem ved Kirken, paa det hans Been efter Døden kunde hvile der, hvor han selv, medens han var i Live, helst vilde boe.

Om Haldor er der endnu at mærke, at den vilde Aand, som var nedarvet i hans Æt, fra det Øieblik af, da han sønderrev Tryllesløret, ganske syntes at tabe Magten over ham.

Fra ham og Odny ere store Slægter udgangne; siges der, at han tilsidst igjen vendte tilbage til Island, og skulle de mægtige Sturlunger nedstamme fra ham. Hermed ender Fortællingen om Haldor.

